

Versioni elektronik i ketij libri u krijua nga
<http://www.enverhoxha.ru>

The electronic version of the book is created by
<http://www.enverhoxha.ru>

Электронная версия книги подготовлена
<http://www.enverhoxha.ru>

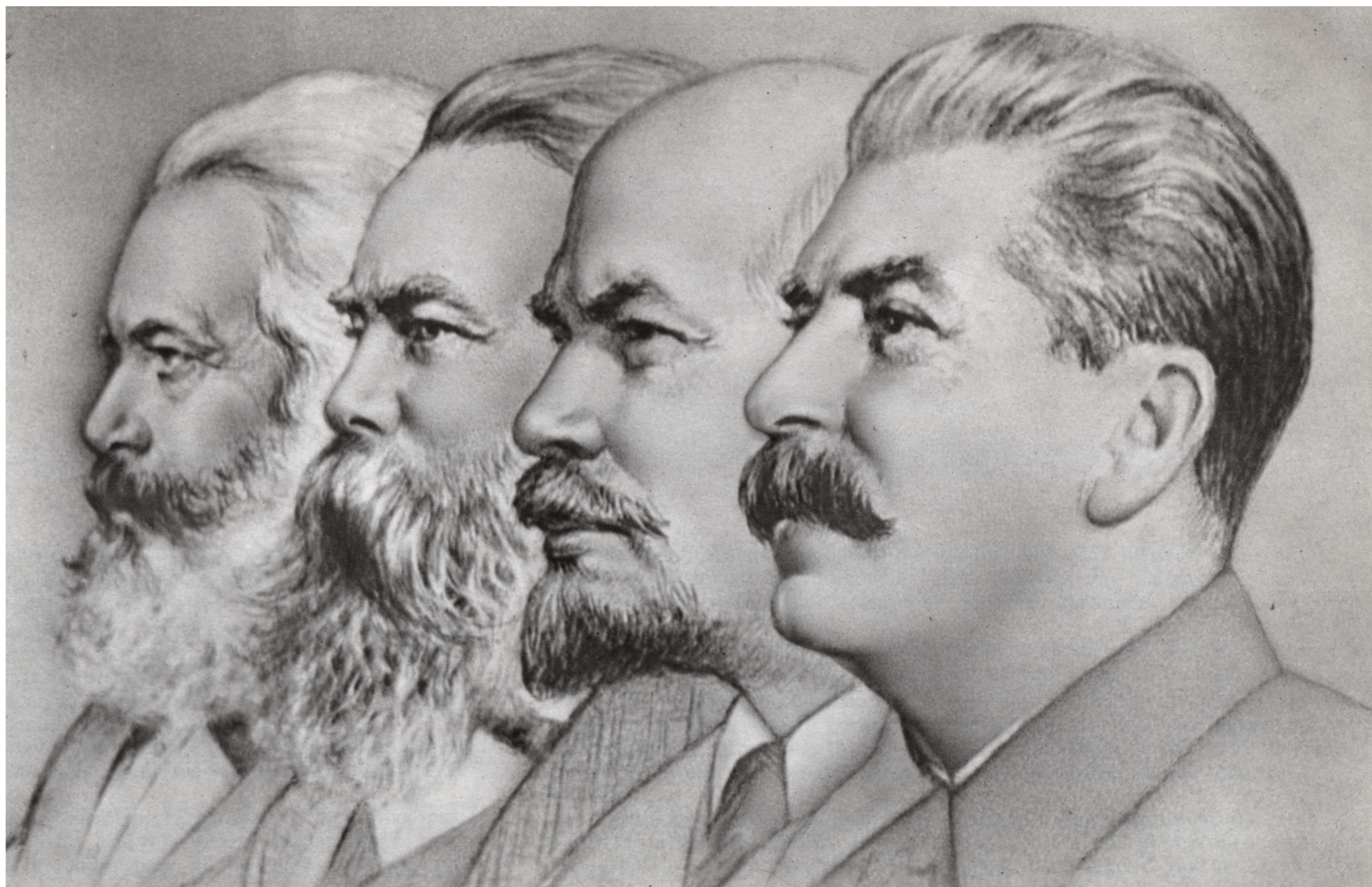
PROLETARË TË TË GJITHA VENDEVE, BASHKOHUNI!

KLASIKËT E MARKSIZËM LENINIZMIT

SHTËPIA BOTUESE «8 NËNTORI», TIRANË, 1986

Përgatitur nga SPIRO DEDE

- **redaktorë**
Feride Papeka
Vasfi Baruti
- **formulimi grafik**
Françesk Ziri
- **fotografitë i riprodhoi**
Niko Xhufka

SHKENCA E MARKSIT, E ENGELSIT, E LENINIT DHE E STALINIT QËNDRON E NGULITUR FORT NË MENDJET E ZEMRAT E MBARË PROLETARIATIT BOTËROR, AJO ËSHTË KURDOHERË BUSULL E PAGABUESHME E REVOLUCIONIT DHE E SOCIALIZMIT, ARMË FITIMTARE NË BETEJAT KLASORE TË PROLETARIATIT DHE TË MASAVE PUNONJËSE.

ENVER HOXHA

KLASIKËT E MARKSIZËM-LENINIZMIT

Edukimin marksist-leninist të mbarë shoqërisë sonë Partia e ka parë kurdoherë si një detyrë jetike dhe kusht vendimtar për mbrojtjen dhe çuarjen përpara të çështjes së madhe të revolucionit e të socializmit. Këtij edukimi i ka shërbyer dhe i shërben edhe kujdesi për të sjellë në gjuhën shqipe thesarin e vyer të klasikëve të marksizëm-leninizmit. Që në ditët e para pas themelimit të PKSH (sot Partia e Punës e Shqipërisë) e vazhdimisht është përkthyer e botuar në shqip pjesa më e madhe e veprës gjeniale të Marksit, Engelsit, Leninit dhe Stalinit.

Ky thesar krahas dokumenteve të PPSH dhe Veprave të Shokut Enver Hoxha është një armë e fuqishme e formimit marksist-leninist të njerëzve tanë.

Në këtë album nëpërmjet fotografive, faksimileve e diciturave pasqyrohen momentet kryesore të jetës e të veprimtarisë së klasikëve të marksizëm-leninizmit, ngjarjet më të rëndësishme në historinë e lëvizjes punëtore e revolucionare që nga mesi i shekullit të kaluar e këtej, pjesëmarrja e drejtpërdrejtë dhe qëndrimet e Marksit, Engelsit, Leninit e Stalinit në këto ngjarje etj. Albumi i shërben gjithë veprimtarisë edukative

marksiste-leniniste që zhvillohet në vendin tonë. Në mënyrë të veçantë ky album do të jetë një ndihmë e re për shkollën tonë sidomos për konkretizimin dhe ilustrimin e temave të lëndëve formuese marksiste-leniniste.

Në përgatitjen e tij është ndjekur parimi i gërshetimit të kriterit kronologjik me atë tematik, duke u përqendruar më tepër në probleme të tilla, si: ato të formimit të botëkuptimit materialist, shkencor, të rolit të proletariatit e të partisë së tij pararojë në revolucion, të luftës së klasave, të kryengritjes së armatosur, të diktaturës së proletariatit, të mbrojtjes së fitoreve të revolucionit, të ndërtimit socialist, të luftës kundër oportunitetit etj.

Këto e të tjera çështje themelore, të cilave u kushtuan forcat dhe jetën e tyre të pavdekshmit Marks, Engels, Lenin e Stalin dhe që mbrohen e çohen përpara me vendosmëri nga Partia jonë, kanë qenë e janë në qendër të punës së mbarë shoqërisë sonë. Pikërisht për këtë albumi «Klasikët e marksizëm-leninizmit» ka vlera e interes për një rreth më të gjerë lexuesish.

KOLOSI MARKS DHE SHOKU I TIJ ENGELS, THEMELUES TË DOKTRINËS SONË TË LAVDISHME, E SHTRINË NË STUDIMIN E TYRE NË SHEKUJ TË TËRË DHE PUNUAN PËR SHEKUJT. KJO DO TË THOTË SE ATA BËNË PËRGJITHËSIMIN GJENIAL TË HISTORISË, TË KRIJIMTARISË DHE TË MENDIMIT NJERËZOR, DEDUKTUAN LIGJET E ZHVILLIMIT TË SHOQËRISË NJERËZORE, TREGUAN... LIGJET, NORMAT, METODAT, FORMAT E MUNDSHME TË SHNDËRRIMIT TË SHOQËRISË, TË ZHUKJES SË KAPITALIZMIT DHE TË NDËRTIMIT TË SOCIALIZMIT DHE TË KOMUNIZMIT. PRANDAJ DOKTRINA E TYRE ËSHTË KURDOHERË E RE, E FRESKËT DHE E PAVDEKSHME KURRË.

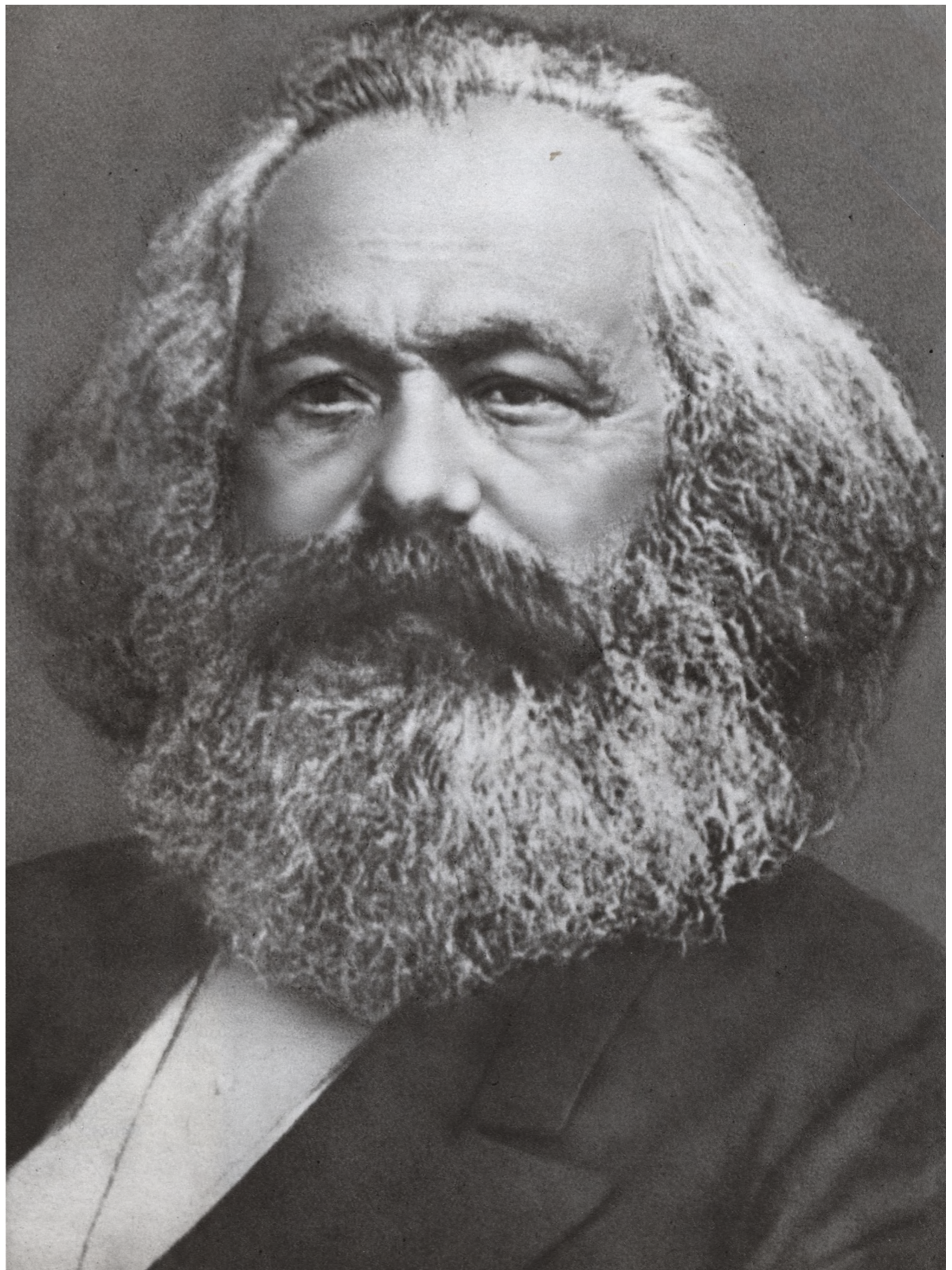
ENVER HOXHA

KARL MARKSI KA ZBULUAR LIGJET E ZHVILLIMIT SHOQËROR, TË SHNDËRRIMEVE REVOLUCIONARE E TË KALIMIT TË SHOQËRISË NGA NJË REND MË I ULËT SHOQËROR NË NJË REND MË TË LARTË, KA ANALIZUAR MBI BAZA SHKENCORE PRONËN PRIVATE MBI MJETET E PRODHIMIT, MËNYRËN E SHPËRNDARJES KAPITALISTE, MBIVLERËN QË GRABIT KAPITALISTI. AI KA KRIJUAR TEORINË SHKENCORE MBI KLASAT DHE LUFTËN E KLASAVE DHE KA PËRCAKTUAR RRUGËT E LUFTËS SË PROLETARIATIT PËR TË PËRMBYSUR BORGJEZINË, PËR TË SHKATËRRUAR SISTEMIN KAPITALIST, PËR TË VENDOSUR DIKTATURËN E PROLETARIATIT, PËR TË NDËRTUAR SHOQËRINË SOCIALISTE.

ENVER HOXHA

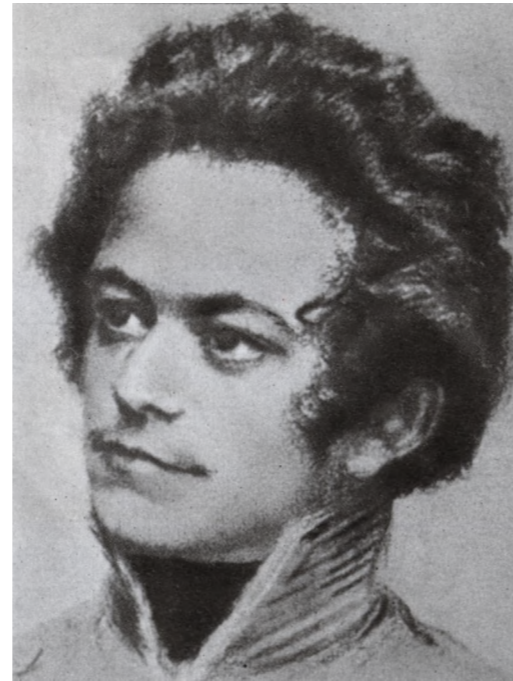
Karl Marks, 1818-1883

RRUGA DREJT MATERIALIZMIT DHE SOCIALIZMIT SHKENCOR

Qyteti Trir. Këtu më 5 maj 1818 lindi Karl Marksi

Karl Marksi i ri

Diploma e Karl Marksit, me të cilën iu dha titulli doktor në filozofi nga Universiteti i Jenës, 1841

Zheni fon Vestfalen. Shoqe fëmijërie dhe prej vitit 1843 bashkëshorte e bashkëluftëtare e Karl Marksit

Shtëpia ku lindi Karl Marksi

Gjimnazi i Tririt ku Karl Marksi bëri shkollën e mesme (1830-1835)

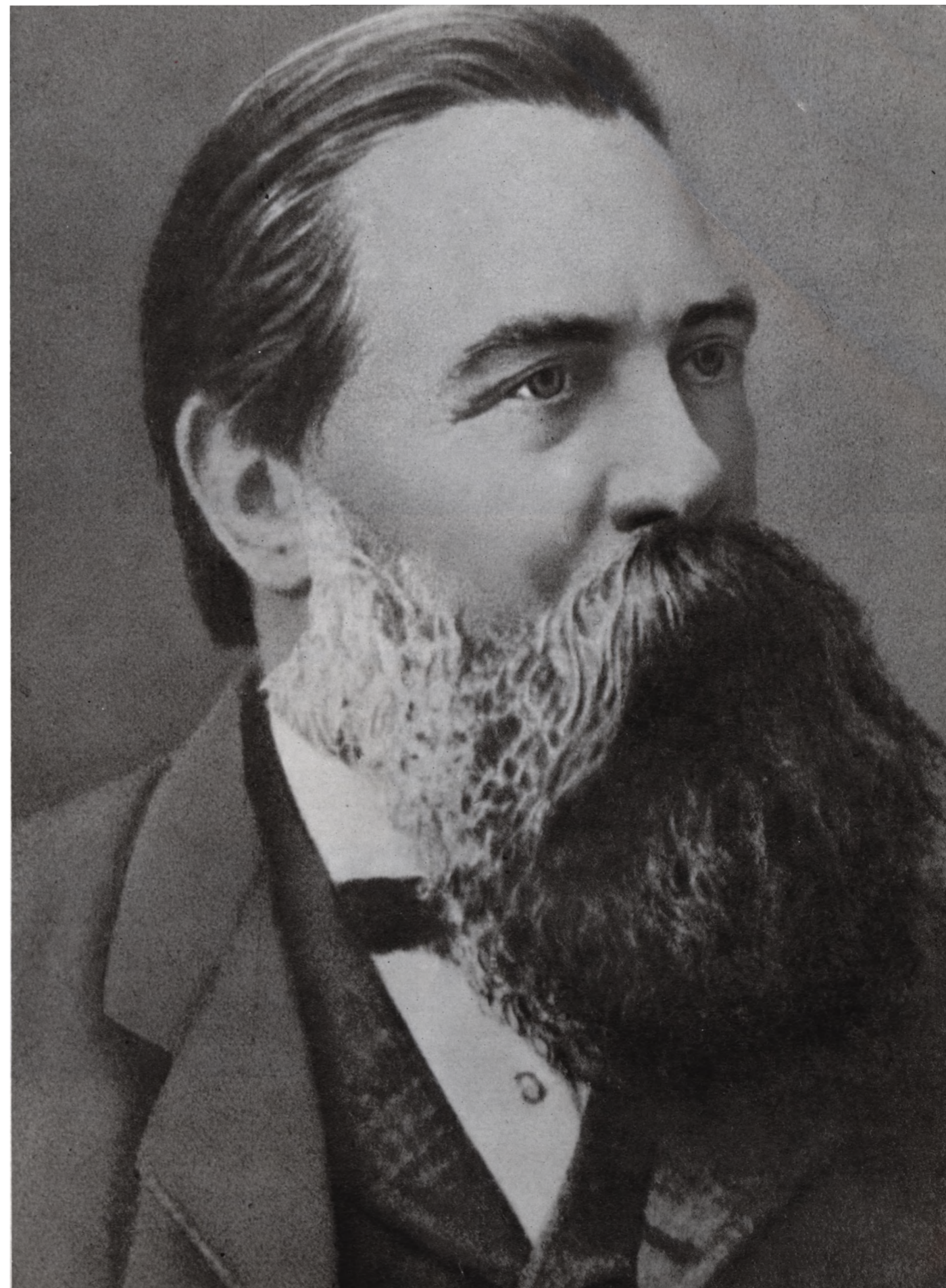
Përfytyro më të madhin, ndoshta tani të vetmin filozof të vërtetë, i cili në një të ardhme shumë të afërt do të tërheqë vëmendjen e gjithë Gjermanisë... Doktor Marksi, kështu quhet idhulli im, është ende një djalë fare i ri (shumë-shumë 24 vjeç), ai do t'i japë goditjen përfundimtare fesë dhe politikës mesjetare; serioziteti i thellë filozofik plekset te ai me një mprehtësi të rrallë.

Nga shtypi gjerman i asaj kohe

PAS MIKUT TË TIJ, KARL MARKSIT... ENGELSI KA QENË SHKENCËTARI DHE MËSUESI MË I SHQUAR I PROLETARIATIT TË SOTËM NË GJITHË BOTËN E QYTETËRUAR. QË PREJ DITËS KUR FATI BASHKOI KARL MARKSIN DHE FRIDRIH ENGELIN, VEPRA SË CILËS TË DY MIQTË I KUSHTUAN JETËN E TYRE U BË ÇË-SHTJA E TYRE E PËRBASHKËT... ENGELSI KA QENË I PARI QË THA SE PROLETARIATI NUK ËSHTË VETËM KLASË QË VUAN; SE PIKËRISHT AJO GJENDJE E TURP-SHME EKONOMIKE, NË TË CILËN NDODHET PROLETARIATI, E SHTYN ATË NË MËNYRË TË PAPËRMBAJT-SHME TË SHKOJË PËRPARA DHE E DETYRON TË LUF-TOJË PËR ÇLIRIMIN E TIJ PËRFUNDIMTAR.

V. I. LENIN

Fridrih Engelsi, 1820-1895

Qyteti Barmen ku lindi Fridrih Engelsi më 28 nëntor 1820

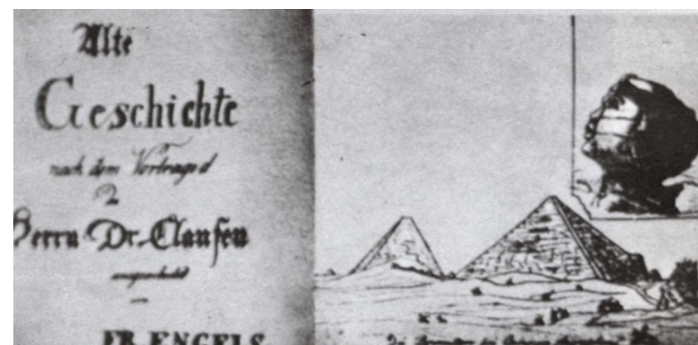

Fridrih Engelsi më 1839

Shtëpia ku lindi Fridrih Engelsi

Letrat e kësaj periudhe dëshmojnë për çlirimin e Engelsit nga ndikimi i fesë dhe forcimi i tij me pikëpamje demokratike e revolucionare

Fletorja shkollore e Fridrih Engelsit për lëndën e historisë së lashtë

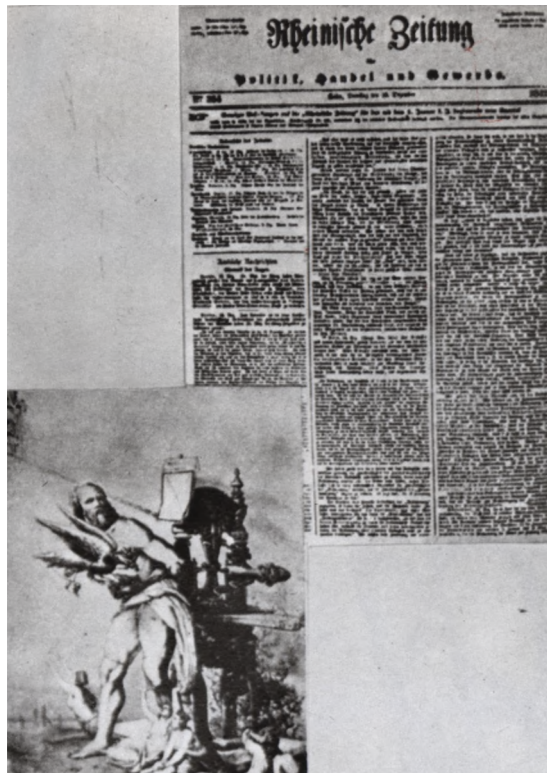
Letër e Fridrih Engelsit drejtuar dy shokëve të tij të shkollës

Karikaturë e vitit 1841, ku Fridrih Engelsi ironizon rrethet e hegelianëve të rinj, të cilët luftën serioze politike kundër absolutizmit prusian e zëvendësonin me fraza të zbrazëta

Lagje e varfër e Mançesterit. Në këtë qytet Engelsi jetoi me ndërprerje në vitet 1840-1870

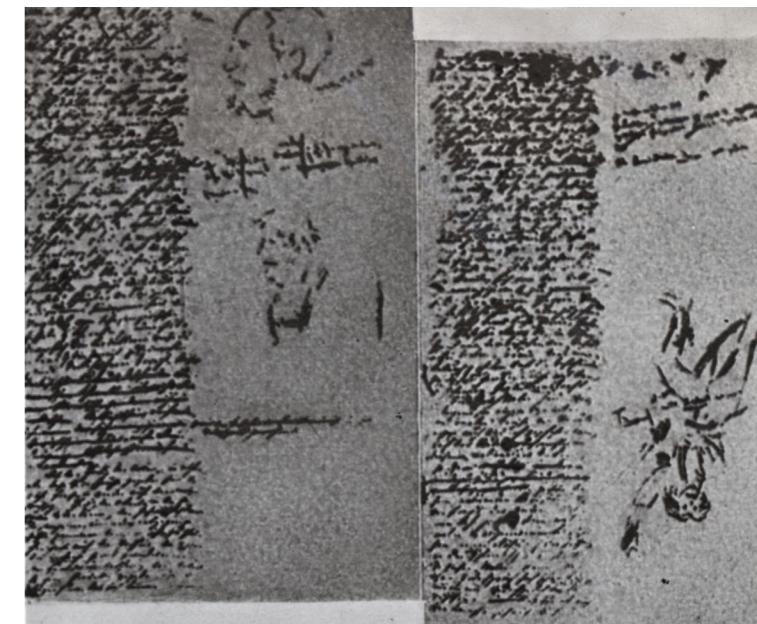

«Gazeta renane», kryeredaktor i së cilës për një periudhë të shkurtër ka qenë Karl Marksi.

Nën ndikimin e Marksit gazeta mori një karakter të theksuar demokratik e revolucionar. Për këtë më 1 prill 1843 qeveria prusiane e ndaloi botimin e gazetës.

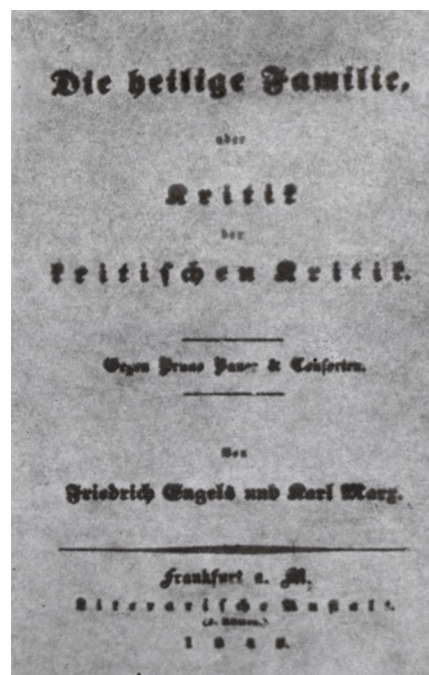
MARKSI DHE ENGELSI ISHIN MATERIALISTË. DUKE E SHIKUAR BOTËN DHE NJERËZIMIN NË MËNYRË MATERIALISTE, ATA PANË SE ASHTU SI NË BAZË TË TË GJITHA DUKURIVE TË NATYRËS KA SHKAQE MATERIALE, PO ASHTU EDHE ZHVILLIMI I SHOQËRISË NJERËZORE PËRCAKTOHET NGA ZHVILLIMI I FORCAVE MATERIALE, PRODHUESE.

V.I. LENIN

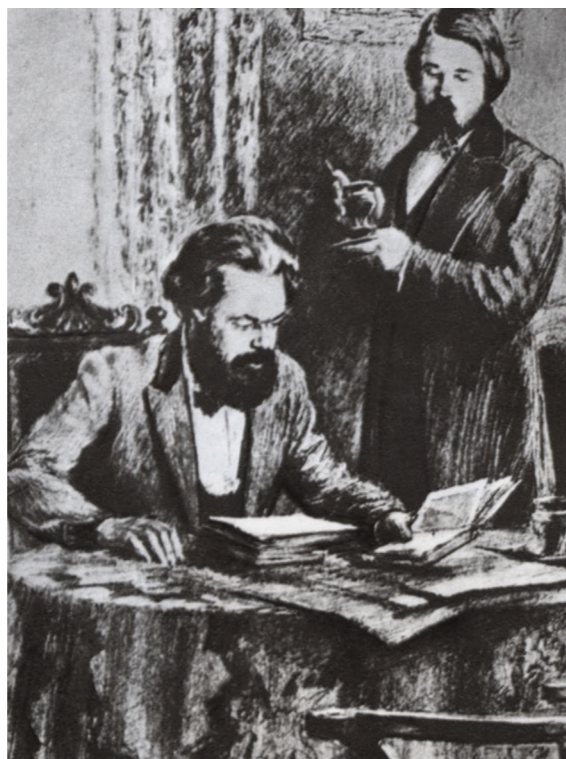

Karl Marks, Fridrih Engels. «Ideologjia gjermane», 1845-1846. Faqe nga dorëshkrimi

«Prometeu i lidhur». Alegori me rastin e mbylljes së «Gazetës renane»

«Familja e shenjtë», 1845. Vepra e parë e përbashkët e Karl Marksit dhe Fridrih Engelsit

Karl Marksi dhe Fridrih Engelsi në vitet 1840

Proletariati evropian mund të thotë se shkenca e tij u krijua nga dy shkencëtarë dhe luftëtarë, marrëdhëniet e të cilëve ua kalojnë të gjitha gojëdhënave më prekëse të kohëve të lashta mbi miqësinë njerëzore.

V.I. LENIN

PROLETARIATI-KLASA E SE ARDHMES

Karl Marksi midis punëtorëve parizianë

Fridrih Engelsi në lagjet e varfra të Mançesterit

Duke jetuar pranë punëtorëve, Karl Marksi dhe Fridrih Engelsi njohën më mirë shoqërinë bor-
gjeze dhe shumë shpejt arritën në përfundimin se për punëtorët nuk ka rrugëdalje tjetër veç socia-
lizmit dhe se në socializëm arrihet vetëm nëpërmjet luftës politike të klasës punëtore, revolucionit.

Kryengritjet e endësve të Lionit më 1831
dhe 1834 në Francë dhe e endësve të Silezisë
më 1844 në Gjermani ishin dalja e parë e
rëndësishme e klasës punëtore në arenën e
historisë. Përvoja e këtyre lëvizjeve u studiu
dhe u përgjithësua nga Karl Marksi dhe Fri-
drih Engelsi.

Kryengritja e endësve të Lionit

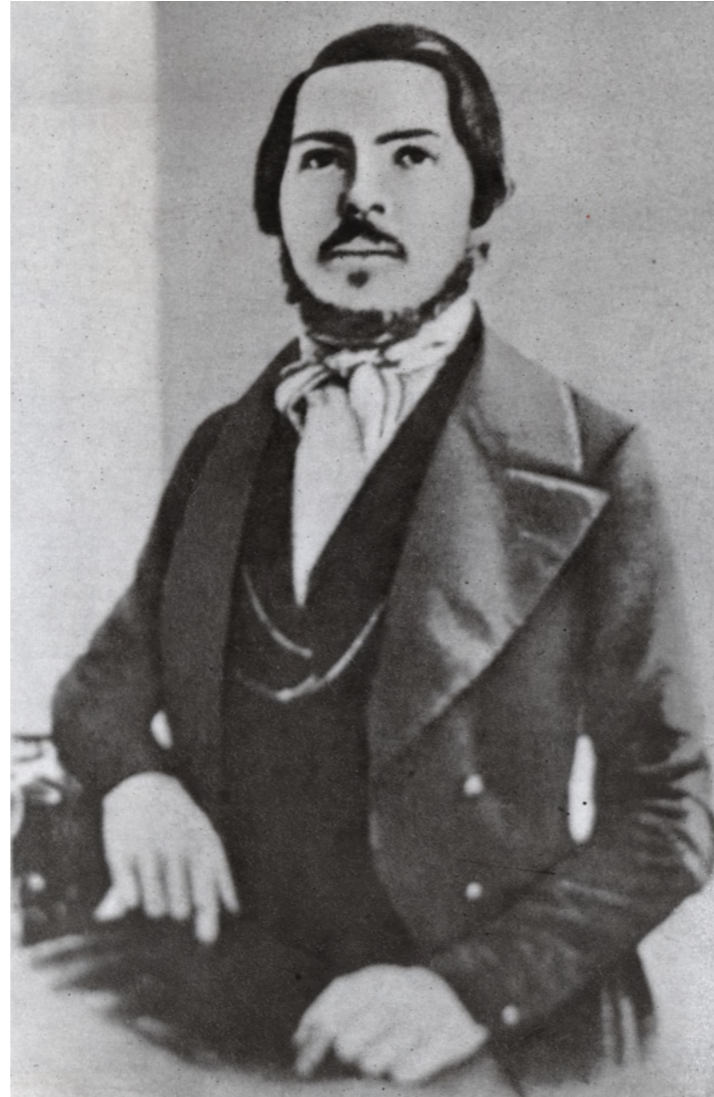

Kryengritja e endësve të Silezisë

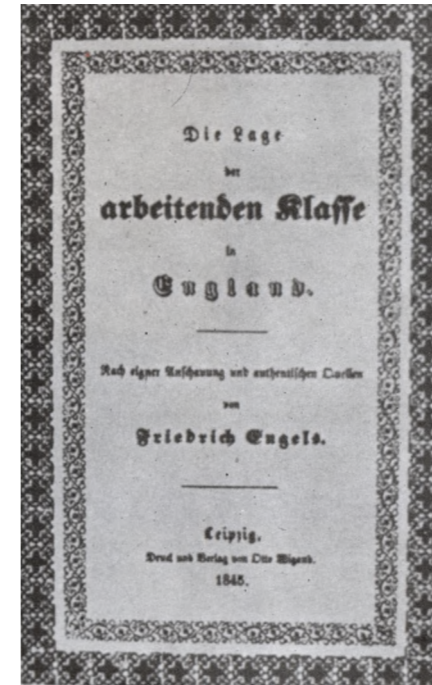
THEMELUESIT E BOTËKUPTIMIT MATERIALIST SHKENCOR

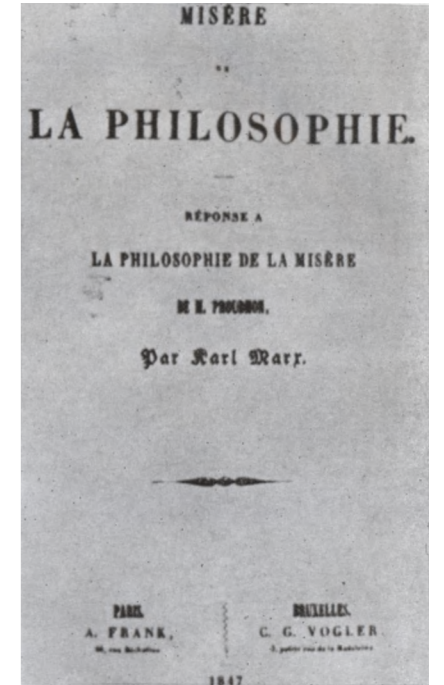
Karl Marks

Fridrih Engelsi në vitet 40

Fridrih Engels. «Gjendja e klasës punëtore në Angli», 1845.

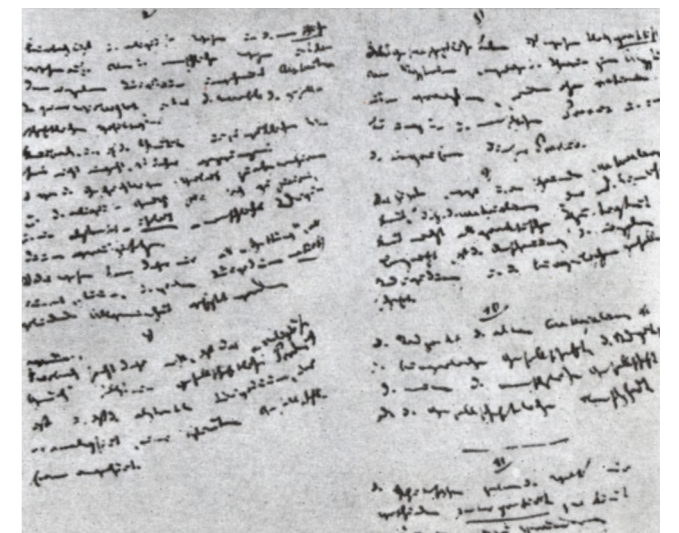
Karl Marks. «Mjerimi i filozofisë», 1847

KY LIBËR KA QENË NJË AKUZË E TMERRSHME PËR KAPITALIZMIN DHE BORGJEZINË. PËRSHTYPJA QË BËRI KY LIBËR KA QENË SHUMË E MADHE. LIBRIN E ENGELSIT FILLUAN TA PËRMENDNIN KUDO SI TABLONË MË TË MIRË MBI GJENDJEN E PROLETARIATIT.

V.I. LENIN

Në «Tezat mbi Fojerbahun» Marks, ndër të tjera, hodhi mendimin gjenial, i cili u bë devizë e revolucionarëve të së ardhmes: «Filozofët vetëm e kanë shpjeguar në mënyra të ndryshme botën, por çështja është që ta shndërrosh atë».

Shënime të Karl Marksit «Teza mbi Fojerbahun», 1855

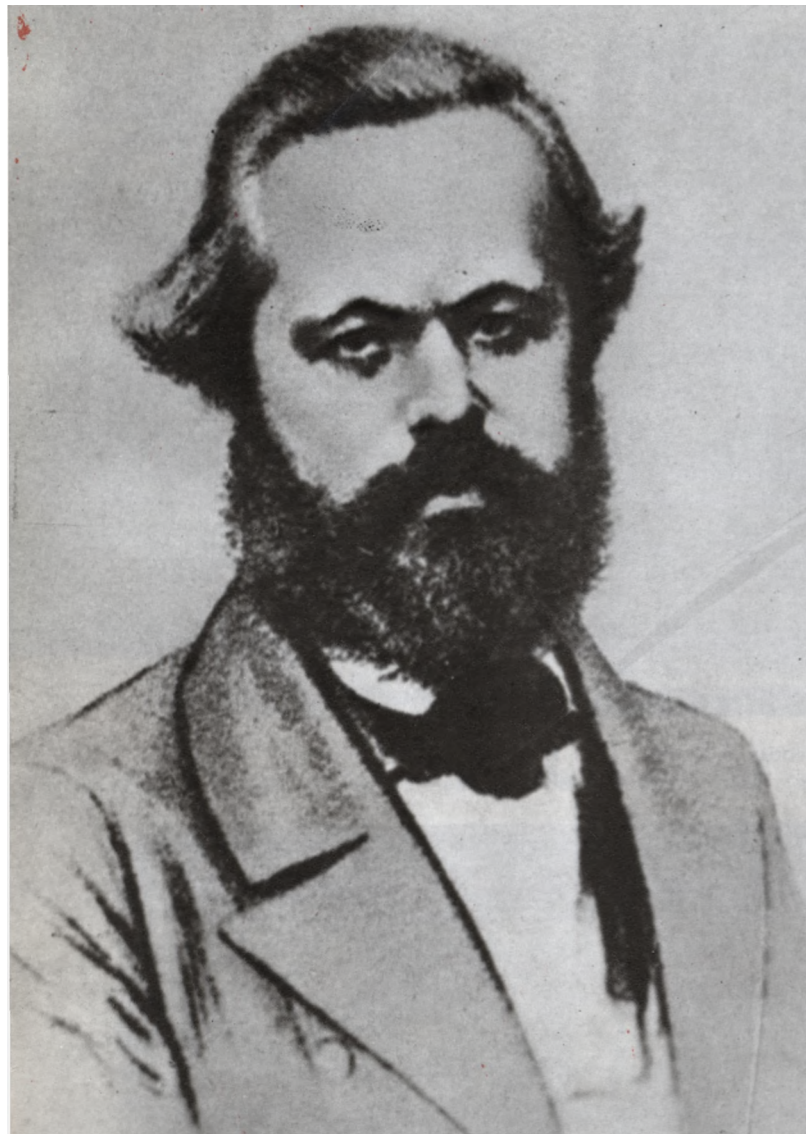

PROGRAMI I PARË I KOMUNIZMIT SHKENCOR

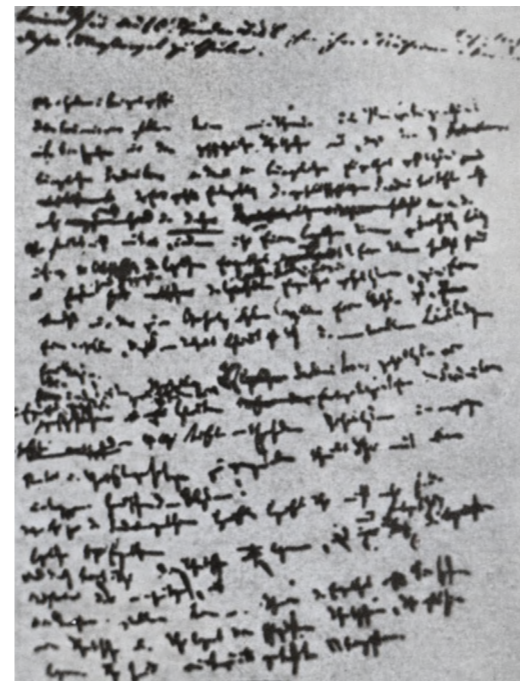
PROLETARË TË TË GJITHA VENDEVE, BASHKOHUNI!

AI ËSHTË KËNGA E KËNGËVE TË MARKSIZMIT, AI ËSHTË UDHËRRËFYESI I LUFTËS SË PROLETARIATIT, ËSHTË NJË LIBËR XHEPI I DOMOSDOSHËM PËR ÇDO KOMUNIST.

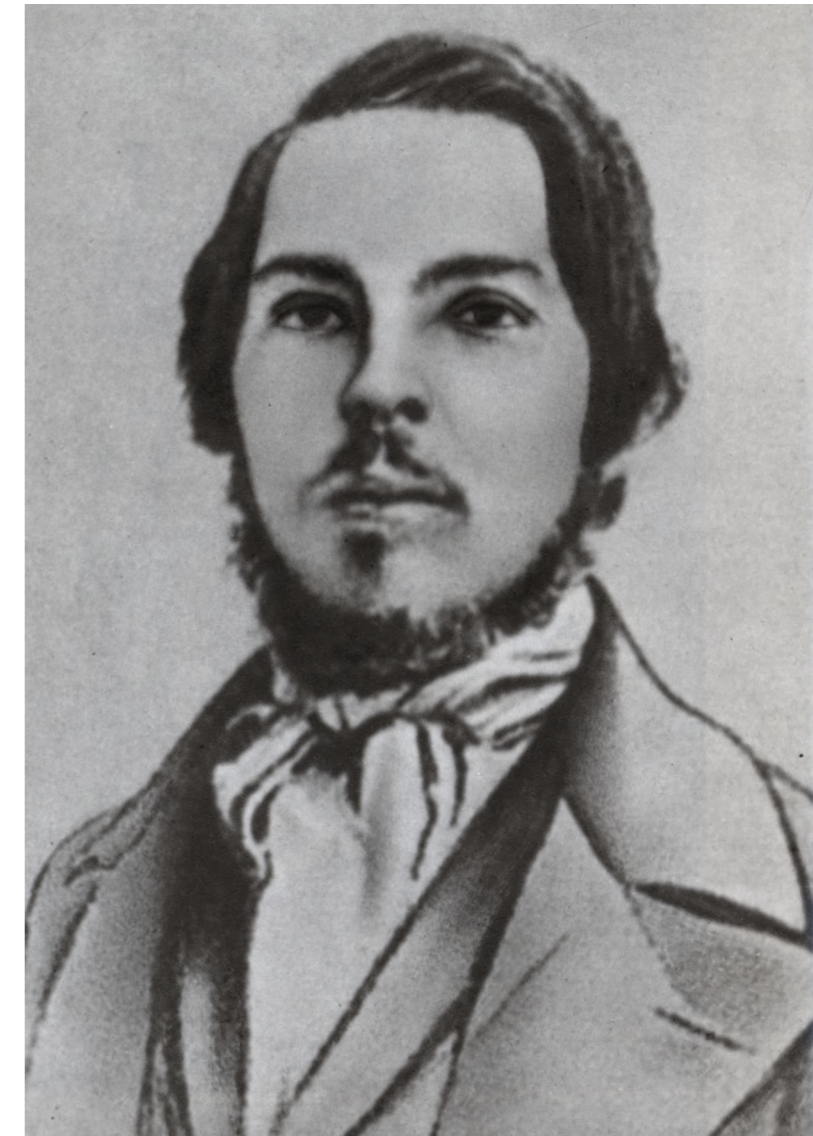
J.V. STALIN

Karl Marks - Fridrih Engels. «Manifesti i Partisë Komuniste», 1848

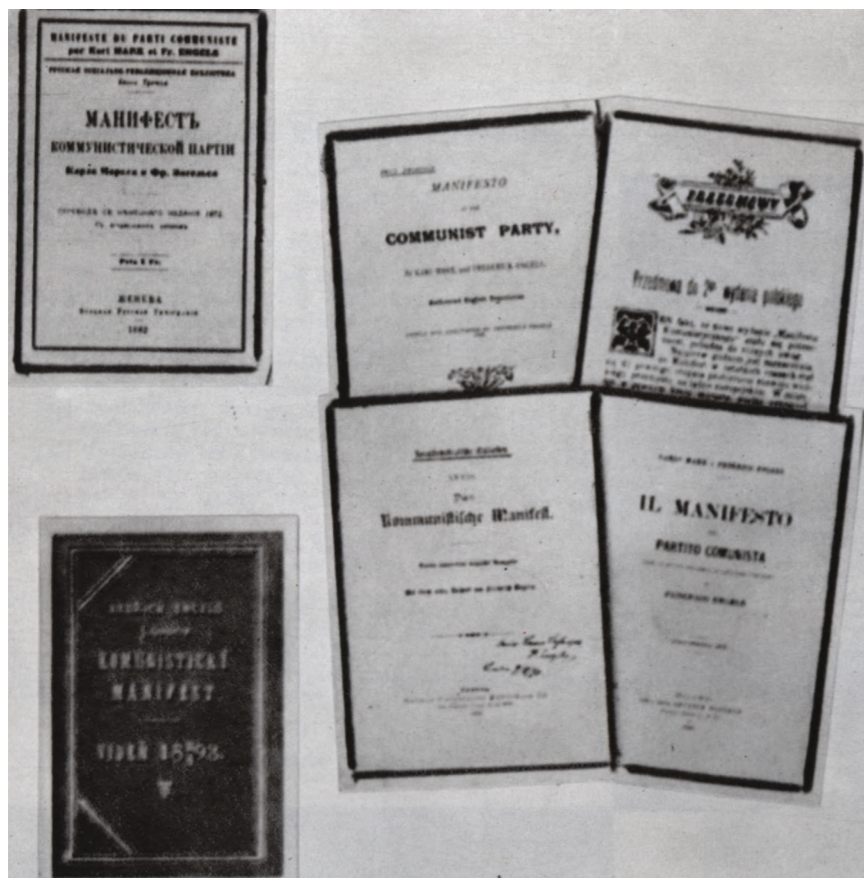
Dorëshkrim i faqeve të para të «Manifestit të Partisë Komuniste»

ATA SHKRUAJTËN FAMËMADHIN «MANIFEST TË PARTISË KOMUNISTE», NË TË CILIN ËSHTË PARAQITUR ME NJË QARTËSI E FORCË GJENIALE BOTËKËPTIMI I RI, QË PËRFSHIN TË GJITHA FUSHAT E JETËS, ËSHTË PARAQITUR DIALEKTIKA SI E VETMJA METODË SHKENCORE.

V.I. LENIN

Botime të «Manifestit të Partisë Komuniste» në gjuhë të ndryshme.

«Manifesti i Partisë Komuniste» në gjuhën shqipe

KY LIBËR I VOGËL VLEN SA VËLLIME TË TËRA: ME FRYMËN E TIJ JETON DHE VEPRON EDHE SOT E KËSAJ DITE GJITHË PROLETARIATI I ORGANIZUAR DHE LUFTUES NË BOTËN E QYTËTËRUAR.

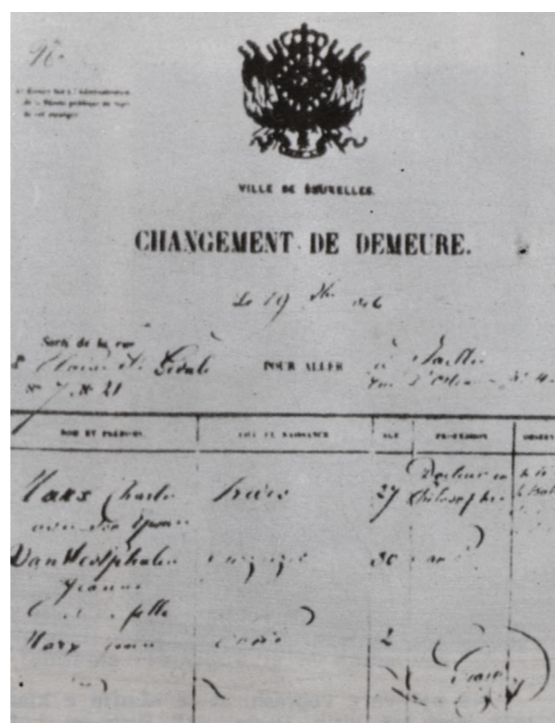
V.I. LENIN

Arrestimi i Karl Marksit në Bruksel, mars 1848

NJË FANTAZMË SILLET NËPËR EVROPË — FANTAZMA E KOMUNIZMIT. TË GJITHA FORCAT E EVROPËS PLAKË JANË BASHKUAR PËR T'I BËRË LUFTËN E SHENJTË KËSAJ FANTAZME.

K. MARKS — F. ENGELS

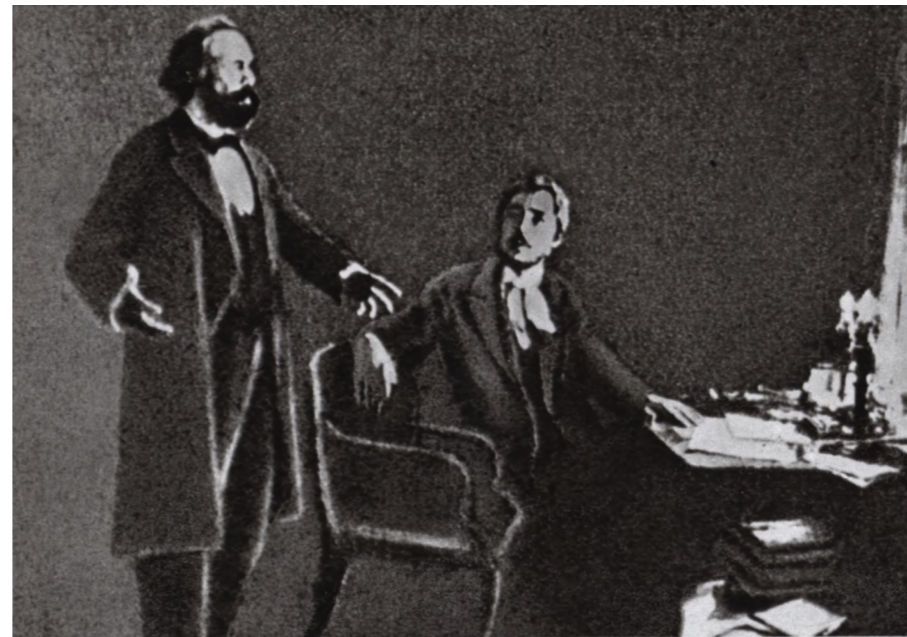

I dëbuar nga Franca, Karl Marksi shkon në Bruksel

TEORIA BËN PËR VETE MASAT (REVOLUCIONET E VITEVE 1848-1849)

Në fillim të vitit 1848 shumë vende të Evropës i përfshiu vala e revolucionit. Marksi dhe Engelsi ndiqnin nga afër lëvizjet e shpërthyer

Marksi dhe Engelsi përgjithësojnë mësimet e lëvizjeve revolucionare të viteve 1848-1849

TEORIA BËHET FORCË MATERIALE,
KUR AJO BËN PËR VETE MASAT.

K. MARKS

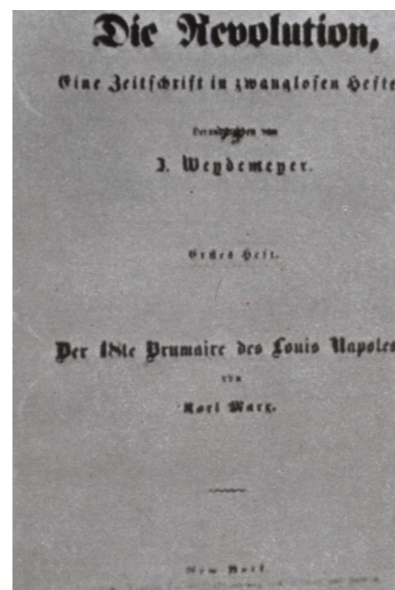
ASHTU SIÇ GJEN FILOZOFLA TE PROLETARIATI ARMËN E VET MATERIALE,
ASHTU PROLETARIATI GJEN TE FILOZOFLA ARMËN E VET SHPIRTËRORE.

K. MARKS

NE I JAPIM BOTËS
PARULLËN E VËRTETË
TË LUFTËS.

K. MARKS

Në një varg veprash, si të «Lufta e klasave në Francë prej vitit 1848 deri në vitin 1850», «18 Brymeri i Lui Bonapartit» (Marks), «Revolucioni e kundërrevolucioni në Gjermani» (Engels) etj. përgjithësohet përvoja e revolucioneve të viteve 1848-1849.

THEMELUES DHE ORGANIZATORË TË PARTISË PARAROJË TË PROLETARIATIT

Statuten des Bundes der Kommunisten.

Proletarier aller Länder vereinigt Euch!

Abchnitt I. Der Bund.

Art. 1. Der Zweck des Bundes ist der Sturz der Bourgeoisie, die Herrschaft des Proletariats, die Aufhebung der alten, auf Klassen-gegensätzen beruhenden bürgerlichen Gesellschaft und die Gründung einer neuen Gesellschaft ohne Klassen und ohne Privateigentum.

Art. 2. Die Bedingungen der Mitgliedschaft sind:

- A) diesem Zweck entsprechende Lebensweise und Wirksamkeit;
- B) revolutionäre Energie und Eifer der Propaganda;
- C) Bekenntnis des Kommunismus;
- D) Enthaltung der Teilnahme an jeder antikomunistischen, politischen oder nationalen Gesellschaft und Anzeige der Teilnahme an irgend welcher Gesellschaft bei der vorgelegten Behörde;
- E) Unterwerfung unter die Beschlüsse des Bundes;
- F) Verschwiegenheit über das Bestehen aller Angelegenheiten des Bundes;
- G) einstimmige Aufnahme in eine Gemeinde.

Wer diesen Bedingungen nicht mehr entspricht, wird ausgeschlossen. (Siehe Abschnitt VIII.)

Art. 3. Alle Mitglieder sind gleich und Brüder und als solche sich Hilfe in jeder Lage schuldig.

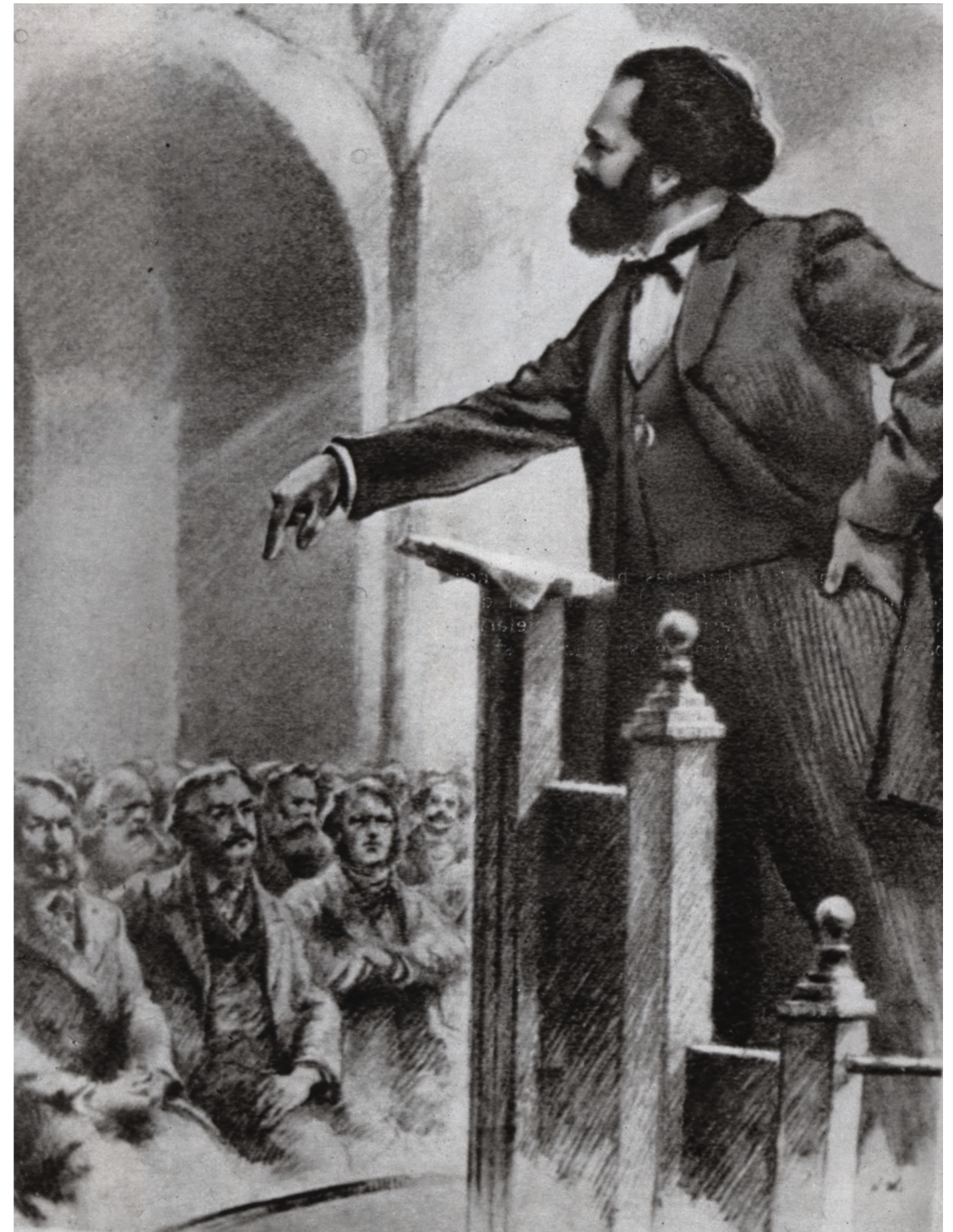
Art. 4. Die Mitglieder führen Bundesnamen.

Art. 5. Der Bund ist organisiert in Gemeinden, Kreisen, leitenden Kreisen, Centralbehörde und Kongresse.

Statuti i Lidhjes së Komunistëve, përpunuar nga Karl Marksi dhe Fridrih Engelsi.

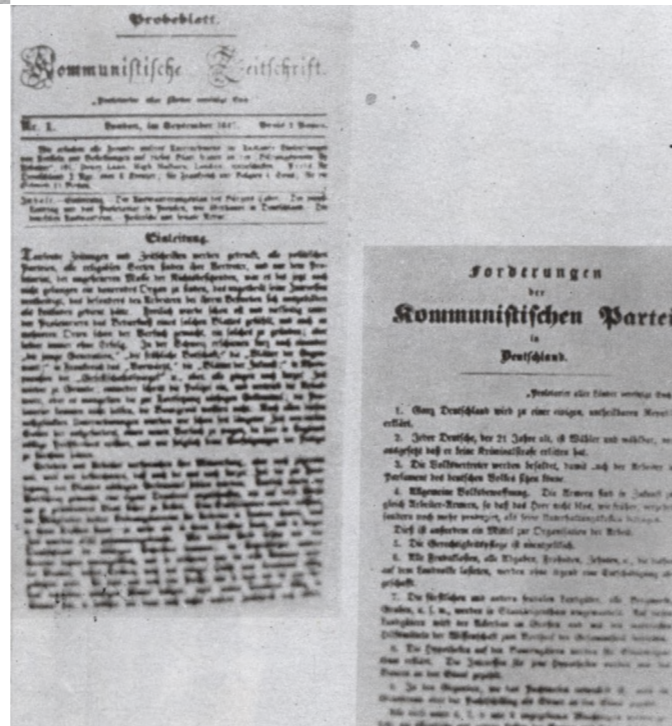
Qëllimi i Lidhjes është: përbysja e borgjezisë, marrja e pushtetit nga proletariati, zhdukja e shoqërisë së vjetër të ngritur mbi antagonizmin klasor të shoqërisë borgjeze dhe ndërtimi i shoqërisë së re, pa klasa dhe pronë private.

(Statuti i Lidhjes së Komunistëve)

LE TË DRIDHEN KLASAT SUNDUESE PËRPARA REVOLUCIONIT KOMUNIST. PROLETARËT S'KANË Ç'TË HUMBASIN NË TË VEÇ PRANGAVE TË TYRE. ATA KANË PËR TË FITUAR GJITHË BOTËN.

K. MARKS — F. ENGELS

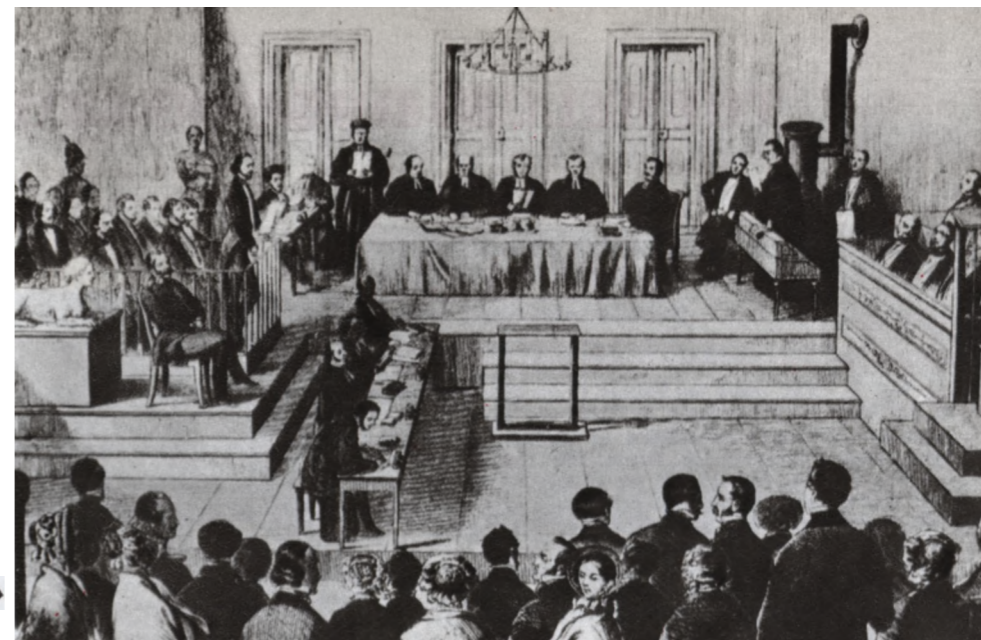
«Revista komuniste», 1847, organ i Lidhjes së Komunistëve

Në këtë organ Marksi dhe Engelsi për herë të parë shkruan parullën e famshme «Proletarë të të gjitha vendeve, bashkohuni!».

MARKSI SI SHKAK TË MOSSUKSESIT TË REVOLUCIONIT TË VITIT 1848 PËRMENDTE FAKTIN SE BORGJEZIA PARAPËLQEU PAQEN ME SKLLAVËRINË QOFTË EDHE VETËM PËRPARA PERSPEKTIVËS SË LUFTËS PËR LIRI.

V.I. LENIN

Procesi i Këlnit kundër komunistëve, i kurdisur nga qeveria prusiane

KOMUNISTËT LUFTOJNË NË EMËR TË QËLLIMEVE DHE TË INTERESAVE IMEDIATE TË KLASËS PUNËTORE, POR NË TË NJËJTËN KOHË ATA MBROJNË EDHE TË ARDHMEN E LËVIZJES.

K. MARKS - F. ENGELS

Duke ndjekur hap pas hapi luftën heroike të proletariatit në revolucionet e viteve 1848-1849, Marksi dhe Engelsi një rëndësi të madhe i kushtuan armatosjes së proletariatit dhe të partisë së tij pararojë me ideologjinë e socializmit shkencor.

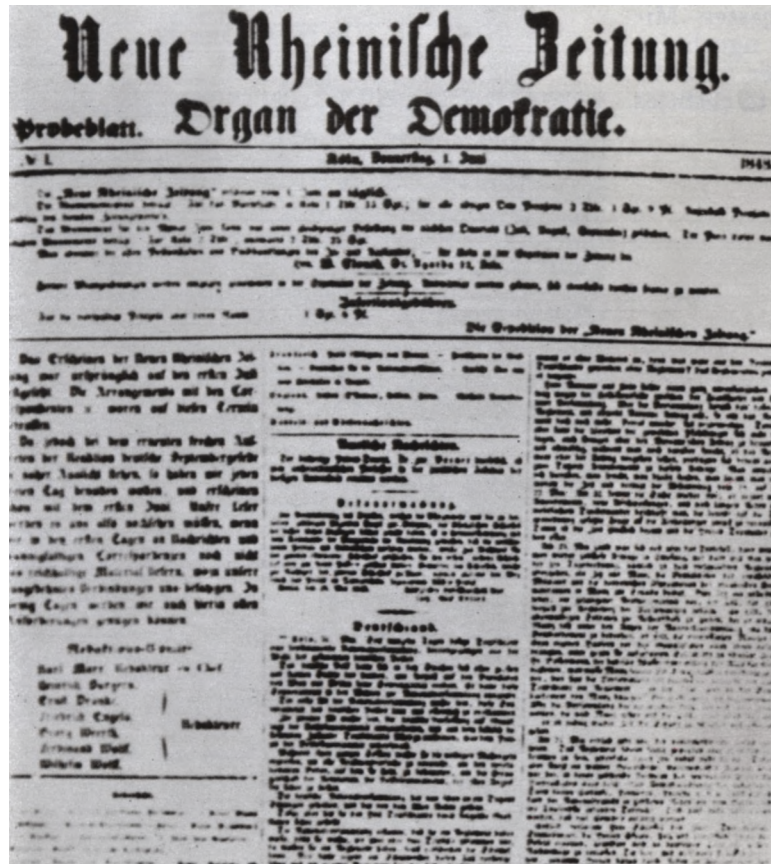
Fridrih Engelsi në barrikadat e proletarëve

«Zbulime për procesin e Këlnit kundër komunistëve», vepër e Karl Marksit në mbrojtje të lëvizjes komuniste

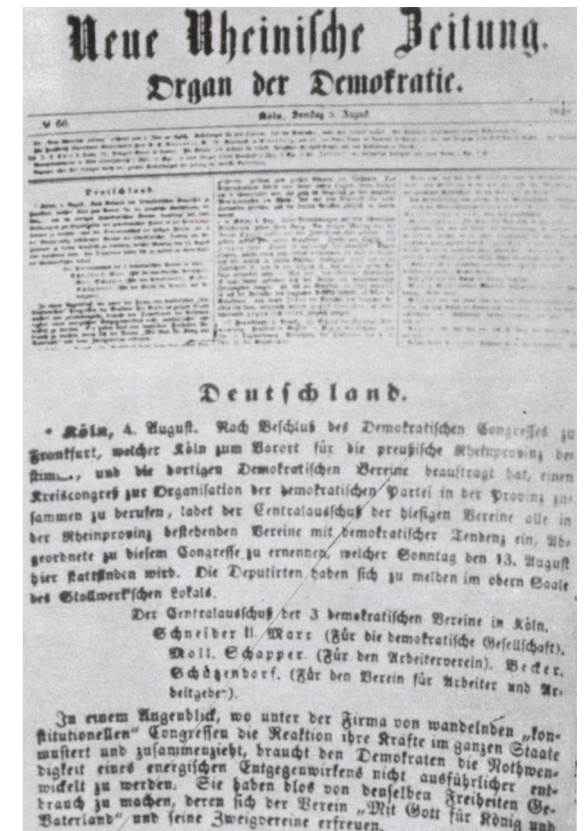

THEMELUESIT E SHTYPIT TË RI REVOLUCIONAR

ASNJË PREJ GAZETARËVE GJERMANË, SI MË PARË, ASHTU EDHE MË PAS, NUK PATI NJË FUQI DHE NDIKIM TË TILLË, NUK MUNDI T'I ELEKTRIZONTE MASAT E PROLETARËVE SA «GAZETA E RE RENANE», DHE KJO I KUSHTOHEJ, NË RADHË TË PARË, MARKSIT.

F. ENGELS

Numri i parë i «Gazetës së re renane», themeluar dhe drejtuar nga Karl Marksi e Fridrih Engelsi, qershor 1848 — maj 1849

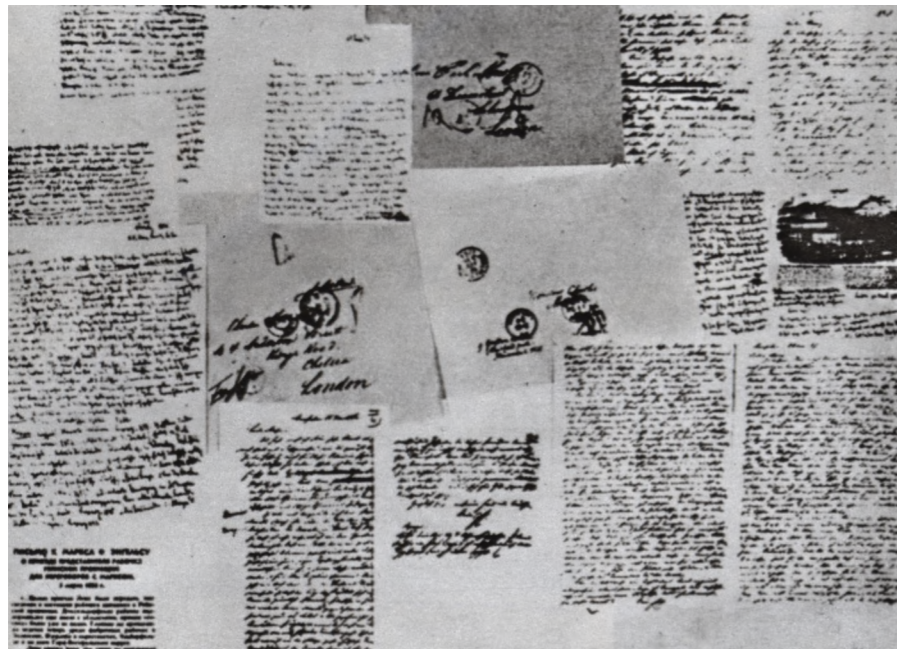

Marksi dhe Engelsi në redaksinë e gazetës

Duke e vlerësuar lart këtë gazetë, V. I. Lenini e ka quajtur «organi më i mirë e më i përsosur i proletariatit revolucionar»

Reaksioni prusian në maj 1849 e ndaloi botimin e gazetës. Numrin e saj të fundit Marksi dhe Engelsi e shtypën me shkronja të kuqe. Ndër të tjera ata u drejtoheshin punëtorëve me këto fjalë: «Redaktorët e «Gazetës së re renane», duke u ndarë me ju, ju falënderojnë për simpatinë që ju u keni shprehur. Fjala e tyre e fundit, kudo e kurdoherë, do të jetë: çlirimi i klasës punëtore».

Karl Marks, 1861

Në vitet 1850—1860 Marksi dhe Engelsi u detyruan të qëndronin larg njëri-tjetrit, Marksi në Londër, Engelsi në Mançester. Miqësia dhe bashkëpunimi i tyre, edhe kështu, u bë më i ngushtë e luftarak. Letërkëmbimi i tyre në këtë periudhë dëshmon për veprimtarinë e gjithanshme të të dy korifejve të shkencës në dobi të çështjes së proletariatit.

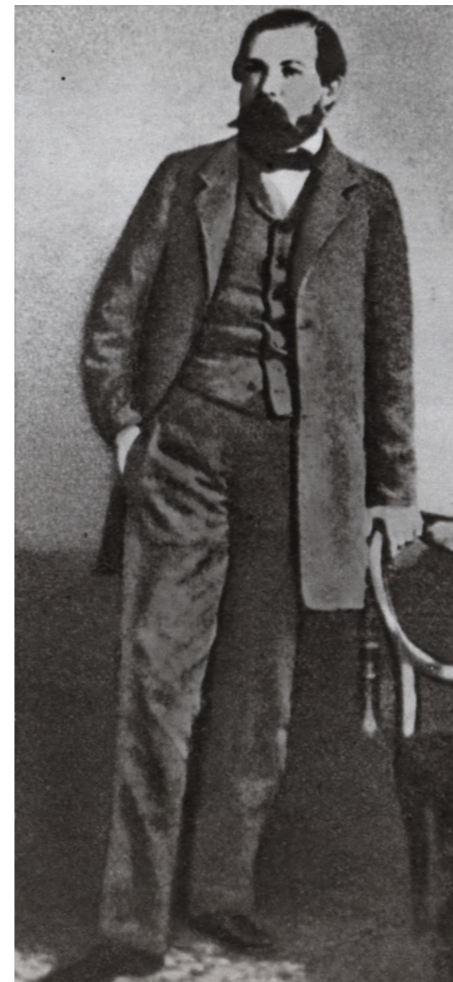
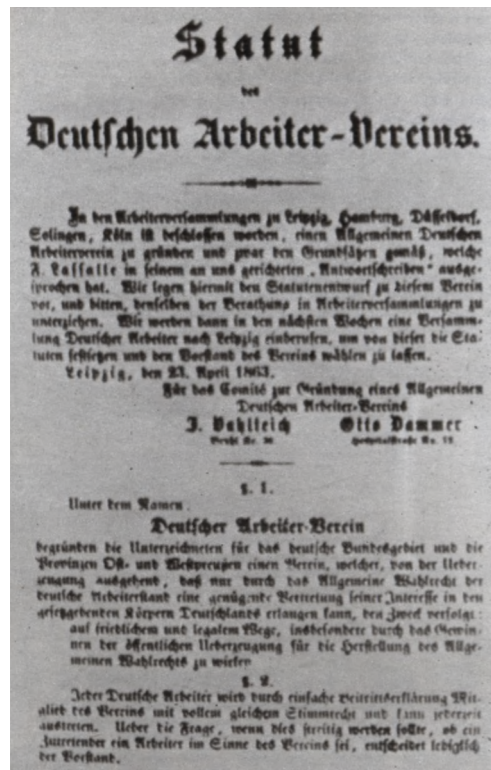

Karl Marks. «Lufta Civile në Shtetet e Bashkuara», 1861

Letërkëmbimi i Marksit me Engelsin

Fridrih Engels, 1860

«Statuti i Lidhjes së Përgjithshme të Punëtorëve Gjermanë», maj 1863

Marks dhe Engelsi në lagjet punëtore të Londrës

«KAPITALI», VEPRA MADHOBE E MABKSIZËM-LENINIZMIT

Karl Marks. «Kapitali». Botim i parë, 1867.

NJË MODEL I PRANUAR PREJ TË GJITHËVE DHE I PAARRITUR PREJ ASKUJT.

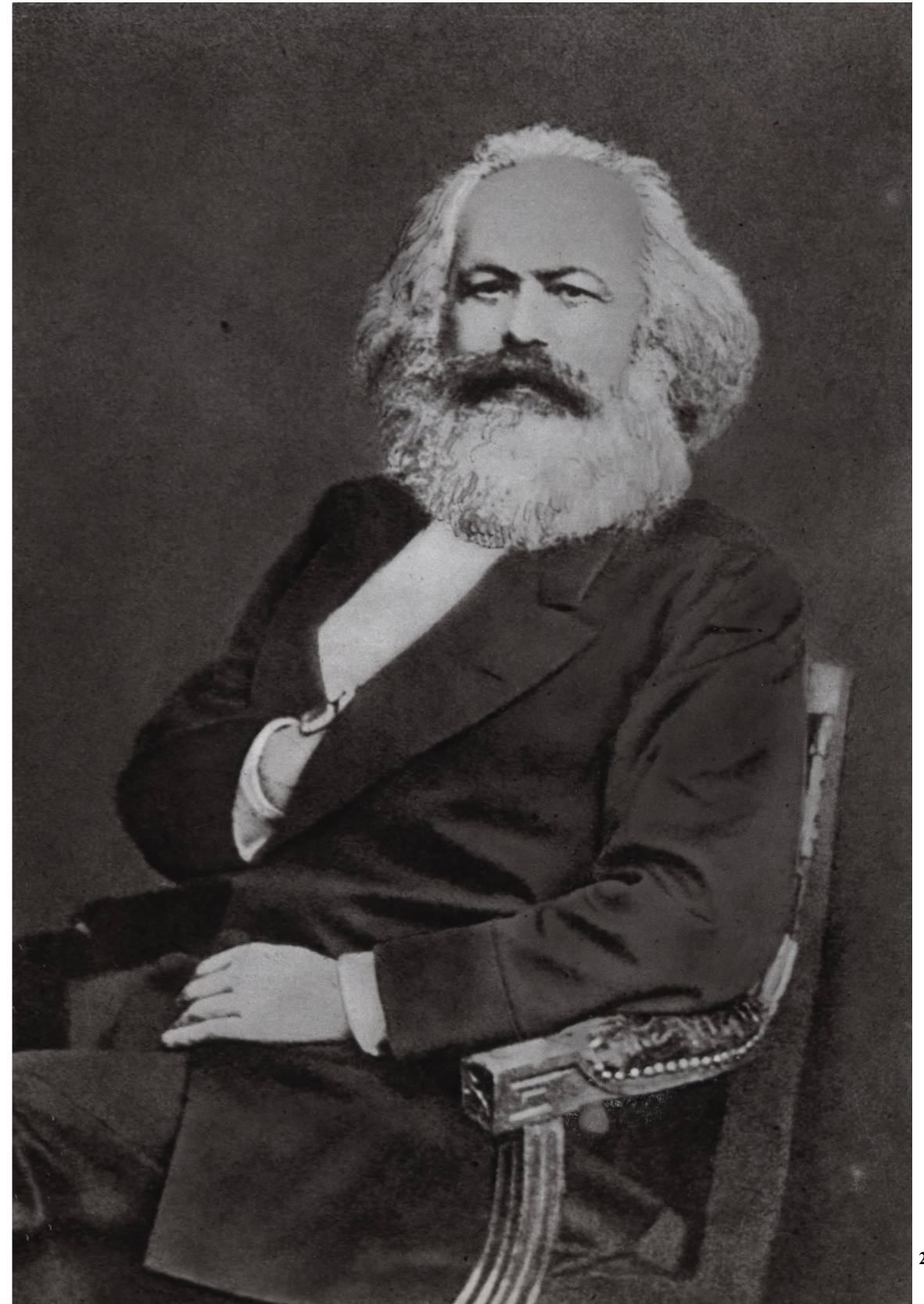
V.I. LENIN

QYSH NGA KOHA KUR NË BOTË ERDHËN KAPITALISTËT DHE PUNËTORËT, NUK KA DALË ASNJË LIBËR QË TË KETË PASUR NJË RËNDËSI TË TILLË PËR PUNËTORËT SI «KAPITALI».

F. ENGELS

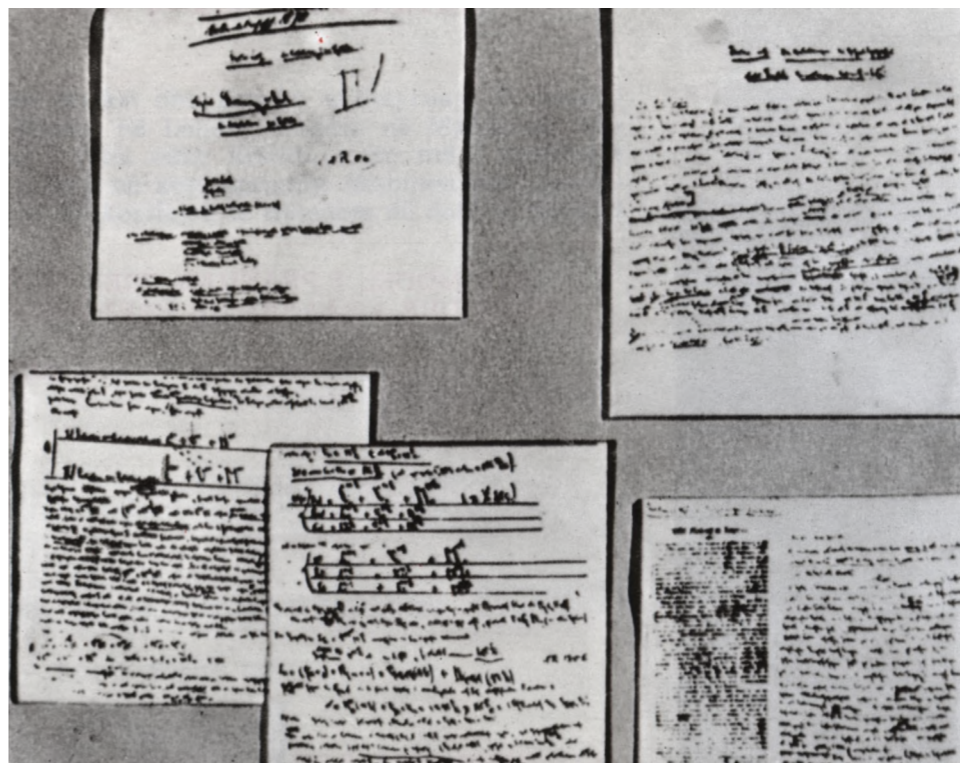
«KAPITALI» I MARKSIT PËR PROLETARIATIN BOTËROR ËSHTË FENERI QË I TREGON SHKENCËRISHT SE NË Ç'MËNYRË DHE NË C'FORMA E SHFRYTËZON ATË BORGJEZIA.

ENVER HOXHA

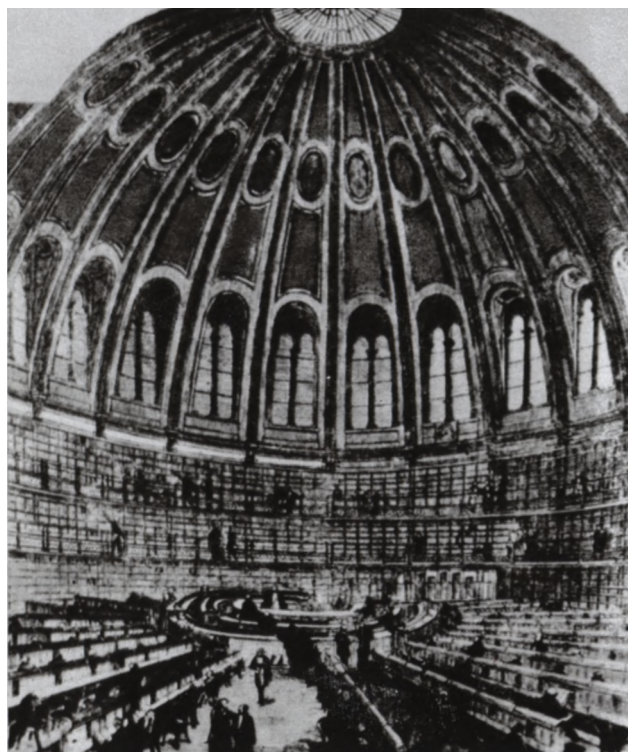

Karl Marksi në sallën e Muzeut Britanik në Londër

Faqe dorëshkrimi nga «Kapitali»

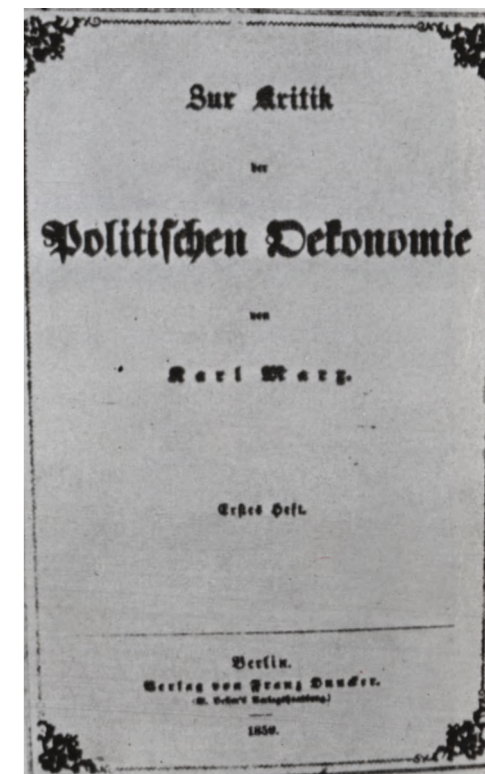
Salla e leximit e Muzeut Britanik në Londër ku Karl Marksi punoi për «Kapitalin»

MONOPOLI I KAPITALIT KTHEHET NË PRANGA PËR VETË ATË MËNYRË PRODHIMI, E CILA U RRIËT NË GJIRIN E TIJ. CENTRALIZIMI I MJETEVE TË PRODHIMIT DHE SHOQËRIZIMI I PUNËS ARRIJNË ATË PIKË, KUR BËHEN TË PAPAJTUESHME ME LËVOZHGËN E TYRE KAPITALISTE. AJO PËLÇET. BIE ORA E FUNDIT E PRONËS KAPITALISTE PRIVATE. SHPRONËSUESIT SHPRONËSOHEN.

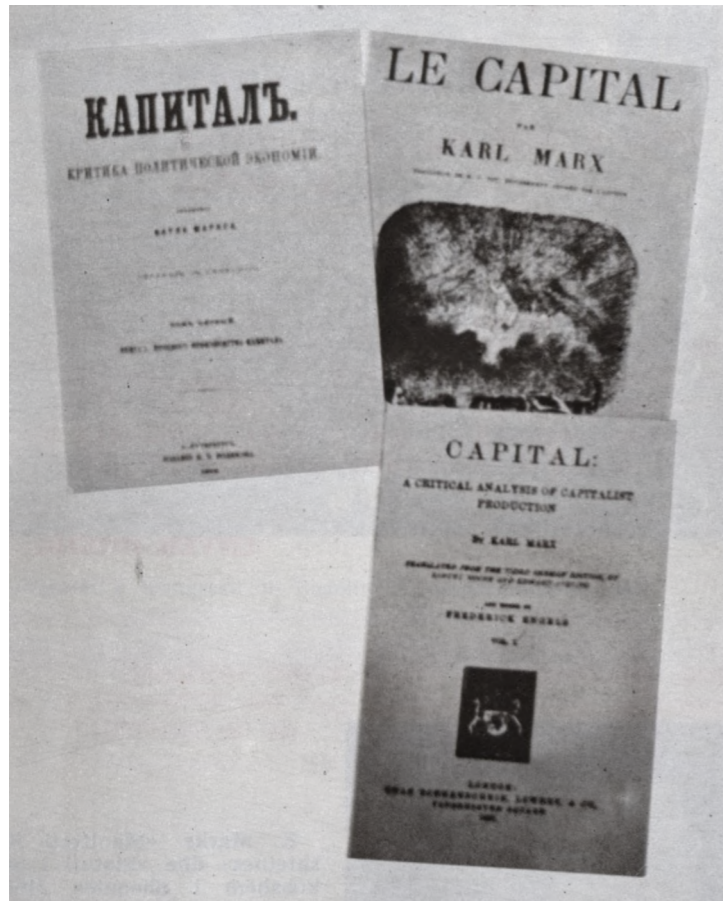
K. MARKS — «KAPITALI»

QYSH NGA KOHA E DALJES SË «KAPITALIT» KUPTIMI MATERIALIST I HISTORISË NUK ËSHTË MË HIPOTEZË, POR TEZË E ARGUMENTUAR SHKENCËRISHT.

V.I. LENIN

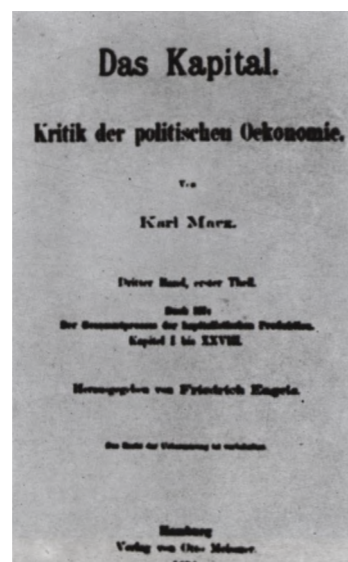
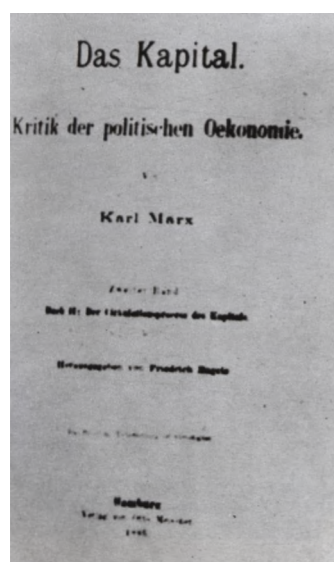
Karl Marks. «Rreth kritikës së ekonomisë politike», 1859

Fridrih Engelsi më 1891

Pas vdekjes së Karl Marksit, miku dhe bashkëluftëtari i tij Fridrih Engelsi përgatiti për botim vëllimin II e III të «Kapitalit». Lenini e vlerëson lart këtë punë monumentale, kur thotë se «këto dy vëllime të «Kapitalit» janë veprë e të dyve: e Marksit dhe e Engelsit».

Botime të «Kapitalit» në gjuhë të ndryshme

Partia e Punës e Shqipërisë krahas thesarit të madh të marksizëm-leninizmit, prej kohësh ka vënë në duart e komunistëve e të masave edhe veprën gjennale të Marksit, «Kapitalin»

THEMELUES DHE UDHËHEQËS TË INTERNACIONALES KOMUNISTE (1864-1872)

Farkëtarët e së ardhmes.

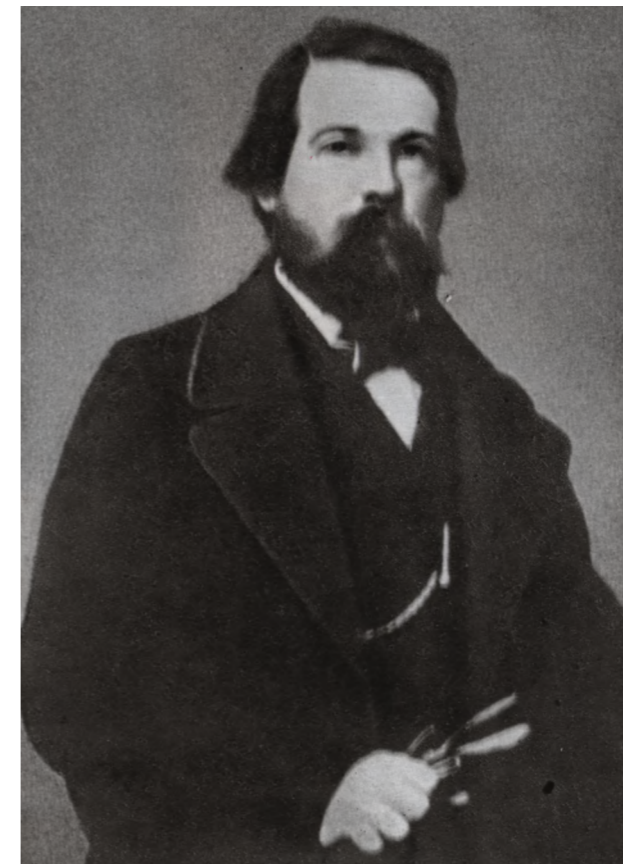
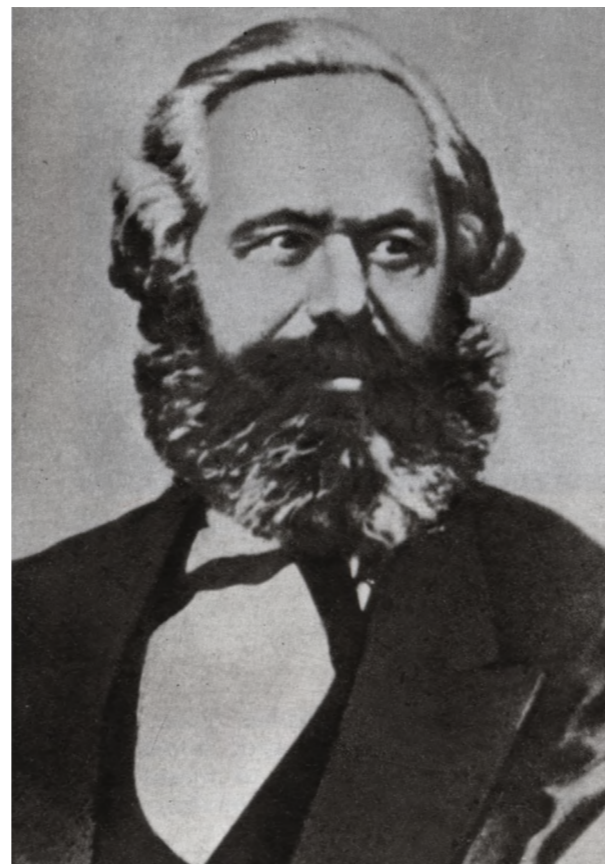
ÇLIRIMI I KLASËS PUNËTORE DUHET TË JETË VEPËR E VETË KLASËS PUNËTORE
K. MARKS

MARKSI DHE ENGELSI KRIJUAN SHKENCËN PROLETARE TË REVOLUCIONIT E TË SOCIALIZMIT SHKENCOR. ATA KISHIN THEMELUAR SHOQATËN NDËRKOMBËTARE TË PUNËTORËVE, QË NJIHET ME EMRIN INTERNACIONALJA E PARË. PARIMET THEMELORE TË KËSAJ ORGANIZATE TË PARË NDËRKOMBËTARE TË PUNËTORËVE I PËRMBANTE MANIFESTI I SAJ KUSHTETUES, I CILI PËRCAKTOI RRUGËN E PROLETARIATIT DREJT ZHDUKJES SË PRONËS PRIVATE MBI MJETET E PRODHIMIT, KRIJIMIN E PARTISË SË PROLETARIATIT PËR TË MARRË NË DORË PUSHTETIN NË RRUGË REVOLUCIONARE...

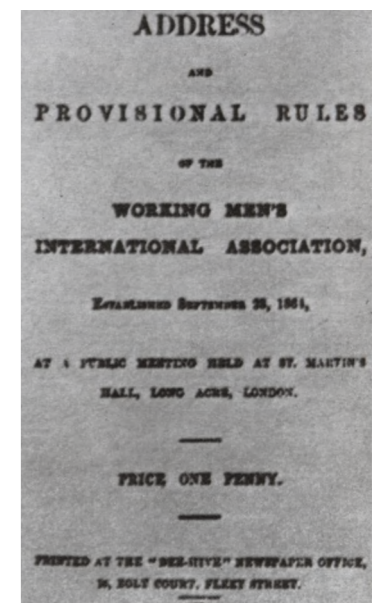
ENVER HOXHA

Delegatët e Kongresit të Gjenevës të Internacionales Komuniste, 1866

K. Marks. «Manifesti Kushtetues» dhe «Statuti i përkohshëm i Shoqatës Ndërkombëtare të Punëtorëve», 1864

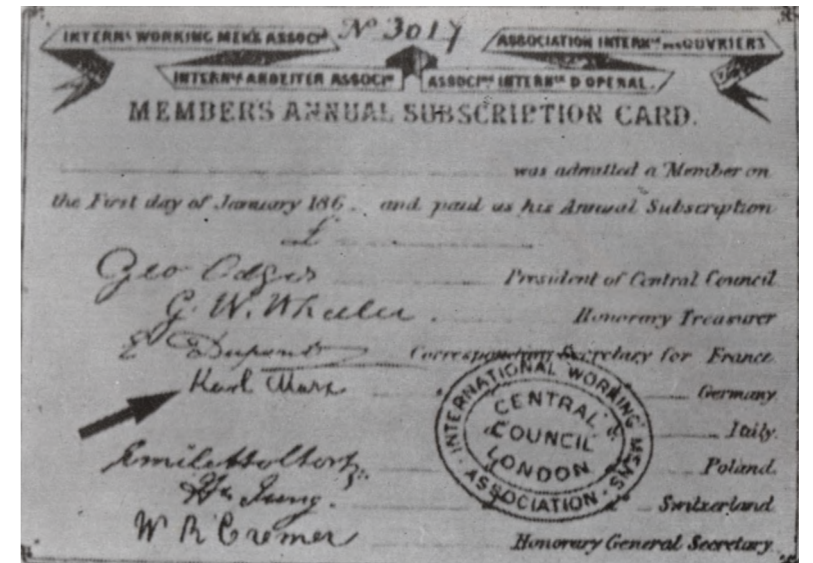

Delegatët e Kongresit të Bazelit të Internacionales, 1869

INTERNACIONALJA E PARË (1864—1872) HO-DHI THEMELET E ORGANIZATAVE NDËRKOMBËTARE TË PUNËTORËVE, DUKE I PËRGATITUR ATA PËR SULMIN REVOLUCIONAR MBI KAPITALIN.

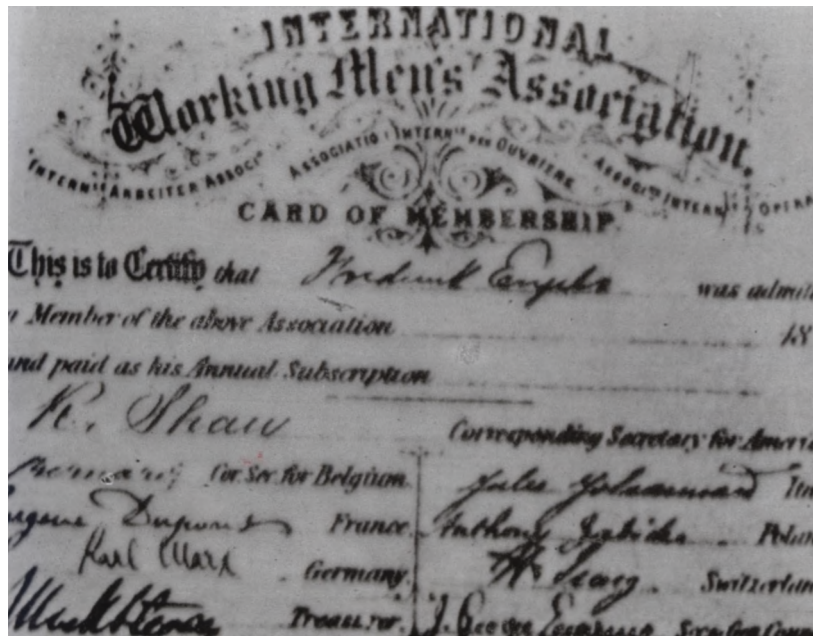
V.I. LENIN

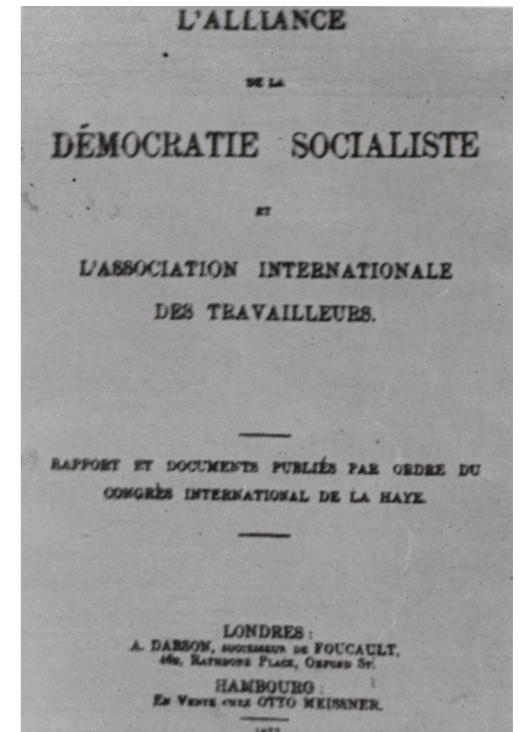
Mandat i Karl Marksit si anëtar i Internacionales Komuniste

MARKSI ISHTE PARA SË GJITHASH NJË REVOLUCIONAR... LUFTA ISHTE PASIONI I TIJ. DHE AI LUFTONTE ME AQ ZJARR. ME AQ KËMBËNGULJE, ME AQ SUKSES, SAQË JANË TË PAKTË ATA QË KANË LUFTUAR SI AI...

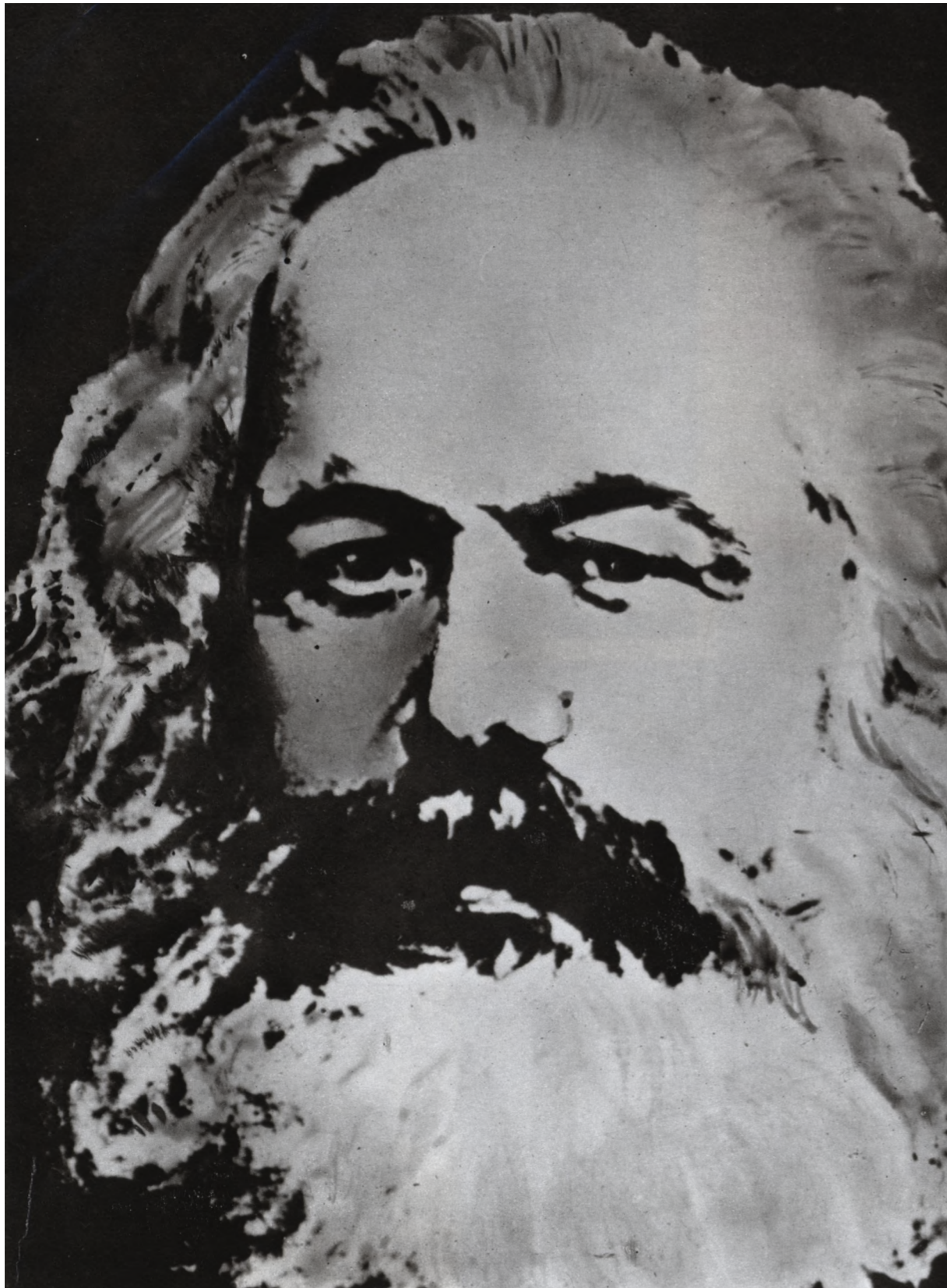
F. ENGELS

Karta e anëtarësisë e Fridrih Engelsit në Shoqatën Ndërkombëtare të Punëtorëve

Karl Marks — Fridrih Engels. «Allianca e demokracisë socialiste dhe e Shoqatës Ndërkombëtare të Punëtorëve», 1873

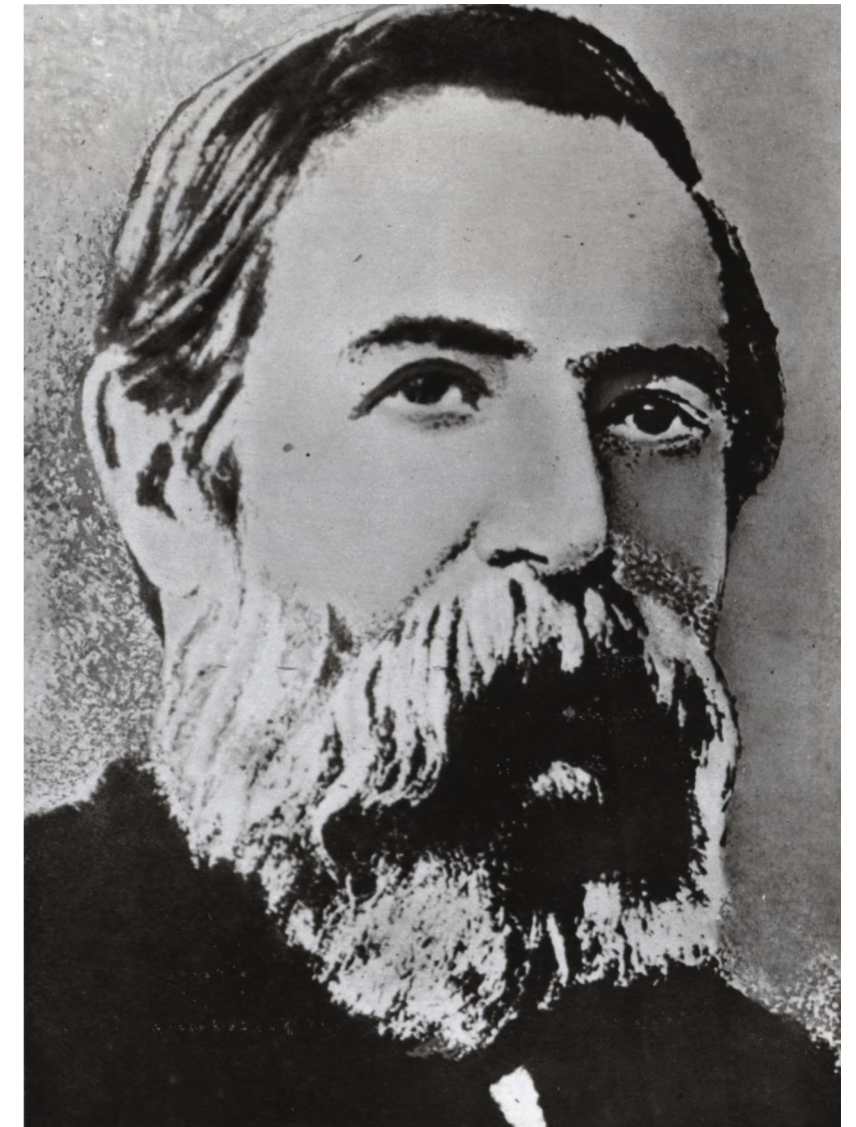

MARKSI DHE ENGELSI DHANË TEZAT THEMELORE MBI PARTINË, SI REPART PARAROJË I PROLETARIATIT, PA TË CILËN (PA PARTINË) PROLETARIATI NUK MUND TA ARRIJË ÇLIRIMIN E TIJ.

J.V. STALIN

Letër e Karl Marksit dhe e Fridrih Engelsit drejtuar Komitetit të Përgjithshëm të Shoqatës Ndërkombëtare të Punëtorëve, në vigjilje të ngjarjeve revolucionare të vitit 1871 në Francë

KOMUNARËT QË SULMUAN QIEJT

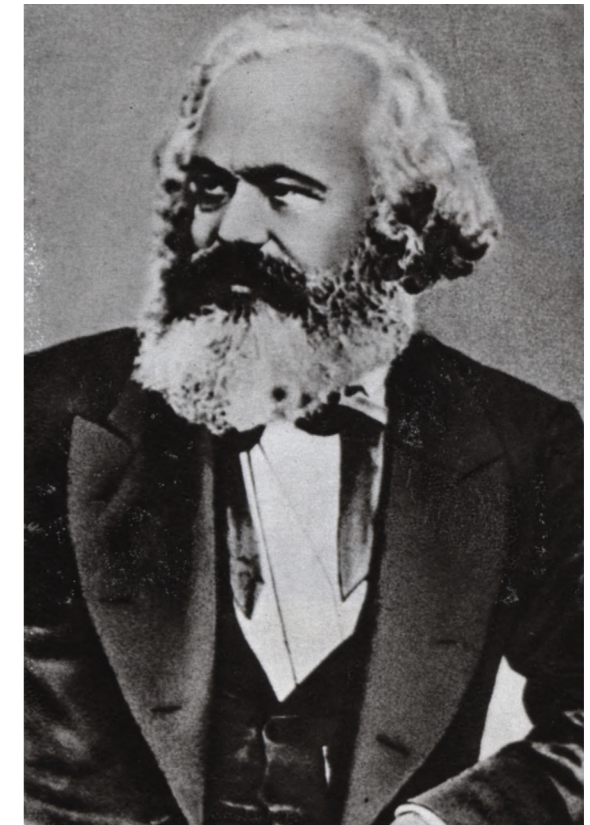
Lëvizja e klasës punëtore në fund të viteve 60' të shekullit të kaluar po shpërthente përsëri

KOMUNA E PARISIT PËRBËN NJË PËRVOJË HISTORIKE ME RËNDËSI KOLOSALE..., NJË HAP PRAKTIK MË ME RËNDËSI SE QINDRA PROGRAME DHE ARSYETIME.

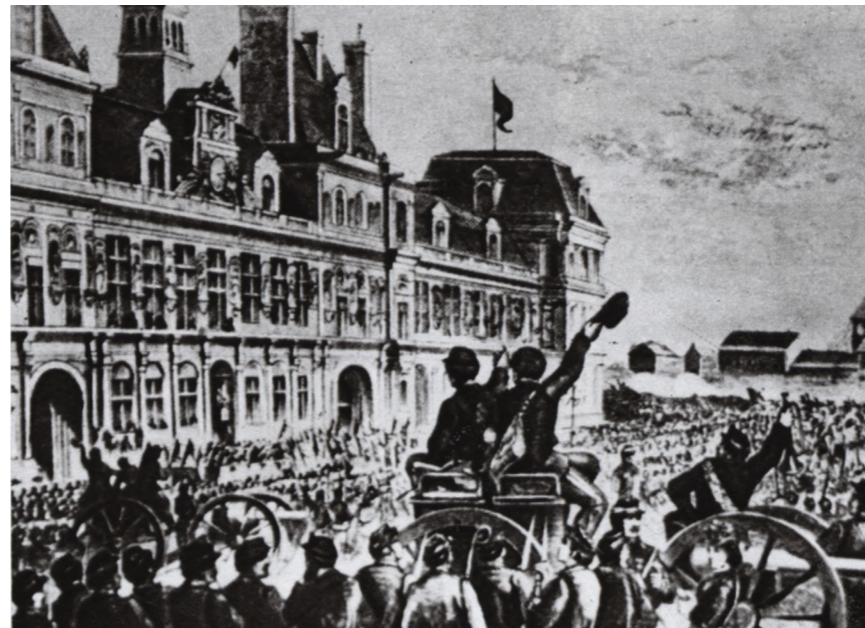
V.I. LENIN

KOMUNA ËSHTË ORVATJA E PARË E REVOLUCIONIT PROLETAR PËR TA SHKATËRRUAR MAKINËN SHKETËRORE BORGJEZE DHE FORMA POLITIKE «QË U ZBULUA MË NË FUND», ME TË CILËN MUND DHE DUHET TË ZËVENDËSOHET AJO QË ËSHTË E SHKATËFRUAR.

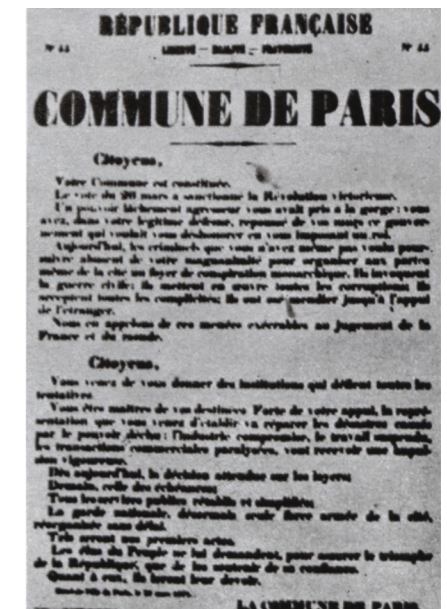
V.L. LENIN

Dhunës dhe reaksionit proletarët e Parisit iu përgjigjën me barrkada, Mars 1871

Triumfi i Komunës së Parisit, 28 mars 1871

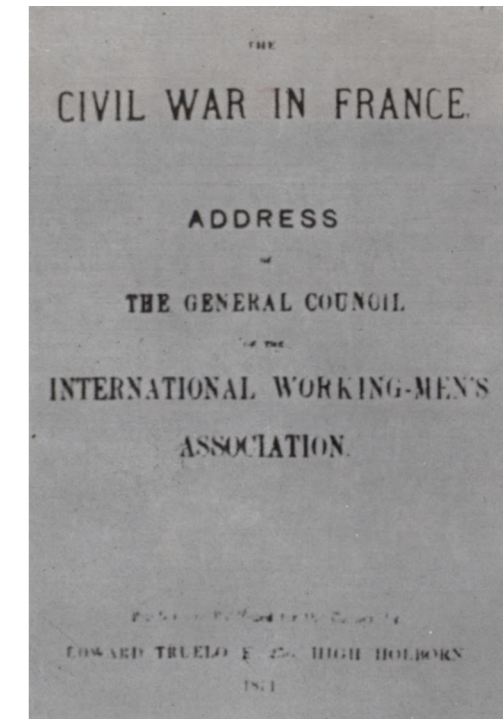
Deklarata e parë e Komunës së Parisit, 29 mars 1871

Në mbrojtje të Komunës. Beteja ne Pier Lashez, qershor 1871

«Internacionale do të jetë bota e re...»

Karl Marks, «Lufta Civile në France». Thirrje e Këshillit të Përgjithshëm të Shoqatës Ndërkombëtare të Punëtorëve, maj 1871

Mësimet e Komunës së Parisit, modeli i parë për:

- Përmbysjen e borgjezisë me revolucion me dhunë
- Vendosjen e diktaturës së proletariatit
- Ndërtimin e socializmit

Pushkatimi i komunarëve të Parisit.

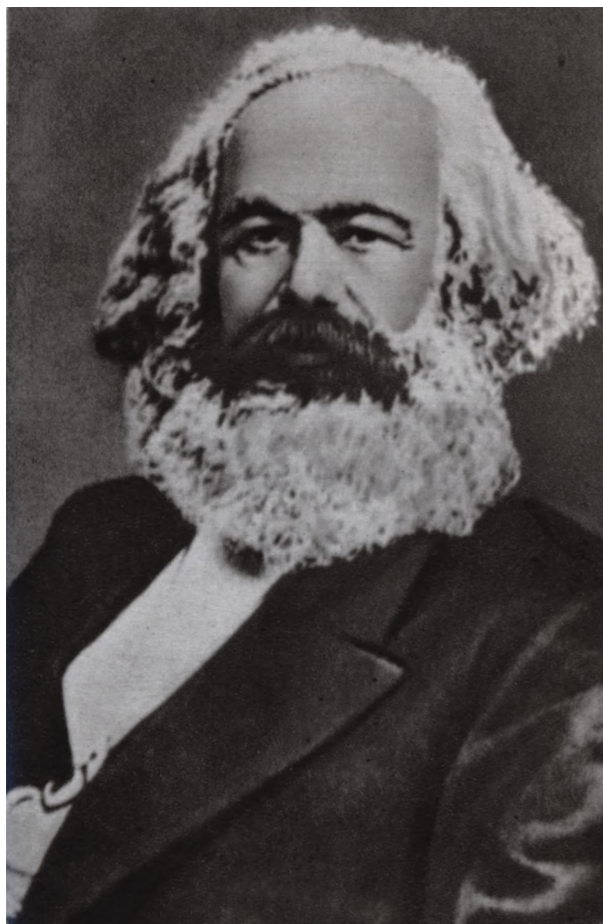
PARISI I PUNËTORËVE ME KOMUNËN E TIJ DO TË NDEROHET PËR JETË SI PARALAJMËTARI I LAVDISHËM I SHOQËRISË SË RE.

K. MARKS

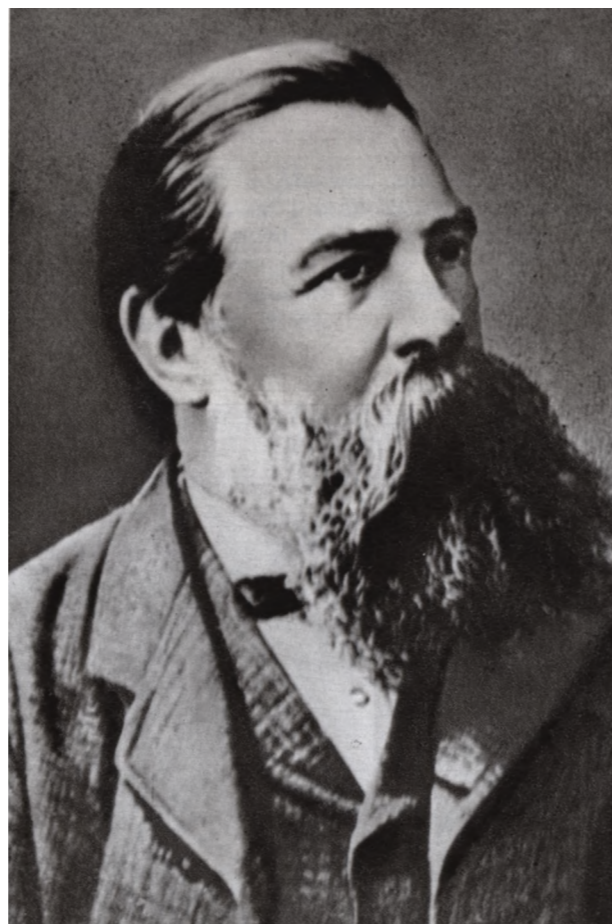
KOMUNA E PARISIT NUK FITOI, AJO U SHTYP, POR I DHA PROLETARIATIT BOTËROR NJË SHEMBULL TË MADH... AJO PËRGATITI PROLETARIATIN E TË GJITHA VENDEVE PËR REVOLUCIONIN BOTËROR DHE DHA NJË MËSIM TË MADH SE Ç'KUSHTE NEVOJITEN QË TË ARRIHET FITORJA.

ENVER HOXHA

LUFTËTARË TË MËDHENJ KUNDËR OPORTUNIZMIT

Karl Marks, 1875

Fridrih Engels, 1877

Gjithë vepra kolosale e Marksit dhe e Engelsit përshkohet fund e krye nga materializmi dialektik e historik. Ata mbrojtën dhe zhvilluan me vendosmëri ideologjinë legjitime të proletariatit, zhvilluan një luftë të ashpër e të pandërprerë kundër gjithë rrymave dhe sekteve antishkencore në fushën e filozofisë, të ekonomisë politike e të socializmit shkencor. Atyre u takon merita se zbuluan dhe goditën që në embrion shfaqjet e oportunizmit që përpiquej të mashtronte lëvizjen punëtore.

Karl Marks. «Kritika e programit të Gotës», 1875. Vepër gjeniale, ku zhvillohen më tej idetë e komunizmit shkencor dhe goditet me ashpërsi oportunizmi.

Fridrih Engels. «Anti-Dyring», 1877. Në këtë vepër në mënyrë të shkëlqyer mbrohen dhe zbërthehen probleme të mëdha të filozofisë, të shkencave të natyrës e të shoqërisë.

NDËRMJET SHOQËRISË KAPITALISTE DHE ASAJ KOMUNISTE NDODHET PERIUDHA E SHNDËRRIMIT REVOLUCIONAR TË SHOQËRISË SË PARË NË TË DYTËN. KËSAJ PERIUDHE I PËRGJIGJET EDHE PERIUDHA KALIMTARE POLITIKE DHE SHTETI I KËSAJ PERIUDHE NUK MUND TË JETË TJETËR VEÇSE DIKTATURË REVOLUCIONARE E PROLETARIATIT.

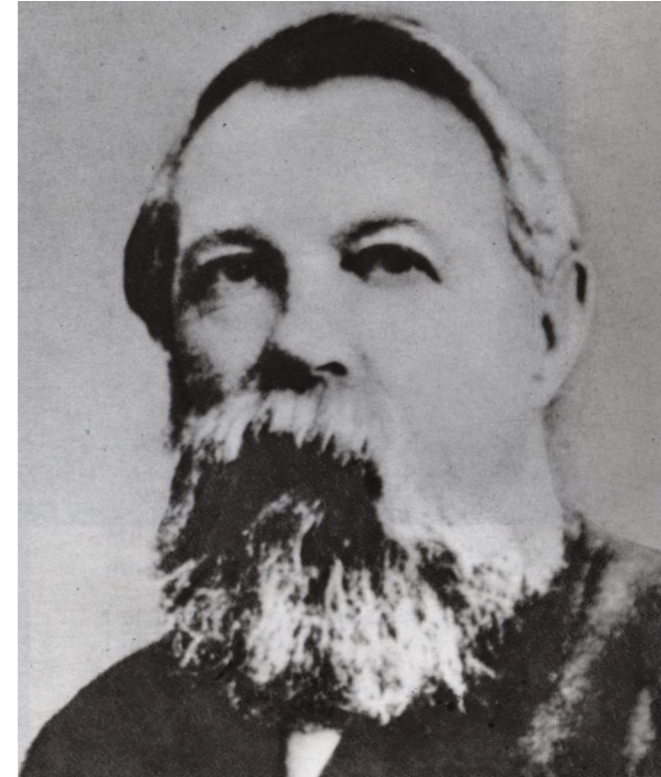
K. MARKS

IDENË THEMELORE TË DIKTATURËS SË PROLETARIATIT, SI SUNDIM POLITIK I PROLETARIATIT DHE SI METODE PËR PËRMBYSJEN E PUSHTETIT TË KAPITALIT ME ANË TË DHUNËS, E DHANË MARKSI DHE ENGELSI...

LENINI... E ZBËRTHEU FORMULËN E DIKTATURËS SË PROLETARIATIT NËN PRIZMIN E PROBLEMIT TË ALEATËVE TË PROLETARIATIT, DUKE E PËRKUFIZUAR DIKTATURËN E PROLETARIATIT SI NJË FORMË TË VEÇANTË ALEANCE KLASË TË PROLETARIATIT, QË ËSHTË UDHËHEQËSI, ME MASAT E SHFRYTËZUARA TË KLASAVE JOPROLETARE (TË FSHATARËSISË ETJ.), TË CILAT JANË ATO QË UDHËHIQEN...

J.V. STALIN

MIQËSI E PASHEMBULLT

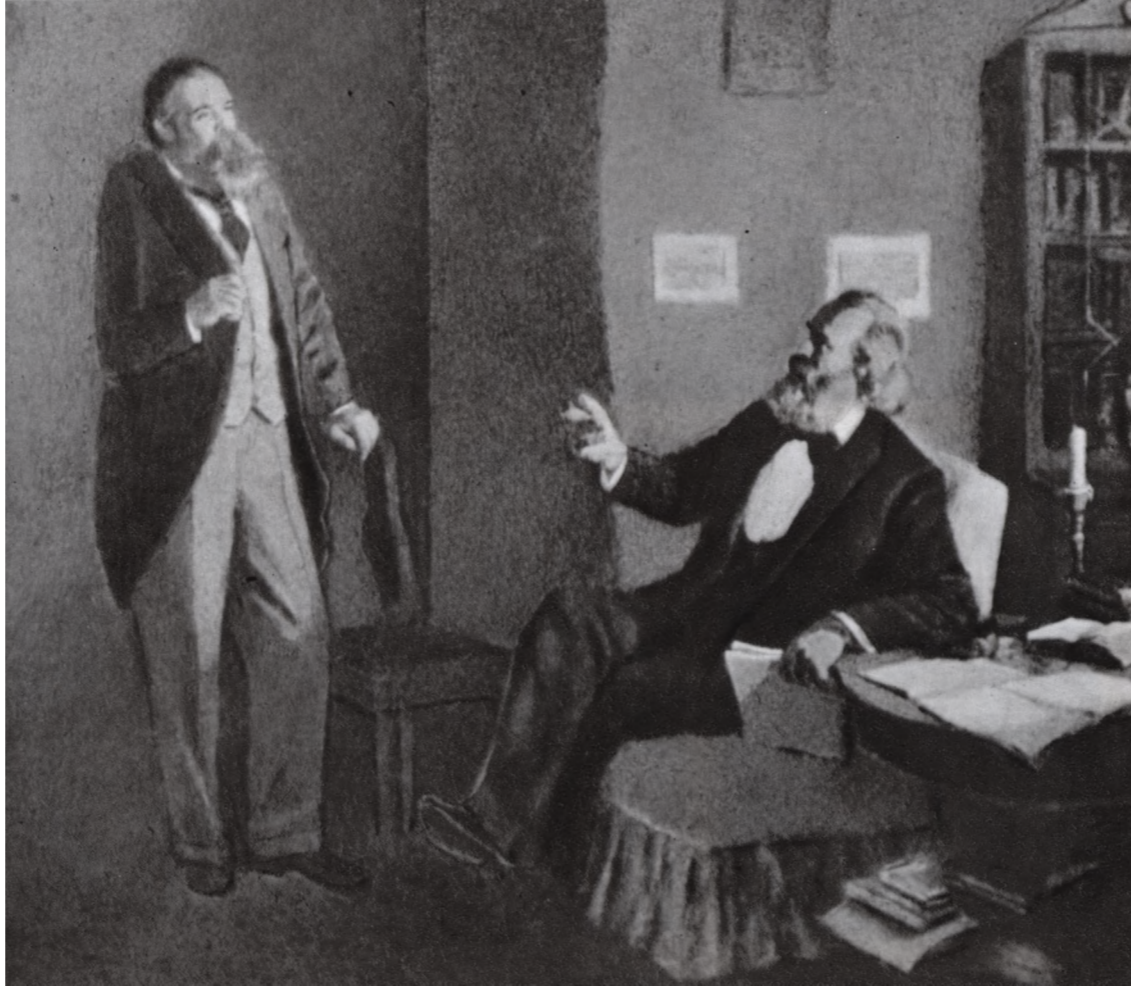
21/11/1844
Dear Fred,
from the London house (49.) ...
I hope you will find it ...
of thanks!

Letërkëmbimi i Marksit me Engelsin është një shembull i shkëlqyer i marrëdhënieve ndërmjet njerëzve. Siç thotë Lenini, edhe kur rrethanat i detyruan të jetonin larg njëri-tjetrit, «kjo nuk i pengoi të ishin në një lidhje të ngushtë shpirtërore: ata këmbenin letra pothuajse çdo ditë».

Që prej ditës kur fati bashkoi Karl Marksit dhe Fridrih Engelsin, — thotë Lenini, — vepra së cilës të dy miqtë i kushtuan jetën e tyre, u bë çështja e tyre e përbashkët... Engelsi gjithnjë dhe në përgjithësi, me plot të drejtë, e vinte veten pas Marksit... Dashuria e tij për Marksit, kur ai ishte gjallë, dhe nderimi i thellë për kujtimin e tij, kur Marksit vdiq, ishin të pakufishëm.

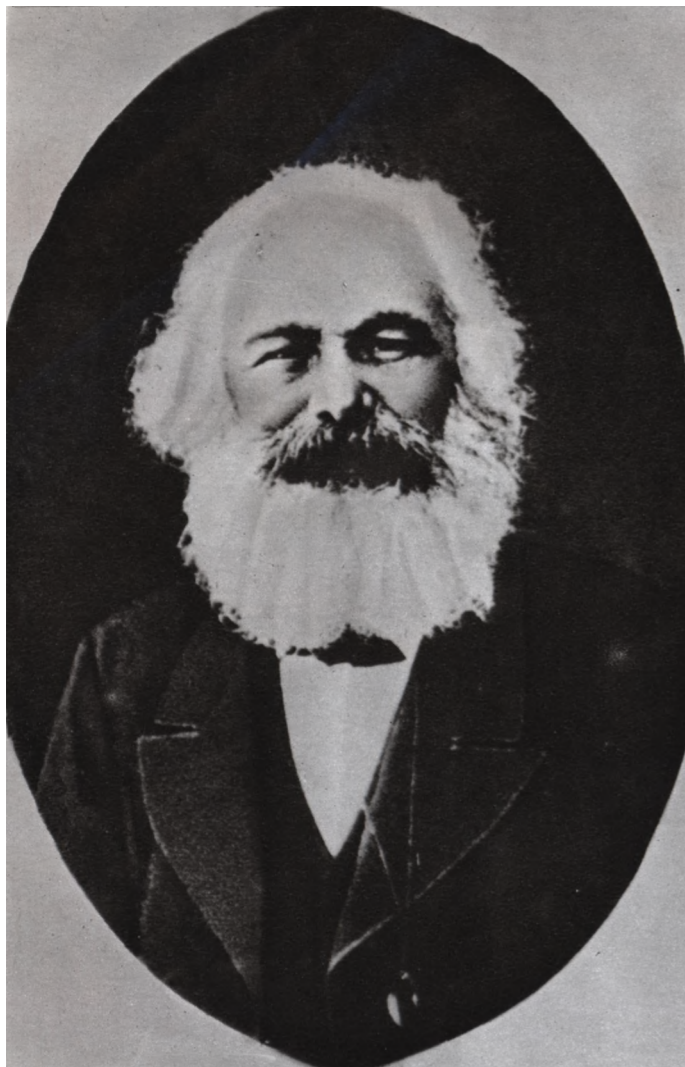
Karl Marksit, Fridrih Engelsit dhe vajzat e Marksit

K. MARKS-F. ENGELS
LETRA
TË ZGJEDHURA

Karl Marksit dhe mikut e tij Fridrih Engelsit

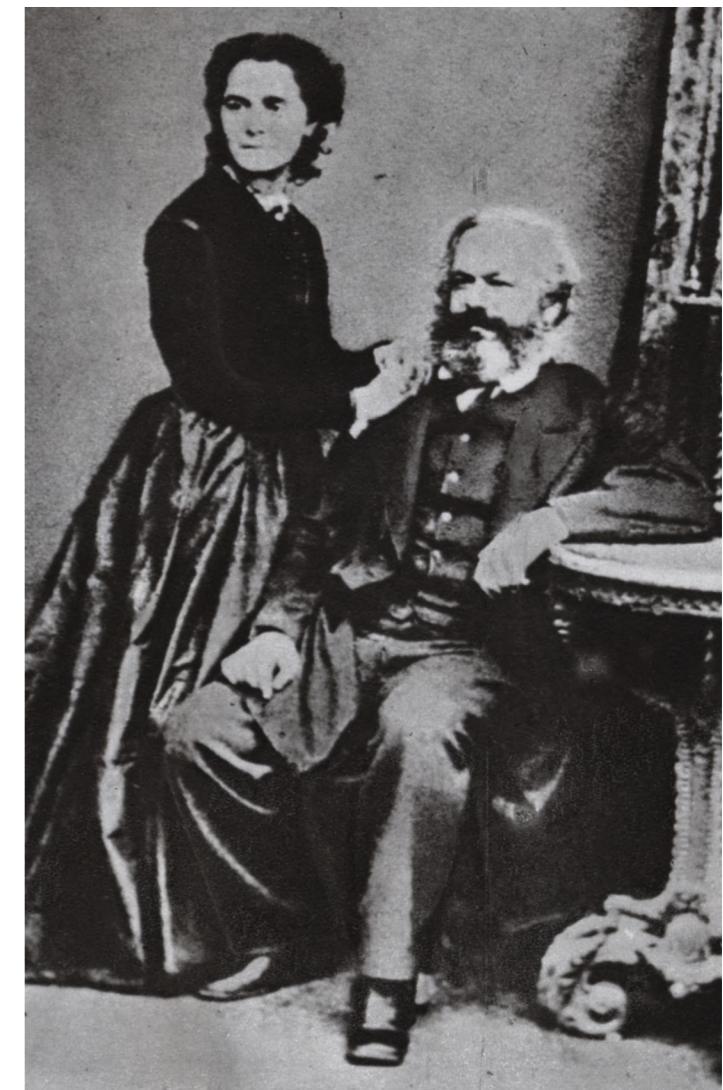

Karl Marks, 1881

Zheni Marks (vdiq më 1881)

Puna kolosale rreth 50-vjeçare, ndjekjet e njëpasnjëshme nga reaksioni, gjendja e keqe ekonomike në familje, mërgimet e detyruara e të shpeshta, sëmundjet, vdekja e disa prej fëmijëve..., e shkatërruan shëndetin e gjenit të proletariatit. Më 1881 vdiq shoqja dhe bashkëlufëtëtarja e tij e ngushtë, Zheni. E megjithatë, Marksi vazhdoi të mbetej Marks. Puna në dobi të çështjes së madhe të proletariatit ishte pasioni i tij gjer në rrahjet e fundit të pulsit.

Fëmijët:

Zheni

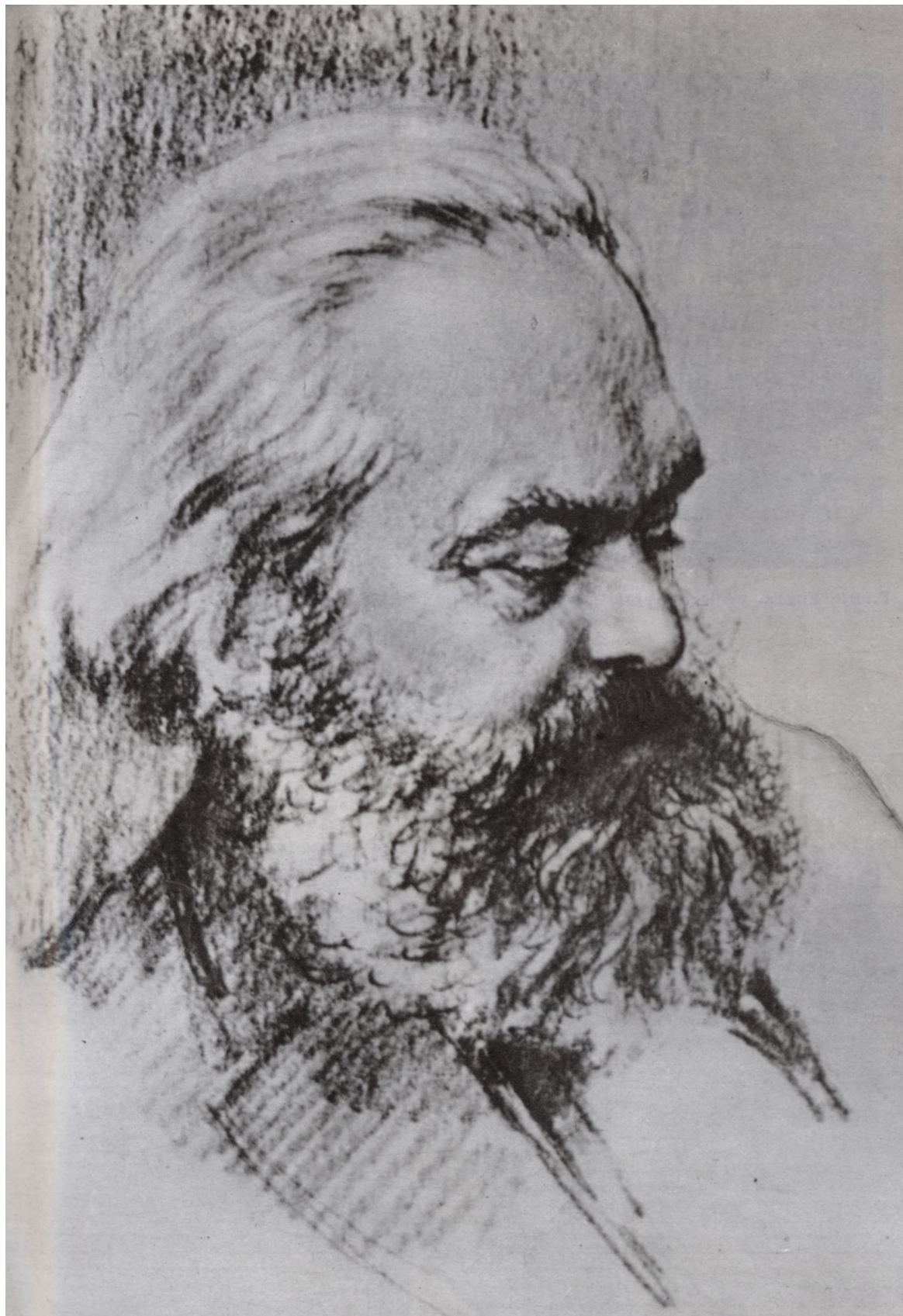
Laura

Eleonora

Edgari

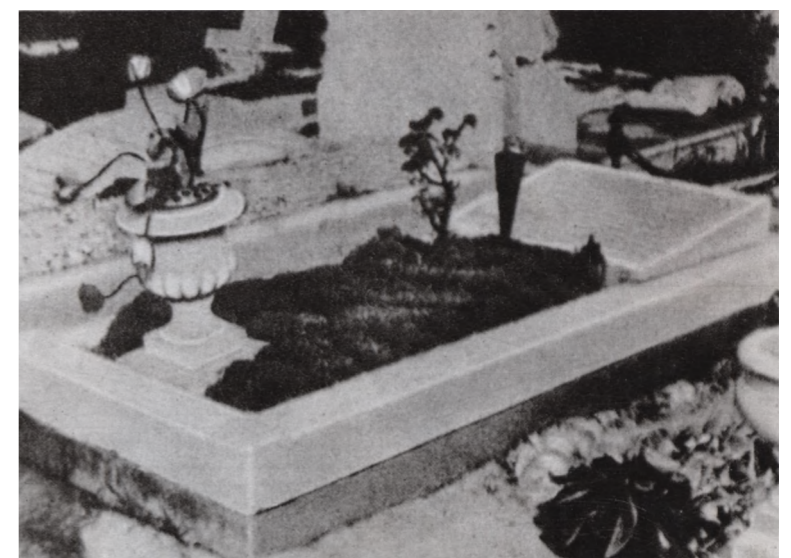
Karl Marksi në vitet e fundit të jetës

MË 14 MARS 1883 PUSHOI SË MENDUARI MENDIMTARI MË I MADH I KOHËVE TONA... PËR PROLETARIATIN LUFTUES TË EVROPËS DHE TË AMERIKËS, PËR SHKENCËN E HISTORINË, VDEKJA E KËTIJ NJERIU ËSHTË NJË HUMBJE TEPËR E MADHE. AI VDIQ I NDE-RUAR, I DASHUR DHE I VAJTUAR NGA MILIONA SHOKË LUFTE, REVOLUCIONARË NË GJI-THË EVROPËN DHE AMERIKËN, QË NGA MINIERAT E SIBERISË DERI NË KALIFORNI. DHE MUND TË THEM PA FRIKË: AI MUND TË KETË PASUR SHUMË KUNDËRSHTARË, POR NUK KA PASUR ASNJË ARMIK. EMRI DHE VEPA E TIJ DO TË RROJNË NË SHEKUJ.

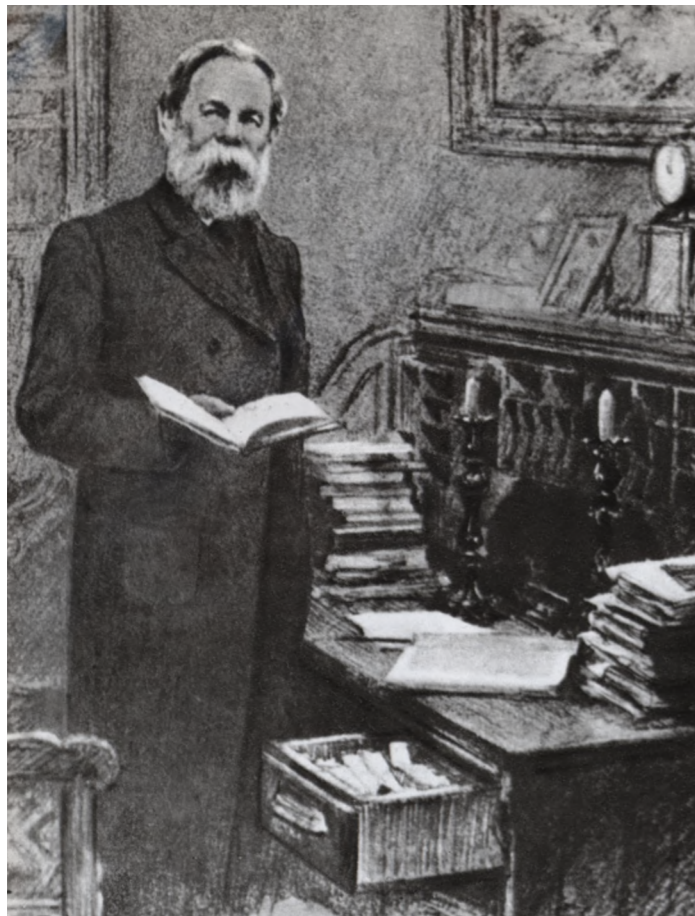
F. ENGELS

Medalioni, një tufë flokësh dhe disa sende të tjera vetjake të Karl Marksit

Varri i Karl Marksit në Hajgejt të Lon-drës

Fridrih Engelsi në kabinetin e punës

PAS VDEKJES SË MARKSIT ENGELSI VAZHDOI VETËM TË ISHTE KËSHILLTAR DHE UDHËHEQËS I SOCIALISTËVE EVROPIANË. ATIJ I DREJTOHESHIN PËR TË KËRKUAR KËSHILLA DHE UDHËZIME QOFTË SOCIALISTË GJERMANË,... QOFTË PËRFAQËSUESIT E VENDEVE TË PRAPAMBETURRA..., TË CILËT ISHIN TË DETYRUAR T'I MENDONIN E T'I MATNIN MIRË HAPAT E TYRE TË PARË. TË GJITHË ATA PËRFITONIN NGA THESARI I PASUR I DIJEVE DHE I PËRVOJËS SË ENGELISIT.

V.I. LENIN

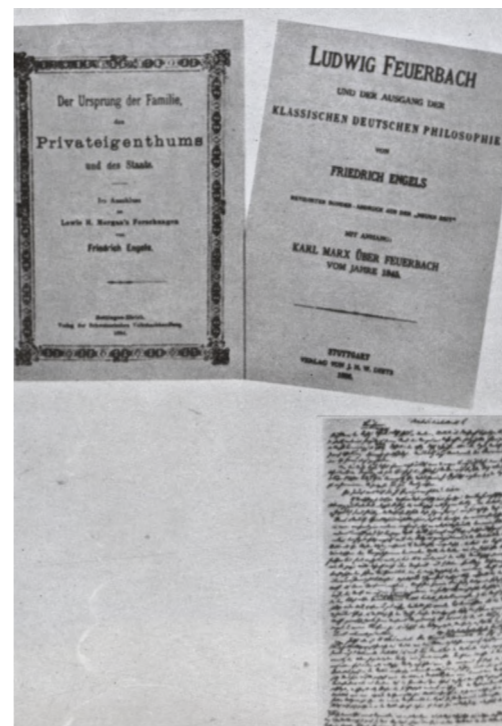

Fridrih Engelsi midis një grupi socialistësh gjermanë; 1893

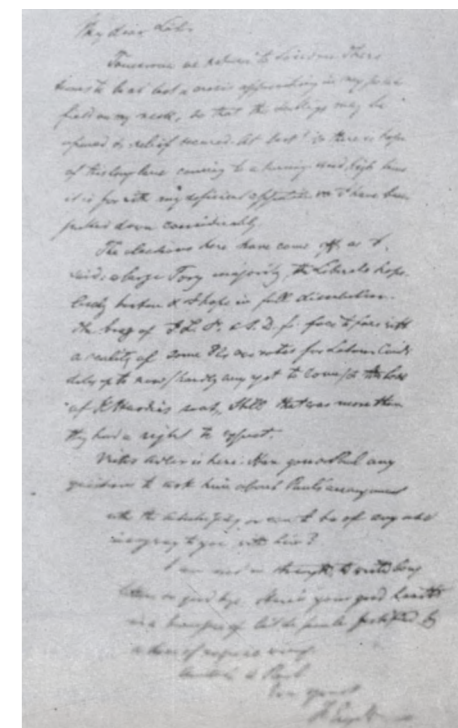

Fridrih Engelsi më 1893

Disa nga veprat e fundit të Fridrih Engelsit

Një ndër letrat e fundit të Engelsit drejtuar vajzës së Marksit, Laurës

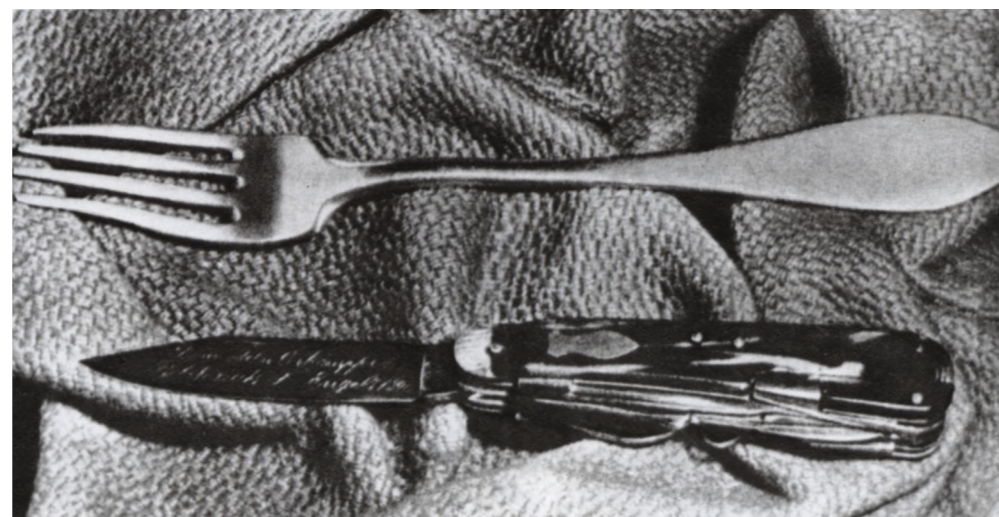
Engelsi në vitin 1894

NË QOFTË SE UNË MUNDA TË BËJ DIÇKA PËR LË-
VIZJEN GJATË 50 VJETËVE, NË RRJEDHËN E TË CILËVE
MORA PJESË, PËR KËTË UNË NUK KËRKOJ KURRFARË
DEKORATE. DEKORATA IME MË E MIRË JENI JU! SHOKËT
TANË JANË KUDO: NË BURGJET E SIBERISË, NË MINIE-
RAT E ARIT NË KALIFORNI, GJER NË AUSTRALI. NE
JEMI FUQIA E MADHE,... FUQIA PREJ SË CILËS VARET
SHUMË MË TEPËR SE PREJ GJITHË FUQIVE TË TJERA
TË MËDHA. JA PËRSE UNË KRENOHEM.

F. ENGELS

Lizi Bërns, bashkëshortja e Engelsit

Piruni dhe thika e Fridrih Engelsit

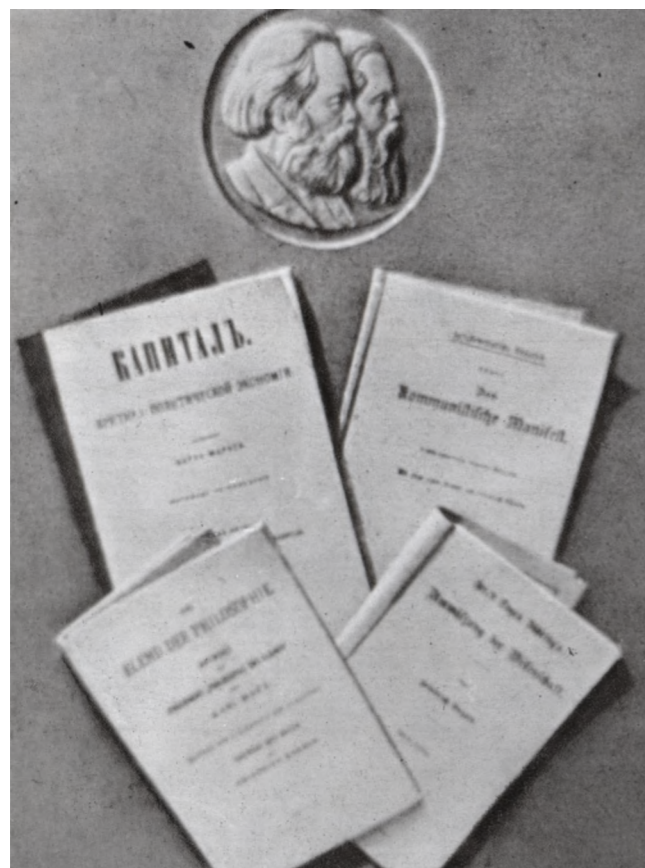
Istborn. Këtu u hodh në det urna me hirin e Fridrih Engelsit
në gusht 1895

MARKSIZMI ËSHTË SISTEMI I PIKËPAMJEVE DHE I DOK-
TRINËS SË MARKSIT... MARKSI DHE ENGELSI KANË QENË
TË PARËT QË TREGUAN SE KLASA PUNËTORE ME KËRKESAT
E SAJ ËSHTË PJELLË E DOMOSDOSHME E RENDIT EKONOMIK
TË SOTËM, I CILI BASHKË ME BORGJEZINË, NË MËNYRË TË
PASHMANGSHME, KRIJON DHE ORGANIZON PROLETARIATIN;
ATA TREGUAN SE NGA MJERIMET QË E MUNDOJNË SOT NJE-
RËZIMIN, NUK DO TA SHPËTOJNË ORVATJET DASHAMIRËSE
TË INDIVIDËVE TË VEÇANTË FISNIKË, POR LUFTA E KLASËS
E PROLETARIATIT TË ORGANIZUAR...

V.I. LENIN

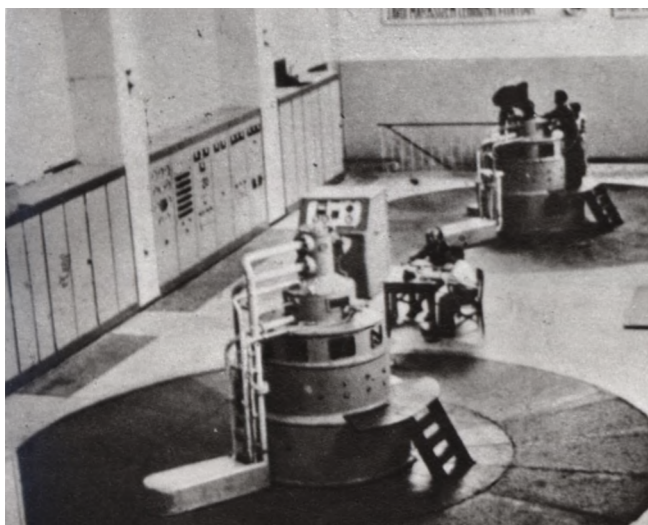
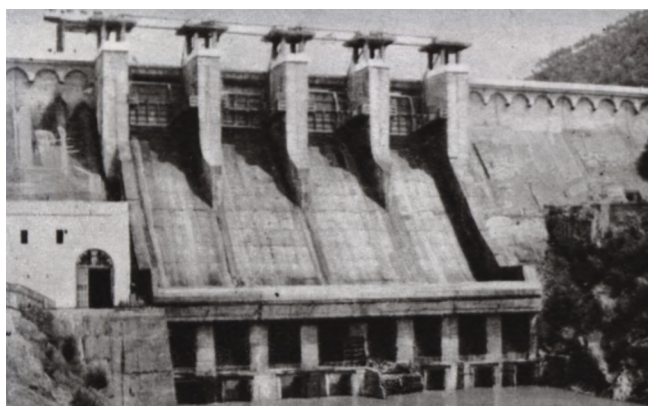
EMRI DHE VEPRA E KARL MARKSIT DHE E FRIDRIH ENGELSIT NË SHQIPËRI

Pamje nga salla ku zhvilloi punimet Konferenca I e Vendit e PKSH. Mars 1943.

TË VËRTETAT E MARKSIT JANË TË THJESHTA DHE TË KUPTUESHME PËR TË GJITHË, JANË AQ TË KUPTUESHME DHE TË THJESHTA PËR TË GJITHË, SAQË KOMUNISTËT DHE PUNONJËSIT TANË FRYMËZOHEN, UDHËHIQEN DHE I ZBATOJNË ATO ME SUKSES NË JETË. MARKSI KA LUFTUAR, KA PUNUAR, KA MENDUAR PËR NE.

ENVER HOXHA

Vepra gjeniale e Marksit dhe e Engelsit, e përkthyer në gjuhën shqipe nën kujdesin e Partisë së Punës të Shqipërisë — pronë e komunistëve dhe e masave

Dy nga hidrocentralet e para të ndërtuara në Shqipëri pas Çlirimit mbajnë emrat: «Karl Marks» dhe «Fridrih Engels»

EMRI DHE VEPRA E KARL MARKSIT DO TË RROJNË NE SHEKUJ

Presidiumi i Konferencës Përkujtimore kushtuar 100-vjetorit të vdekjes së Karl Marksit. Tiranë, 14 mars 1983

Shoku Enver Hoxha në presidiumin e Konferencës Përkujtimore. 14 mars 1983

Në çelje të Sesionit Shkencor kushtuar 100-vjetorit të vdekjes së Karl Marksit
Tiranë, 10 mars 1983

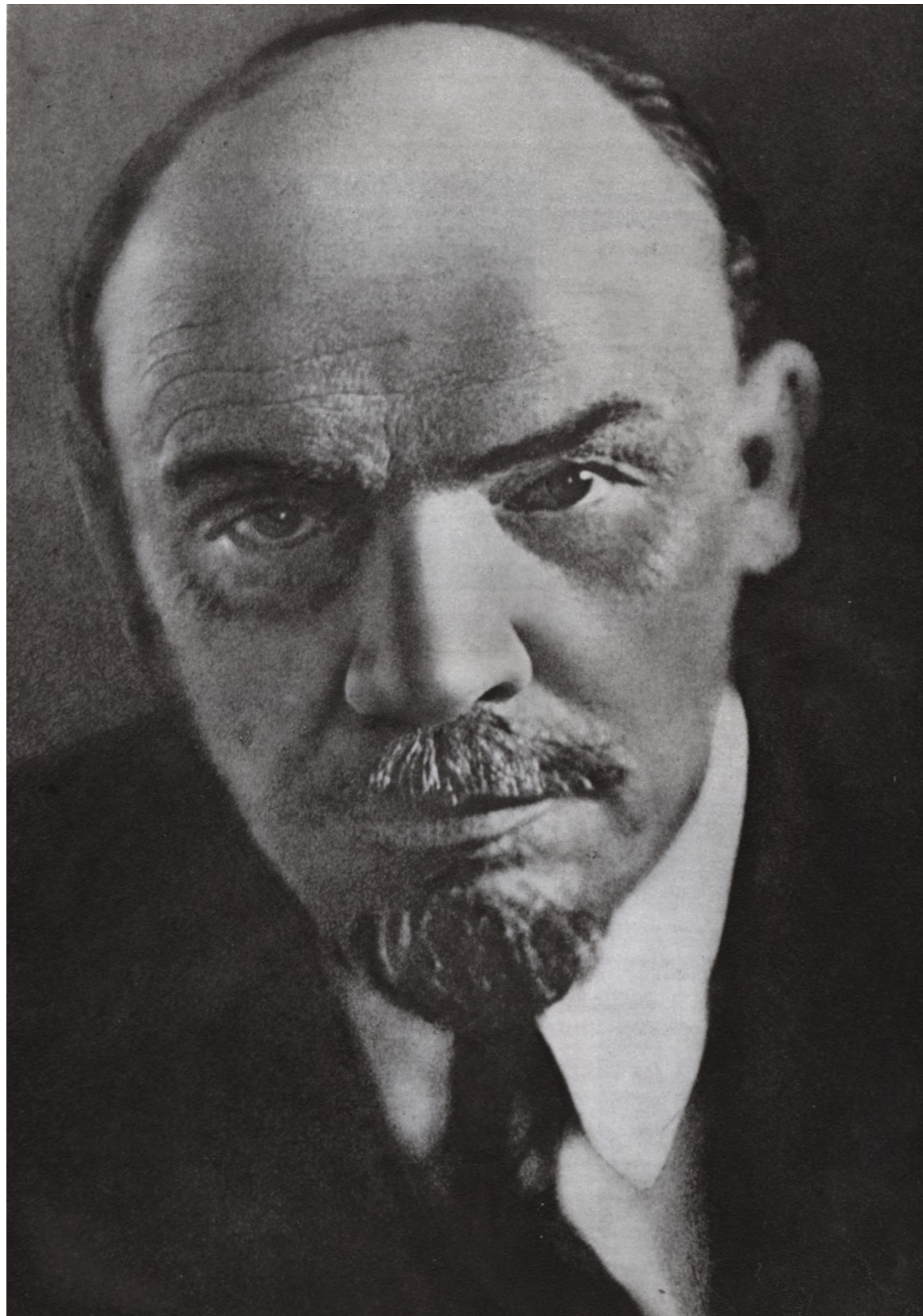
PROLETARIATI BOTËTOR, NE, MARKSISTË-LENINISTËT, DUHET T'I KTHEHEMI DHE TË STUDIOJME DOKTRINËN E MARKSIT DHE TË ENGELISIT, STRATEGJINË DHE TAKTIKAT E TYRE TË LUFTËS DHE TË FITORES. MARKSI DHE ENGELSI NUK RROJNË MË, POR RRON DHE DUHET TË NA UDHËHEQË DOKTRINA E TYRE. ATA JANË UDHËHEQËSIT TANË TË PAZËVENDËSUESHËM.

ENVER HOXHA

LENINI DHE STALINI JANË DY EMRA TË TË NJËJTIT SIMBOL.
LENINI DHE STALINI JANË DY KOLOSË TË PATHYESHËM PËRPARA
TË ÇILËVE NUK KA FORCË KUNDËRSHTARE QË TË REZISTOJË, TË
CILËT KANË NJË MENDIM DHE NJË VULLNET TË PËRBASHKËT:
LUFTËN E PANDËRPRERË DHE TË PAMËSHIRSHME KUNDËR TË
GJITHË ARMIQVE TË PROLETARIATIT E TË POPUJVE DHE FITOREN
E SOCIALIZMIT E TË KOMUNIZMIT...

ENVER HOXHA

V.I. LENINI dhe J.V. STALINI, kapedanët e mëdhenj të revolucionit...

ENVER HOXHA

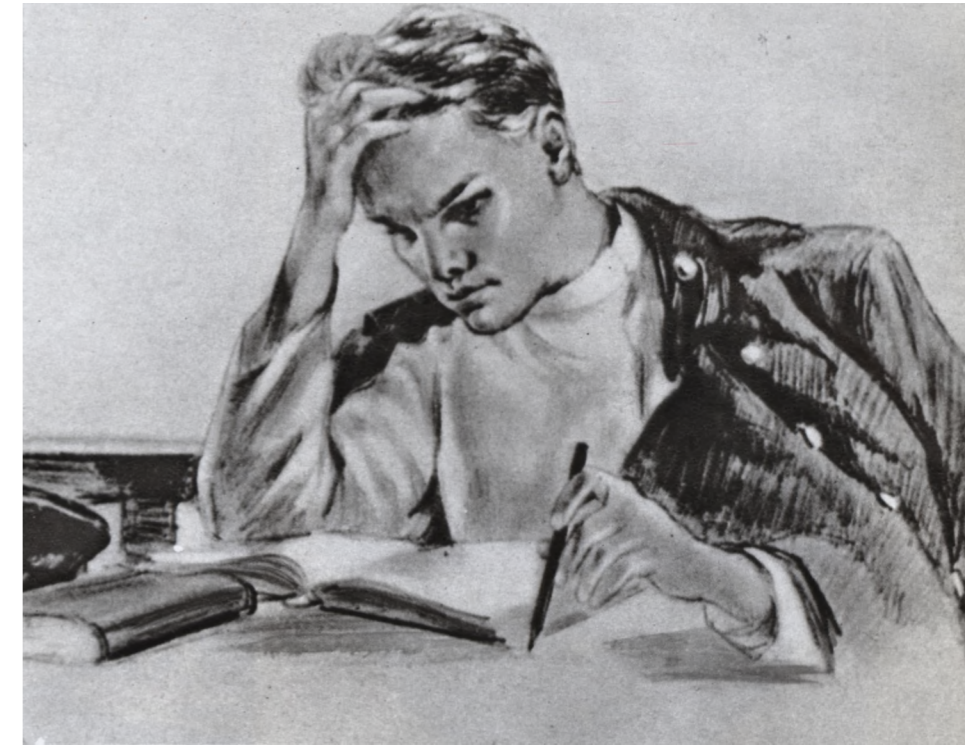
DUKE ZBATUAR TEORINË MARKSISTE DHE DUKE E ZHVILLUAR ATË MË TEJ, LENINI U DHA PROLETARIATIT DHE PARARJËS SË TIJ, PARTISË MARKSISTE-LENINISTE, NJË TEORI TË PASUR SHKENCORE PËR KUSHTET E IMPERIALIZMIT DHE TË REVOLUCIONEVE PROLETARE. LENINI E ZHVILLOI MARKSIZMIN JO VETËM NË TEORI, POR EDHE NË PRAKTIKË. AI, DUKE ZBATUAR DOKTRINËN E KARL MARKSIT, E UDHËHOQI REVOLUCIONIN BOLSHEVIK DHE E ÇOI ATË NË FITORE.

ENVER HOXHA

FËMIJËRIA DHE RINIA E V. I. LENINIT

Simbirsk. Shtëpia ku lindi dhe kaloi vitet e para të fëmijërisë e të rinisë V. I. Lenini

V.I. Lenini në moshën 4-vjeçare

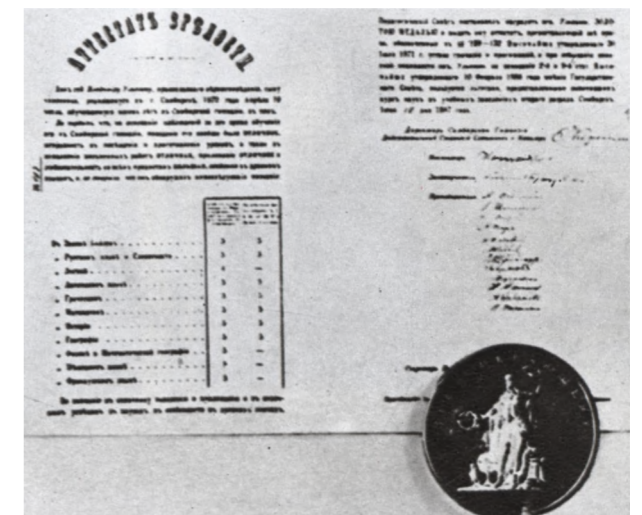

Familja e Uljanovëv, 1879

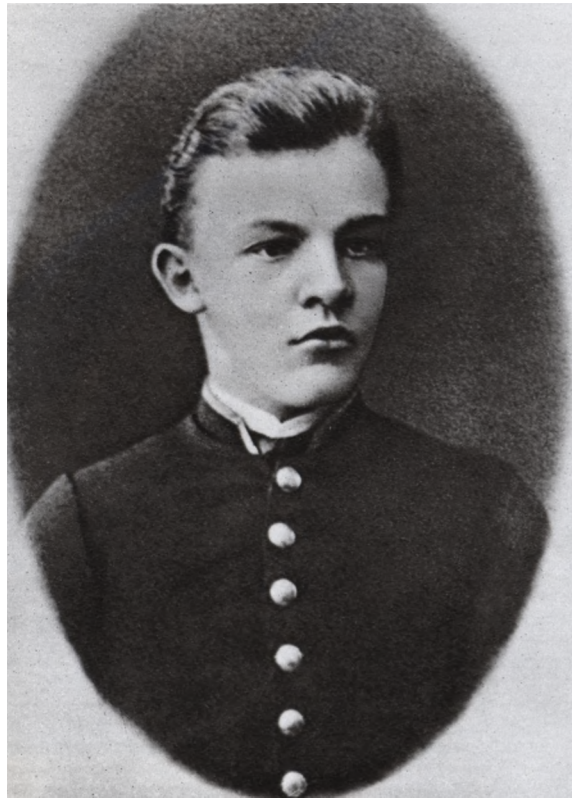
Lenini duke lexuar

Dëftesa e pjekurisë dhe medalja e arit që fitoi V.I. Lenini kur mbaroi gjimnazin

NË RRUGËN E REVOLUCIONARIT

Lenini nxënës në gjimnazin e Simbirskut, 1887

V. I. Lenini në vitet 1890-1891

Vepra të Karl Marksit e Fridrih Engelsit që Lenini i lexonte ilegalisht në universitet

V. I. Lenini në një rreth marksist në Samarë

Në vitin 1887 vëllai i madh i V.I. Leninit, Aleksandri, u kap dhe u ekzekutua nga regjimi carist për arsye se mori pjesë në një përpjekje për vrasjen e car Aleksandrit III. V.I. Lenini i ri, që tashmë ishte afruar me rrethet marksiste, duke qetësuar nënën i tha: «Ne do të luftojmë ndryshe».

Lenini në vitin 1897

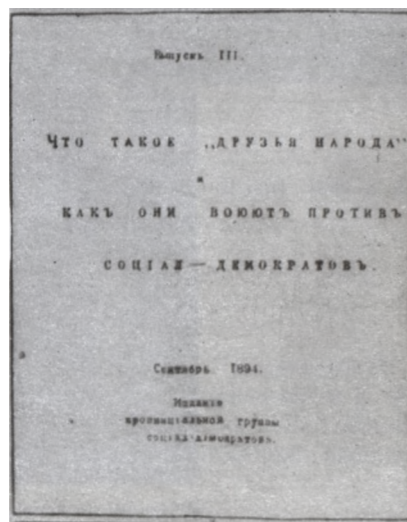
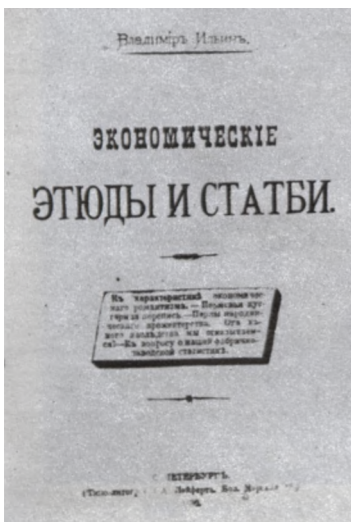
V. I. Lenini në mes të punëtorëve të ofiçinave të hekurudhave në Samarë

V. I. Lenini në krye të një grupi drejtuesish të Shoqatës së Luftës për Çlirim të Klasës Punëtore. Peterburg. 1897

VETËM PROLETARIATI ËSHTË NË GJENDJE TË MARRË PUSHTETIN ME DUART E VETA

V.I. LENIN

Faksimile veprash të V.I. Leninit të periudhës 1890-1899

Në jetën e udhëheqësit nis periudha e ndjekjeve dhe e arrestimeve nga regjimi carist

Në një mbledhje ilegalësh, (1902)

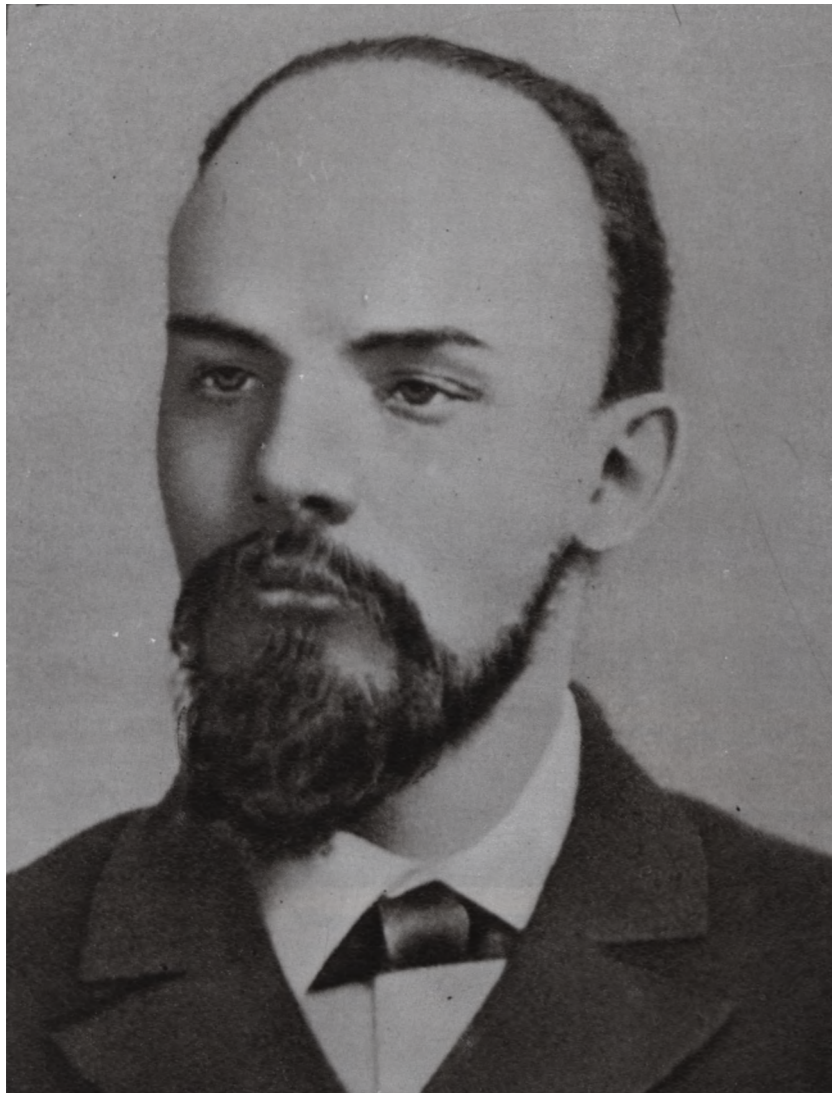
Edhe në internim Lenini krijonte mundësinë për të përvetësuar teorinë marksiste

Ndonëse ndiqej, internohej, burgosej e persekutohej nga regjimi carist, V. I. Lenini për asnjë çast nuk u shkëput nga veprimtaria revolucionare. Merrte pjesë vazhdimisht në mbledhje ilegale revolucionarësh, fliste për domosdoshmërinë e një udhëheqjeje të vërtetë proletare, demaskonte pikëpamjet e oportunistëve, punonte gjithë vrull për përgatitjen e gjithanshme teorike. Në veprim e sipër V.I.Lenini po dallohej si udhëheqës i vërtetë i proletariatit.

Qelia ku u burgos V.I.Lenini më 1901

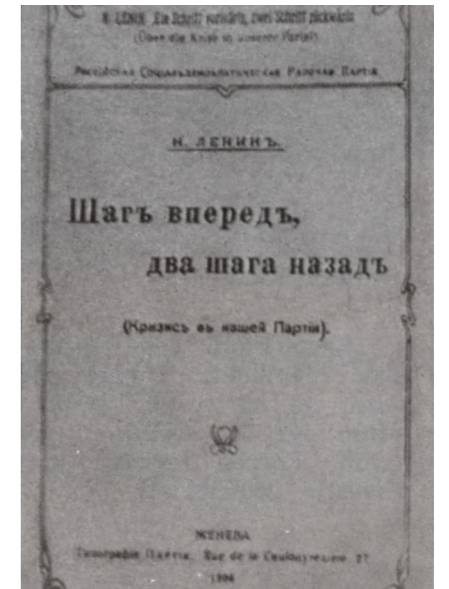
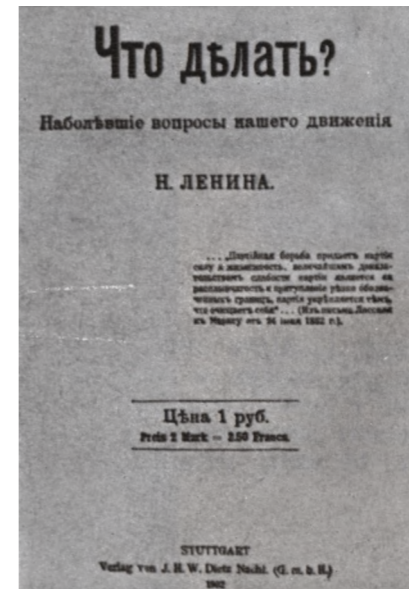
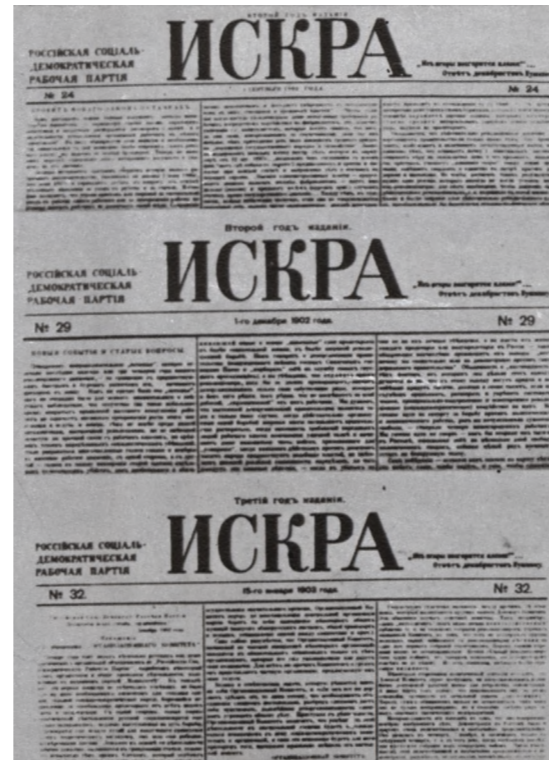
THEMELUES DHE UDHËHEQËS I PARTISË SË TIPIT TË RI, PARTISË BOLSHEVIKE

V.I. Lenini më 1900

Gazeta «Iskra» e themeluar nga V. I. Lenini në dhjetor 1900 u bë organi revolucionar, rreth së cilës u grumbullua pjesa më e shëndoshë e anëtarëve të PPSD të Rusisë

Lufta titanike e V. I. Leninit për krijimin dhe konsolidimin e partisë së tipit të ri që të hidhte poshtë çdo pikëpamje e çdo lidhje me partitë reformiste të Internacionales së Dytë tradhtarë, u pasqyrua, ndër të tjera, në dy vepra madhore: «Ç'të bëjmë?» (1902) dhe «Një hap përpara, dy hapa prapa» (1904). Duke u mbështetur në mësimet e Marksit e të Engelsit mbi partinë e klasës punëtore. V. I. Lenini përcaktoi detyrat e partisë së tipit të ri në fazën e imperializmit.

V.I. Lenini në Kongresin II të PPSDR, ku u hodhën themelet e Partisë Bolshevike (1903)

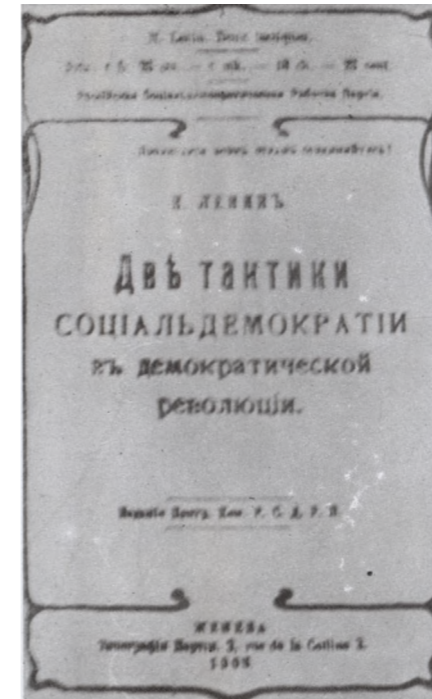
Si në këto vepra, ashtu edhe në Kongresin II të PPSDR (1903) V.I. Lenini hodhi bazat e themelimit të së parës parti të tipit të ri, si repart pararojë e i organizuar i klasës punëtore, forma më e lartë e organizimit të saj, udhëheqësja politike e klasës, pa rolin udhëheqës të së cilës është e pamundur vendosja e diktaturës së proletariatit dhe e ndërtimit të shoqërisë socialiste.

V. I. LENINI DHE REVOLUCIONI DEMOKRATIKO-BORGJEZ I VITEVE 1905-1907

Revolucioni demokratiko-borgjez i viteve 1905—1907 ishte revolucioni i parë popullor në epokën e imperia-
lizmit që ngriti në këmbë masat e gjera punonjëse në
luftën për liri. Qëllimi i revolucionit ishte rrëzimi i ca-
rizmit. Forcën lëvizëse kryesore të këtij revolucionit e
përbënte proletariati.

Vepra e Leninit «Dy takti-
kat e socialdemokracisë në
revolucionin demokratik».
Gjenevë 1905

V.I. Lenini më 1905

V.I. Lenini dhe J.V.
Stalini në periudhën e
revolucionit 1905-1907

Merita themelore e Leninit në periudhën e zhvillimit të revolucionit të parë demokratiko-borgjez në Rusi (1905—1907) është se ai në mënyrë gjeniale argumentoi taktikën e Partisë Bolshevike, të klasës punëtore në revolucion. Ai zhvilloi idenë e hegjemonisë së proletariatit në revolucionin demokratiko-borgjez dhe tregoi se në kushtet e krijuara faktori vendimtar i fitores së revolucionit ishte aleanca e klasës punëtore me fshatarësinë nën udhëheqjen e proletariatit. V.I. Lenini i dha Partisë Bolshevike perspektivën e qartë të shndërrimit të revolucionit demokratiko-borgjez në revolucion socialist.

V. I. Lenini, J. V. Stalini e F. E. Xherzhinski gjatë Kongresit IV të PPSDR(b), mbajtur në Stokholm, prill 1906

Në përleshje të armatosur me regjimin carist

BASHKIMI FAKTIK I PUNËTORËVE PARAROJË TË TË GJITHË RUSISË NË NJË PARTI TË VETME NËN FLAMURIN E SOCIALDEMOKRACISË REVOLUCIONARE — KY ISHTE MENDIMI I KONGRESIT TË LONDRËS, KY ISHTE KARAKTERI I TIJ I PËRGJITHSHËM.

J.V. STALIN

Dorëshkrime të fjalimeve të V. I. Leninit, mbajtur gjatë Kongresit V të PPSDR(b)

V.I. Lenini, J.V. Stalini, M.Gorki gjatë Kongresit V të PPSDR (b), mbajtur në Londër në prill-maj 1907

Në valën e revolucionit të parë rus (1905—1907) V.I. Lenini përpunoi më tej vijën e Partisë Bolshevike si udhëheqja e vetme dhe konsekuente e proletariatit dhe e masave në revolucion. Në mënyrë të veçantë Kongresi III (prill—maj 1905), Kongresi IV (prill 1906) dhe Kongresi V (prill—maj 1907), të zhvilluar nën udhëheqjen e V.I. Leninit, i shërbyen ndarjes përfundimtare me menshevikët dhe forcimit të mëtejshëm të Partisë Bolshevike, demaskimit të vijës së oportunistëve e korrenteve të tjera të reformizmit mikroborgjez të asaj kohe, përcaktimit të një strategjie e taktike revolucionare të proletariatit e partisë së tij pararojë në lëvizjet revolucionare që kishin përfshirë mbarë Rusinë.

V.I. Lenini duke folur para Sovjetit të Deputetëve Punëtorë të Peterburgut (Leningrad) në kulmin e revolucionit të vitit 1905

Gazeta bolshevike, legale dhe gjysmëlegale që dolën në vitet e revolucionit të parë rus

Qindra mijë punëtorë e fshatarë u hodhën në demonstrata e përleshje nën udhëheqjen e bolshevikëve

Regjimi carist, i ndihmuar nga krejt reaksioni i brendshëm dhe ai ndërkombëtar, pas betejash të përgjakshme mundi ta shtypte me hekur e zjarr revolucionin e viteve 1905—1907. Revolucioni dështoi, por shkaktoi që çuan në lindjen e tij mbeteshin të paprekura.

I ndjekur ngado prej regjimit carist, udhëheqësi i revolucionit në dhjetor 1907 u largua ilegalisht nga Rusia

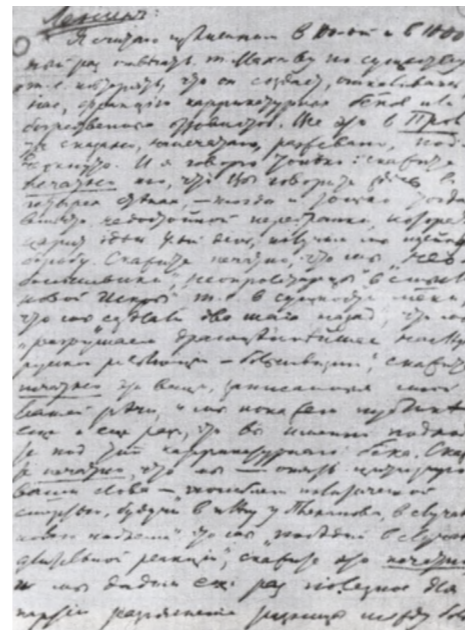
V.I. LENINI NË VITET 1908-1916

PARTIA JONË KALON TANI DITË TË VËSHITRA, POR AJO ËSHTË E PAVDEKSHME, SIÇ ËSHTË I PAVDEKSHËM PROLETARIATI.

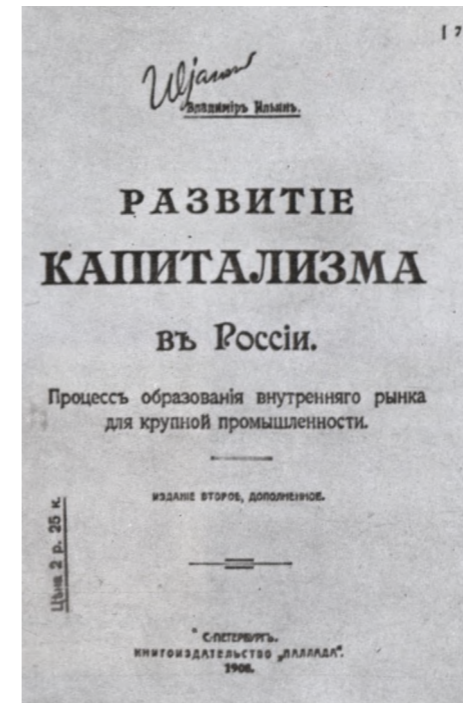
V.I. LENIN

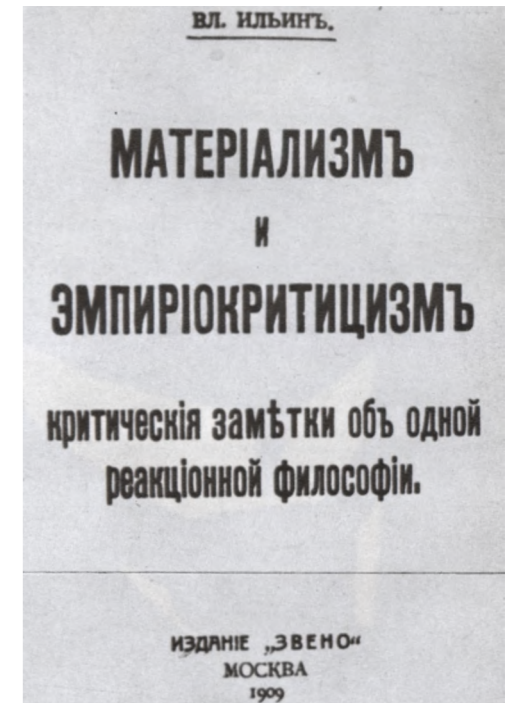
V.I. Lenini më 1915

Faqja e papë e dorëshkrimit të Leninit «Fjalim mbi detyrat e bolshevikëve në Parti», 1909

Faksimile e botimit të dytë të veprës «Zhvillimi i kapitalizmit në Rusi» të V.I. Leninit, 1908

Kopertina e botimit të parë të veprës madhore të V.I. Leninit «Materializmi dhe empiriokriticizmi», 1909

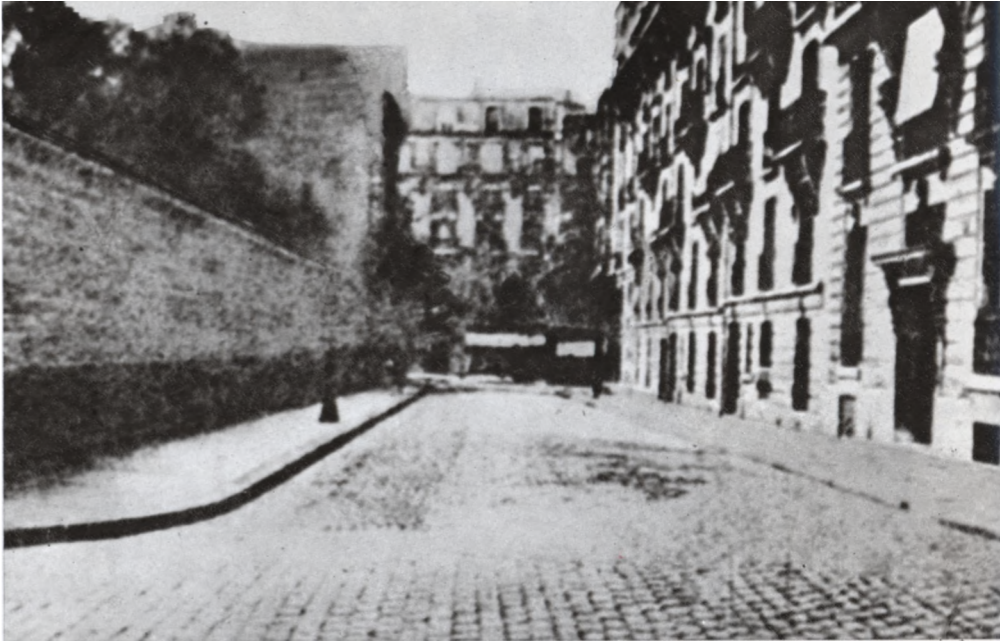
Në librin «Materializmi dhe empiriokriticizmi» V.I. Lenini, duke u mbështetur në filozofinë marksiste dhe në arritjet e mëdha shkencore të kohës, thelloi dhe zhvilloi më tej të gjitha problemet themelore të materializmit dialektik, si: mbi materien e lëvizjen; kohën e hapësirën; shkakësinë; lirinë dhe domosdoshmërinë; mbi pasqyrimin e realitetit objektiv në ndërgjegjen e njeriut; karakterin dialektik të njohjes etj.

«Materializmi dhe empiriokriticizmi» luajti një rol të madh për armatosjen ideologjike të bolshevikëve, për argumentimin teorik të parimeve të partisë marksiste-leniniste, për forcimin e luftës kundër çdo forme e varianti të revizionizmit në lëvizjen punëtore.

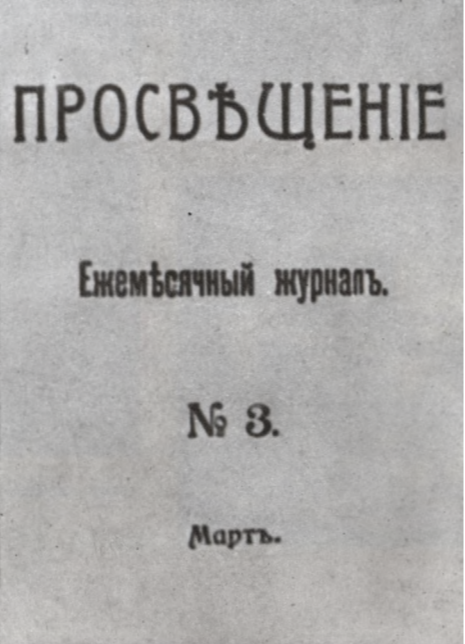

Në vitet e mërgimit V.I. Lenini ndiqte me vëmendje zhvillimin e ngjarjeve në Rusi, luftonte për orientimin e drejtë të lëvizjes revolucionare, si dhe për organizimin dhe udhëheqjen e saj nga Partia Bolshevike e armatosur me teorinë shkencore marksiste-leniniste.

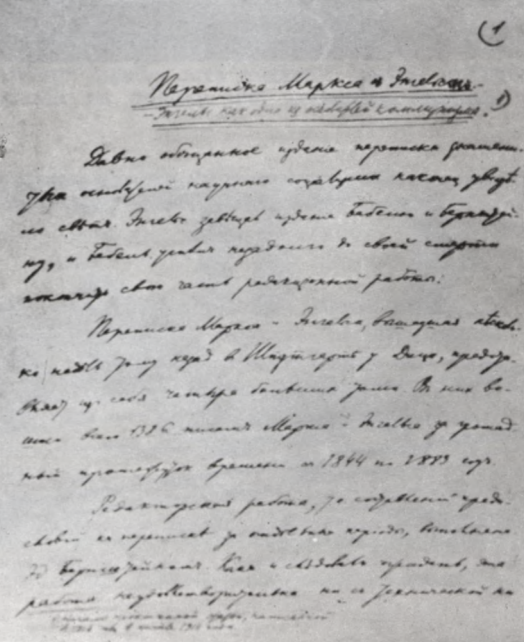
Rrugë në Paris, në shtëpinë nr. 4 të së cilës jetoi e punoi V.I. Lenini gjatë viteve 1909-1912

Faqja e parë e dorëshkimit të V.I. Leninit «Letërkëmbimi i Marksit me Engelsin», 1913

Kopertina e revistës «Prosvjeshenie», në nr. 3 të së cilës (mars 1913) u botua artikulli i famshëm i Leninit «Tri burimet dhe tri pjesët përbërëse të marksizmit» dhe kapitujt e parë të veprës së shquar të J.V. Stalinit «Çështja kombëtare dhe socialdemokracia»

Faksimile të gazetave kryesore bolshevike të themeluara e të drejtuara nga V.I. Lenini gjatë viteve 1910-1914. V.I. Lenini, J.V. Stalini e udhëheqës të tjerë bolshevikë nëpërmjet këtyre organeve dhanë një kontribut të shquar për edukimin revolucionar të bolshevikëve, të proletariatit e të masave punonjëse në periudhën e re të ngritjes së valës revolucionare

Përmes mundimesh e përpjekjesh, nën mbikëqyrjen e rreptë të policisë, N.K. Krupskaja takohet me V.I. Leninin

J.V. Stalini në një mbledhje ilegale

Me peshkatarët italianë dhe M. Gorkin në Kapri

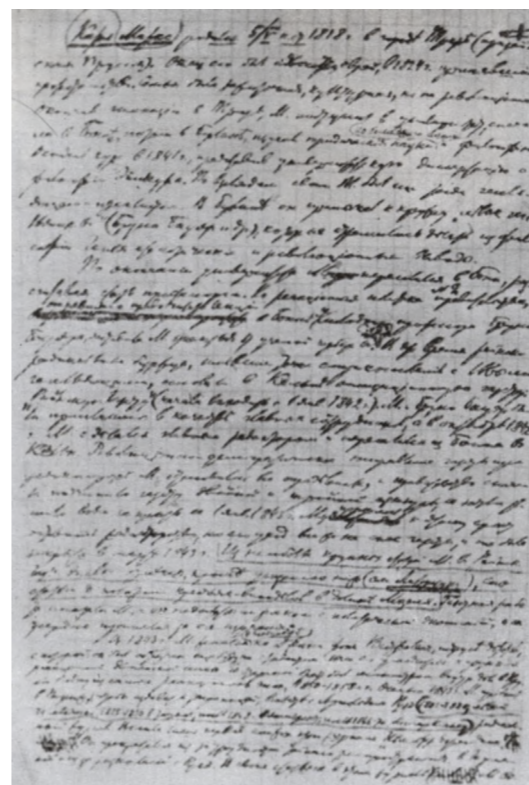
Vitet e emigracionit qenë të gjata (1908—1917), të rënda e të vështira, por vullneti dhe shpirti revolucionar i Leninit të madh nuk u thyen për asnjë çast. Edhe larg Ruisë ai luftonte e punonte me këmbëngulje për forcimin dhe konsolidimin e Partisë Bolshevike, mbante lidhje të përhershme me jetën dhe gjendjen e proletariatit e të partisë pararojë në Rusi, orientonte e drejtonte që nga larg punën për rritjen e mëtejshme të stuhisë revolucionare që po përfshinte krejt vendin, përcaktonte detyrat e partisë për situatën që po krijohet

Sipas mësimave të Leninit, udhëheqës të tjerë bolshevikë me Stalinin në krye vazhdonin punën në Rusi në kushtet e rënda të ilegalitetit.

Lenini në mërgim. Viti 1914

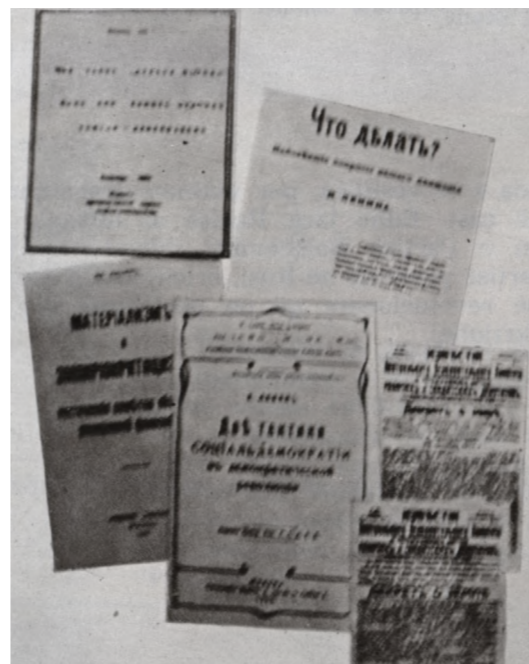
Faqja e parë e dorëshkrimit të V.I. Leninit «Karl Marks». Korrik-nëntor 1914

Shoqja dhe bashkëluftëtarja e V.I. Leninit, Nadzhdha K. Krupskaja

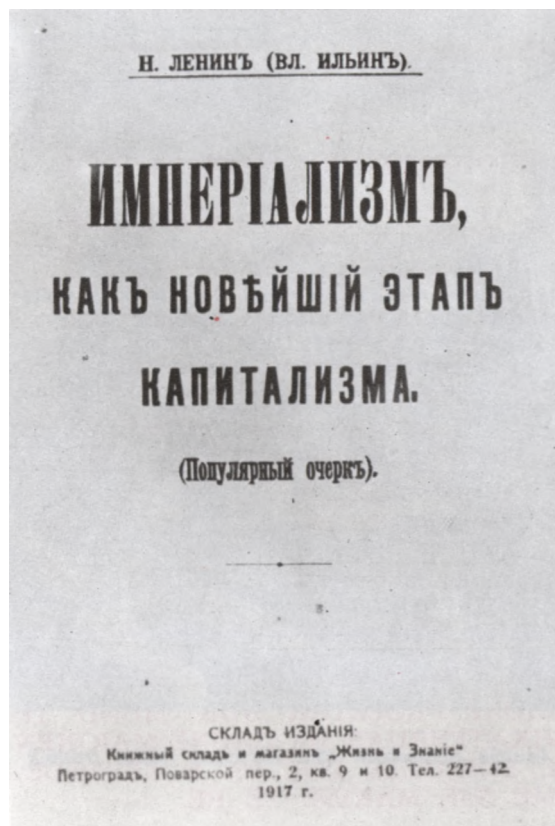
Shtëpia në Poronin (Poloni) ku jetoi V.I. Lenini në vjeshtën e vitit 1913 dhe më 1914

Vepra të V.I. Leninit, të përhapura në masat e proletarëve

E ëma e V.I. Leninit dhe motra e tij, Ollga, 1913

Vepra madhore e V.I. Leninit «Imperializmi, si faza më e lartë e kapitalizmit», 1917

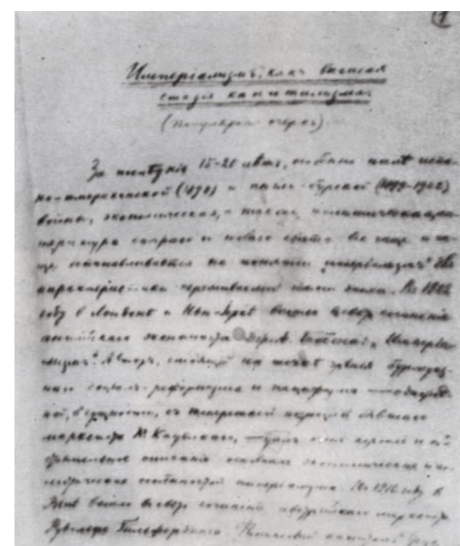
IMPERIALIZMI ËSHTE NJË FAZË HISTORIKE E VECANTË E KAPITALIZMIT... ËSHTE KAPITALIZËM MONOPOLIST, KAPITALIZËM PARAZITAR OSE NË KALBËZIM, KAPITALIZËM QË JEP SHPIRT

V.I. LENIN

TEORIA LENINISTE MBI IMPERIALIZMIN MBETET GJITHNJË AKTUALE.

ENVER HOXHA

Faqja e parë e dorëshkrimit të veprës «Imperializmi, si faza më e lartë e kapitalizmit».

V.I. Lenini më 1917

NË QOFTË SE E STUDIOJMË ME VËMENDJE KËTË VEPËR TË LENINIT DHE U PËRMBAHEMI ME BESNIKËRI ANALIZËS DHE KONKLUZIONEVE GJENIALE TË TIJ, DO TË SHOHIM SE IMPERIALIZMI I DITËVE TONA RUAN PLOTËSISHT PO ATO KARAKTERISTIKA QË KA DHËNË PËR TË LENINI SE QËNDRON I PATUNDUR PËRCAKTIMI LENINIST I EPOKËS SONË SI EPOKA E IMPERIALIZMIT DHE E REVOLUCIONEVE PROLETARE, SE FITORJA E REVOLUCIONIT ËSHTE E PASHMANGSHME.

ENVER HOXHA

Sallë leximi e bibliotekës së Bernës, ku ka punuar Lenini në vitet 1914-1918

GJENIU I REVOLUCIONIT

V.I. Lenini më 1917

**NE JEMI PËR REVOLUCIONIN E PANDËRPRERË, NUK DO TË QËNDROJMË NË MES TË RRUGËS
V.I. LENIN**

F.E. Xherzhinski duke folur në një miting më 1 mars 1917

Më 3 prill 1917 Lenini u kthye në Rusi. Për ta pritur atë kishte dalë një delegacion punëtorësh me J.V. Stalinin në krye. Takimi me udhëheqësin e shquar të Partisë u kthye në një demonstratë të fuqishme revolucionare. Këtu Lenini mbajti fjalimin e shquar ku u bëri thirrje masave për t'u hedhur në betejat për fitoren e revolucionit socialist.

REVOLUCIONI PROLETAR NUK MUND TË BËHET PA SHKATËRRUAR ME DHUNË MAKINËN SHTETËRORE BORGJEZE DHE PA E ZËVENDËSUAR ATË ME NJË MAKINË TË RE.

V.I. LENIN

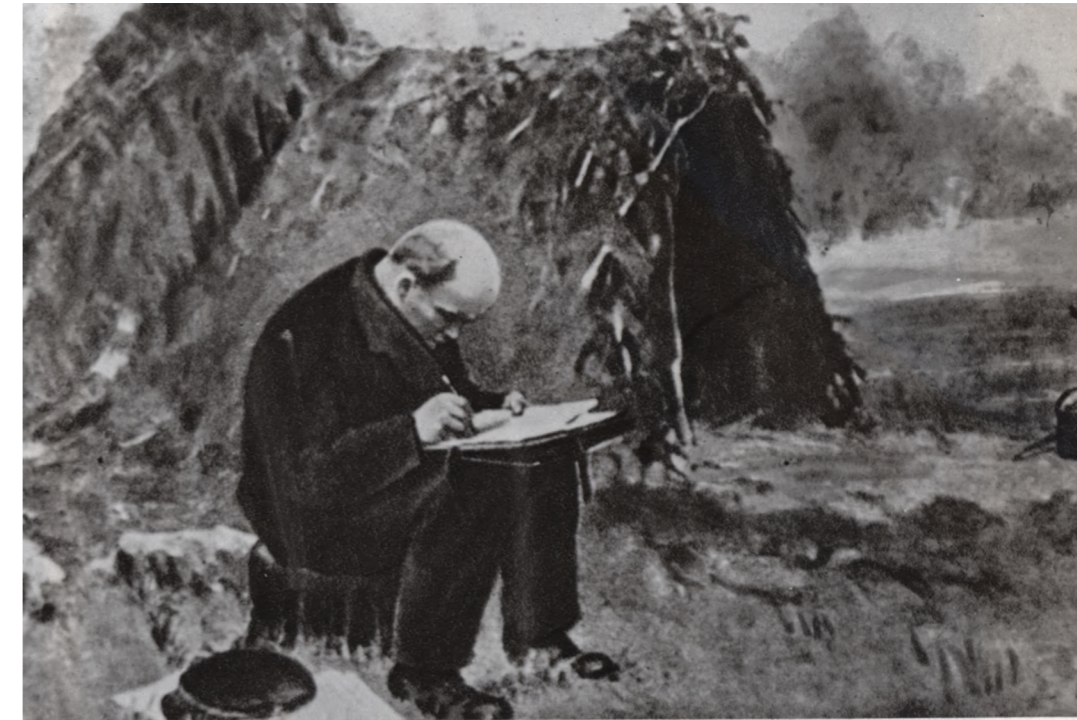

Mbarë proletariati e masat punonjëse ruse po ngriheshin në këmbë. Demonstrata në Moskë — mars 1917

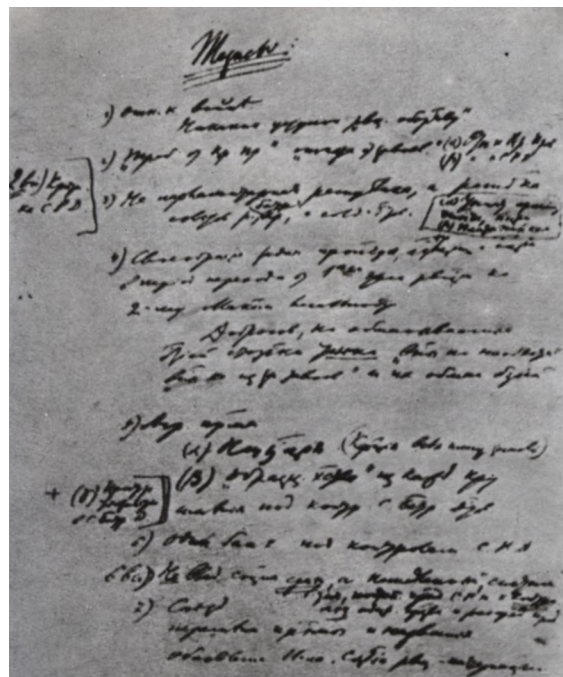

V.I. Lenini mban raportin mbi momentin aktual në Konferencën VII të PPSDR(b) më 24 prill 1917

Pas shtypjes gjakatare të demonstratave të korrikut 1917 Partia kaloi në ilegalitet të plotë. V.I. Lenini u strehua ilegalisht në Razliv. Nis faza e përgatitjes së kryengritjes së armatosur

«Në çastet që po jetojmë, nuk mund t'i qëndrosh besnik marksizmit, besnik revolucionit pa e trajtuar kryengritjen si një art»

V.I. Lenini. Dorëshkrim i faqes së parë të Tezave të Prillit

«Gjithë pushtetin sovjetëve», «Poshtë lufta» — këto ishin parullat e punonjësve në demonstratën e madhe të 18 qershorit 1917 në Petrograd

Tezat e Prillit të formuluar nga V.I. Lenini i dhanë Partisë Bolshevike planin për kalimin nga etapa e revolucionit demokratiko-borgjez në etapën e revolucionit socialist. Më 24 prill 1917 Konferenca VII e PPSDR(b) shqyrtoi dhe përpunoi vijën e Partisë për të gjitha problemet themelore të momentit, si ato për luftën dhe revolucionin, për sovjetët, për qëndrimin ndaj Qeverisë së Përkohshme, për kalimin në fazën e revolucionit socialist, për mundësinë e triumfit të revolucionit edhe në një vend të vetëm etj.

Çertifikatë false me emrin e punëtorit K. Ivanov e përdorur gjatë periudhës së ilegalitetit nga V.I. Lenini

Lenini, Stalini, Xerzhinski dhe Kalinini në Smolni natën e 25 tetorit (7 nëntor) 1917

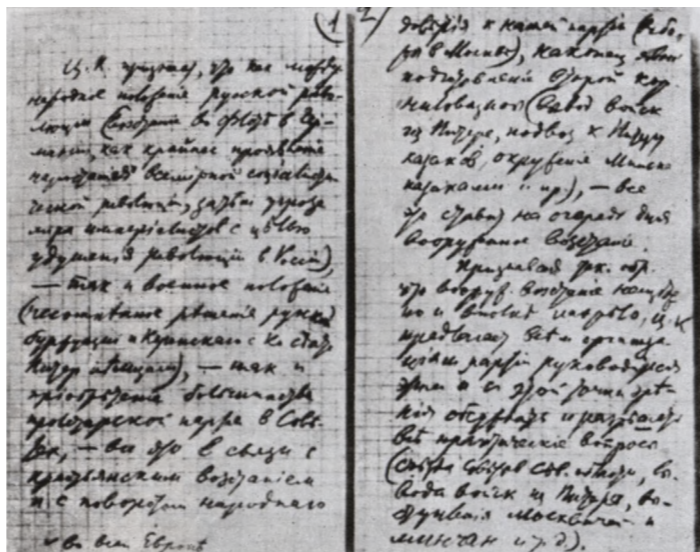

Sulmi kundër Pallatit të Dimrit nga punëtorët, marinarët dhe ushtarët

TANI KA MUNDËSI QË REVOLUCIONI TË FITOJË NË DISA VENDE OSE EDHE NË NJË VEND TË VETËM. V.I. LENIN

Më 25 tetor (7 nëntor) 1917 V.I. Lenini mbërrin në Smolni

Menjëherë pas mbërritjes së V.I. Leninit, Smolnj u kthye në shtab të revolucionit. Udhëheqësi gjenial i Partisë Bolshevike mori në duart e veta udhëheqjen e drejtë-përdrejtë të kryengritjes së armatosur.

Dorëshkrim i V.I. Leninit «Rezolucion mbi kryengritjen e armatosur». Tetor 1917

Njëra pas tjetrës merren me sulm bazat e regjimit të vjetër, 26 tetor 1917

REVOLUCIONI PUNËTOR E FSHATAR, PËR DOMOSDOSHMERINË E TË CILIT GJITHMONË FLITNIN BOL-SHEVIKËT, U KRYE...
TASHMË FILLON NJË FAQE E RE NË HISTORINË E RUSISË...
RROFTË REVOLUCIONI SOCIALIST BOTËROR!

V.I. LENIN

Lenini ishte i lindur për revolucionin. Ai ishte me të vërtetë gjeniu i shpërthimeve revolucionare dhe mjeshtri më i madh i udhëheqjes revolucionare. Asnjëherë ai nuk e ndiente veten aq të lirë dhe aq të lumtur sa në kohën e tronditjeve revolucionare.

J.V. STALIN

V.I. Lenini shpall triumfin e Revolucionit të Tetorit, 25 tetor (7 nëntor) 1917

Udhëheqës i proletarëve, në mes të proletarëve

S.M. Kirov

F.E. Xherzhinski

V.I. Lenin

J.V. Stalin

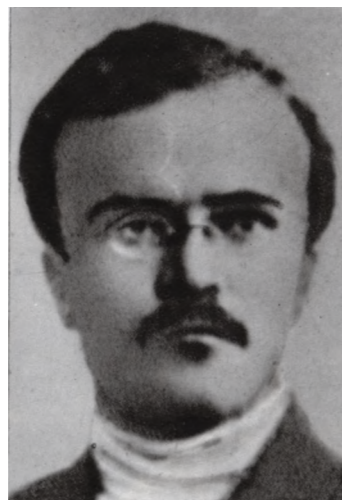

M.I. Kalinin

V. I. Lenini në mes shokëve dhe bashkëluftëtarëve të tij bolshevikë

G.K. Orxhenikise

V.M. Molotov

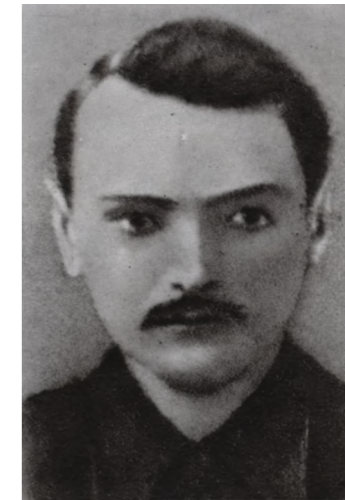
M.V. Frunze

E.M. Jaroslavski

V.V. Kuibishev

A.A. Zhdanov

V.I. LENINI-THEMELUESI I SHTETIT TË PARË SOCIALIST NË BOTË

MARKSIST ËSHTË VETËM AI QË NJOHJEN E LUFTËS SË KLASAVE E SHTRIN DERI NË NJOHJEN E DIKTATURËS SË PROLETARIATIT.

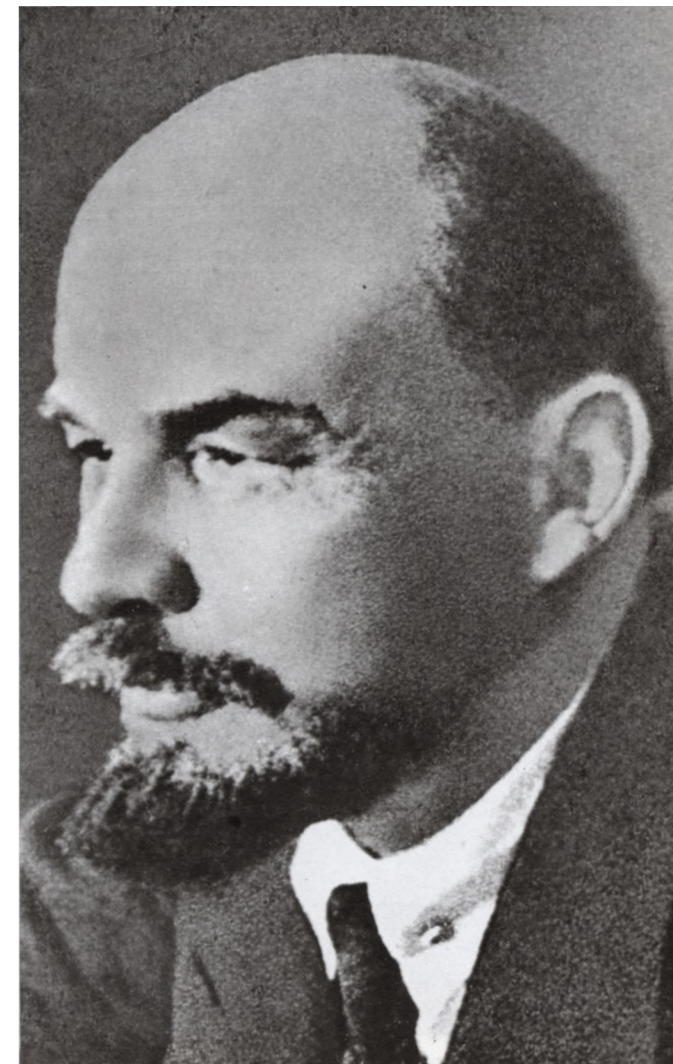
V.I. LENIN

V.I. Lenini më 1917

V.I. Lenini në ditët pas triumfit të Revolucionit

Thirrja «Punëtorëve, ushtarëve, dhe fshatarëve», «Dekreti mbi paqen» dhe «Dekreti mbi tokën» — aktet e para të pushtetit të ri të klasës punëtorë në fuqi

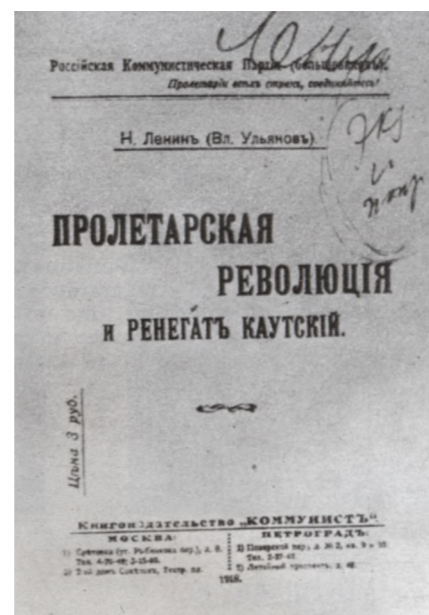
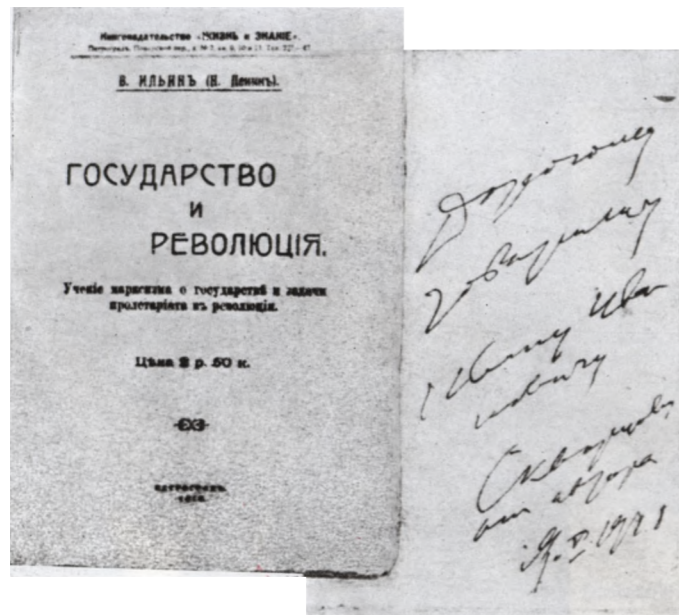
ËSHTË E NEVOJSHME DIKTATURA E PROLETARIATIT, PUSHTETI I NJË KLASE TË VETME, FORCA E ORGANIZIMIT DHE E DISIPLINËS SË SAJ, FUQIA E SAJ E CENTRALIZUAR.

V.I. LENIN

ÇËSHJTJA MË E RËNDËSISHME E ÇDO REVOLUCIONI ËSHTË ÇËSHJTJA E PUSHTETIT SHTETËTOR. ... NË DUART E CILËS KLASË OSE CILAVE KLASA ËSHTË PËRQËNDRUAR PUSHTETI; CILA KLASË OSE CILAT KLASA DUHET TË PËRMBYSEN, CILA KLASË OSE CILAT KLASA DUHET TË MARRIN PUSHTETIN — KËTU QËNDRON ÇËSHJTJA MË E RËNDËSISHME E ÇDO REVOLUCIONI.

J.V. STALIN

V.I. Lenini duke folur në një miting popullor, 1918

Në tërë krijimtarinë e tij dhe veçanërisht në veprat e shquara «Shteti dhe revolucioni» 1917, «Revolucioni proletar dhe renegati Kautski» 1918 etj. V.I. Lenini, duke shkallmuar pikëpamjet oportuniste e borgjeze ndaj çështjes së pushtetit, argumenton shkencërisht domosdoshmërinë e shkaktërimit të makinës së vjetër shtetërore dhe ngritjen në vend të saj të shtetit të ri të diktaturës së proletariatit.

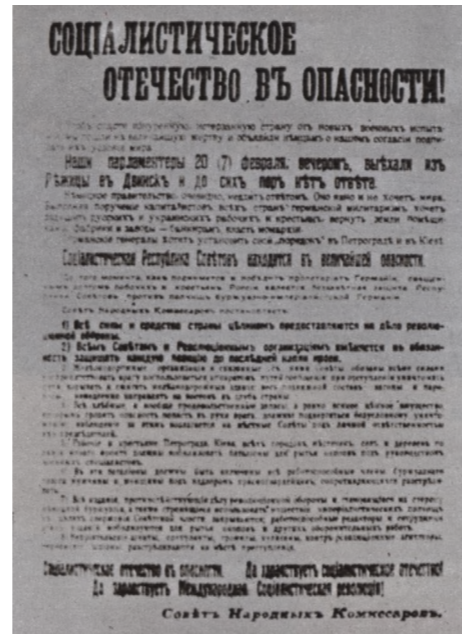
V.I. Lenini më 1918

V.I. LENINI NË MBROJTJE TË FITOREVE TË REVOLUCIONIT

**TË GJITHA FORCAT DHE MJETET E VENDIT VIHEN TËRËSISHT NË SHËRBJIM TË ÇËSHTJES SË MBROJTJES REVOLUCIONARE ... PËRPARA SOVJETËVE DHE ORGANIZATAVE REVOLUCIONARE VIHET SI DETYRË TË MBROJNË ÇDO POZICION DERI NË PIKËN E FUNDIT TË GJAKUT...
ATDHEU SOCIALIST NË RREZIK! RROFTË ATDHEU SOCIALIST! RROFTË REVOLUCIONI SOCIALIST NDËRKOMBËTAR!**

V.I. LENIN

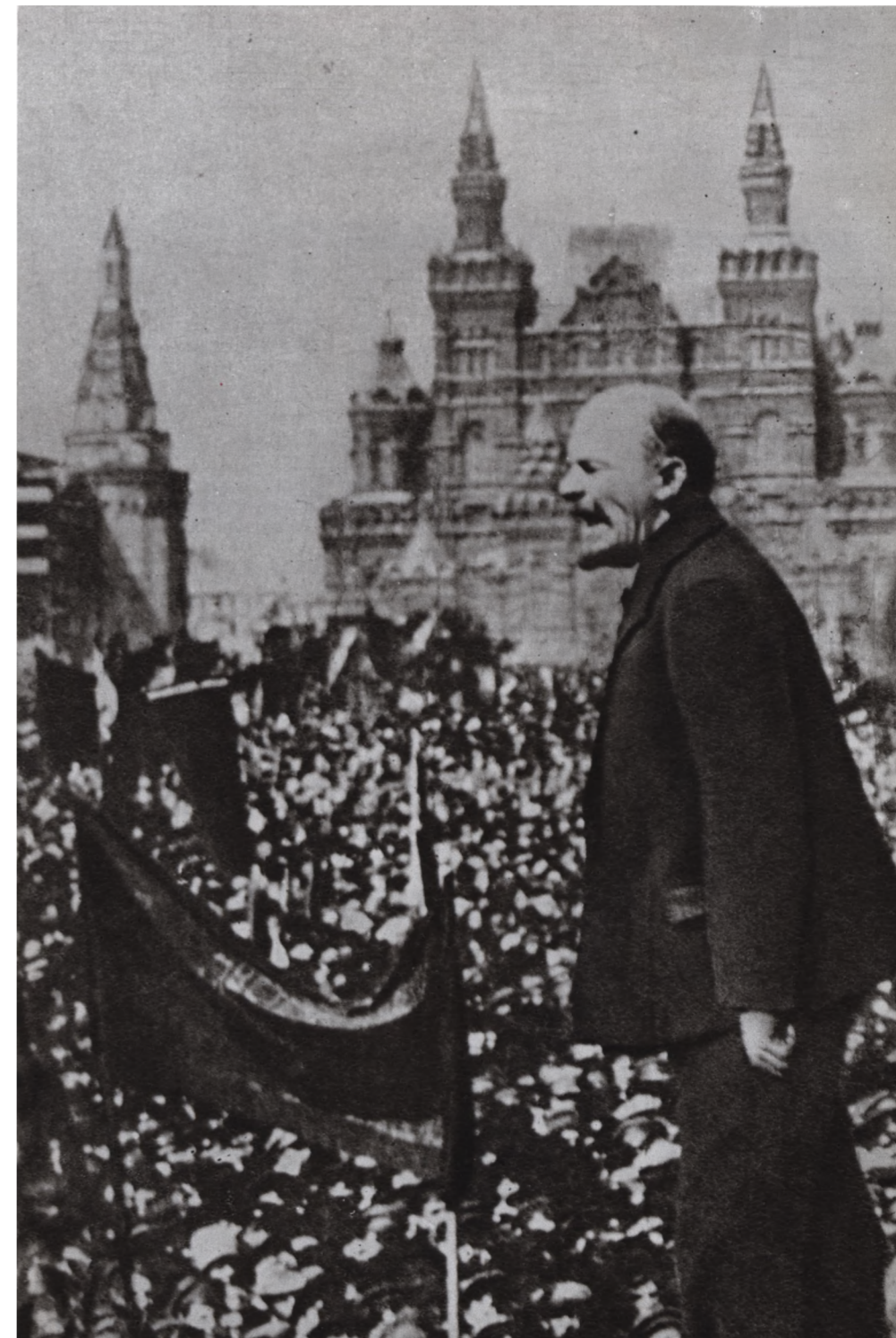
Thirrja «Atdheu në rrezik» formuluar nga V.I. Lenini

V.I. Lenini, J.V. Stalini dhe F.E. Xherzhinski duke përpunuar planin për goditjen e forcave armike

Në frontin e luftimeve

Forcat e imperializmit, të reaksionit të brendshëm e të jashtëm në shkurt 1918 shpërthyen intervencionin e armatosur kundër Rusisë sovjetike.

Thirrje masive për mbrojtjen e atdheut socialist

... TANI JU PRET DETYRA MË FISNIKE DHE MË E VËSHTIRË QË T'I BËNI BALLË LUFTËS SË RËNDË KUNDËR ANTANTËS. QËNDRONI TË PATUNDUR...
JU PO BËNI TË VETMEN LUFTË TË LIGJSHME, TË DREJTË, ME TË VËRTETË REVOLUCIONARE, LUFTËN E PUNONJËSVE KUNDËR SHFRYTËZUESVE...
QËNDRONI TË PATUNDUR! FITORJA DO TË JETË JUAJA!

V.I. LENIN

V.I. Lenini përgëzon luftëtarët për fitoret e arritura

Repart i Ushtrisë së Kuqe nis drejt frontit

V.I. Lenini përshëndetet me ushtarët e Ushtrisë së Kuqe para nisjes së tyre në front për mbrojtjen e atdheut nga intervencioni i fuqive imperialiste.

Me emrin e Leninit e të atdheut në gojë, ushtarët shkruajnë faqe heroizmi

V.I. LENINI PËR NDËRTIMIN E SHTETIT TË RI SOCIALIST

V.I. Lenini mban raportin mbi planin për elektrifikimin e vendit (GOELRO)

KOMUNIZMI ËSHTË PUSHTETI SOVJETIK PLUS ELEKTRIFIKIMI I GJITHE VENDIT

V.I. LENIN

T'I PËRVISHEMI PUNËS SË ORGANIZIMIT, ORGANIZIMIT DHE ORGANIZIMIT! ME GJITHË PROVAT E VËSHTIRA QË NA PRESIN, E ARDHMJA ËSHTË JONA.

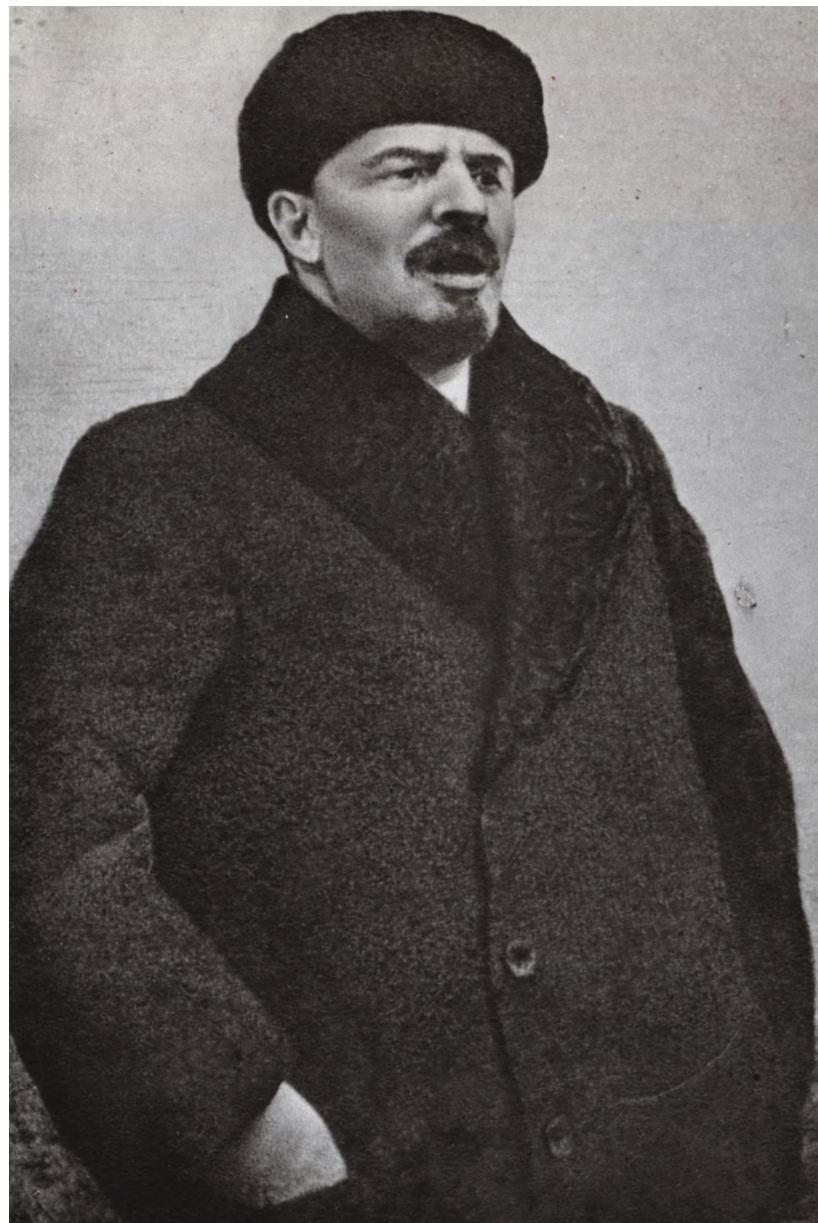
V.I. LENIN

Guri i parë i themeleve

V.I. Lenini në një nga «Të shtunat komuniste»

Udhëheqësi i madh i proletariatit dhe i popullit punonjës

GJËJA KRYESORE, GJËJA MË E RËNDËSISHME E BOLSHEVIZMIT DHE E REVOLUCIONIT TË TETORIT NË RUSI ËSHTË TËRHEQJA PËR TË MARRË PJESË NË POLITIKË PIKËRISHT E ATYRE QË KANË QENË MË TË SHTYPUR SE TË GJITHË NË KAPITALIZËM.

V.I. LENIN

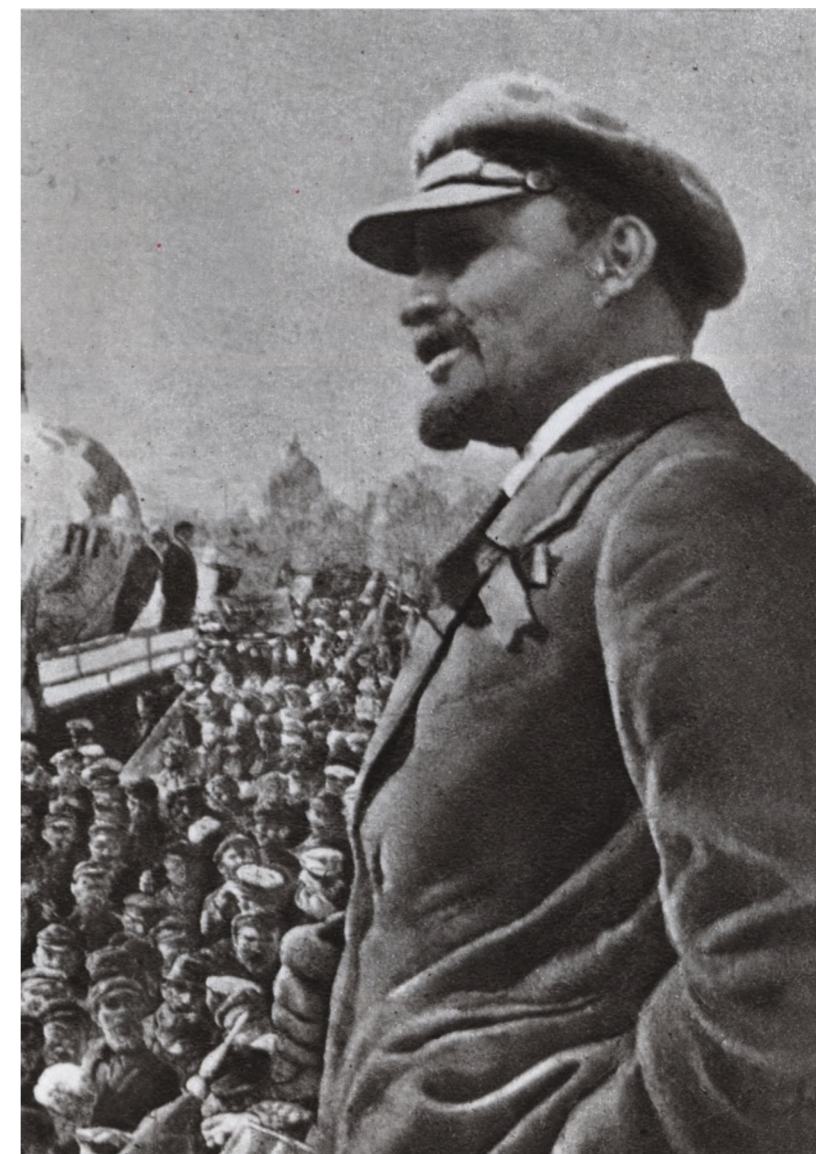
V.I. Lenini duke folur për ndërtimin e vendit

THELBI I BOLSHEVIZMIT, THELBI I PUSHTETIT SOVJETIK ËSHTË QË ... DUKE HEQUR PRONËN PRIVATE MBI TOKAT, FABRIKAT, UZINAT, TË PËRQËNDROHET GJITHË PUSHTETI SHTETËROR NË DUART E MASAVE PUNONJËSE DHE TË SHFRYTËZUARA.

V.I. LENIN

V.I. Lenini në një manifestim popullor

MËSONI NGA MËSIMET E RËNDA, POR TË DOBISHME TË REVOLUCIONIT, SHOKË PUNËTORË. PËRGATITUNI SERIOZISHT, ME TË GJITHA FORCAT, PARESHTUR PËR MBROJTJEN E AT-DHEUT, PËR MBROJTJEN E REPUBLIKAVE SOCIALISTE SOVJETIKE.

V.I. LENIN

Bisedë me Iliçin

Takim me luftëtarët e Revolucionit

Ai sillej me punëtorin, me fshatarin e varfër..., me ushtarin e kuq jo me kryelartësi, por duke iu drejtuar atyre si shokë, si njerëz të barabartë me të... Gjithë kjo simpati e Leninit për punëtorët... rridhte nga të kuptuarit e atyre detyrave që qëndrojnë para klasës punëtore.

N.K. KRUPSKAJA

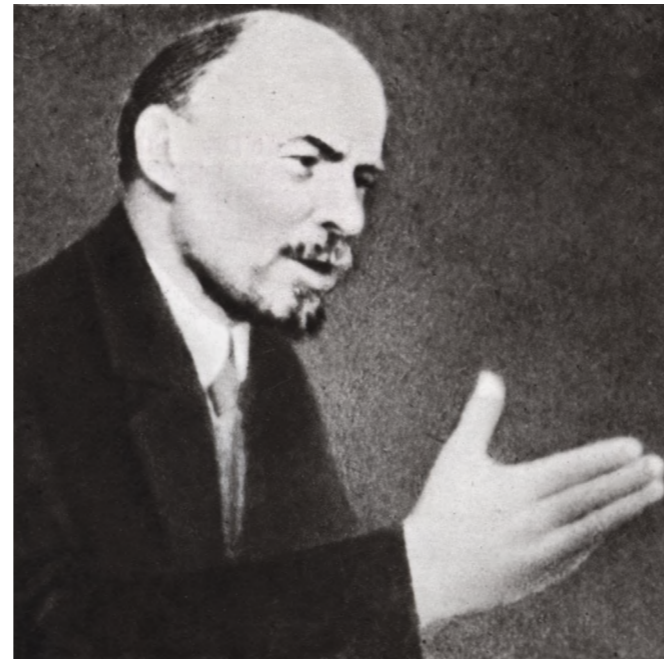

Kurdoherë midis popullit

V.I. Lenini duke folur në një miting, 1919

Vepra të V.I Lenihit kushtuar ndërtimit dhe konsolidimit të rendit socialist

SOCIALIZËM DO TË THOTË ZHDUKJE E KLASAVE. DIKTATURA E PROLETARIATIT PËR KËTË ZHDUKJE KA BËRË ÇDO GJË QË KA MUNDUR. POR KLASAT NUK MUND TË ZHDUKEN MENJË-HERË.
DHE KLASAT KANË MBETUR E DO TË MBETEN GJATË EPOKËS SË DIKTATURËS SË PROLETARIATIT... ATO NUK DO TË ZHDUKEN PA DIKTATURËN E PROLETARIATIT... NË EPOKËN E DIKTATURËS SË PROLETARIATIT LUFTA E KLASAVE NUK ZHDUKET, POR VETËM MERR FORMA TË TJERA.

V.I. LENIN

... PËRPARA JUSH QËNDRON DETYRA E NDËRTIMIT DHE JU MUND TA ZGJIDHNI KËTË DETYRË VETËM PO TË PËRVETËSONI GJITHË DITURINË MODERNE, PO TË DINI TA KTHENI KOMUNIZMIN NGA NJË GRUMBULL FORMULASH TË GATSHME, KËSHILLASH, RECETASH, POROSISH, PROGRAMESH TË MËSUARA PËRMENDSH NË NJË FORCË TË GJALLË, QË TË BASHKOJË PUNËN TUAJ TË DREJTPËRDREJTË; TA KTHENI KOMUNIZMIN NË NJË UDHËHEQËSE PËR PUNËN TUAJ PRAKTIKE.

V.I. LENIN

V.I. Lenini duke vizituar plugun e parë elektrik të prodhuar në një institut të Moskës, 1921

V.I. Lenini duke folur në Kongresin III të Komsomolit

NE E DIMË SE REVOLUCIONI ËSHTË NJË GJË QË MËSOHET NGA PËRVOJA DHE NGA PRAKTIKA, SE REVOLUCIONI BËHET REVOLUCION VETËM ATËHERË KUR DHJETËRA MILIONA VETË NGRIHEN SI NJË TRUP I VETËM ME NJË VRULL TË PËRGJITHSHËM.

V.I. LENIN

Duke folur në mbledhjet e punëtorëve, të fshatarëve dhe të ushtarëve të kuq, ai kurrë nuk thoshte fraza të përgjithshme, fliste për gjënë kryesore dhe thelbësore, për atë që ai e dinte se preokuponte masën... Dhe çdo punëtor, çdo fshatar mendonte: «Ai të kupton. Ai është yni, ...».

N. K. KRUPSKAJA

MËSUES, UDHËHEQËS, SHOK

DUKE EDUKUAR PARTINË PUNËTORE, MAR-
KSIZMI EDUKON PARAROJËN E PROLETARIATIT,
NJË PARAROJË TË AFTË PËR TË MARRË PUSHTE-
TIN DHE PËR TA ÇUAR GJITHË POPULLIN NË
SOCIALIZËM.

V.I. LENIN

V.I. Lenini dhe Kalinini

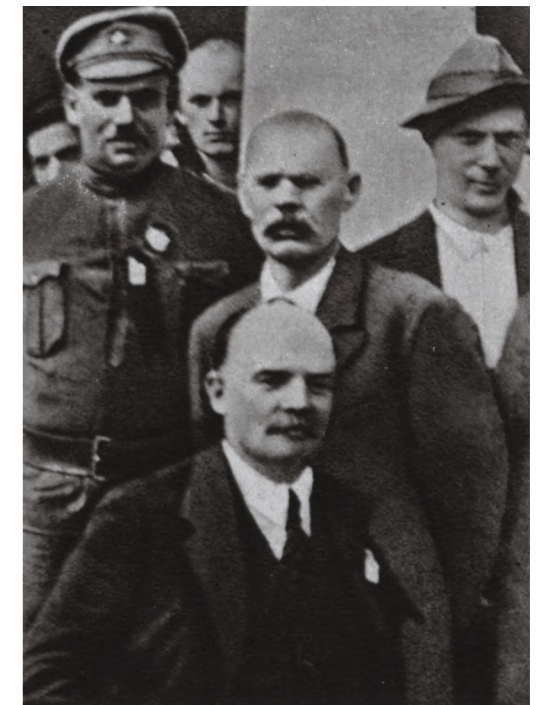
V.I. Lenini dhe nxënësi e bashkëpunëtori i tij më i ngushtë J.V. Stalini

V.I. Lenini dhe N.K. Krupskaja më 1922

V.I. Lenini dhe Gorki

THEMELUES DHE UDHËHEQËS I INTERNACIONALES SË TRETË KOMUNISTE (KOMINTERNI)

V.I. Lenini me 1920

VETËM REVOLUCIONI PROLETAR, SOCIALIST MUND TË NXJERRË NJERËZIMIN NGA RRUGA PA KRYF E KRIJUAR PREJ IMPERIALIZMIT DHE LUFTËRAVE IMPERIALISTE...
PRANDAJ NË RENDIN E DITËS TË EPOKËS QË PO JETOJMË VIHET, PËR SHKAK TË KUSHTEVE OBJEKTIVE, PËRGATITJA E GJITHANSHME, E MENJËHERSHME E PROLETARIATIT PËR TË MARRË PUSHTETIN POLITIK, ME QËLLIM QË TË REALIZOHEN MASAT EKONOMIKE DHE POLITIKE QË PËRBËJNË BRENDINË E REVOLUCIONIT SOCIALIST.

V.I. LENIN

V.I. Lenini duke shpallur formimin e Internacionales së Tretë Komuniste. Mars 1919

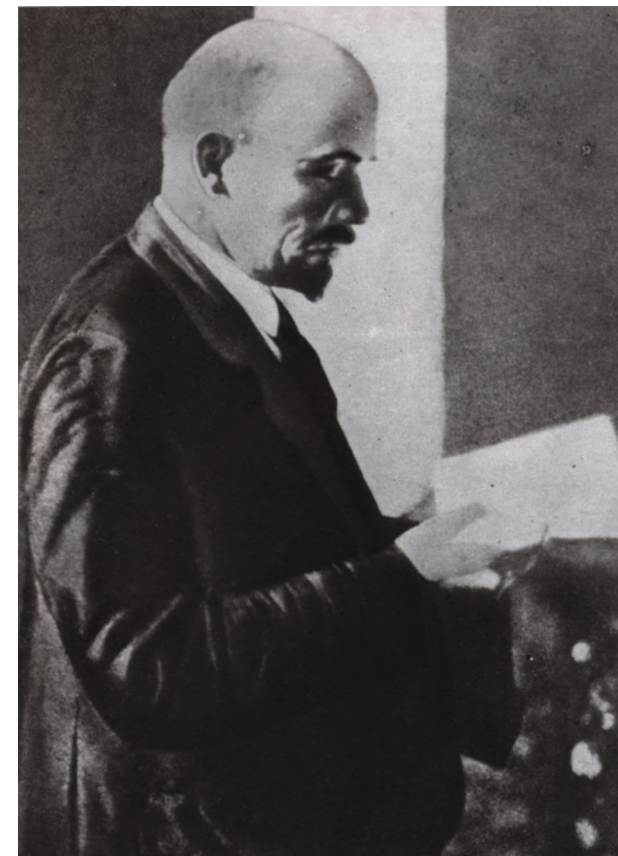
V.I. Lenini duke përgatitur diskutimin në pushimin e një seance në Kongresin II të Internacionales së Tretë.

V.I. Lenini duke folur në Kongresin II të Kominternit. Korrik-gusht 1920

HISTORIA E LËVIZJES PUNËTORE NA TREGON SOT SE NË TE GJITHA VENDET AJO DUHET TË PËRGATITET... TË KALOJË NË PËRMJET LUFTËS QË DUHET TË BËJË KOMUNIZMI, I CILI PO LIND, PO RRIET E PO SHKON DREJT FITORES, PARA SË GJITHASH E SIDOMOS KUNDËR OPORTUNIZMIT DHE SOCIALSHOVINIZMIT...

V.I. LENIN

V.I. Lenini duke folur në Kongresin III të Kominternit. Qershor-korrik 1921

PUNËTORËT PO SHKËPUTEN NGA SOCIALTRADHTARËT E TYRE... PUNËTORËT PO ECIN MENGADALË, POR PA U NDALUR DREJT TAKTIKËS KOMUNISTE BOLSHEVIKE, DREJT REVOLUCIONIT PROLETAR, I CILI ËSHTË I VETMI NË GJENDJE TA SHPËTOJË KULTURËN QË PO ZHDUKET DHE NJE-RËZIMIN...
ME NJË FJALË, NE JEMI TË PATHYESHËM, SEPSE ËSHTË I PATHYESHËM REVOLUCIONI PROLETAR BOTËROR.

V.I. LENIN

Lenini duke ndjekur punimet e Kongresit III të Kominternit

REVOLUCIONI SOCIALIST, QË SHPËRTHEU NË RUSI, NUK ËSHTË VEÇSE FILLIMI I REVOLUCIONIT SOCIALIST BOTËROR. PAQJA DHE BUKA, PËRMBYSJA E BORGJEZISË, MASAT REVOLUCIONARE, SHËRIMI I PLAGËVE TË SHKAKTUARA NGA LUFTA, FITORJA E PLOTË E SOCIALIZMIT — JA QËLLIMET E LUFTËS.

V.I. LENIN

Klara Cetkin duke diskutuar në Kongresin III të Kominternit

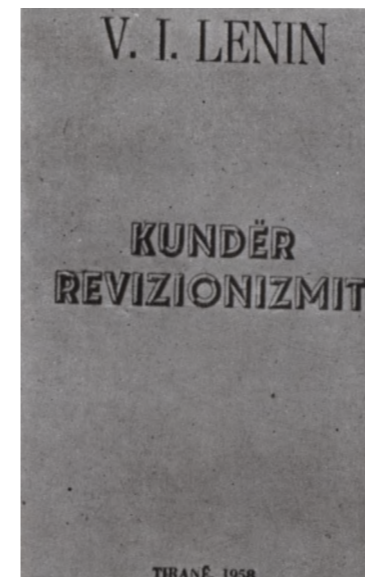
LUFTËTAR I MADH KUNDËR OPORTUNIZMIT TË ÇDO NGJYRE

LUFTA KUNDËR IMPERIALIZMIT, NË QOFTË SE NUK LIDHET NGUSHTË ME LUFTËN KUNDËR OPORTUNIZMIT, ËSHTË FRAZË BOSHE OSE MASHTRIM... OPORTUNIZMI I HAPËT ËSHTË HAPTAZI DHE SHESHIT KUNDËR REVOLUCIONIT DHE KUNDËR LËVIZJEVE E SHPËRTHIMEVE REVOLUCIONARE QË PO FILLOJNË, AI ËSHTË NË ALEANCË TË DREJTPËRDREJTË ME QEVERTË...

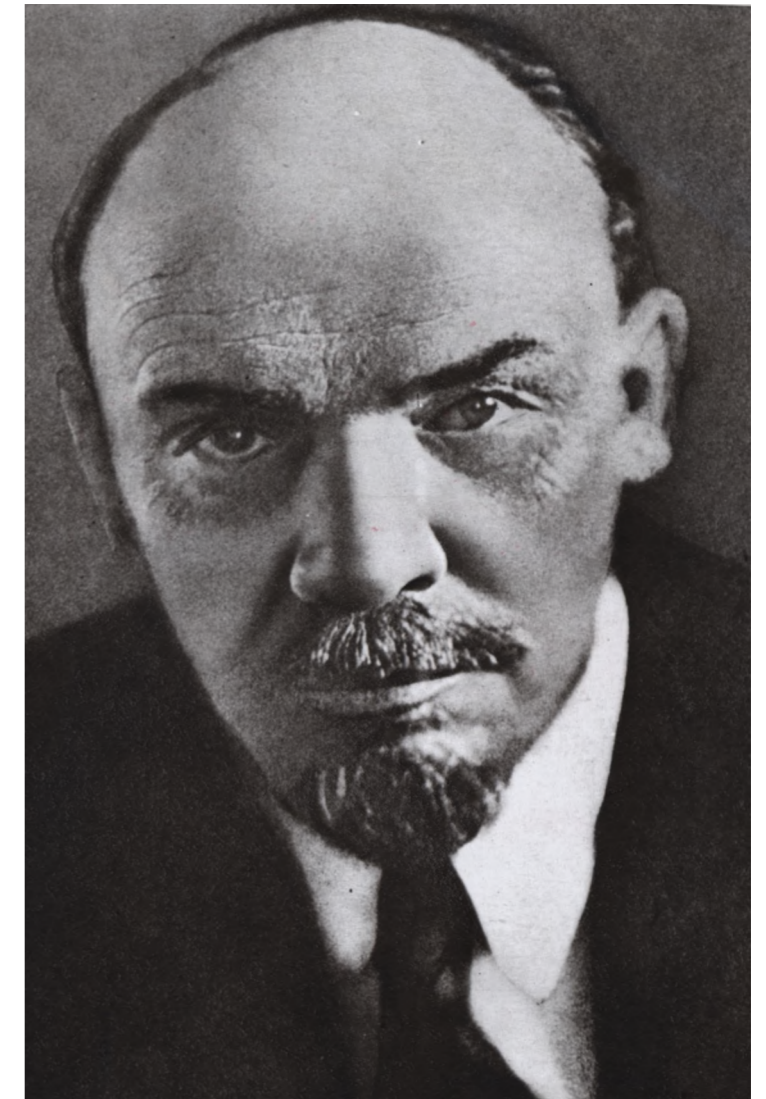
V.I. LENIN

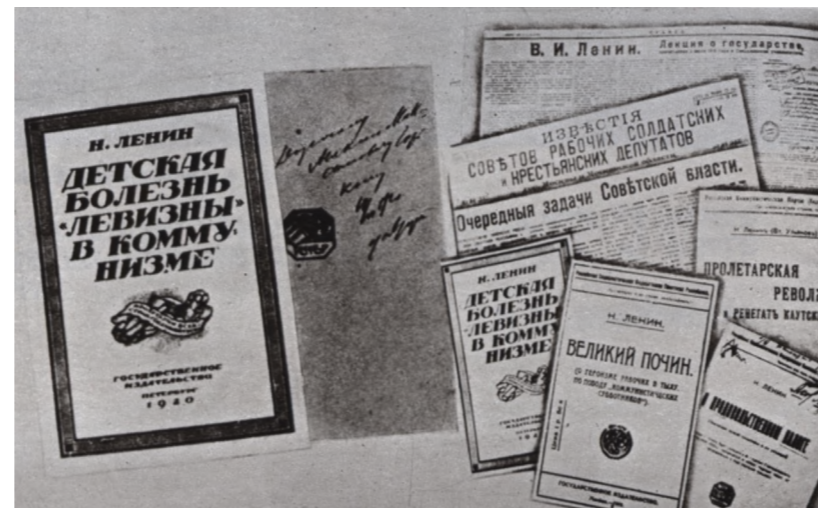
V.I. Lenini në kabinetin e punës, 1922

V.I. Lenini «Kundër revizionizmit» (Përmbledhje veprash)

V.I. Lenini më 1920

Faksimile e veprës «Sëmundja foshnjore e «majtizmit» në komunizëm», 1920

Faksimile nga një pjesë e veprave, artikujve etj. të V.I. Leninit në periudhën 1918-1924, ku ndër të tjera u bëhet një luftë e rreptë dhe dërmuese pikëpamjeve dhe rrymave oportuniste të djathta e të majta.

V.I. Lenini më 1920

AI E ZHVILLOI MË TEJ DOKTRINËN E MARKS—ENGELSIT NË PËRSHTATJE ME KUSHTET E REJA TË ZHVILLIMIT, NË PËRSHTATJE ME FAZËN E RE TË KAPITALIZIMIT, NË PËRSHTATJE ME IMPERIALIZMIN. KJO DO TË THOTË SE DUKE E ZHVILLUAR MË TEJ DOKTRINËN E MARKSIT NË KUSHTET E REJA TË LUFTËS SË KLASAVE, LENINI SOLLI NË THESARIN E PËRGJITHSHËM TË MARKSIZMIT DIÇKA TË RE NË KRAHASIM ME ATË QË DHANË MARKSI DHE ENGELSI, NË KRAHASIM ME ÇKA MUND TË JEPEJ NË PERIUHDHËN E KAPITALIZMIT PARAIMPERIALIST...
 PIKËRISHT NË KËTË KUPTIM FLITET NDËR NE PËR LENINIZMIN, SI PËR MARKSIZMIN E EPOKËS SË IMPERIALIZMIT DHE TË REVOLUCIONEVE PROLETARE.

J.V. STALIN

Karta e anëtarësisë në parti e V.I. Leninit

Mandati i V.I. Leninit si anëtar i Sovjetit të Moskës, 1922

Anketa personale e V.I. Leninit për delegatët në Kongresin IX të PK(b)R, 29 mars 1920

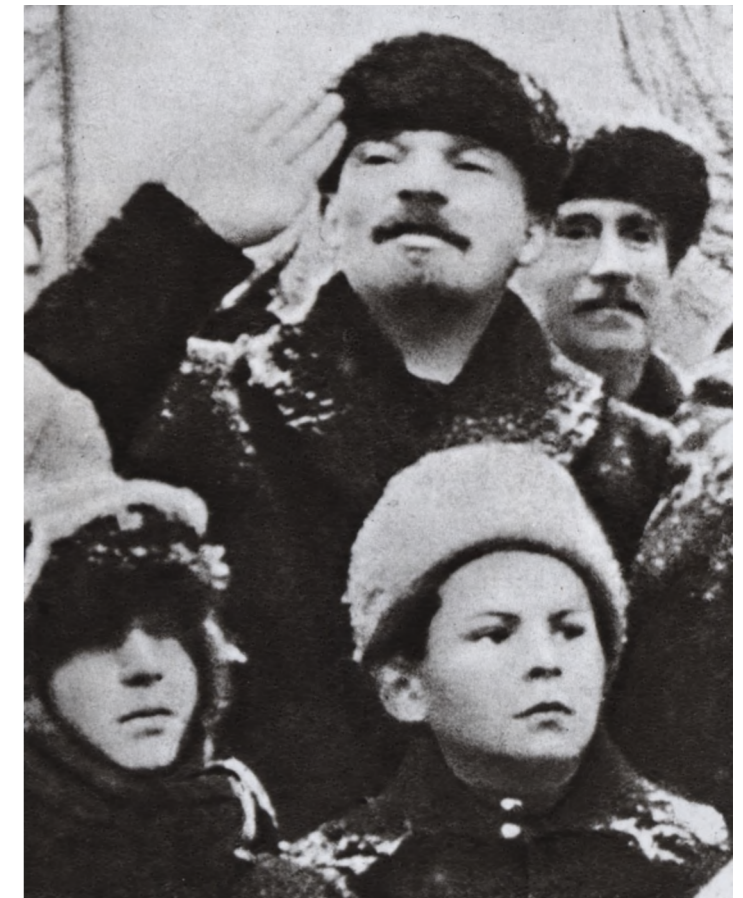
MIK I SHTRENJTË I FËMIJËVE

V.I. Lenini dhe N.K. Krupskaja me dy fëmijë në Gorki, 1922

Pionierë duke parakaluar para Leninit

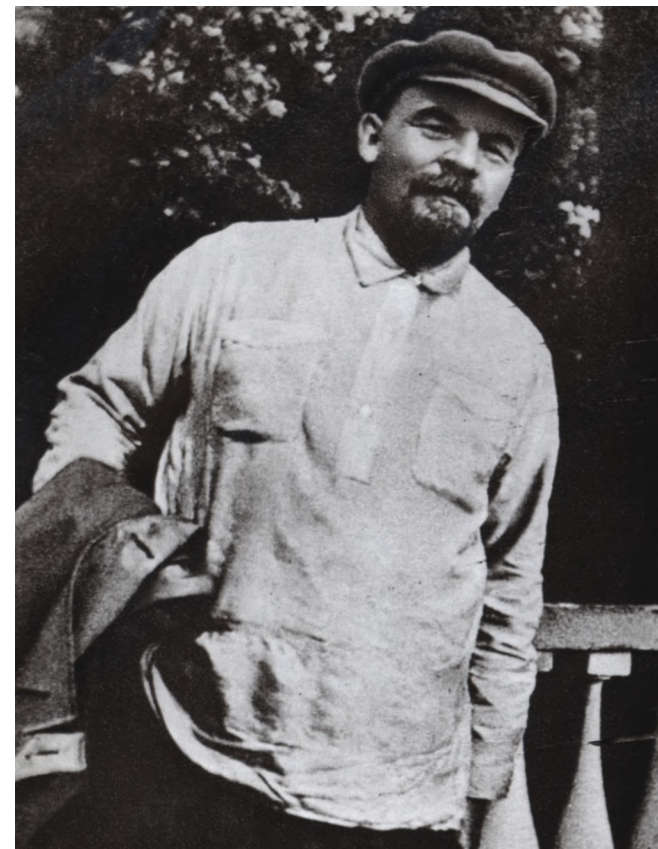

Bredhi i Vitit të Ri. Gorki, 1919

ILIÇI I DONTE SHUMË FËMIJËT. ATIJ I PËLQENTE TË BËNTE SHAKA DHE TË LUANTE ME TA. POR KRYESORJA, AI DINTE TË SILLEJ ME TA.

N. K. KRUPSKAJA

Lenini në shëtitje, 1922

HEROIZMI I TIJ NUK KISHTE POTHUAJ ASNJË MADHËSHTI TË JASHTME... AI ISHTE I THJESHTË DHE I SINQERTË.

M. GORKI

Lenini me Krupskajën në Gorki, 1922

AI DINTE ME TË NJËJTIN ENTUZIAZËM TË LUANTE SHAH, TË DISKUTONTE PËR ORË TË TËRA ME NJË SHOK, TË GJUANTE PESHK, TË ECTE NËPËR SHTIGJET ME GURË..., TË ADHURONTE LULET E ARTA TË GJINESHTRËS DHE FËMIJËT E LECKOSUR TË PESHKATARËVE...

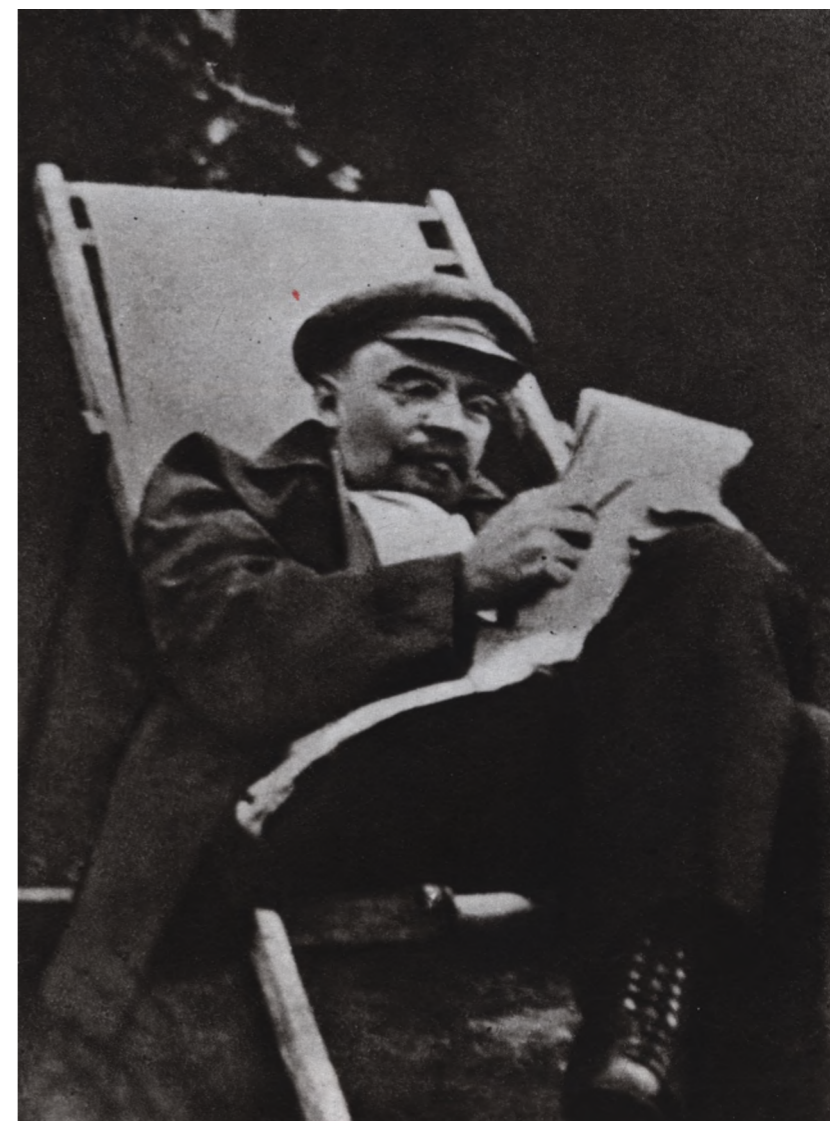
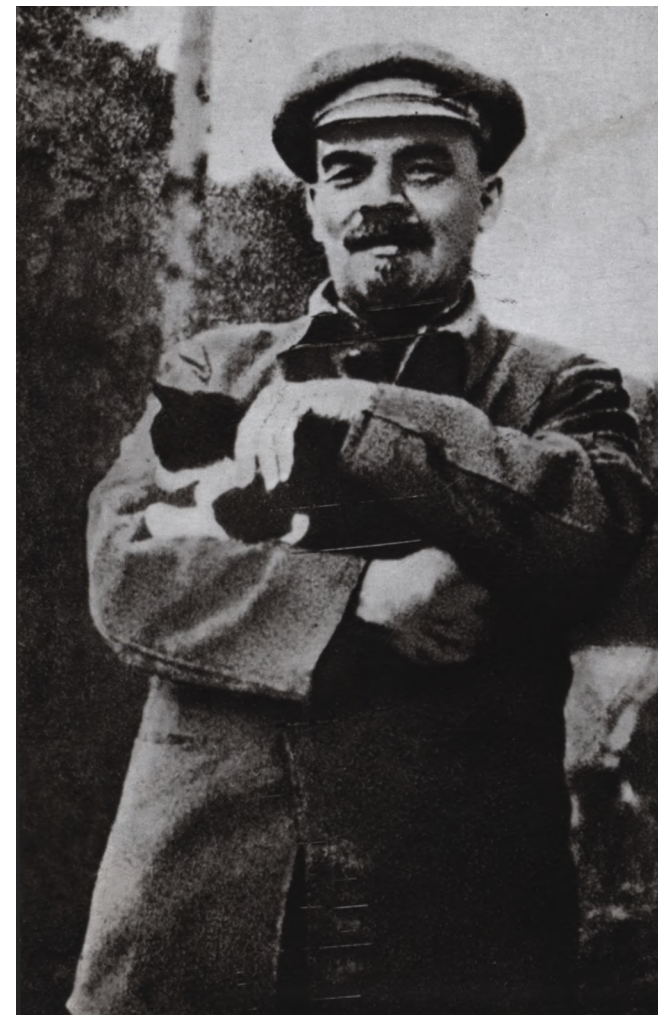
SHPATULLGJERË, I MBUSHUR, ME NJË KOKË TULLACE SI TË SOKRATIT DHE ME CA SY, TË CILËVE NUK U SHPËTONTE ASGJË... TËRË Fytyrën ia ndriçonte GAZI, SI NJË FËMIJË I MADH I KËSAJ BOTE, SI NJË NJERI I MREKULLUESHËM, I CILI DUHEJ T'IA BËNTE VETEN FLI ARMIQËSISË DHE URREJTJES PËR REALIZIMIN E ÇËSHTJES...

M. GORKI

Muzika dhe letërsia — pasione të Leninit

Lenini më 1923

HISTORIA KA NJOHUR SHUMË UDHËHEQËS TË SHQUAR DHE REVOLUCIONARË TË MËDHENJ, POR JANË TË PAKTË ATA, IDETË DHE VEPRA E TË CILËVE RUAJNË ATË VITALITET DHE AKTUALITET TË PASHUAR, SIÇ JANË IDETË DHE VEPRA E LENINIT.

ENVER HOXHA

Pamje nga kabineti i punës i V.I. Leninit në Kremlin

Lenini në kabinetin e punës

Dhoma e gjumit e V.I. Leninit

Biblioteka në apartamentin e V.I. Leninit në Kremlin

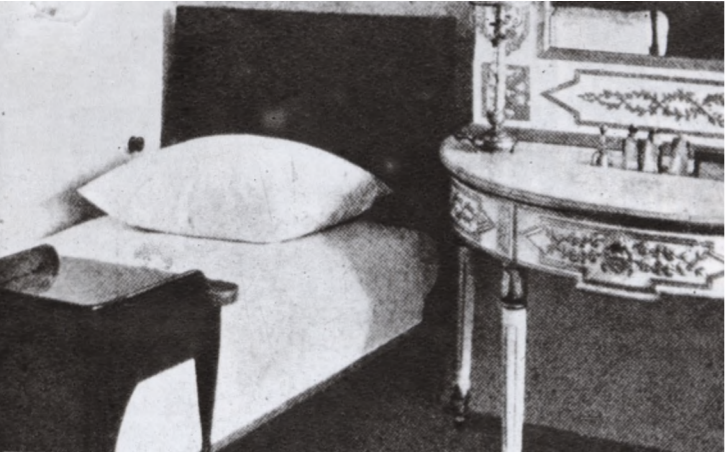
LENINI ISHTE JO VETËM UDHËHEQËSI I PROLETARIATIT RUS, JO VETËM I PUNËTORËVE EVROPIANË,... POR I GJITHË BOTËS PUNONJËSE TË RRUZULLIT TOKËSOR.

J.V. STALIN

Komunikatë e KQ të PK(b) të BS për vdekjen e V.I.Leninit më 22 janar 1924

Arkivoli me trupin e V.I.Leninit

VLADIMIR ILIÇI, NJERIU I MADH, NJERIU I VËRTETË I KËSAJ BOTE VDIQ. KJO VDEKJE I PREKU THELLË, SHUMË THELLË NË ZEMËR NJERËZIT QË E NJIHNIN ATË...

S'KA FORCA TË CILAT MUND TË ERRË-SOJNË PISHTARIN QË NGRITI LENINI NË MJEGULLËN MBYTËSE TË BOTËS SË ÇMEN-DUR. DHE S'KA PASUR NJERI QË, SI AI, TË MERITONTE ME TË VËRTETË NË BOTË NJË KUJTIM TË PËRJETSHËM.

M. GORKI

Miting i përmortshëm në Moskë. 27 janar 1924

Dhoma ku më 21 janar 1924 pushoi së rrahuri zemra e Leninit të madh

EMRI DHE VEPRA E V.I. LENINIT NË SHQIPËRINË SOCIALISTE

Monumenti i V.I. Leninit në shëtitoren «Dëshmorët e Kombit» në Tiranë

Me rastin e 90-vjetorit të lindjes së V.I. Leninit. Artikuj të shtypit kush-tuar kujtimit të V.I. Leninit

PARTIA JONË LINDI LENINISTE, LUFTOI E FITOI ME FLAMURIN E LENINIT E TË NXËNËSIT TË TIJ BESNIK — STALINIT, MARSHON NGADHËNJIMTARE NË RRUGËN LENINISTE.

ENVER HOXHA

Shoku Enver Hoxha duke vizituar muzeun historik «Lenin» në Moskë

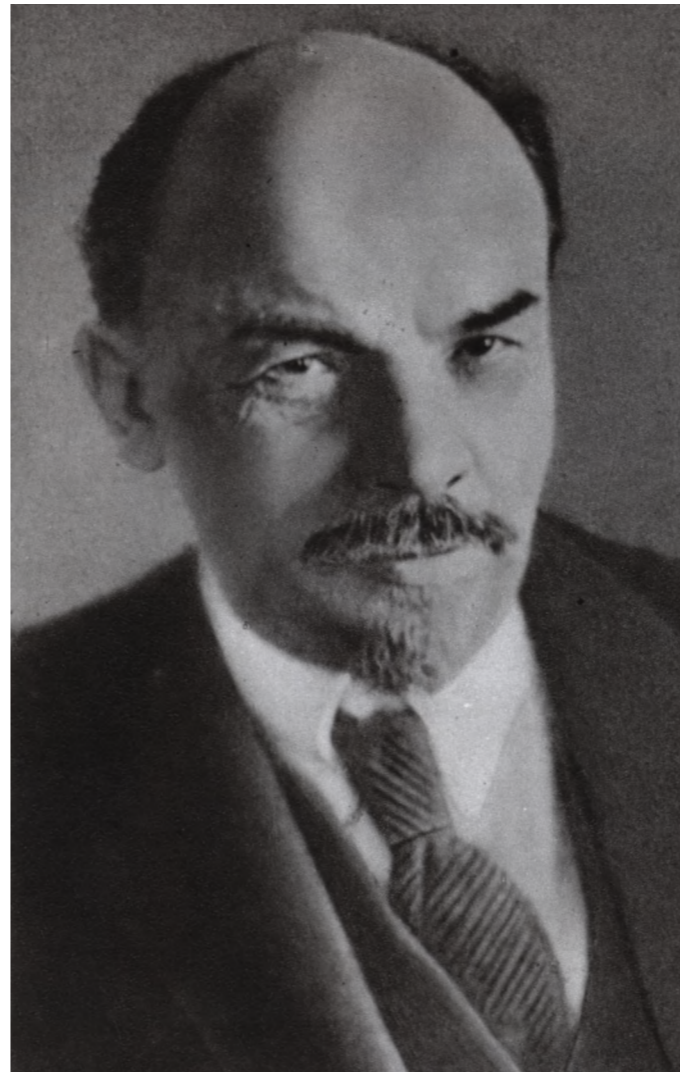
Hydrocentrali «V.I. Lenin», vepra e parë energjetike e ndërtuar në Shqipëri socialiste

Masat punonjëse i japin lamtumirën e fundit V.I. Leninit

27 janar 1924

Kurora me lule për të pavdekshmin Lenin

Shoku Enver Hoxha vendos një kurorë me lule në mauzoleun e V.I. Leninit në Moskë, më 1947.

Në ballë të manifestimeve tona prin Lenini i pavdekshëm

**IDETË DHE VEPRJA E LENINIT . . . KANË PËR-
FAQËSUAR E DO TË PËRFAQËSOJNË EDHE NË TË
ARDHMEN FANARIN NDRIÇUES TË RRUGËS REVO-
LUCIONARE TË PROLETARIATIT, BUSULLËN E PA-
GABUESHME, BURIMIN E PASHTERSHËM TË FRY-
MËZIMIT PËR TA ÇUAR GJITHNJË PËRPARA. NGA
FITORJA NË FITORE KAUZËN E MADHE TË KO-
MUNIZMIT.**

ENVER HOXHA

Monumenti i V.I. Leninit në Shkollën e
Partisë «V.I. Lenin» në Tiranë

Shkolla e Partisë «V I. Lenin» —
qendër e madhe e përgatitjes mar-
ksiste-lëniniste të komunistëve e
kuadrove

LENINIZMIN, TRASHËGIMINË REVOLUCIONARE TË LENINIT,
FLAMURIN QË NGRITI AI NUK MUND TA MPOSHTË ASGJË, AS-
NJË DHUNË, ASNJË TRADHTI, ASNJË DEMAGOGJI.

ENVER HOXHA

STALINI HYRI NË RADHËN E KLASIKËVE TË MËDHENJ TË MARKSIZËM-LENINIZMIT ME LUFTËN E TIJ TË RREPTË E PARIMORE NË MBROJTJEN, ZBATIMIN ME KONSEKUENCË DHE ZHVILLIMIN E MËTEJSHËM TË IDEVE TË MARKSIT, TË ENGELSIT E TË LENINIT. AI, ME MPREHTËSINË DHE AFËTËSINË E TIJ TË VEÇANTË, DITI TË ORIENTOHEJ DREJT EDHE NË KOHË SHUMË TË VËSHTIRA...

NË KRYE TË PARTISË BOLSHEVIKE AI DITI TË UDHËHIQTE NDËRTIMIN E SOCIALIZMIT NË BASHKIMIN SOVJETIK DHE TA BËNTE ATDHEUN E MADH TË PROLETARIATIT RUS DHE TË TË GJITHË POPUJVE TË BASHKIMIT SOVJETIK NJË MBËSHTETJE KOLOSALE PËR REVOLUCIONIN BOTËROR. AI... DHA PROVA TË SHKËLQYERA SE ISHTE MARKSIST-LENINIST I MADH, I QARTË E I VENDOSUR.

ENVER HOXHA

J.V. Stalin, 1879-1953

KOMUNISTËT DHE POPULLI SHQIPTAR E KANË NDJERË SHUMË FORT DHE NGA AFËR (NDONËSE NDODHE-
SHIN SHUMË LARG NGA BASHKIMI SOVJETIK) ROLIN E MADH TË STALINIT NË MOMENTET MË TË RËNDA
QË KALONTE VENDI YNË GJATË PUSHTIMIT FASHIST ITALIAN E GJERMAN, KUR VENDOSEJ FATI I ATDHEUT
TONË, — TË QËNDRONTE NË SKLLAVËRI APO TË DILTE NË LIRI E NË DRITË. NË DITËT MË TË VËSHTIRA TË
LUFTËS, STALINI NDODHEJ KURDOHERË PRANË NESH. AI NA FORCONTE SHPRESAT, NA NDRIÇONTE PERSPE-
KTIVËN, NA ÇELIKOSTE ZEMRAT DHE VULLNETIN, NA SHTONTE BESIMIN NË FITORE. SHUMË HERË, FJALËT
E FUNDIT TË KOMUNISTËVE, TË PATRIOTËVE, TË PARTIZANËVE SHQIPTARË QË JEPNIN JETËN NË FUSHËN E
BETEJËS, PËRPARA LITARIT, MITRALOZIT OSE AUTOMATIKUT TË ARMIKUT, ISHIN «RROFTË PARTIA KOMU-
NISTE!», «RROFTË STALINI!». JO NJË HERË KA NDODHUR QË PLUMBAT E ARMIKUT, DUKE SHPUAR ZEMRAT
E BIJVE DHE BIJAVE TË POPULLIT TONË, SHPONIN NJËKOHËSISHT VEPRAT E STALINIT, TË CILAT I MBANIN SI
NJË THESAR TË SHTRENJTË NË GJI.

ENVER HOXHA

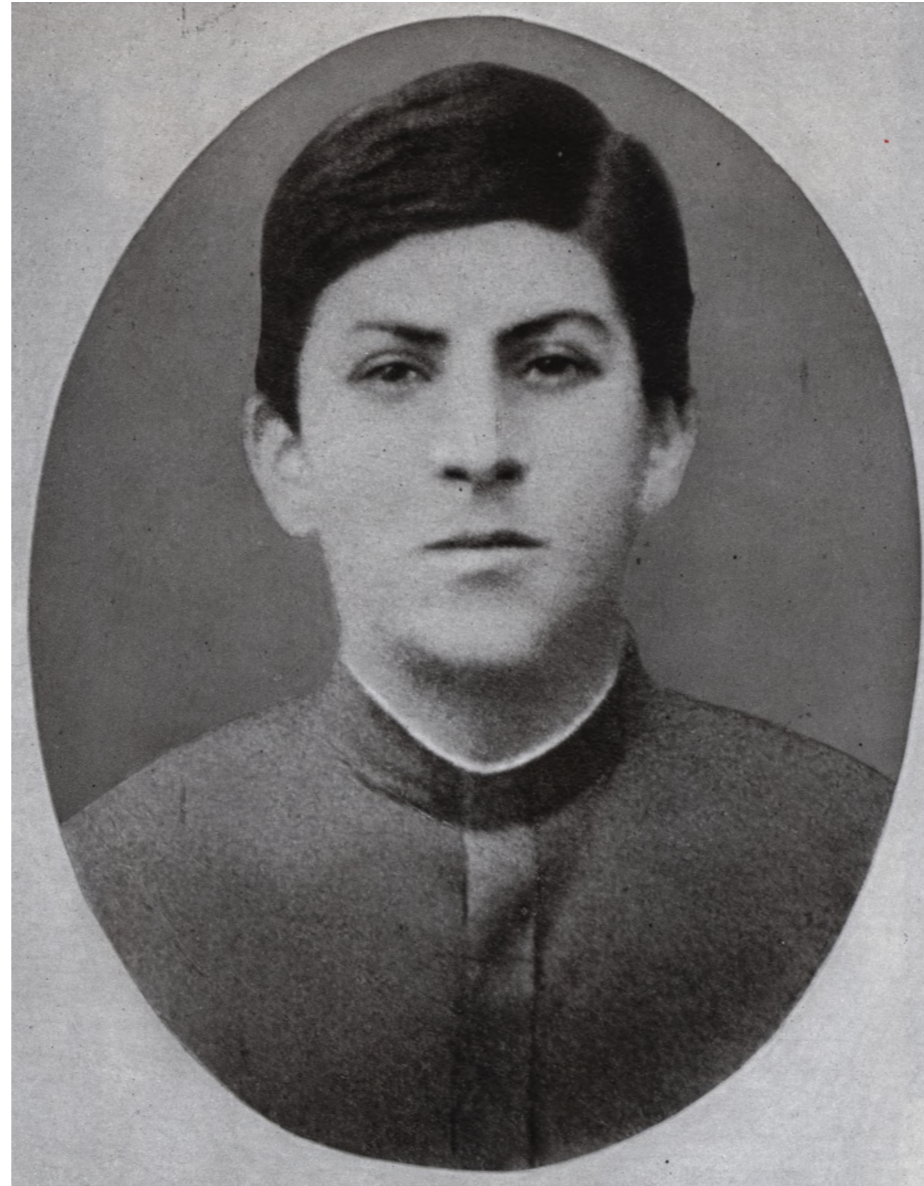
FILLIMET E VEPRIMTARISË REVOLUCIONARE TË J. V. STALINIT

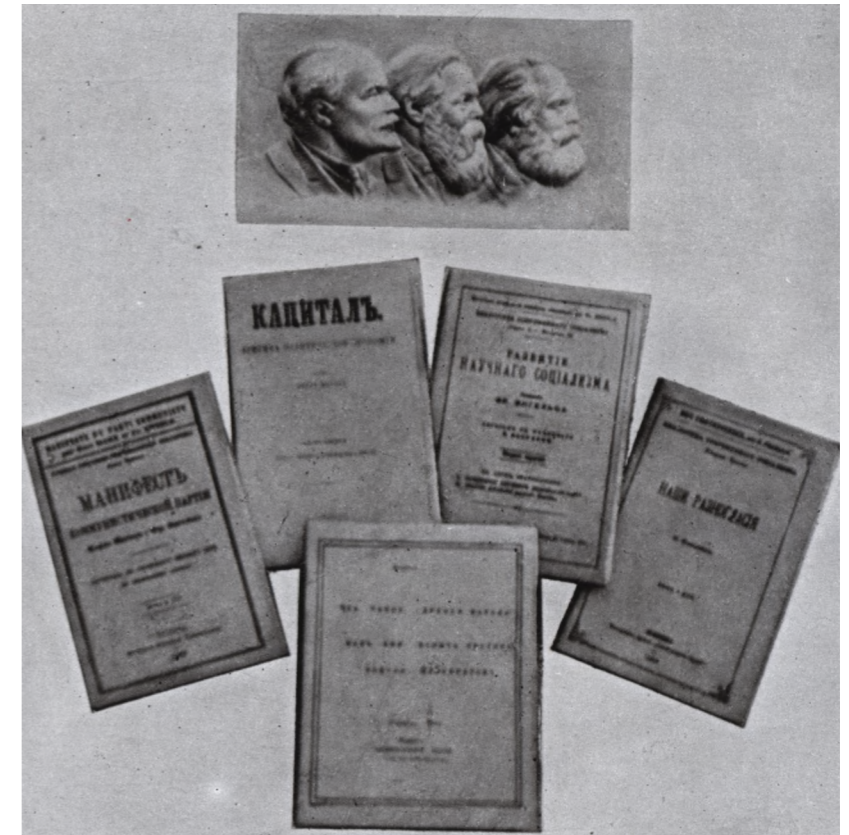
Shtëpia në Gori (Gjeorgji), ku më 21 dhjetor 1879 lindi J.V. Stalini

E ëma e J.V. Stalinit, E.G. Xhugashvil

Stalini më 1893

Fillimet e veprimtarisë revolucionare të J.V. Stalinit

Qysh në moshë të re J.V. Stalini ra në kontakt me rrethe marksiste dhe filloi të studionte vepra të Marksit, Engelsit e Leninit. Këto vepra dhe rrethet marksiste të asaj kohe ishin shkolla e parë e edukimit të J.V. Stalinit si revolucionar.

J.V. Stalini më 1898

Duke lexuar «Iskrën» leniniste
Në krye të një rrethi revolucionarësh.

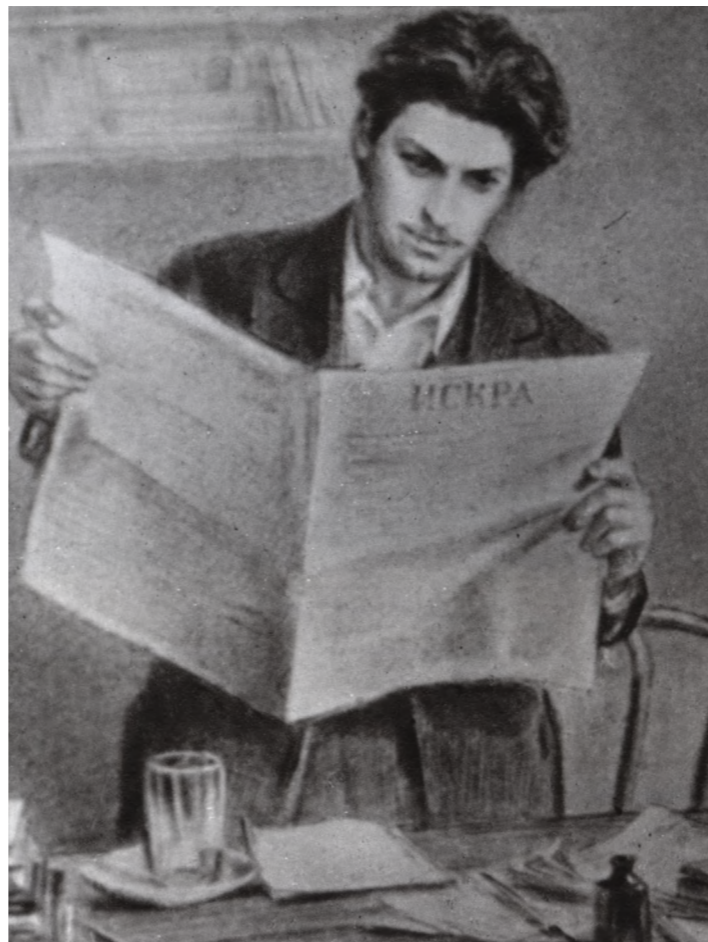
MË KUJTOHET VITI 1898 KUR M'U BESUA PËR HERË TË PARË NJË RRETH PUNËTORËSH TË OFIÇINAVE HEKURUDHORE... KËTU, NË RRETHIN E KËTYRE SHOKËVE, UNË MORA NË ATË KOHË PAGËZIMIN TIM TË PARË LUFTARAK REVOLUCIONAR... MËSUESIT E MI TË PARË KANË QENË PUNËTORËT E TIFLISIT.

J.V. STALIN

Ndërmjet punëtorëve të industrisë, në lidhje të ngushta me proletarët e Bakusë, në furtunën e konflikteve të mëdha, Stalini u përgatit si udhëheqës i masave të gjera punonjëse.

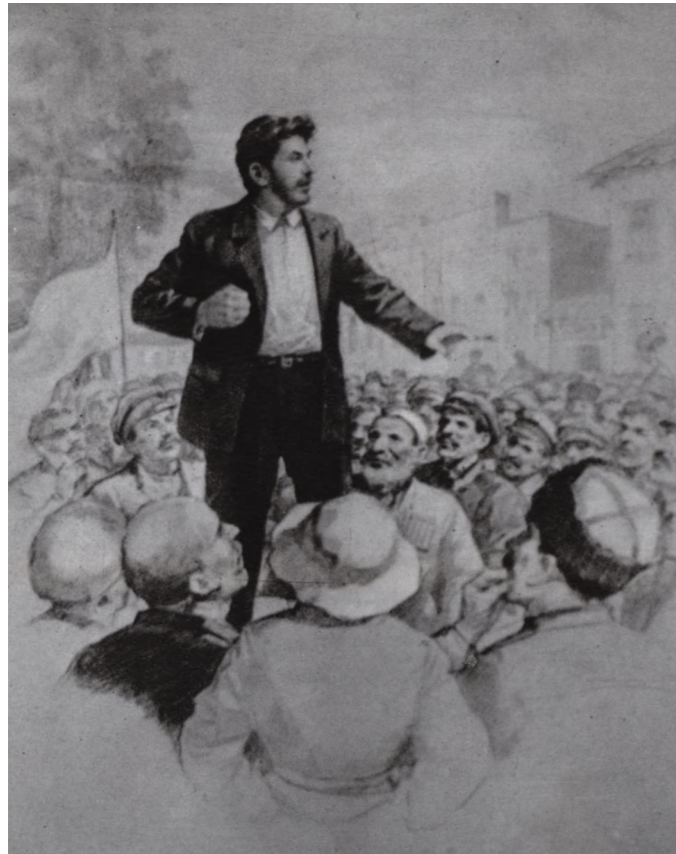

Anëtar i organizatës së PPSDR të Tiflisit, 1898

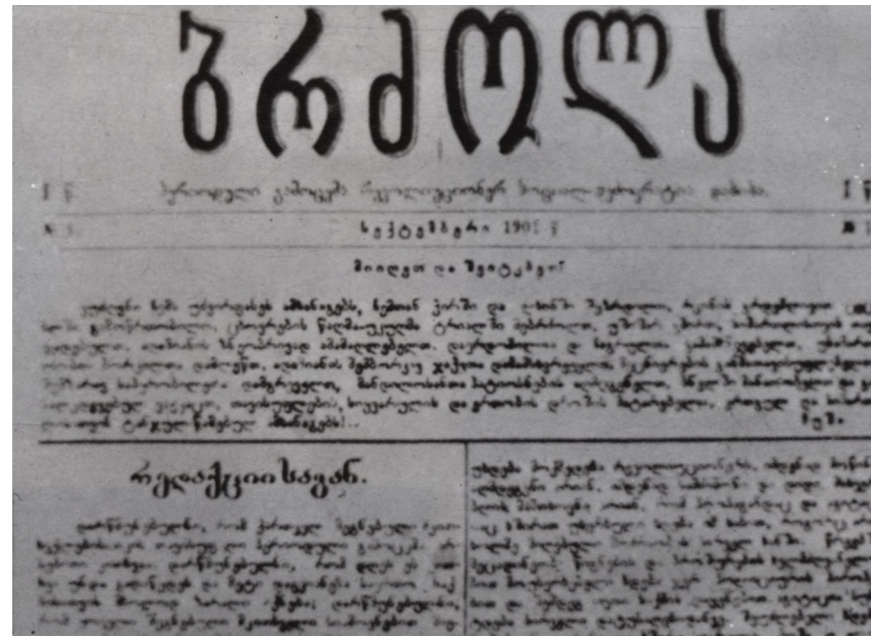

PARTIA SOCIALDEMOKRATE... DUHET TË MARRË NË DUART E SAJ FLAMURIN E DEMOKRACISË RUSE DHE TA ÇOJË ATË NË FITOREN E DËSHIRUAR NGA TË GJITHË.

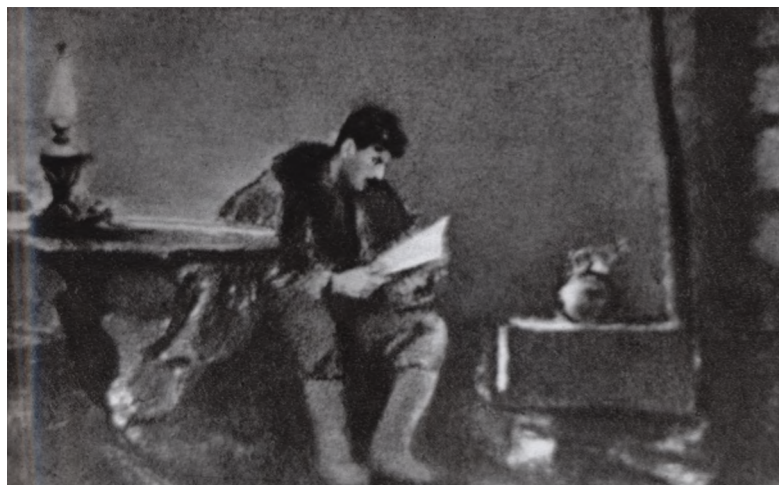
J.V. STALIN

J.V. Stalini në një miting më 1904

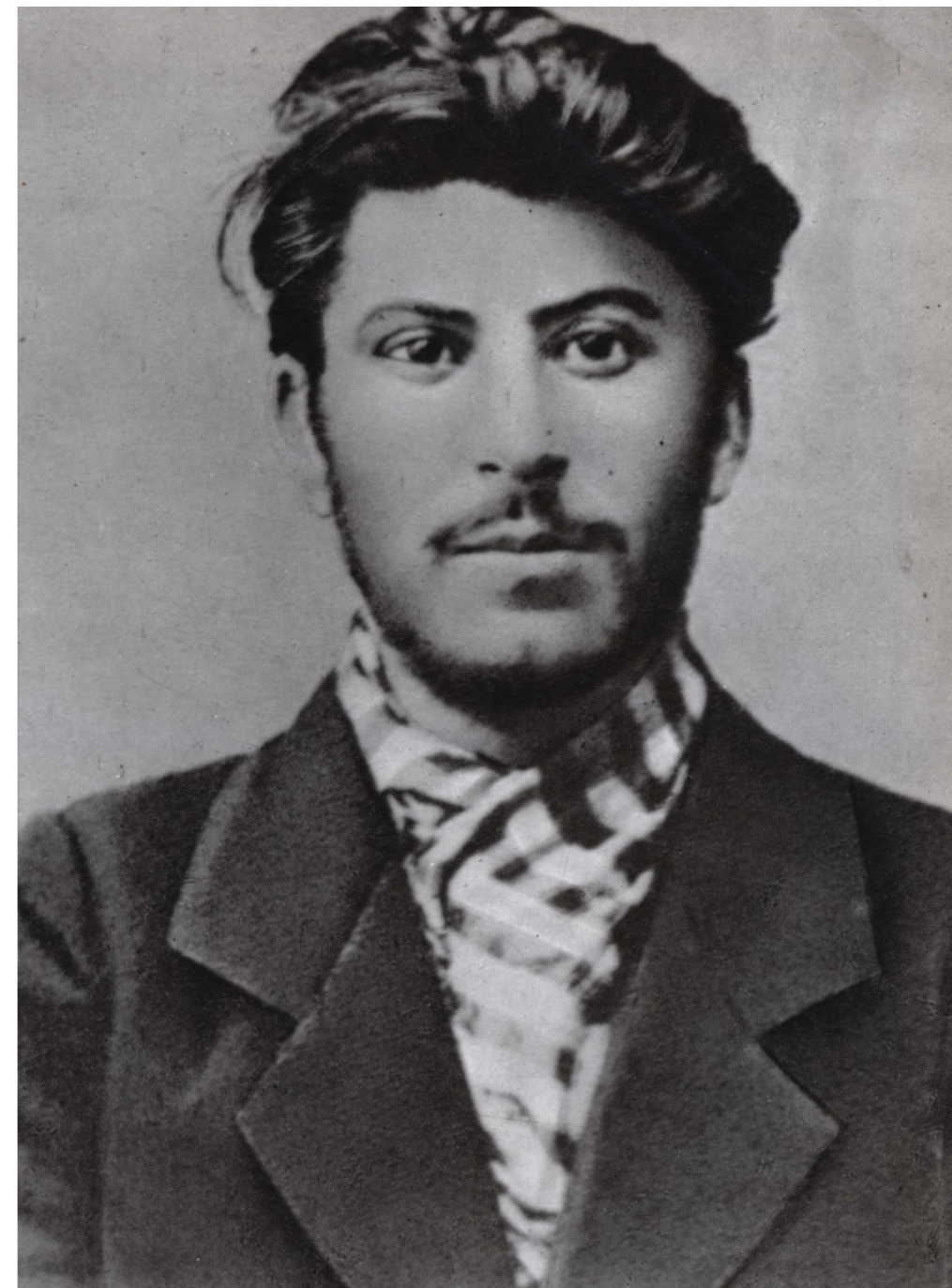
Me iniciativën e J.V. Stalinit më 1901 u botua gazeta «Brxolla», e dyta për nga rëndësia pas «Iskrës».

Nis periudha e burgimeve dhe e internimeve

Stalini në krye të demonstratës së Batumit, 1902

Për veprimtarinë e tllj të shquar revolucionare Stalini që në moshë të re u arrestua e u burgos nga regjimi carist, 1902

NXËNËS BESNIK DHE SHOK ARMËSH I V.I. LENINIT

V.I. Lenini më 1900

J.V. Stalini më 1903

NJOHJA E VEPRIMTARISË REVOLUCIONARE TË LENINIT GJATË VITEVE TË FUNDIT TË SHEKULLIT TË KALUAR DHE SIDOMOS PAS VITIT 1901, PAS DALJES NË DRITË TË «ISKRËS», MË BËRI TË BINDESHA SE NË PERSONIN E LENINIT KISHIM NJË NJERI TË JASHTË-ZAKONSHËM. LENINI NUK ISHTE NJËRI NGA DREJTUESIT, POR NJË UDHËHEQËS I TIPIT TË LARTË, SHQIPONJË MALL, QË S'DI Ç'ËSHTE FRIKA NË LUFTË DHE QË ME GUXIM E SHPIE PARTINË PËRPARA NË RRUGËT E PAZBULUARA TË LËVIZJES REVOLUCIONARE.

J.V. STALIN

Broshura dhe gazeta bolshevike të botuara ilegalisht e legalisht në vitet 1905-1907 me iniciativën dhe nën drejtimin e J.V. Stalinit

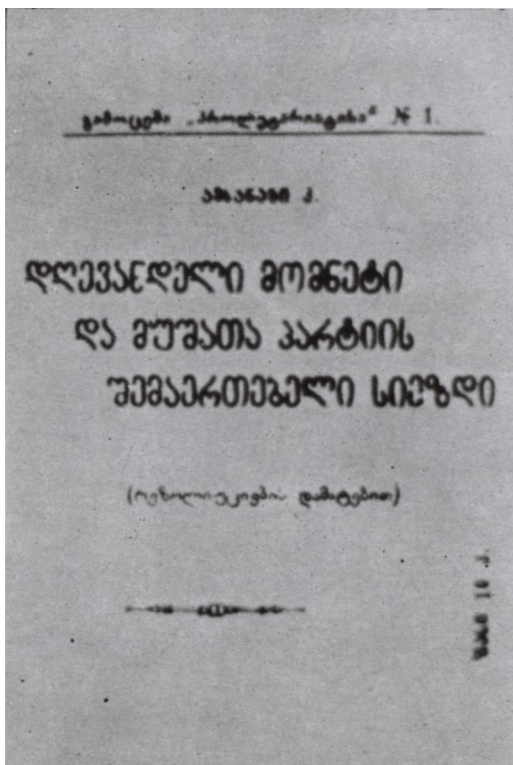
J.V. Stalini në një mbledhje ilegale

J.V. Stalini
më 1908

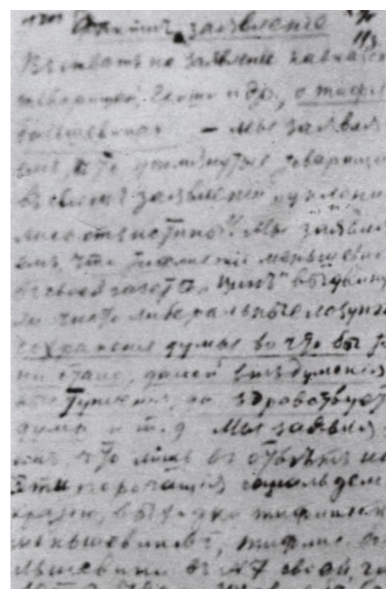

J.V. Stalini flet në një miting të naftëtarëve të Bakusë

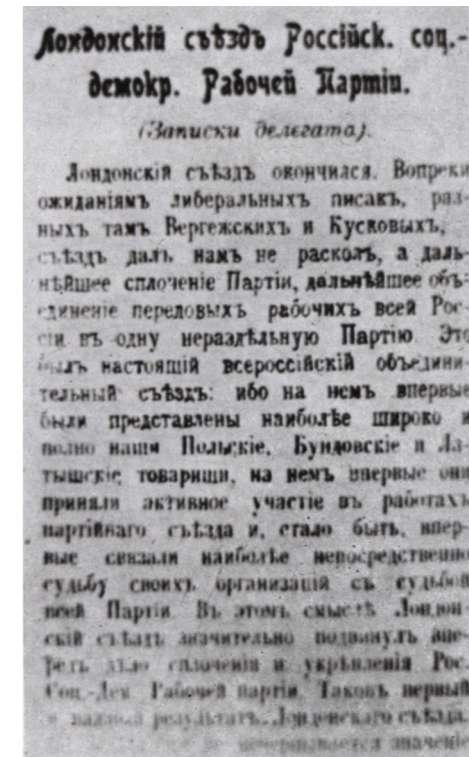
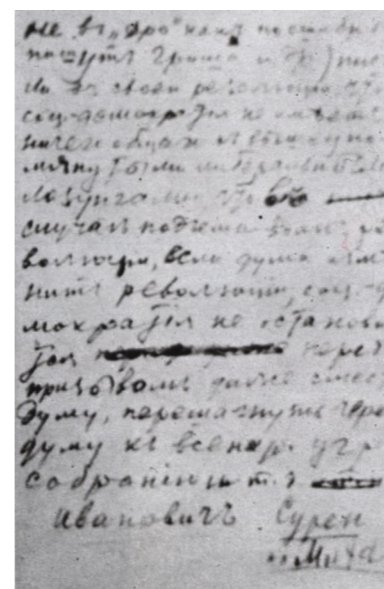

Broshura e J.V. Stalinit «Momenti aktual dhe kongresi i bashkuar i partisë punëtore» shkruar menjëherë pas Kongresit IV të PPSDR(b), 1906

Në Kongreset IV e V të PPSDR(b) të zhvilluara në vitet 1906 e 1907, kur në Rusi kishte shpërthyer revolucioni demokratiko-borgjez, J.V. Stalini mori pjesë aktivisht. Përkrah V.I. Leninit ai mbrojti vijën e drejtë të Partisë Bolshevike në revolucion dhe dha një kontribut të shquar për përcaktimin dhe zbatimin e kësaj vije.

Dorëshkrim i diskutimit të J.V. Stalinit në Kongresin V të PPSDR(b), maj 1907

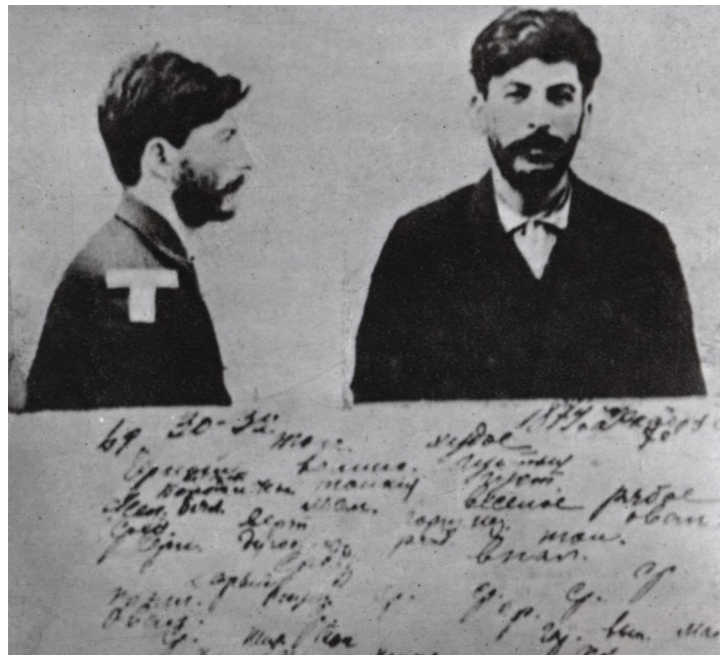

Artikulli i J.V. Stalinit «Kongresi i Londrës i PPSDR(b)», 1907

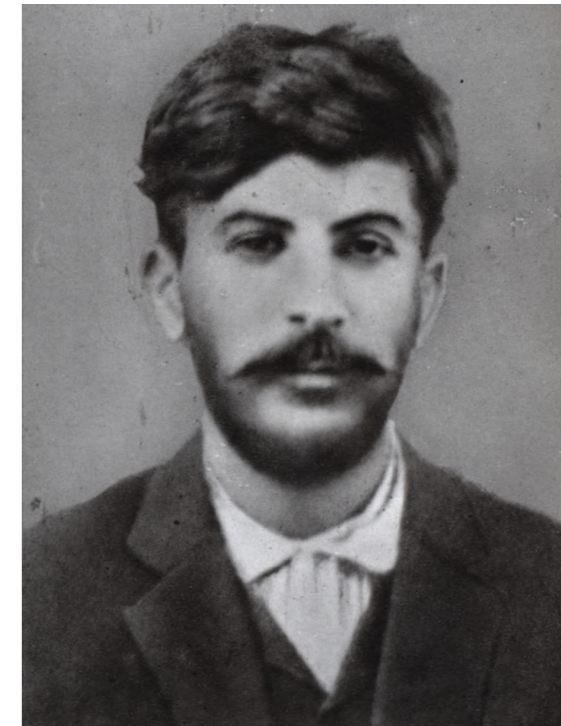
Nga viti 1902 deri më 1913 J.V. Stalini u arrestua tetë herë, u internua shtatë herë dhe gjashtë herë iku nga internimi. Në ndeshje me regjimin carist ai u kalit më tepër si revolucionar i madh. Në gjithë këtë periudhë, ashtu si dhe më pas, ai u bë një ngaxhënësit dhe bashkëpunëtorët më të ngushtë e më besnikë të V.I. Leninit.

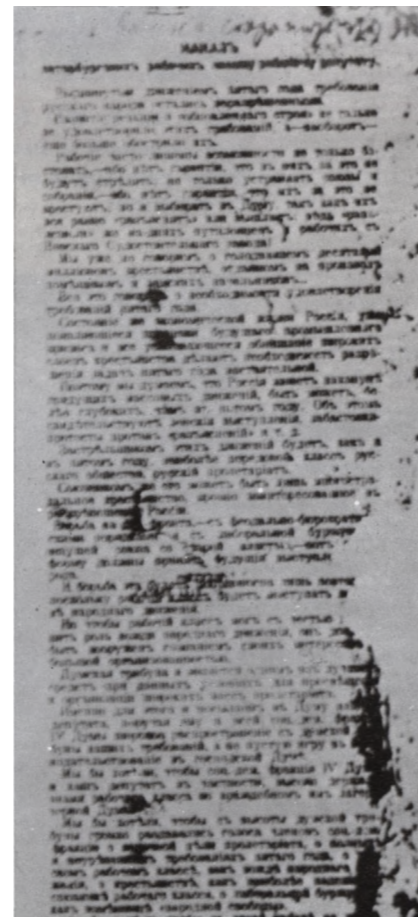
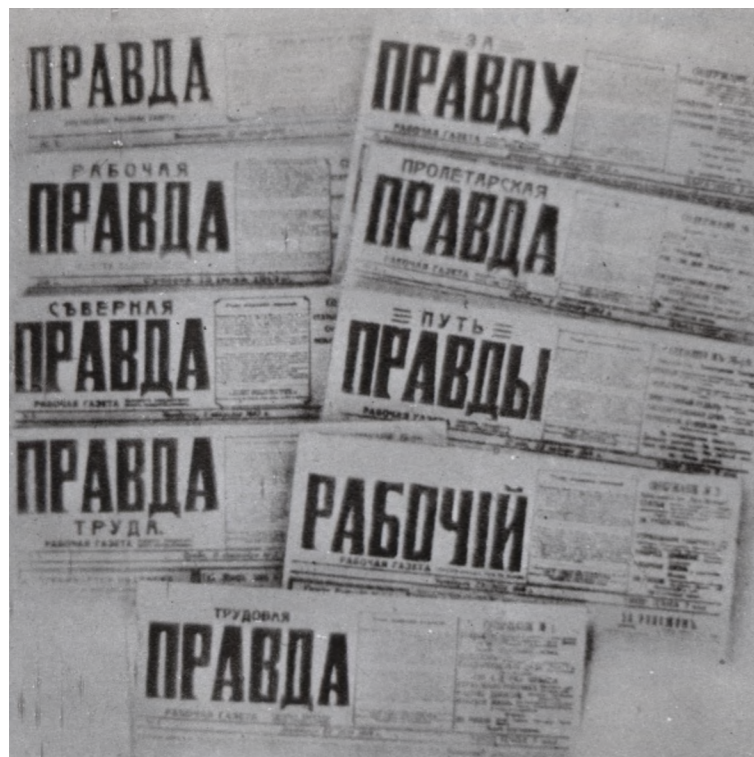
Stalini në vitet e internimit

Pas dështimit të revolucionit të parë rus (1905—1907) J.V. Stalini e vazhdoi me vull veprimtarinë e tij revolucionare. Ai ndiqej hap pas hapi, u burgos, u internua, por gjithmonë qëndroi i papërkulur në çështjen e revolucionit. Edhe në qeli e në internim ai siguronte lidhje me partinë dhe vazhdoi të kryente rolin e njërit prej udhëheqësve më të shquar të saj.

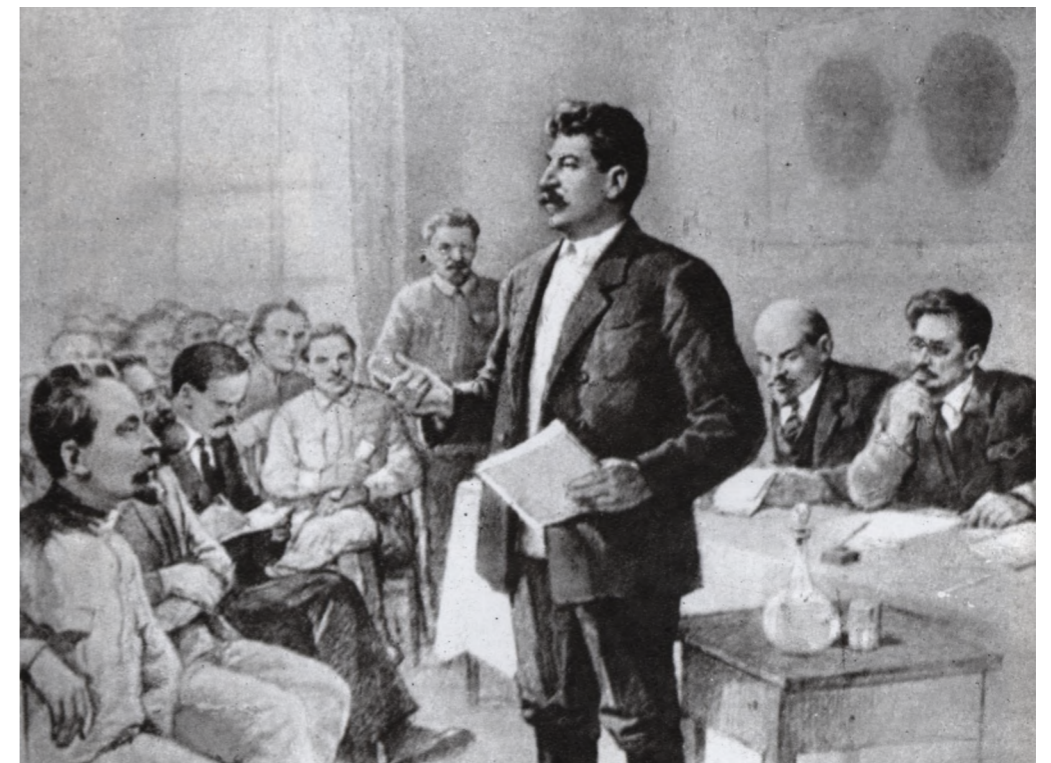

Stalini në intemim

Gazeta bolshevike «Pravda» e mbyllur prej regjimit carist, me porosi të Leninit dhe me iniciativën e drejtpërdrejtë të J.V. Stalinit më 1912 filloi të botohej përsëri.

«Mandat», i punëtorëve të Petrogradit, shkruar nga Stalini dhe i vlerësuar shumë nga Lenini

Viti 1917 i bashkoi përsëri udhëheqësit e shquar të Partisë Bolshevike. Krah për krah V.I. Leninit, J.V. Stalini qysh në ditët e para të 1917-s u vu në ballë të stuhisë revolucionare që po përfshinte Rusinë.

**PERIUDHA PAQËSORE E ZHVI-
LLIMIT TË REVOLUCIONIT MBA-
ROI. FILLOI PERIUDHA E RE,
PERIUDHA E KONFLIKTEVE TË
MPREHTA, E PËRLESHJEVE...**

**TANI NJË NDËR KUSHTET E
KALIMIT TË PUSHTETIT ËSHTË
FITORJA MBI KUNDËRREVOLU-
CIONIN NËPËRMJET KRYENGRI-
TJES.**

J.V. STALIN

Më 4 korrik 1917 forcat e kundërrevolucionit qëlluan me armë mbi punëtorët e Petrogradit. Filloi periudha e re e revolucionit — përgatitja për kryengritjen e armatosur

J.V. Stalini në ngjarjet historike të vitit 1917 u shqua si një ndër nxënësit më besnikë dhe shok armësh i V.I. Leninit

«Gjithë pushtetin sovjetëve!», «Mbi frontin revolucionar», «Jehona e ditës» — artikuj të Stalinit në gazetën «Raboçij Put», 1917

Kur V.I. Lenini ndodhej ilegal në Razliv (korrik—tetor 1917), J.V. Stalini shkonte shpesh për t'u takuar me udhëheqësin e revolucionit.

NËN UDHËHEQJEN E LENINIT UNË U BËRA NJË NGA MJESHTRIT E REVOLUCIONIT.

J.V. STALIN

MË KUJTOHET MË NË FUND, VITI 1917, KUR ME KËRKESËN E PARTISË, PASI KALOVA NËPËR BURGJE DHE INTERNIME, MË DËRGUAN NË LENINGRAD. ATJE, NË RRETHIN E PUNËTOREVE RUSË, DUKE QENË SHUMË AFËR ME MËSUESIN E MADH TË PROLETARËVE TË TË GJITHA VENDEVE, SHOKUN LENIN..., UNË MËSOVA PËR HERË TË PARË TË KUPTOJ SE ÇDO TË THOTË TË JESH NJË NGA UDHËHEQËSIT E PARTISË SË MADHE TË KLASËS PUNËTORE.

J.V. STALIN

Në Shtabin e Revolucionit, 24 tetor (6 nëntor) 1917

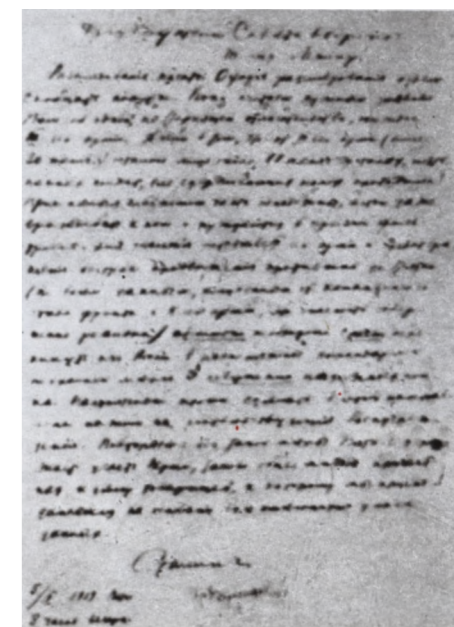
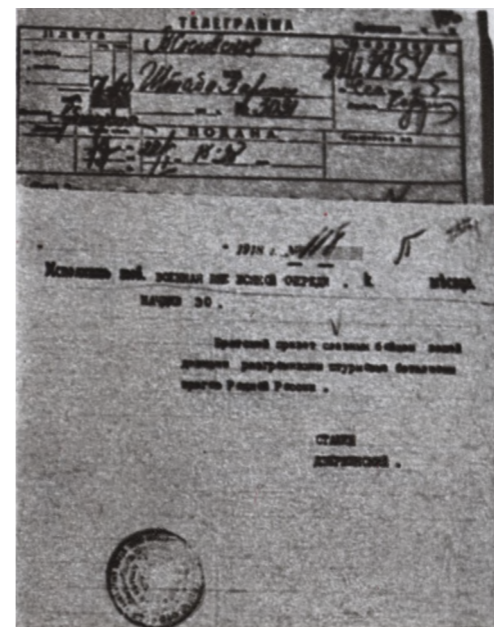

E vetmja rrugë për marrjen e pushtetit

NË MBROJTJE TË FITORES SË REVOLUCIONIT

J.V. Stalini më 1918

Për të udhëhequr drejtpërdrejt Ushtrinë e Kuqe në luftë kundër agresionit të imperialistëve dhe forcave të reaksionit të brendshëm (1918—1921). Këshilli i Komisarëve të Popullit caktoi J.V. Stalinin.

Faksimile nga letërkëmbimi ndërmjet V.I. Leninit dhe J.V. Stalinit gjatë kësaj periudhe.

Stalini në vitet e luftës kundër agrestonit imperialist

J.V. Stalini përshëndet repartet ushtarake në frontin e luftës, 1919

DERISA EKZISTON RRETHIMI KAPITALIST, DUHET TË EKZISTOJË EDHE RREZIKU I INTERVENCIONIT NGA ANA E VENDEVE KAPITALISTE DHE, DERISA EKZISTON KY RREZIK, DUHET TË EKZISTOJË EDHE RREZIKU I RESTAURIMIT, RREZIKU I RIVENDOSJES SË REGJIMIT KAPITALIST NË VENDIN TONË.

J.V. STALIN

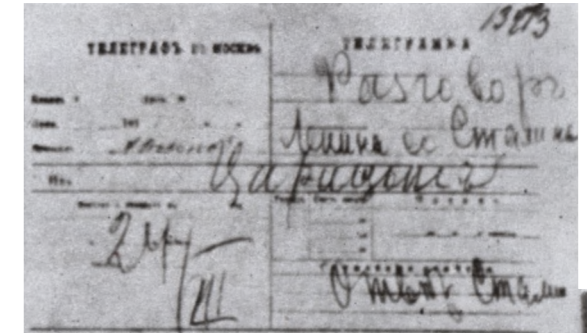
Në vijën e parë të frontit

REVOLUCIONI SOCIALIST NUK MUND TË SHIKOHET SI NJË AKT I VETËM, POR DUHET SHIKUAR SI NJË EPOKË TRONDITJESH TË STUHISHME POLITIKE DHE EKONOMIKE, LUFTE JASHTËZAKONISHT TË ASHPËR KLASASH, LUFTË CIVILE, REVOLUCIONESH DHE KUNDËRREVOLUCIONESH.

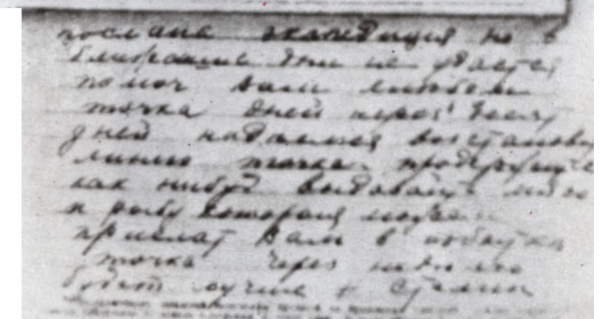
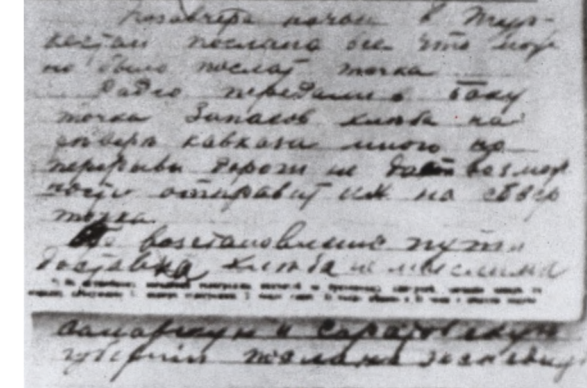
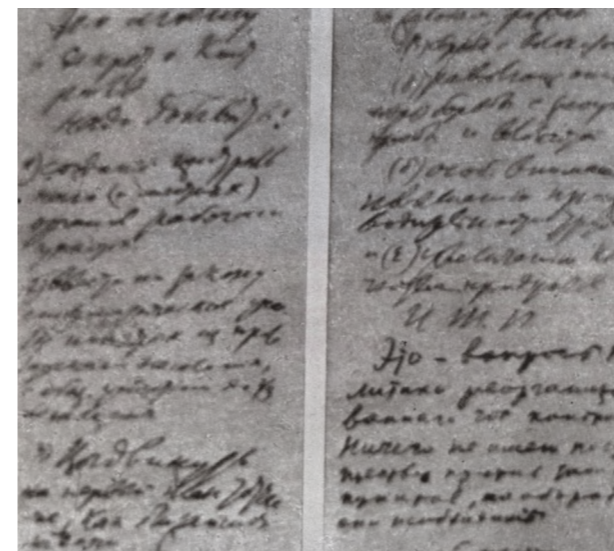
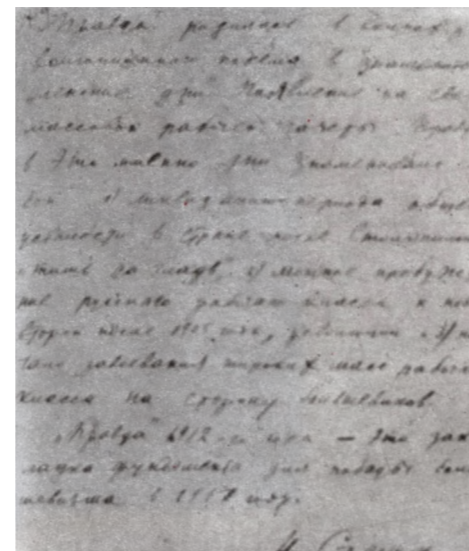
V.I. LENIN

J.V. Stalini dhe F.E. Xherzhinski ndjekin nga afër betejat për mbrojtjen e revolucionit

Letra, telegame dhe artikuj të J.V. Stalinit shkruar në frontin e luftës kundër agresionit imperialist.

BOTA ËSHTË NDARË VENDOSMËRISHT DHE PËRFUNDIMISHT NË DY KAMPE: KAMPI I IMPERIALIZMIT DHE KAMPI I SOCIALIZMIT. ... VALËT E REVOLUCIONIT SOCIALIST PO PËRHAPEN ME VRULL, DUKE RRETHUAR KËSHTJELLAT E IMPERIALIZMIT . . . TOKA PO DIGJET NËN KËMBËT E IMPERIALIZMIT. IMPERIALIZMI ËSHTË I DËNUAR ME VDEKJE TË PASHMANGSHME.

J.V. STALIN

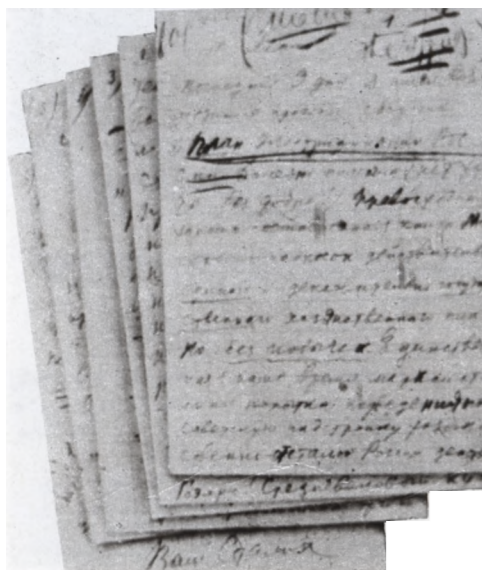
PËR NDËRTIMIN E SHTETIT TË RI TË PUNËTORËVE E TË FSHATARËVE

J.V. Stalin, 1920

MARKSI DHE ENGELSI DHANË ELEMENTET THEMELORE TË IDESË SË HEGJEMONISË SË PROLETARIATIT. E REJA QË SOLLI LENINI KËTU ËSHTË SE AI ZHVILLOI MË TEJ KËTO ELEMENTE DHE I KTHEU ATO NË NJË SISTEM TË PLOTË TË HEGJEMONISË SË PROLETARIATIT, NË NJË SISTEM TË PLOTË TË UDHËHEQJES SË MASAVE PUNONJËSE TË QYTETIT DHE FSHATIT NGA ANA E PROLETARIATIT JO VETËM NË PËRMBYSJEN E CARIZMIT DHE TË KAPITALIZMIT, POR EDHE NË NDËRTIMIN SOCIALIST NË KUSHTET E DIKTATURËS SË PROLETARIATIT.

J.V. STALIN

DITËT E FUNDIT UNË PATA MUNDËSI TË LEXOJA PËRMBLEDHJEN «PLANI I ELEKTRIFIKIMIT TË RUSISË» . . . ËSHTË NJË SKICË PREJ MJESHTRI PËR NJË PLAN EKONOMIK ME TË VËRTETË UNIK DHE ME TË VËRTETË SHTETËTOR, PA THONJËZA. NË KOHËN TONË KJO ËSHTË E VETMJA ORVATJE MARKSISTE PËR TA VENDOSUR SUPERSTRUKTURËN SOVJETIKE TË RUSISË SË PRAPAMBETUR NGA PIKËPAMJA EKONOMIKE MBI NJË BAZË TEKNIKO-INDUSTRIALE ME TË VËRTETË REALE, E VETMJA BAZË E MUNDSHME NË KUSHTET E SOTME.

J.V. STALIN

Letër e J.V. Stalinit drejtuar V.I. Leninit, mars 1921

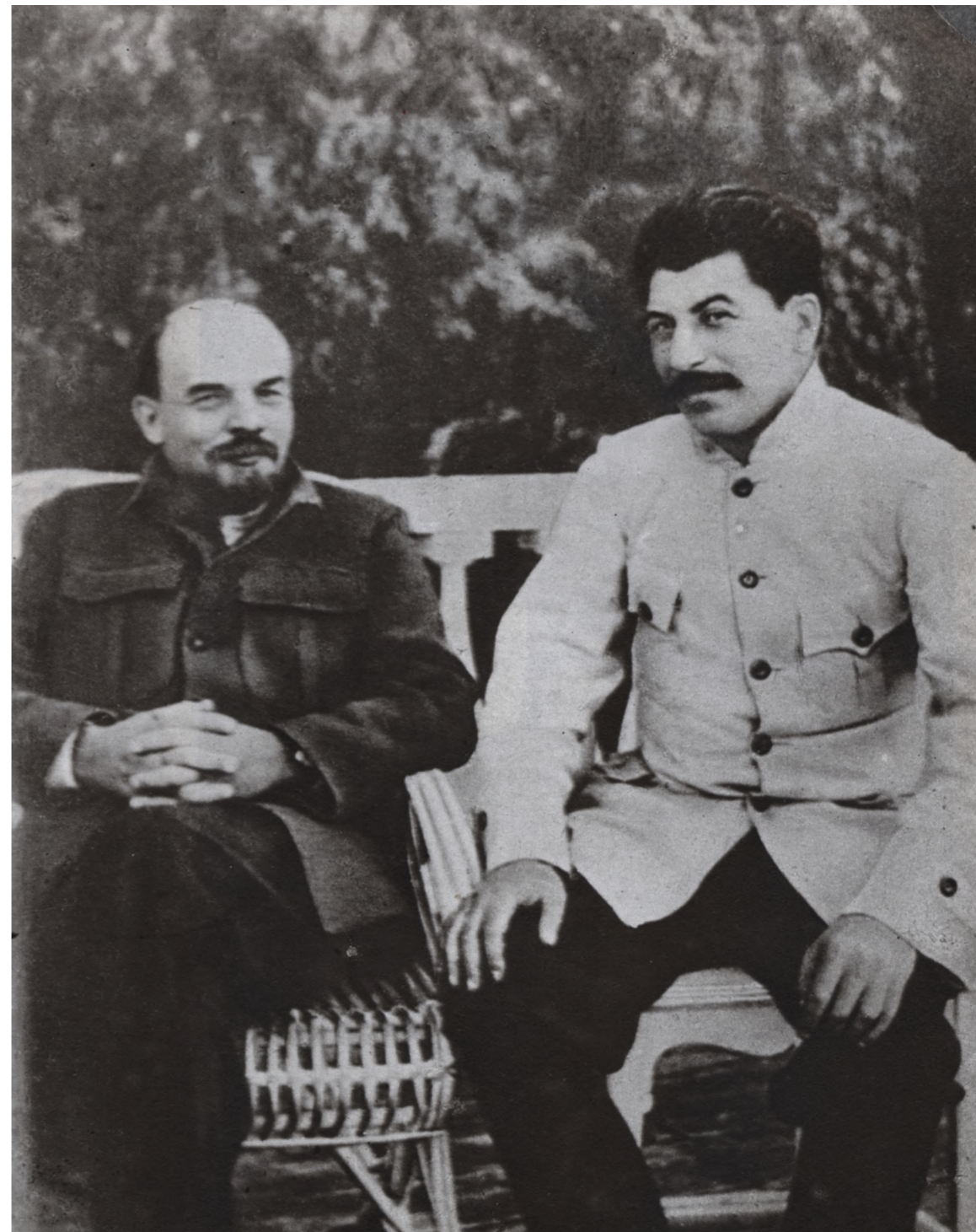
Stalini në Kongresin e popujve të Dagestanit, 1919

Kongresi XI i Partisë, me propozim të V.I. Leninit, më 3 prill 1922 e zgjodhi J.V. Stalinin Sekretar të Përgjithshëm të Partisë Komuniste Bolshevike

V.I. Lenini, J.V. Stalini dhe M.I. Kalinini

V.I. Lenini dhe nxënësi e bashkëluftëtari i tij më besnik J.V. Stalini në Gorki, 1922

NË SYTË E MI LENINI NUK ISHTE NJË DREJTUES I THJESHTË I PARTISË, POR KRIJUESI I SAJ I VËRTETË, SEPSE VETËM AI E KUPTONTE THELBIN E BRENDSHËM DHE NEVOJAT IMEDIATE TË PARTISË SONË.

J.V. STALIN

BETIMI I J.V. STALINIT PARA TRUPIT TË V.I. LENINIT

NE, KOMUNISTËT, JEMI NJERËZ TË NJË BRUMI TË VEÇANTË, NE JEMI GATUAR NGA NJË MATERIAL I VEÇANTË. JEMI ATA QË PËRBËJNË USHTRINË E STRATEGUT TË MADH PROLETAR, USHTRINË E SHOKUT LENIN. S'KA GJË MË TË LARTË, S'KA NDER MË TË MADH SE TË BËSH PJESË NË KËTË USHTRI. S'KA GJË MË TË LARTË, S'KA TITULL MË TË LARTË SE TITULLI I ANËTARIT TË PARTISË, THEMELUESI DHE UDHËHEQËSI I SË CILËS ËSHTË SHOKU LENIN.

KUR PO NDAHEJ PREJ NESH, SHOKU LENIN NA POROSITI TA MBAJMË LART DHE TA RUAJMË TË PASTËR TITULLIN E MADH TË ANËTARIT TË PARTISË. TË BETOHEMI, SHOKU LENIN, SE DO TA PËRMBUSHIM ME NDER EDHE KËTË POROSI TËNDEN!

KUR PO NDAHEJ PREJ NESH, SHOKU LENIN NA POROSITI QË TA RUAJMË SI SYTË E BALLIT UNITETIN E PARTISË SONË. TË BETOHEMI, SHOKU LENIN, SE DO TA PËRMBUSHIM ME NDER EDHE KËTË POROSI TËNDEN!

KUR PO NDAHEJ PREJ NESH, SHOKU LENIN NA POROSITI QË TA RUAJMË DHE TA FORCOJMË DIKTATURËN E PROLETARIATIT. TË BETOHEMI, SHOKU LENIN, SE NUK DO T'I KURSEJMË FORCAT TONA PËR TA PËRMBUSHUR ME NDER EDHE KËTË POROSI TËNDEN!

KUR PO NDAHEJ PREJ NESH, SHOKU LENIN NA POROSITI QË TA FORCOJMË SA MË SHUMË ALEANCËN E PUNËTORËVE ME FSHATARËT. TË BETOHEMI, SHOKU LENIN, SE DO TA PËRMBUSHIM ME NDER EDHE KËTË POROSI TËNDEN!

SHOKU LENIN NA KA FOLUR VAZHDIMISHT PËR NEVOJËN E DOMOSDOSHME TË BASHKIMIT TË VULLNETSHËM TË POPUJVE TË VENDIT TONË, PËR NEVOJËN E NJË BASHKËPUNIMI VËLLAZËROR NË KUADRIN E BASHKIMIT TË REPUBLIKAVE.

KUR PO NDAHEJ PREJ NESH, SHOKU LENIN NA POROSITI TA FORCOJMË DHE TA ZGJEROJMË BASHKIMIN E REPUBLIKAVE. TË BETOHEMI, SHOKU LENIN, SE DO TA PËRMBUSHIM ME NDER EDHE KËTË POROSI TËNDEN!

LENINI NA PATI UDHËZUAR MË SE NJË HERË SE FORCIMI I USHTRISË SË KUQE DHE PËRMIRËSIMI I GJENDJES SË SAJ JANË NJË NGA DETYRAT MË TË RËNDËSISHME TË PARTISË SONË... LE TË BETOHEMI, PRA, SHOKË, SE NUK DO T'I KURSEJMË FORCAT TONA PËR TË FORCUAR USHTRINË TONË TË KUQE, FLOTËN TONË TË KUQE!

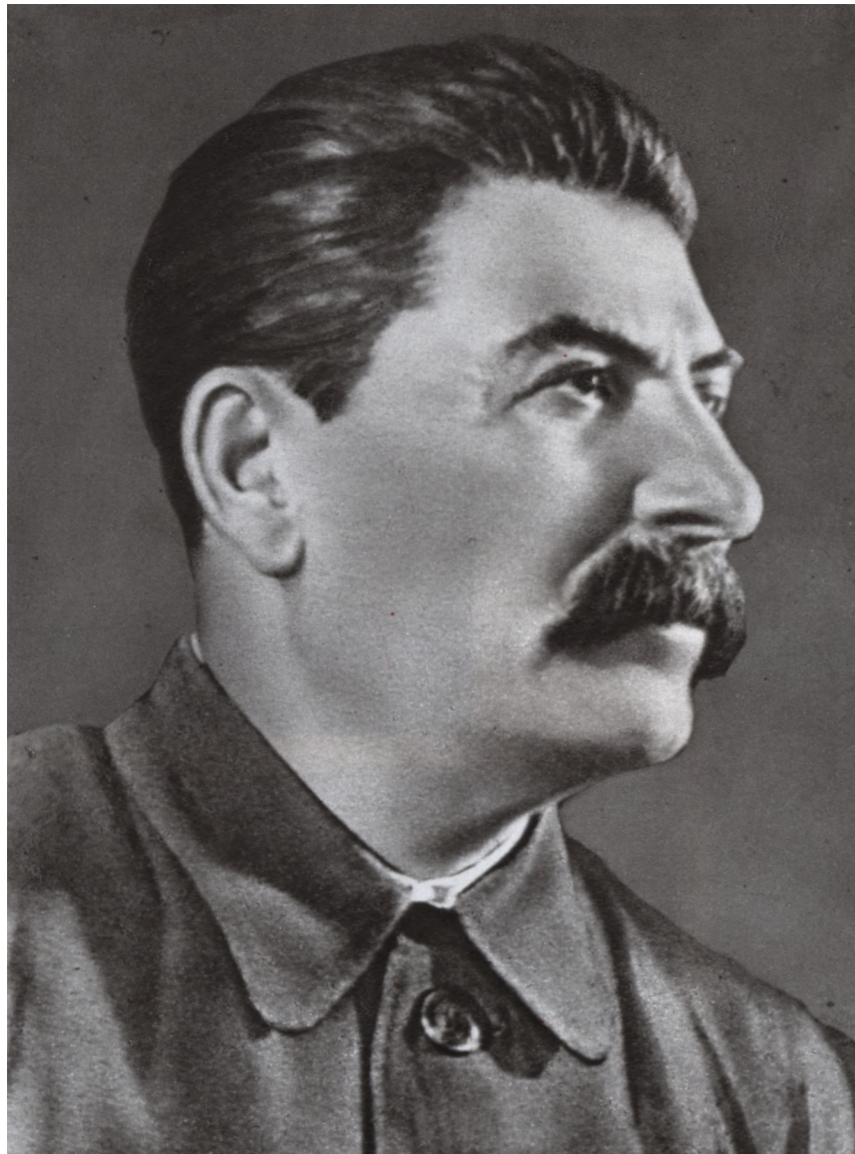
KUR PO NDAHEJ PREJ NESH, SHOKU LENIN NA POROSITI T'U QËNDROJMË BESNIKË PARIMEVE TË INTERNACIONALES KOMUNISTE. TË BETOHEMI, SHOKU LENIN, SE NUK DO TA KURSEJMË JETËN TONË PËR TA FORCUAR DHE ZGJERUAR BASHKIMIN E PUNONJËSVE TË TË GJITHË BOTËS, INTERNACIONALEN KOMUNISTE!

(Betimi solemn i Stalinit me rastin e vdekjes së Leninit në Kongresin e 2-të të Sovjetëve të BRSS-së më 26 janar 1924).

J.V. Stalini, V.M. Molotovi përcjellin trupin e V.I. Leninit për në mauzole, 27 janar 1924

PËR KONSOLIDIMIN E DIKTATURËS SË PROLETARIATIT DHE THELLIMIN E DEMOKRACISË SOCIALISTE

J.V. Stalini më 1925

«E DREJTA E VETËVENDOSJES DO TË THOTË: VETËM KOMBI KA TË DREJTË TË VENDOSË MBI FATIN E TIJ. ASKUSH NUK KA TË DREJTË TË NDËRHYJË ME FORCË NË JETËN E KOMBIT, TË SHKATËRROJË SHKOLLAT E TIJ DHE INSTITUCIONET E TJERA. TË PRISHË DOKET E ZAKONET E TIJ, TË PENGOJË PËRDORIMIN E GJUHËS SË TIJ. T'I CUNGOJË TË DREJTAT E TIJ».

J.V. STALIN

LENINIZMI ËSHTË MARKSIZMI I EPOKËS SË IMPERIALIZMIT DHE TË REVOLUCIONIT PROLETAR MË SAKTË: LENINIZMI ËSHTË TEORIA DHE TAKTIKA E REVOLUCIONIT PROLETAR NË PËRGJITHËSI, TEORIA DHE TAKTIKA E DIKTATURËS SË PROLETARIATIT NË VEÇANTI.

J.V. STALIN

J.V. Stalini duke folur në uzinën «Dinamo», 7 nëntor 1924

Stalini dhe bashkëluftëtari i tij i ngushtë Feliks Xherzhinski, 1924

«Deklarata e të drejtave të popujve të Rosisë», shkruar nga Stalini

J.V. Stalin. «Mbi Leninin dhe leninizmin», 1924

PAS FITORES SË TETORIT, NË KUSHTET E TANISHME TROCKIZMI DUHET KONSIDERUAR SHUMË I RREZIKSHËM, SEPSE PËRPIQET TË PËRHAPË MOSBESIMIN NË MES TË FORCAVE TË REVOLUCIONIT TONË, NË MES TË BASHKIMIT TË PUNËTORËVE DHE FSHATARËVE DHE MOSBESIMIN NË FAKTIN SE RUSIA . . . MUND TË SHNËRROHET NË NJË RUSI SOCIALISTE.

J.V. STALIN

PUSHTETI SOVJETIK NUK MENDON VETËM PËR EKZISTENCËN E TIJ, POR EDHE QË TË ZHVILLOHET E TË BËHET NJË FUQI ME TË VËRTETË NDËRKOMBËTARE. E CILA DO TË NDIKOJË NË GJENDJEN NDËRKOMBËTARE QE KJO TË NDRYSHOJË NË INTERES TË POPULLIT PUNËTOR.

J.V. STALIN

J.V. Stalini, V.V. Kuibishevi, M.I. Kalinini e G.K. Orxhonikixe në tribunën e mauzoleut «Lenin», 7 nëntor 1927

J.V. Stalini përshëndet një grup kolkozianësh

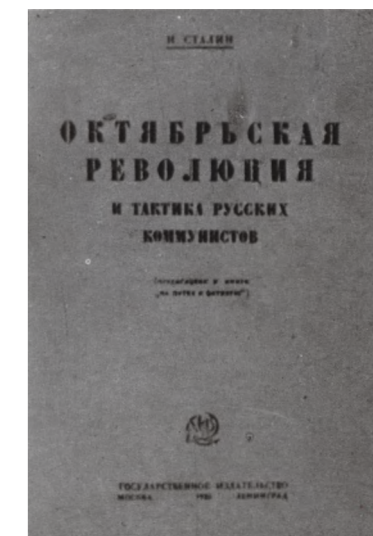
**REVOLUCIONI I TETORIT SHËNON NJË KTHESE RRËNJËSORE NË HISTORINË E NJERËZIMIT...
REVOLUCIONI I TETORIT LINDI DHE U FORCUA NËN FLAMURIN E MARKSIZMIT, NËN FLAMURIN E IDESË SË DIKTATURËS SË PROLETARIATIT, NËN FLAMURIN E LENINIZMIT, QË ËSHTË MARKSIZMI I EPOKËS SË IMPERIALIZMIT DHE TË REVOLUCIONEVE PROLETARE. PRANDAJ AI SHËNON FITOREN E MARKSIZMIT MBI REFORMIZMIN, FITOREN E LENINIZMIT MBI SOCIALDEMOKRATIZMIN, FITOREN E INTERNACIONALES SË TRETË MBI INTERNACIONALEN E DYTË.**

J.V. STALIN

DIKTATURA E PROLETARIATIT ËSHTË PUSHTETI REVOLUCIONAR QË MBËSHTETET NË DHUNËN MBI BORGJEZINË...

DIKTATURA E PROLETARIATIT NUK ËSHTË VETËM DHUNË, POR EDHE UDHËHEQJE E MASAVE PUNONJËSE TË KLASAVE JOPROLETARE, EDHE NDËRTIM I EKONOMISË SOCIALISTE, QË NGA TIPI I SAJ ËSHTË MË E LARTË SE EKONOMIA KAPITALISTE, ME NJË RENDIMENT MË TË MADH PUNË SE EKONOMIA KAPITALISTE.

Në veprën «Revolucioni i Tetorit dhe taktika e komunistëve rusë», J.V. Stalini bën përgjithësimin teorik të përvojës së Revolucionit të Tetorit, argumenton e zhvillon më tej teorinë mbi fitoren e socializmit në një vend të vetëm

VITET E FUNDIT, QË KUR PO PUNOJMË PA LENININ, NUK DIMË ASNJË KTHESE NË PUNËN TONË, ASNJË INICIATIVË SADOPAK TË MADHE, ASNJË PARULLË, ASNJË ORIENTIM NË POLITIKËN TONË, AUTORI I SË CILËS TË MOS JETË SHOKU STALIN E GJITHË PUNA KRYESORE — KËTË DUHET TA DIJË PARTIA — ZHVILLOHET SIPAS UDHËZIMEVE TË SHOKUT STALIN. AI INTERESOHET NDOSHTA EDHE PËR PROBLEMET E DORËS SË TRETË, MADJE EDHE TË DORËS SË DHJETË, KUR ATO KANË TË BËJNË ME PUNËTORËT, ME FSHATARËT DHE ME TË GJITHË PUNONJËSIT E VENDIT TONË.

S.M. KIROV

Pranë udhëheqësit të dashur

J.V. Stalini, 1930

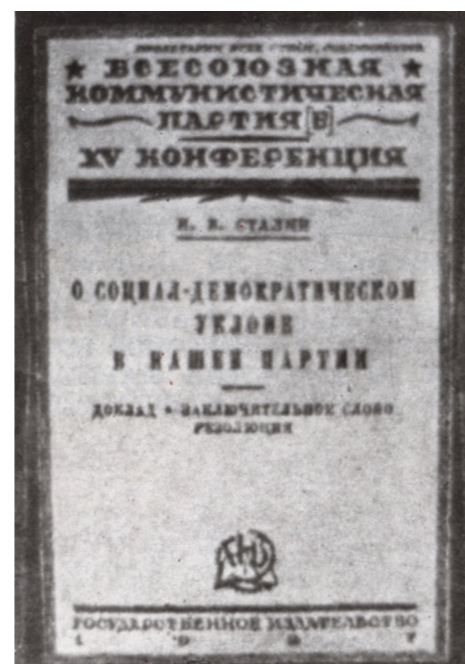
LENINIZMI ËSHTË DOKTRINA INTERNACIONALE E PROLETAREVE TË TË GJITHA VENDEVE, E VLEFSHME DHE E DETYRUESHME PËR TË GJITHA VENDET PA PËRJASHTIM, DUKE PËRFSHIRË EDHE VENDET E ZHVILLUARA NGA PIKËPAMJA KAPITALISTE.

J.V. STALIN

J.V. Stalin, «Mbi deviacionin socialdemokrat në Partinë tonë», 1929

J.V. Stalini me S.M. Kirovin, 1926

J.V. Stalini me A.M. Gorkin

UDHËHEQËS I SHQUAR I PARTISË LENINISTE

J.V. Stalini, 1932

PARTIA ËSHTË MËSUESI, DREJTUESI, UDHËHEQËSI I KLASËS SË SAJ.

J.V. STALIN

TROCKIZMI TANI ËSHTË HEDHUR NË VEPRIM PËR TË DISKREDITUAR BOLLSHEVIZMIN DHE PËR TË SHKATËRRUAR THEMELET E TIJ. DETYRA E PARTISË ËSHTË QË TA VARROSË TROCKIZMIN SI RRYMË IDEOLOGJIKE.

J.V. STALIN

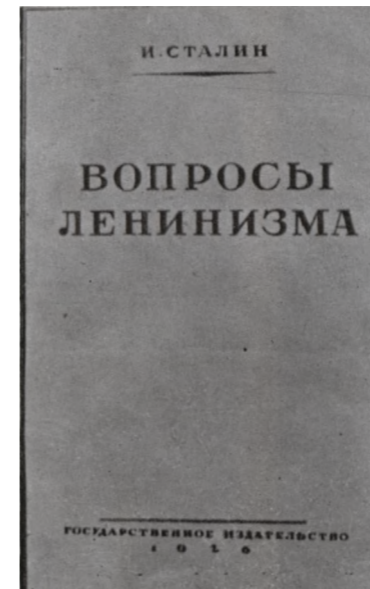
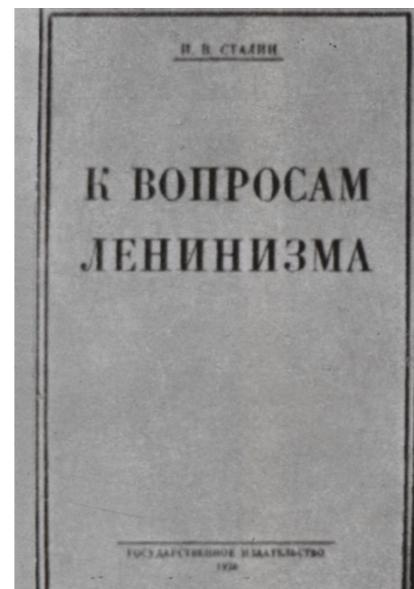

J.V. Stalin. «Rreth çështjeve të leninizmit»

Vepra madhore e Stalinit «Çështje të leninizmit», 1926

LUFTA QE KA BËRË STALINI NË KRYE TË PARTISË BOLLSHEVIKE KUNDËR TROCKISTËVE E BUHARINISTËVE, ËSHTË VAZHDIM I DREJTPËRDREJTË I LUFTËS SË LENINIT, LUFTË KJO THELLËSISHT PARIMORE, SHPËTIMTARE, PA TË CILËN S'DO TË KISHTE AS NDËRTIM TË SOCIALIZMIT, AS MBROJTJE TË TIJ.

ENVER HOXHA

J.V. Stalin, 1927

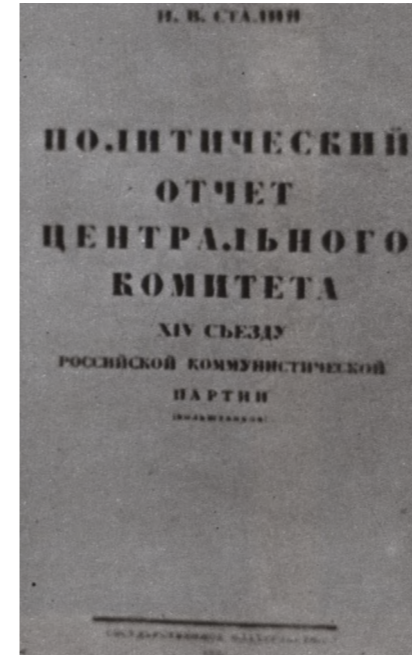
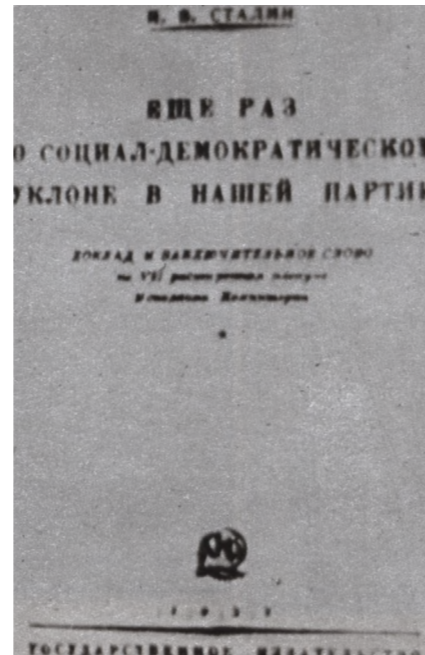
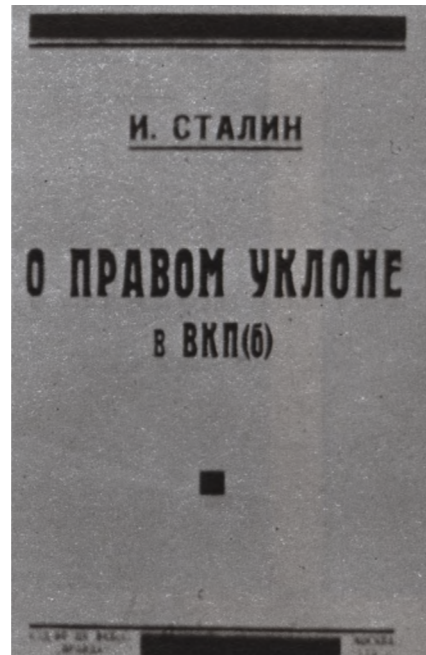
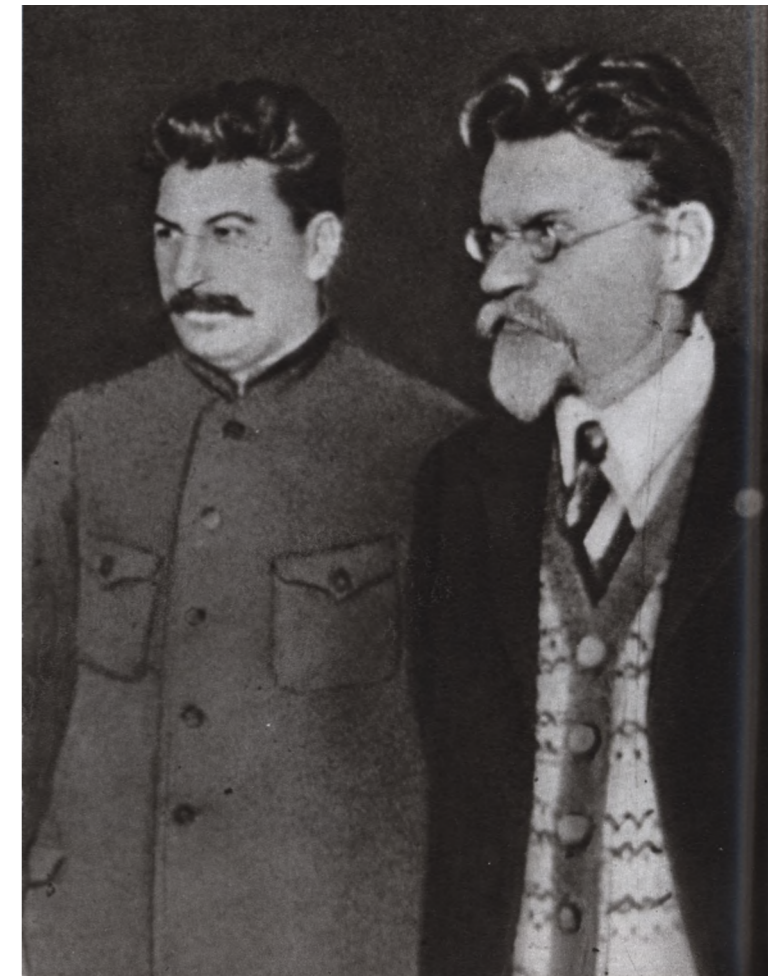
J.V. Stalini me bashkëpunëtorët e tij më të afërt, 1929

J.V. Stalini në një nga takimet e shumta me masat

Në një varg raportesh e fjalimesh të rëndësishme, të mbajtura në kongrese dhe plenumë të KQ të PK(b) të BS, Stalini mbrohet ideopolitik e organizativ të Partisë Bolshevike dhe demaskon ideologjinë kapitulluese dhe punën minuese të trockistëve, zinovievistëve, buharinistëve etj.

J.V. Stalini me M.J. Kalininin

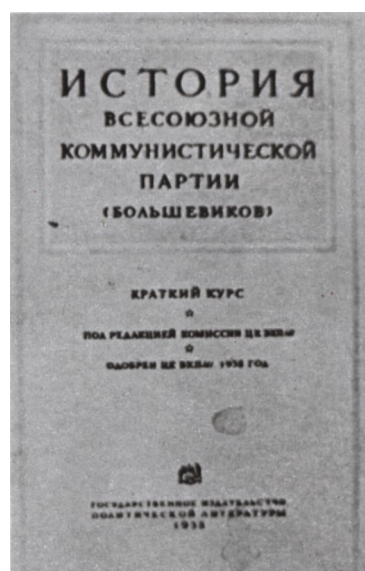

J.V. Stalini duke folur në një kongres të PK(b)

Historia e PK(b) të BS. Kurs i shkurtër

Botimi i veprës «Historia e PK (b) të BS», kurs i shkurtër, në gjuhë të huaja

KOMSOMOLASI DUHET TË KETË PARASYSH SE SIGURIMI I UDHËHEQJES SË PARTISË ËSHTË GJËJA KRYESORE DHE MË E RËNDËSISHME NË GJITHË PUNËN E KOMSOMOLIT. KOMSOMOLASI DUHET TË KETË PARASYSH SE PA KËTË UDHËHEQJE KOMSOMOLI NUK MUND TË PËRMBUSHË DETYRËN E TIJ THEMELORE: EDUKIMIN E RINISË PUNËTORE E FSHATARE NË FRYMËN E DIKTATURËS SË PROLETARIATIT DHE TË KOMUNIZMIT.

J.V. STALIN

J.V. Stalini midis komsomolasve

NË KRYE TË LUFTËS PËR NDËRTIMIN SOCIALIST

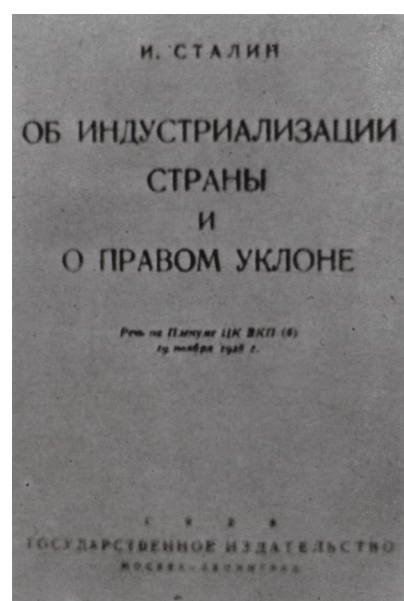

J.V. Stalini midis punëtorëve

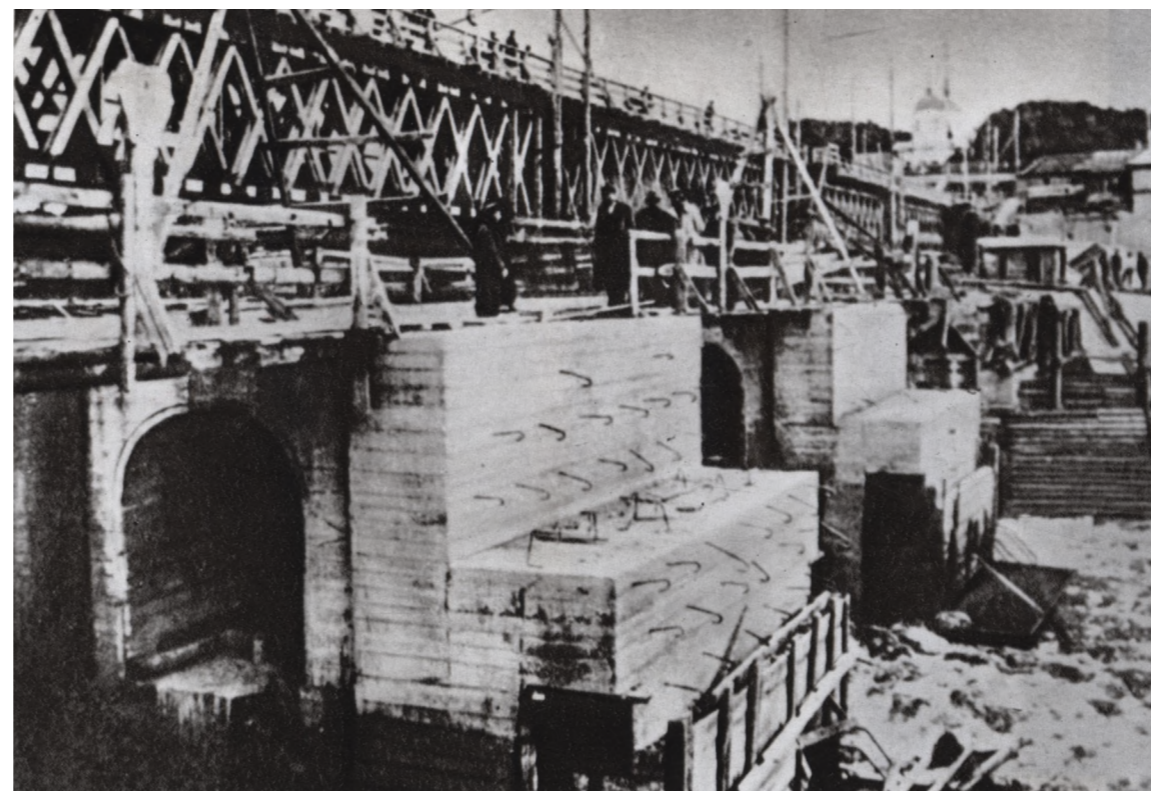
KEMI ARRITUR, PRA, TË HEDHIM THEMELET E INDUSTRISË SË RE ME AKUMULIMET TONA. KEMI ARRITUR, PRA, TË NGREMË GODINA MADHËSHTORE TË INDUSTRISË SË RE ME MJETET TONA. KY ËSHTË SUKSESI YNË KRYESOR . . . POR POLITIKA E PARTISË SONË NUK DO TË VLENTE ASNJË GROSH PO TË MOS GËZONTE PËRKRAHJEN ME TË VËRTETË MIQËSORE TË MASAVE SHUMËMILIONËSHE TË PUNËTORËVE PA PARTI PIKËRISHT KËTU QËNDRON FORCA E PARTISË SONË, SE AJO KA PËRKRAHJEN E MASAVE PUNËTORE PA PARTI.

J.V. STALIN

SIPAS MËSIMEVE TË V.I. LENINIT, J.V. STALINI PËRPUNOI SHKENCËN PËR INDUSTRIALIZIMIN SOCIALIST TË VENDIT. AI VËRTETOI SE THELBI I INDUSTRIALIZIMIT SOCIALIST QËNDRON NË ZHVILLIMIN E INDUSTRISË SË RËNDË DHE SIDOMOS TË INDUSTRISË SË MAKINAVE, SI BAZË MATERIALE E SOCIALIZMIT QË SIGURON PAVARËSINË E VENDIT NGA BOTA KAPITALISTE.

J.V. Stalin. «Mbi industrializimin e vendit dhe deviationin e djathtë të PK(b) të BS».

Dnjeprostroj Pamje e përgjithshme e digës, 1930

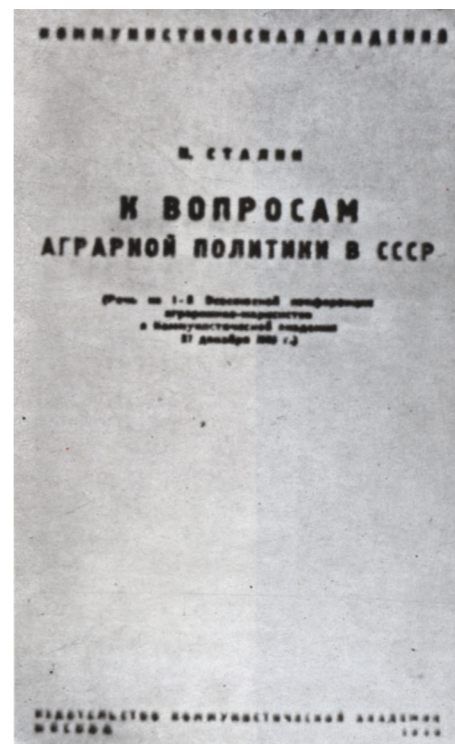

J.V. Stalini në kongresin e ndërtuesve të socializmit

RRUGËDALJA (PËR BUJQËSINË) ËSHTË QË EKONOMITË E VOGLA DHE SHUMË TË VOGLA FSHATARE GRADUALISHT, POR PARESTUR, JO ME ANË PRESIONI, POR ME ANË TË SHEMBULLIT DHE TË BINDJES, TË BASHKOHEN NË EKONOMI TË MËDHA MBI BAZËN E PUNIMIT TË PËRBASHKËT, SHOQËROR, KOLEKTIV TË TOKËS, DUKE PËRDORUR MAKINA BUJQËSORE DHE TRAKTORË, DUKE ZBATUAR METODA SHKENCORE TË INTENSIFIKIMIT TË BUJQËSISË.

TË TJERA RRUGËDALJE NUK KA.

J.V. STALIN

J.V. Stalin. «Rreth çështjeve të politikës agrare në BRSS»

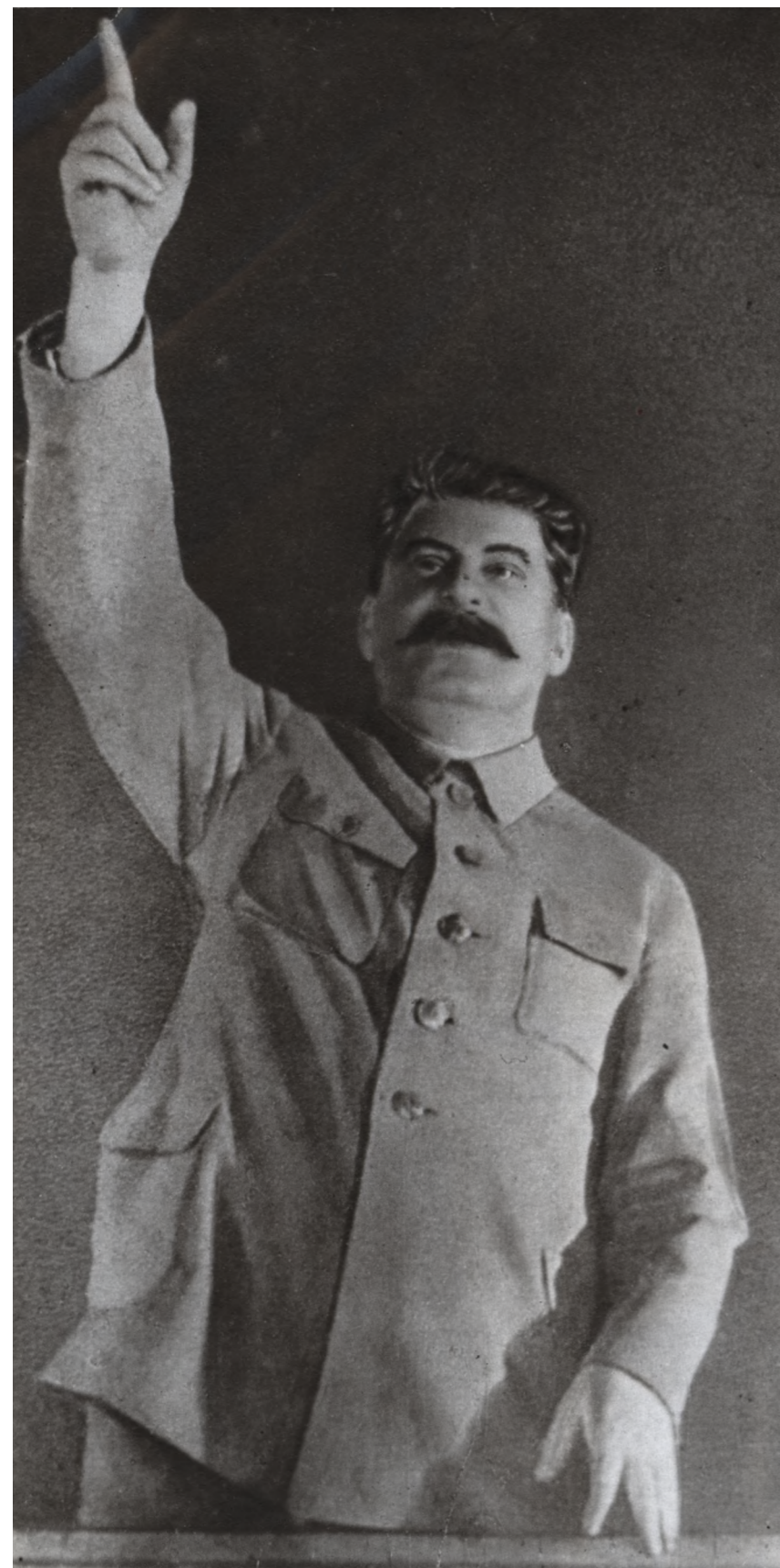
J.V. Stalin. «Dehje nga sukseset», 1930

J.V. Stalini me S.M. Kirovin më 1933

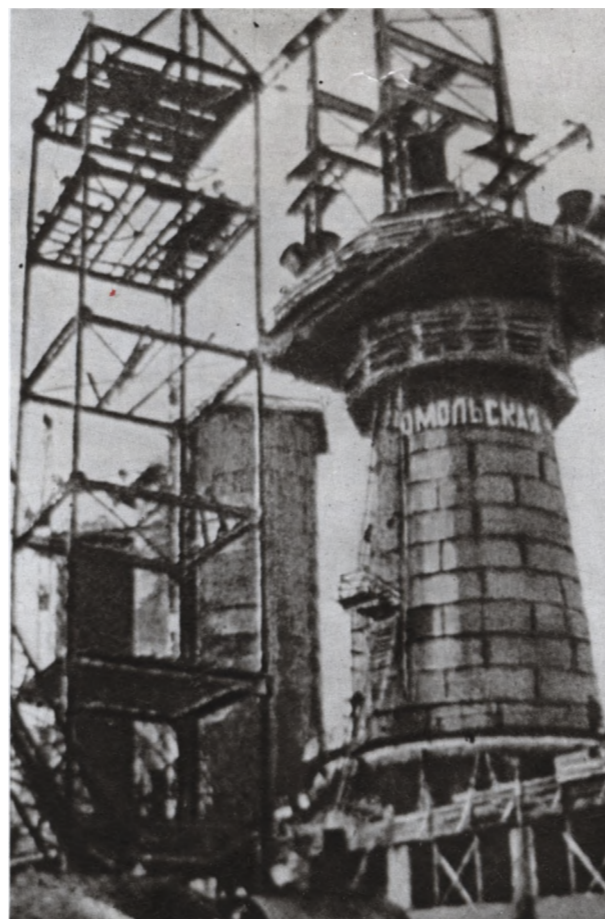
Mekanizimi i bujqësisë

J.V. Stalini, 1935

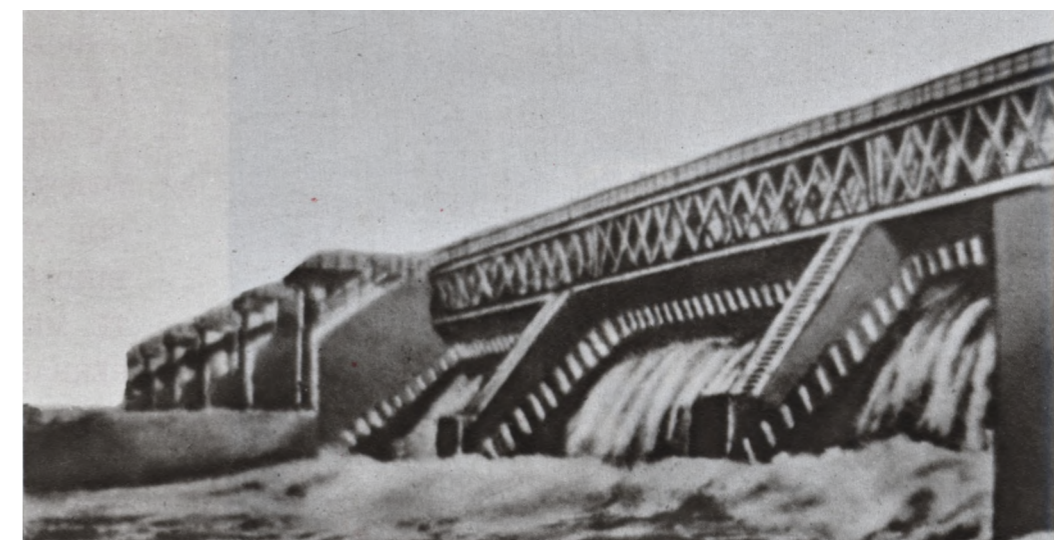
VENDI I DIKTATURËS SË PROLETARIATIT QË NDODHET BRENDA RRETHIMIT KAPITALIST, NUK MUND TË MBETET I PAVARUR EKONOMIKISHT PO QE SE NUK PRODHON VETË VEGLA DHE MJETE PRODHIMI, PO QE SE NGEC NË ATË SHKALLË ZHVILLIMI NË TË CILIN ËSHTË I SHTRËNGUAR TA MBAJË EKONOMINË KOMBËTARE TË LIDHUR PAS QERRES SË VENDEVE TË ZHVILLUARA NGA PIKËPAMJA KAPITALISTE, QË PRODHOJNË DHE EKSPORTOJNË VEGLA DHE MJETE PRODHIMI. TË NGECËSH NË KËTË SHKALLË, DO TË THOTË T'I NËNSHTROHESH KAPITALIT BOTËROR.

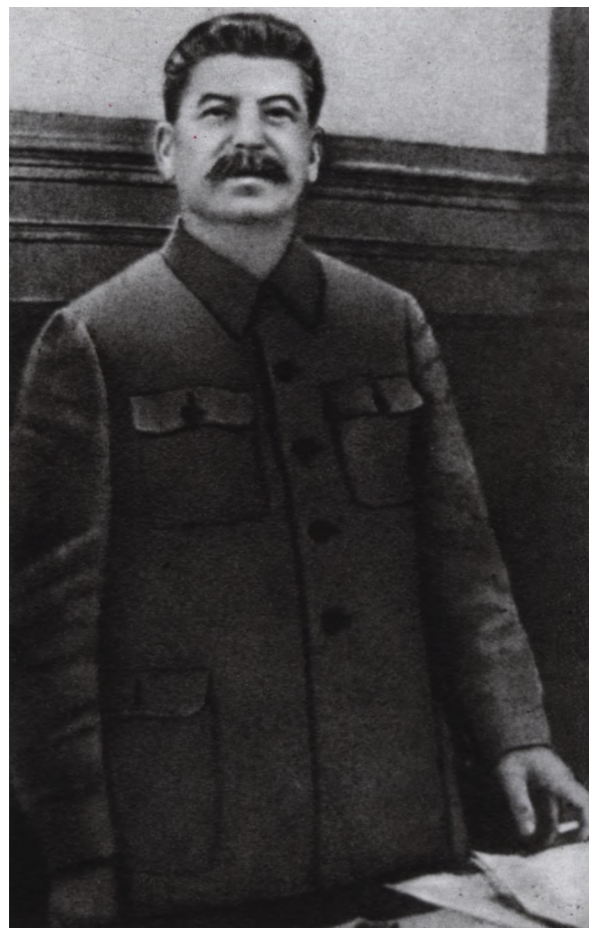
J.V. STALIN

Furrnalta «Komsomoli»

- Kanali «Stalin» që lidh Detin e Bardhë me atë Baltik
- Kombajna të prodhimit sovjetik, 1934
- Uzina e traktorëve në Stalingrad, 1933

NË KRYE TË PARTISË BOLSHEVIKE STALINI DITI TA ORGANIZOJË DHE TA DREJTOJË ME MJESHTËRI SHTETIN SOVJETIK, TA PËRSOSË MË TEJ FUNKSIONIN E TIJ DHE TË ZHVILLOJË KURDOHERË NË RRUGË MARKSISTE-LENINISTE STRUKTURËN DHE SUPERSTRUKTURËN E SHOQËRISË NË BAZË TË SITUATAVE POLITIKE DHE TË ZHVILLIMIT EKONOMIK TË BRENDSHËM, PA HARRUAR AS SITUATAT E JASHTME...

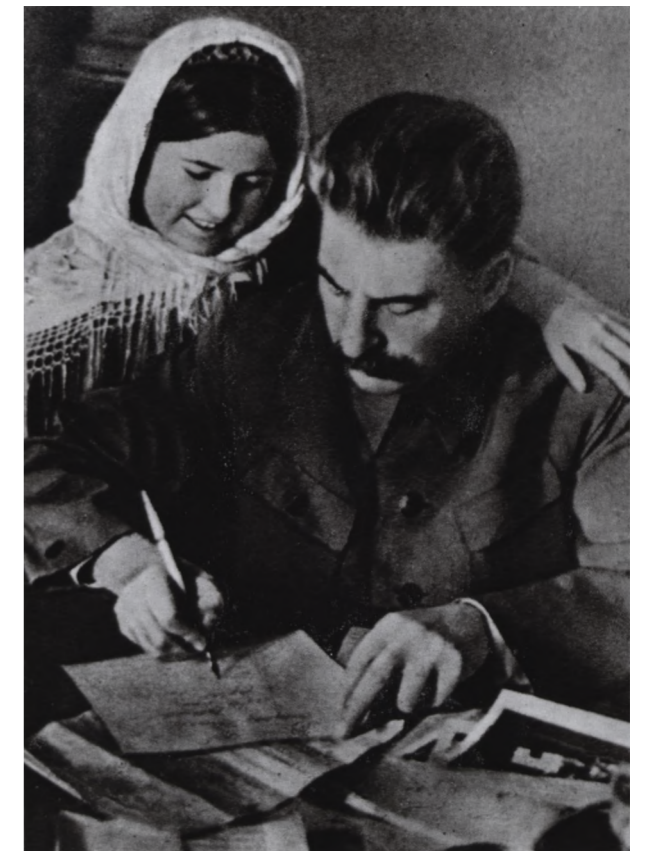
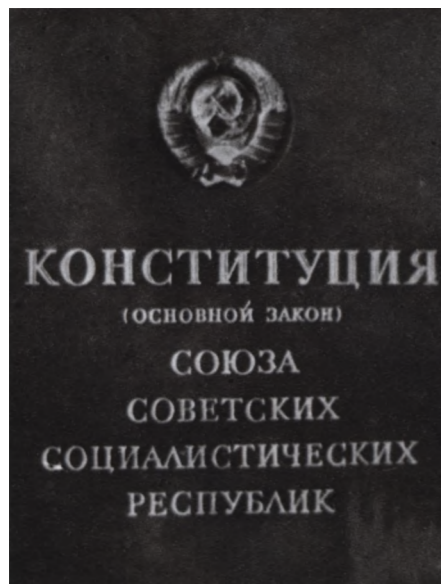
ENVER HOXHA

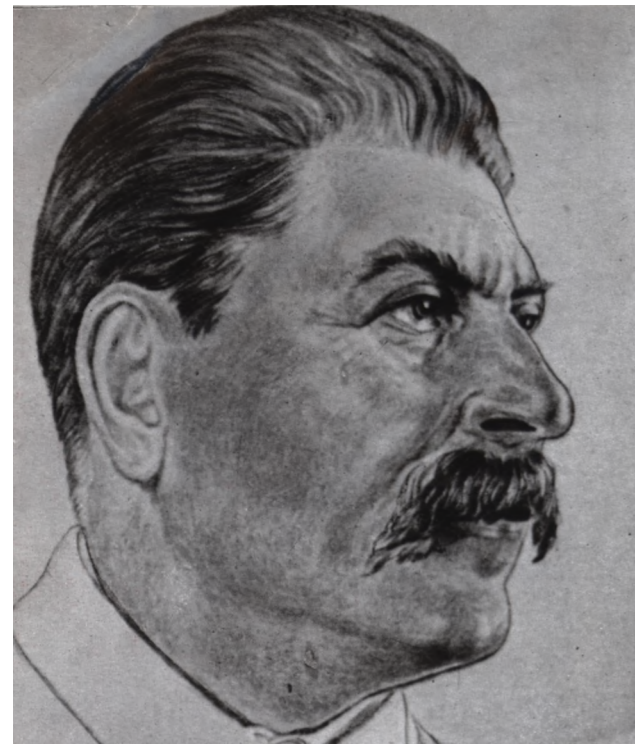
PËR TE NUK KA QYTETARË AKTIVË OSE PASIVË, PËR TË (PROJEKTIN E KUSHTETUTËS SË RE) GJITHË QYTETARËT JANË AKTIVË... POZITËN E NJË QYTETARI NË SHOQËRI NUK E PËRCAKTOJNË AS PASURIA E TIJ, AS ORIGJINA E TIJ KOMBËTARE, AS SEKSI, AS FUNKSIONI OSE GRADA E TIJ, POR CILËSITË PERSONALE DHE PUNA PERSONALE E TIJ.

J.V. STALIN

Kushtetuta staliniane, 1936

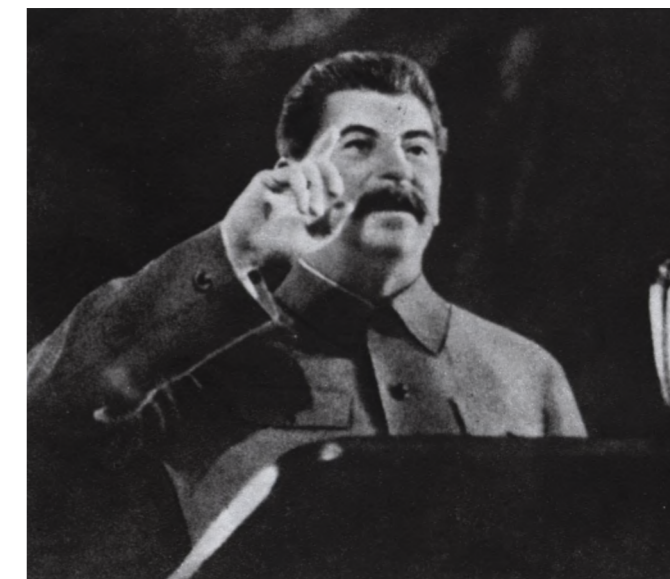

Në asnjë çast Stalini nuk e harroi rrezikun që kërcënohej t'i turrej Bashkimit Sovjetik. Ai tregonte e vërtetonte me fakte nga vetë jeta se imperialistët janë luftënxitës, se imperializmi është bartës i luftërave grabitqare, prandaj këshillonte që njerëzit të ishin vazhdimisht vigjilentë dhe kurdoherë të përgatitur kundër çdo veprimi të nazistëve gjermanë, fashistëve italianë dhe militaristëve japonezë bashkë me fuqitë e tjera kapitaliste botërore.

Duke përgatitur planet për mbrojtjen e atdheut socialist

Kongresi VII i Kominternit (1935), me iniciativën e drejtpërdrejtë të Stalinit, hoqi parullën e frontit të përbashkët popullor antifashist që duhej të krijohej në çdo vend, me qëllim që të demaskoheshin planet e veprimet luftënxitëse të fashizmit, të ngriheshin popujt në mbrojtje të lirisë dhe kundër rrezikut të luftës imperialiste që po rrezikonte botën.

Gjergj Dimitrovi akuzon e denoncon murtajën naziste

DETYRA JONË ËSHTE TË SHTOJMË AFTËSITË MBROJTËSE TË VENDIT TONË, TË NGREMË EKONOMINË TONË KOMBËTARE, TË PËRMIRËSOJMË INDUSTRIJË TONË, USHTARAKE DHE JOSH-TARAKE TË FORCOJMË VIGJILENCËN E PUNËTORËVE, TË USHTARËVE TË KUQ TË VENDIT TO-NË, DUKE KALITUR TE ATA VULLNETIN PËR MBROJTJEN E ATDHEUT SOCIALIST DHE DUKE ZHDUKUR SHTHURJEN, E CILA, PËR FAT TË KEQ, ENDE NUK ËSHTE ZHDUKUR.

J.V. STALIN

J.V. Stalini viziton një uzinë automjetesh

J.V. Stalini, 1933

Paradë ushtarake në Sheshin e Kuq të Moskës

J.V. Stalini përshëndet pilotin e shquar P.V. Çkallov

NË VITET E LUFTËS SË MADHE PATRIOTIKE

J.V. Stalini, 1941

FITORET E USHTRISË SOVJETIKE DHE TË POPUJVE SOVJETIKË NË LUFTËN E DYTË BOTËRORE JANË FITORE TË UDHËHEQJES STALINIANE, SEPSE TË GJITHA OPERACIONET E MËDHA LUFTARAKE KUNDËR GJERMANISË NAZISTE NË LENINGRAD, MOSKË, STALINGRAD, KURSK ETJ. U PËRGATITËN DHE U DREJTUAN PERSONALISHT NGA SHOKU STALIN.

ENVER HOXHA

Fjalimi i J.V. Stalinit.
3 korrik 1941

J.V. Stalini në vitet e Luftës së Dytë Botërore

STALINI ËSHTË KRIJUESI I STRATEGJISË DHE I TAKTIKËS STALINIANE, I ARTIT DHE I SHKENCËS USH-TARAKE STALINIANE...

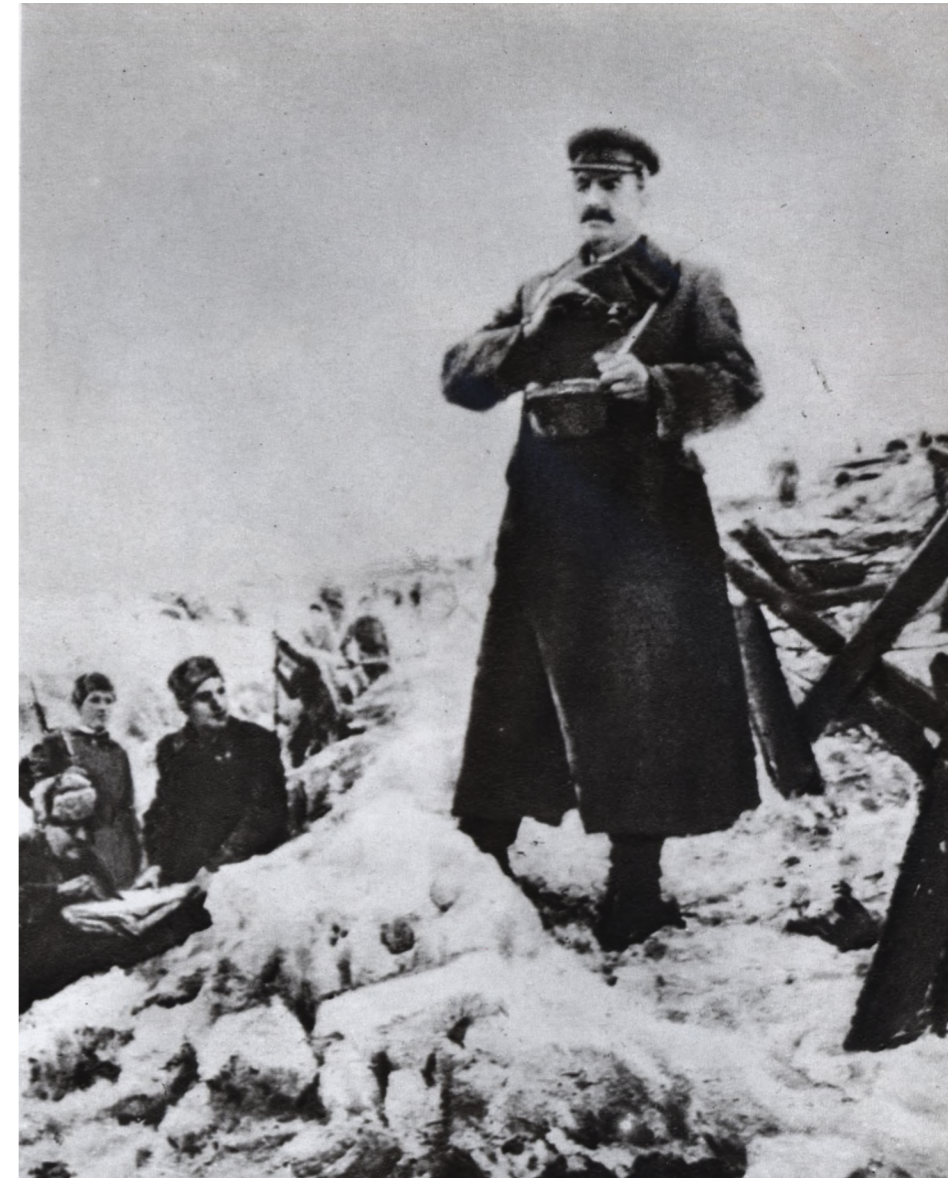
ENVER HOXHA

NË BETEJAT E MËDHA TË LUFTËS PATRIOTIKE KUN-DËR INVAZIONIT GJERMAN USHTRIA E KUQE I SHPËTOI POPUJT E BASHKIMIT SOVJETIK NGA ROBËRIA FASHISTE GJERMANE, MBROJTI LIRINË DHE PAVARËSINË E AT-DHEUT TONË DHE I NDIHMOI POPUJT E EVROPËS PËR TË RRËZUAR ZGJEDHËN GJERMANE.

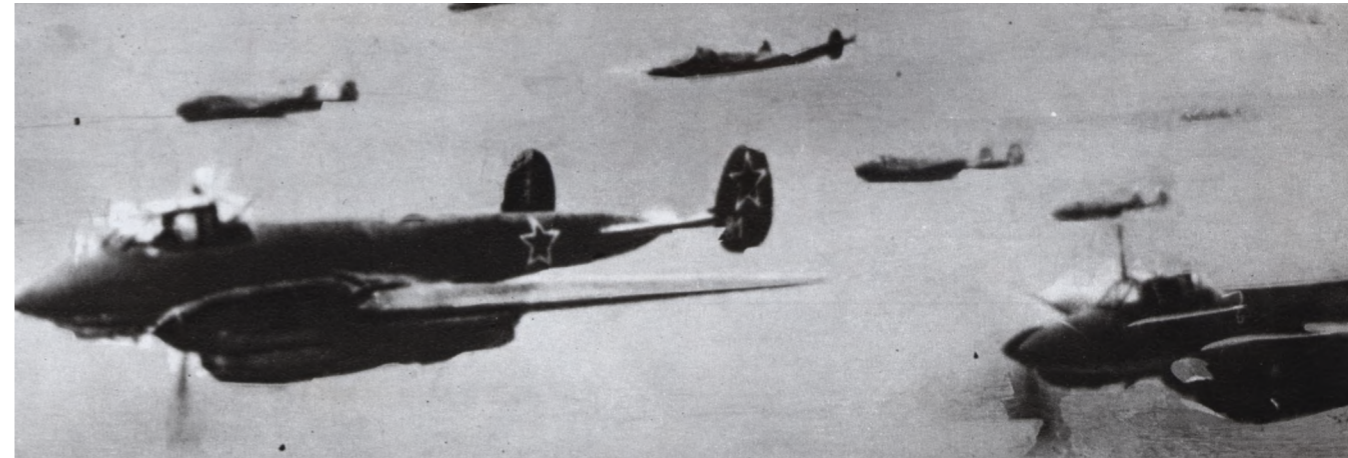
J.V. STALIN

Drejt frontit. Çështja jonë është e drejtë. Armiku do të shpartallohet. Fitorja do të jetë jona.

J.V. Stalini në frontin e Moskës, 1941

Aviacioni në sulm kundër hordhive hitleriane

ÇDO PËRPJEKJE DJALLËZORE E REVIZIONISTËVE HRUSHOVIANË PËR TË NDARË STALININ NGA PARTIA E NGA POPULLI SOVJETIK NË LIDHJE ME ROLIN VENDIMTAR TË SHTETIT SOCIALIST NË FITOREN MBI HORDHITË NAZISTE, BËHET COPË E THËRRIME PËRPARA REALITETIT HISTORIK, QË S'KA FORCË TA KUNDËRSHTOJË OSE TA ZBEHË, JOMË TA FSHIJË.

ENVER HOXHA

**SHOKË! BASHKATDHETARË DHE
BASHKATDHETARE!**

**ERDHI DITA E MADHE E FITORES MBI
GJERMANINË. GJERMANIA NAZISTE, E
GJUNJËZUAR PREJ USHTRISË SË KUQE
DHE PREJ TRUPAVE TË ALEATËVE TANË,
E NJOHU VETEN TË MUNDUR DHE SHPA-
LLI KAPITULLIMIN PA KUSHTE...**

J.V. STALIN

Parada e fitores së madhe.
24 qershor 1945

**TANI NE MUND TË DEKLAROJMË ME PLOT TË DREJTË SE ERDHI
DITA HISTORIKE E SHKATËRRIMIT PËRFUNDIMTAR TË GJERMANISË,
DITA E FITORES SË MADHE TË POPULLIT TONË MBI IMPERIALIZ-
MIN GJERMAN...**

J.V. STALIN

Rënia e Berlinit. Ngritja e flamurit mbi Rajhshtag

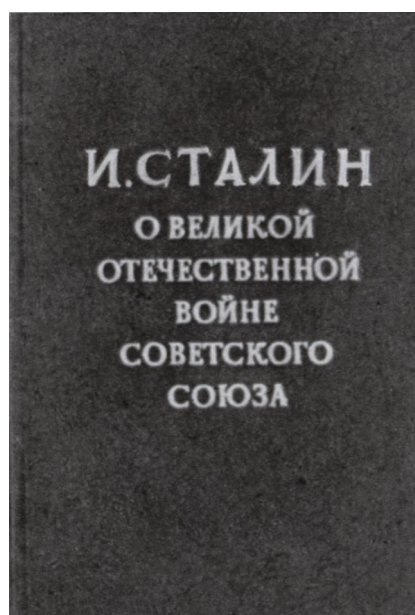
J.V. Stalini, 1950

Kryetari i Presidiumit të Sovjetit Suprem të BRSS M.J. Kalinin i dorëzon J.V. Stalinit Urdhrin e Fitores dhe atë të Flamurit të Kuq.

Pas mbarimit të Luftës Patriotike të gjitha forcat e popullit sovjetik, nën udhëheqjen e PK me J.V. Stalinin në krye, u përqendruan në punën për rimëkëmbjen dhe për zhvillimin e mëtejshëm të ekonomisë kombëtare.

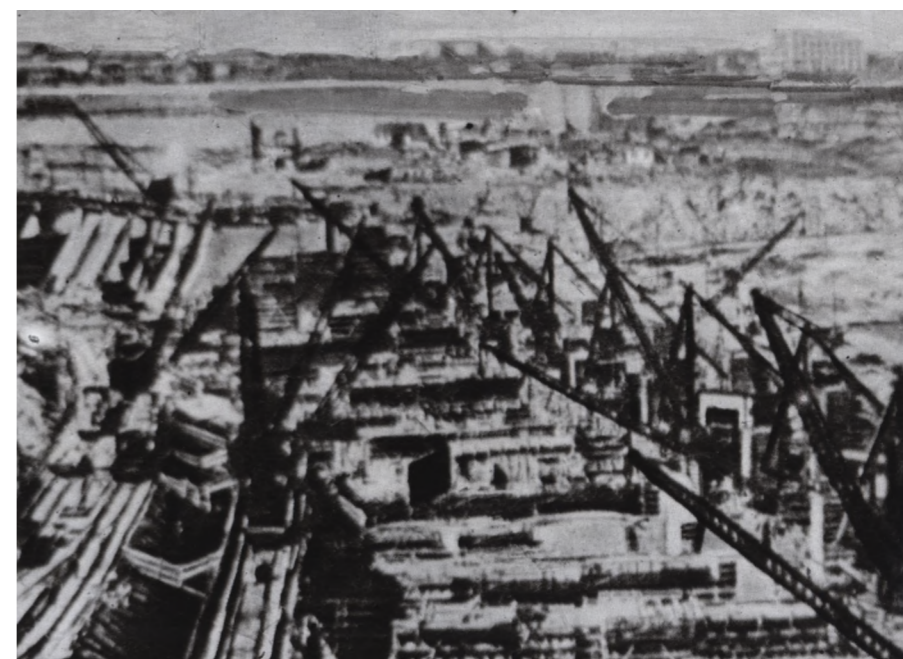
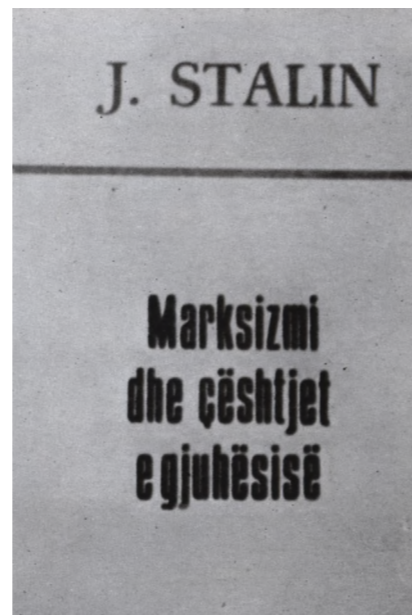
Me emrin e Stalinit, me flamurin e Stalinit!

J.V. Stalin. «Mbi Luftën e madhe Patriotike të Bashkimit Sovjetik»

Veprat teorike të J.V. Stalinit zënë një vend të rëndësishëm në thesarin e marksizëm-leninizmit. Ato e vënë J.V. Stalinin në radhën e teoricienëve marksistë më të shquar.

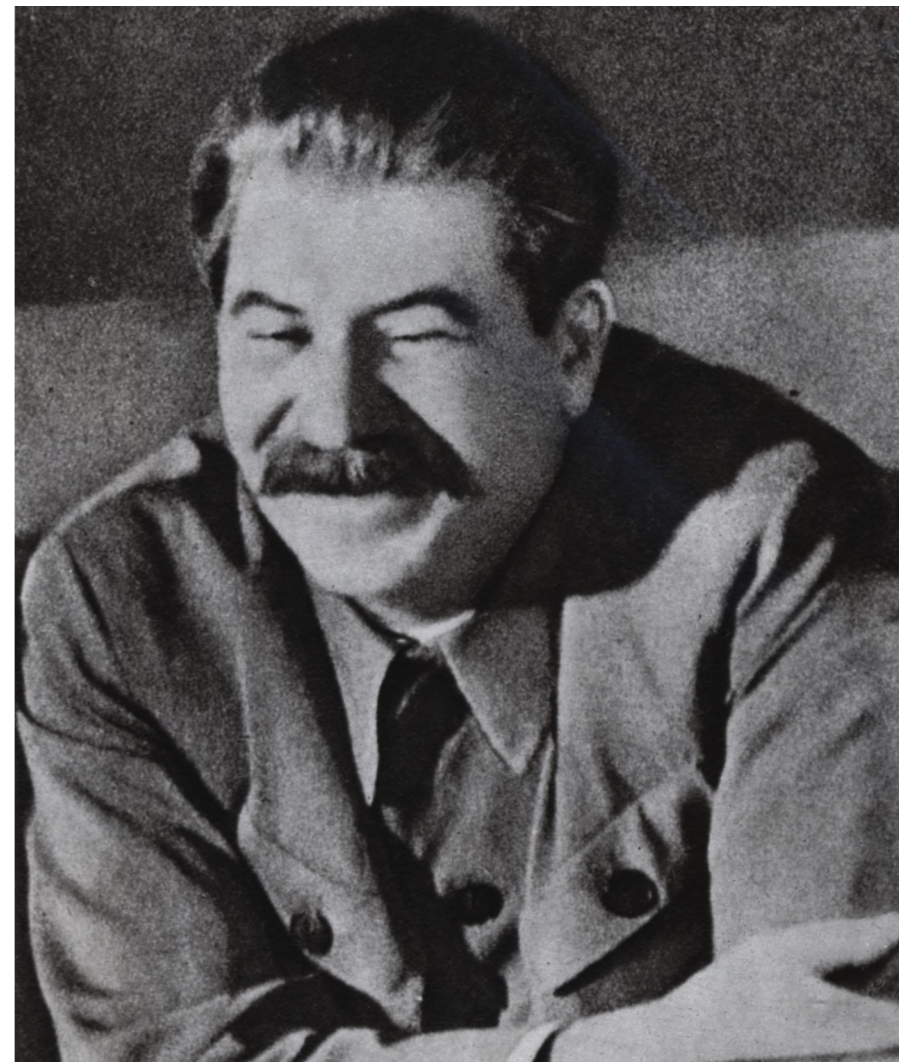

Pas një vizite në mauzoleun e Leninit...

Bisedë e përzemërt me Maksim Gorkin

Me Kirovin, duke shëtitur në Suhumi

**KY NJERI I QARTË DHE MENDJENDRITUR
ËSHTË NJERI I THJESHTË... NGA SHUMË ANË,
STALINI I NGJET TË JASHTËZAKONSHMIT
V. ILIÇ: I NJËJTI ZOTËRIM I TEORISË, I NJËJTI
SENS I PRAKTIKËS, E NJËJTA VENDOSMËRI...
TE STALINI, MË SHUMË SE KUDO GJETKË,
GJENDEN MENDIMI DHE FJALA E LENINIT. AI
ËSHTË LENINI I SOTËM.**

ANRI BARBYS

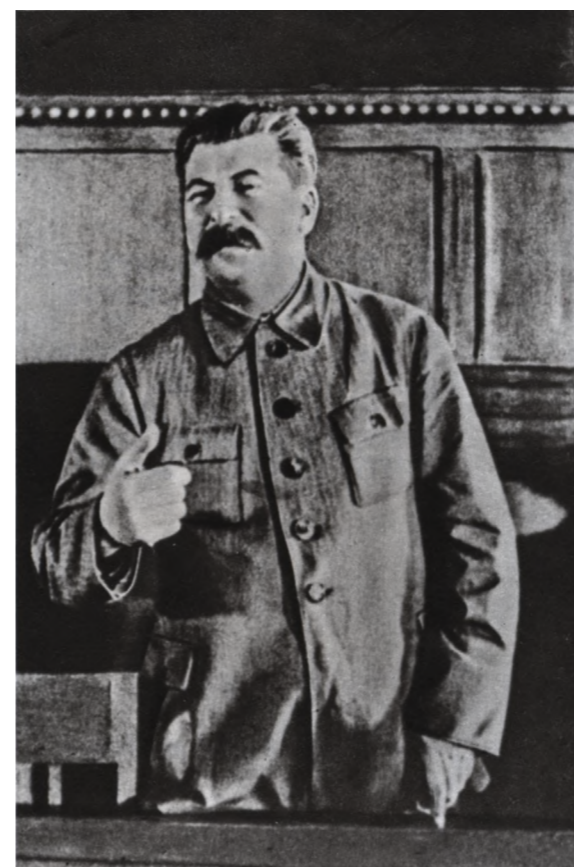
**JU FLITNI PËR BESNIKËRINË TUAJ KUNDREJT MEJE...
NDOSHTA KJO ËSHTË NJË FRAZË QË U KA SHKARË RASTË-
SISHT. NDOSHTA... POR NË QOFTË SE KJO NUK ËSHTË NJË
FRAZË E RASTIT, UNË DO TJU KËSHILLOJA TA FLAKNI TEJ
«PARIMIN» E BESNIKËRISË KUNDREJT INDIVIDËVE TË VE-
ÇANTË. KJO NUK ËSHTË BOLSHEVIKE.**

**JINI BESNIKË KUNDREJT KLASËS PUNËTORE, PARTISË SË
SAJ, SHTETIT TË SAJ. KJO ËSHTË NJË GJË E NEVOJSHME DHE
E MIRË. POR MOS E NGATËRRONI KËTË ME BESNIKËRINE
KUNDREJT INDIVIDËVE TË VEÇANTË, QË ËSHTË PROFKË E
ZBRAZËT DHE E PANEVOJSHME PREJ INTELEKTUALI TË SË-
MURË.**

J.V. STALIN

J.V. Stalini, si teoricien e mendimtar i madh marksist-leninist, në veprat e tij të shumta mbrojti e pasuroi më tej doktrinën marksiste-leniniste mbi diktaturën e proletariatit, mbi klasat e luftën e klasave, mbi partinë marksiste-leniniste të klasës punëtore dhe rolin udhëheqës të saj, mbi imperializmin dhe qëndrimin ndaj tij, mbi çështjen kombëtare, mbi problemet e ndërtimit të socializmit e të komunizmit etj.

INTERNACIONALIST I MADH DHE UDHËHEQËS I LËVIZJES KOMUNISTE BOTËRORE

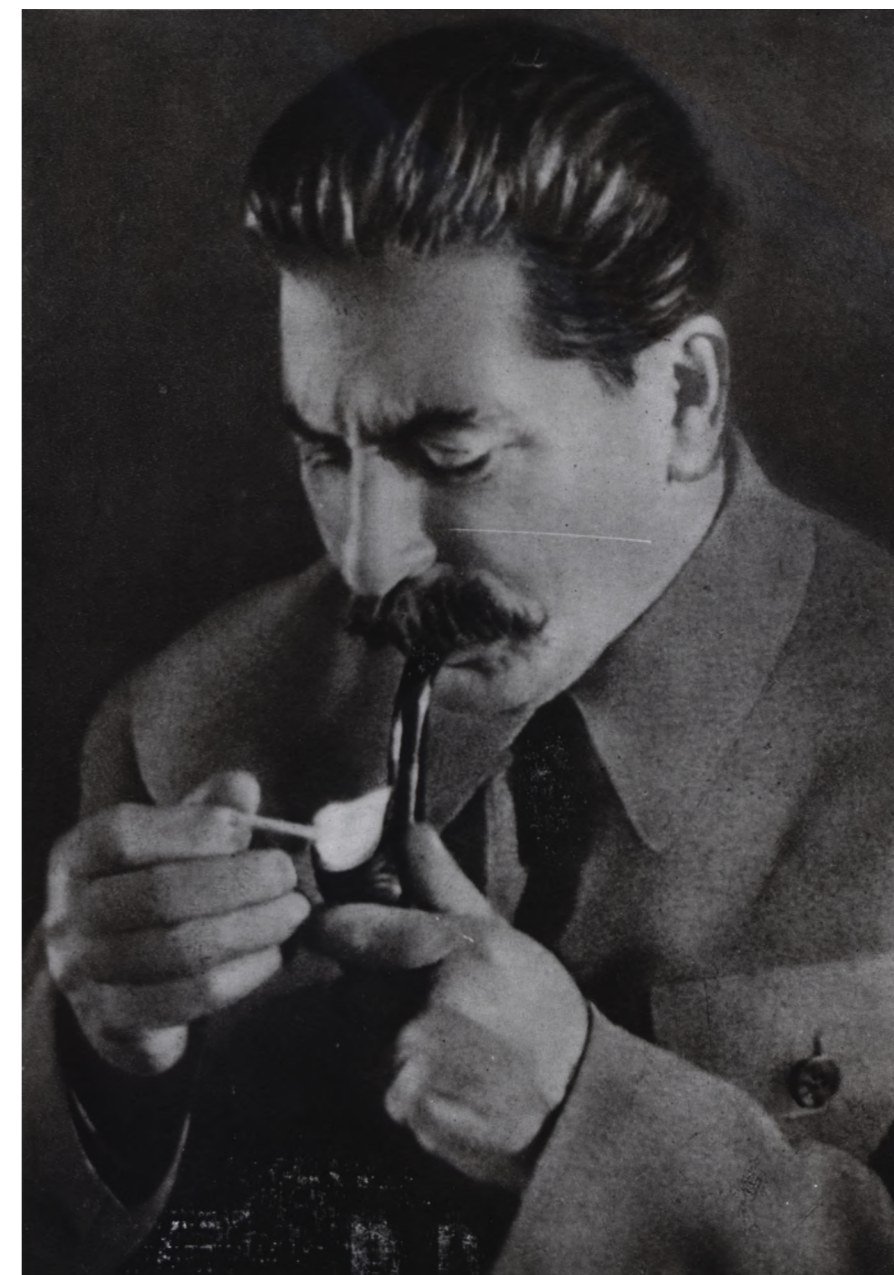

Anëtarët e presidiumit të Kongresit V të Komintemit:
J.V. STALIN, E. TELMAN, V. KOLAROV, K. CETKIN, S. KATAJAMA

...MENDIMI I STALINIT I NDRRTI RRUGËN TË GJITHË BOTËS PËRPARIMTARE. IDETË DHE MËSIMET E STALINIT U PËRKASIN TË GJITHA PARTIVE MARKSISTE-LENINISTE TË BQTËS. TË GJITHË ATA QË KANË TENTUAR TË SHTRUMBËRONIN IDETË DHE PARIMET E PAVDEKSHME TË MARKSIZËM-LENINIZMIT, JANË DËRRMUAR NGA FORCA E LOGJIKËS STALINIANE.

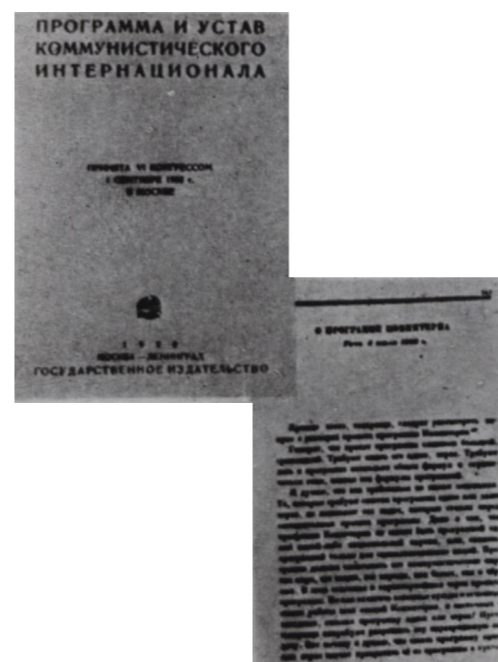
ENVER HOXHA

J.V. Stalin. «Mbi programin e Kominternit». «Programi dhe statuti i Internacionales Komuniste», 1928

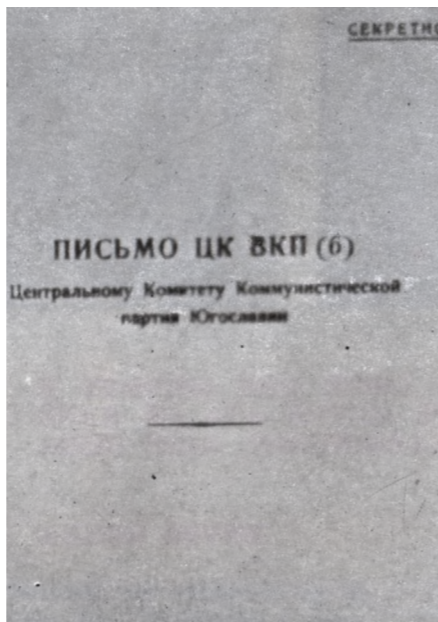
J.V. Stalini, M. Kasheni, Gj. Dimitrov, V. Piku në presidiumin e Kongresit VII të Kominternit

J.V. Stalini, 1945

Stalinit i përket merita e zbulimit dhe e demaskimit të tradhtisë së udhëheqjes revizioniste jugosllave; që ishte varianti i parë i revizionizmit modern në pushtet dhe që kishte marrë përsipër të përçante lëvizjen komuniste ndërkombëtare e të sabotonte revolucionin dhe lëvizjen çlirimtare të popujve. Koha vërtetoi plotësisht drejtësinë e vlerësimit të Stalinit për titizmin si agjenturë e imperializmit, në kundërshtim me orvatjet e revizionistëve sovjetikë, kinezë e të tjerë për të rehabilituar revizionizmin jugosllav.

Letrat me pergjigjen t'uaj te dates 18 dhe 20 Mars u moren. Pergjigjen t'uaj ne e gjejme jo te drejte dhe prandaj krejtesisht jo te kenaqeshme.

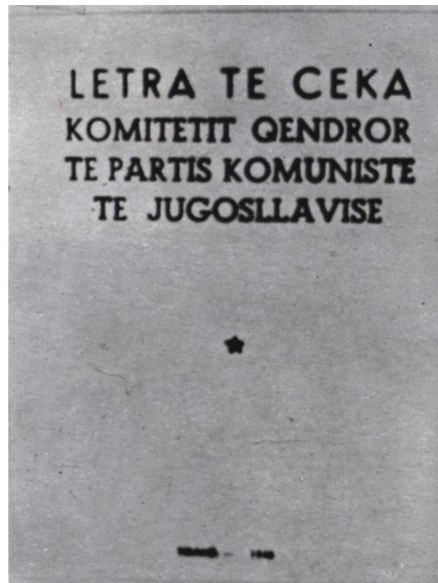
1. — Çeshtja mbi Gagarinovin mund të quhet e rene, per deri sa ju kini refuzuar te pranoni çfaredo akuze rreth Gagarinovit, me gjithë se ne vazhdojme t'a konsiderojme se kështu ka pasur vend nje shpifje kunder shokut Gagarinov.

Deklarata qe i atribuohet shokut Krutikov se gjoja Qeverija Sovjetike refuzon marreveshjen tregetare per kete vit, sic duket, nuk i pergjigjet se vertetes, per deri sa shoku Krutikov, kategorikisht e refuzon ate çka i atribuoni Ju.

2. — Mi Çeshtjen e terheqjes se keshilltareve Sovjetike, burimi i mformatave t'ona jane deklaratat e organeve te Ministrise se Forcave te Armatosura si edhe njoftimet e vete keshilltareve. Sic dihet keshilltaret t'one ushtarake jane derguar ne Jugosllavi, mbas lutjes me insistim te Qeveris Jugosllave, bile keshilltaret ushtarake Sovjetike u caktuan per ne Jugosllavi

J.V. Stalini me Gj. Dimitrovin, 1936

J.V. Stalini. «Karakterit ndërkombëtar i Revolucionit të Tetorit»

Letrat e KQ të PKBS drejtuar KQ të PKJ

EMRI DHE VEPRA E STALINIT NË SHQIPËRI JANË TË PAVDEKSHËM

J.V. Stalini dhe shoku Enver Hoxha. Korrik 1947

SHQIPTARË, KOMUNISTË E PATRIOTË PA PARTI PËRULEN ME RESPEKT PËRPARA KUJTIMIT TË MËSUESIT TË LAVDISHËM, JOSIF STALINIT . . . NE KUJTOJMË ME DEVOCION ATË QË NA NDIHMOI, QË NA DHA MUNDËSI PËR TË SHUMËFISHUAR FORCAT E POPULLIT TONË. . . VEPRA E ÇLIRIMIT DHE E NDËRTIMIT TË SOCIALIZMIT NË VENDIN TONË, I DETYROHET EDHE PËRKRAHJES INTERNACIONALISTE TË STALINIT. PËRVOJA E TIJ E PASUR DHE ME SHUMË VLERË NE NA KA UDHËHEQUR NË RRUGËN E NË VEPRIMTARINË TONË.

ENVER HOXHA

GJENERALISSIMI STALIN
uron Gjen. Kol. ENVER HOXHEN
me rastin e tre vjetorit
të çlirimit

TIRANË, — Me rastin e përvjetorit të ILLTË të çlirimit Gjeneralissimi Stalin, i dërgon këtë telegram urimi Gjeneral Kolonel Enver Hoxhës,

PRESIDENTIT TË KËSHILLIT MINISTRAVE
TË REPUBLIKËS POPULLORE TË SHQIPËRISË
GJENERAL KOLONEL ENVER HOXHA

TIRANË

Ju uroj Juve dhe popullin heroik Shqiptar për tre vjetorin e çlirimit të Shqipërisë nga okupatorët fqshittë, uroj suksese në të ardhshëm në punën për forcimin e Shqipërisë së lirë demokratike.

J. STALIN

ZERI I POPULLIT
ORGAN I KOMITETIT QENDOR TË P.P. SH.

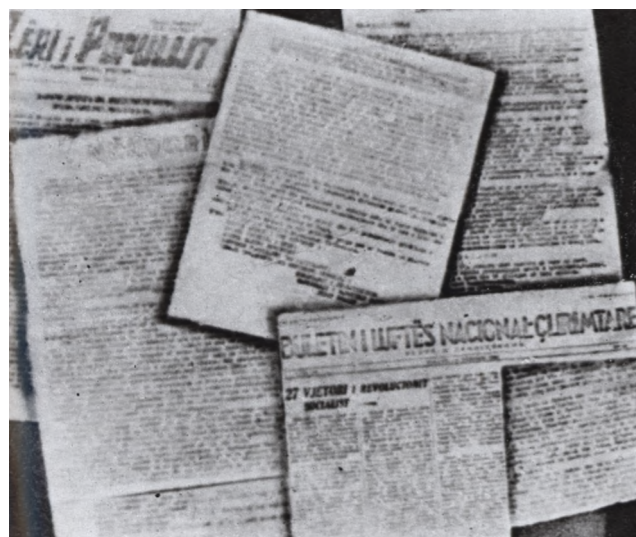
27 Mars 1947

Gjeneralissimi Stalin pret
Kryeministrin e R.P. të Shqipërisë
Gjeneral-Kolonel Enver Hoxha

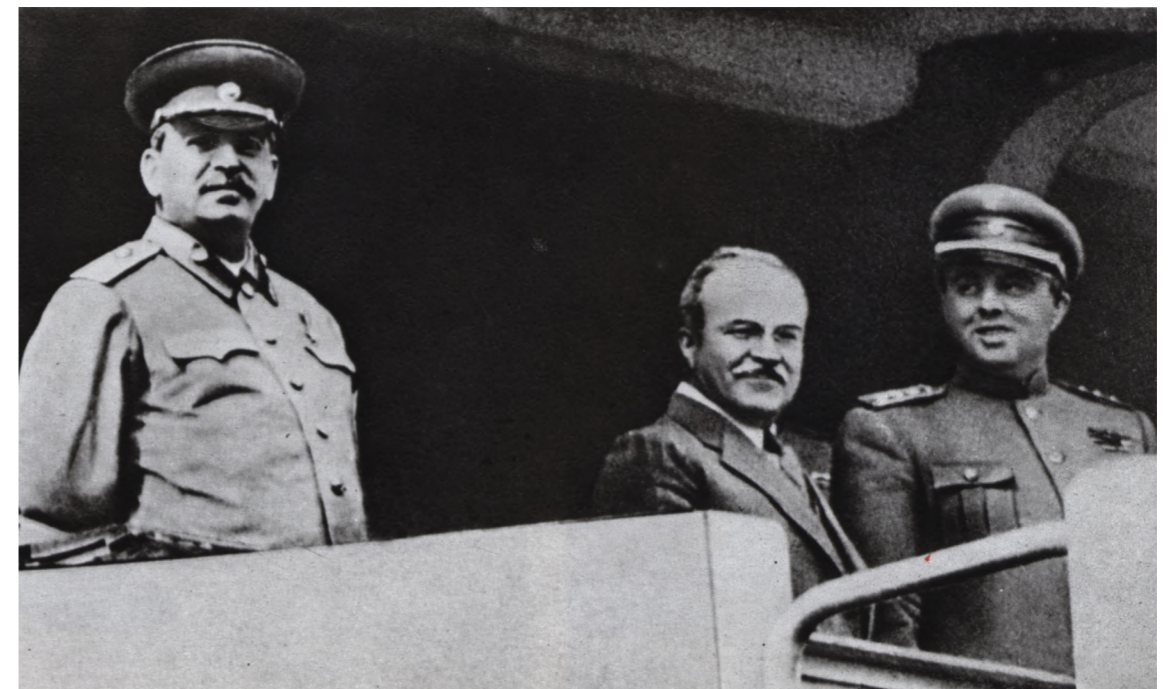
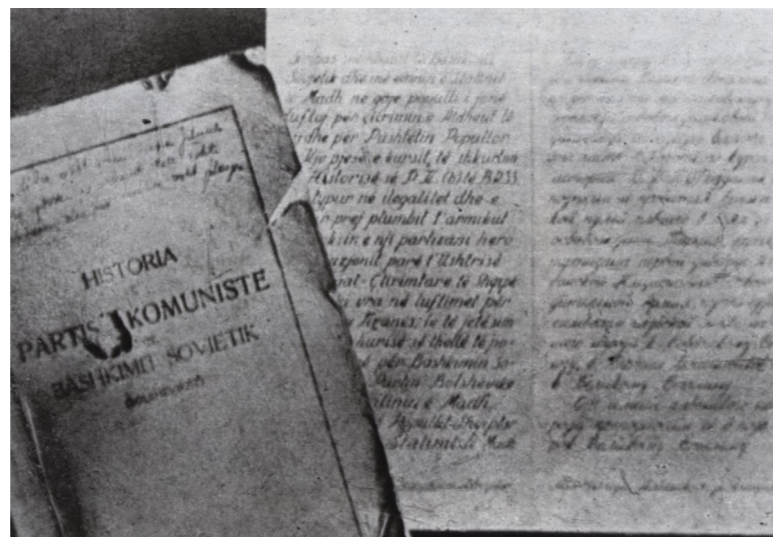
MOSKË, 23 Mars (TASS).

24 Mars Kryetari i Këshillit të Ministrave të R.P.S.S., Stalin, pret Delegacionin e Kryeministrin të Republikës Popullore të Shqipërisë, që përfaqësojnë nga Kryetari i Këshillit të Ministrave Enver Hoxha dhe nga Presidenti i Komitetit të Punës të Shetit Spiro Koliço.

Dokumente të shtypit ilegal të PKSH ku flitet për BS dhe për Stalinin (1941—1944)

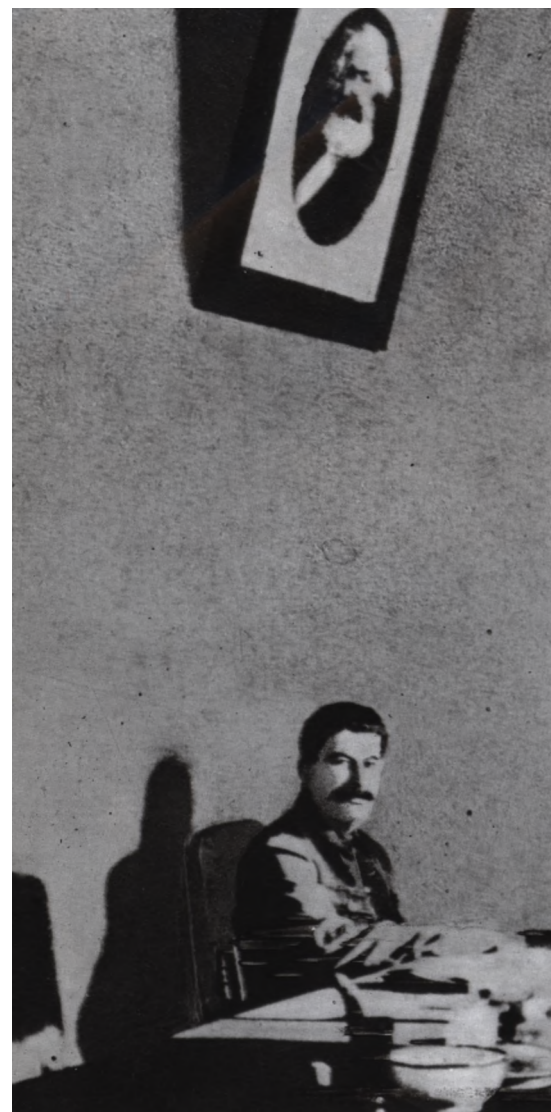

Historia e PK(b) të BS, shpuar me plumb në gjoksin e një partizani shqiptar, dhe letra shoqëruese dërguar si dhuratë J.V. Stalinit. Maj 1947

Më 5 mars 1953 udhëheqësi i shquar J.V. Stalin vdiq papritur. Gjithë bota përparimtare vajtoi humbjen e këtij nxënësi dhe vazhduesi konsekuent të veprës së Marksit, Engelsit e Leninit. Fillimisht trupi i Stalinit u vendos atje ku kishte nderin: në mauzole, përkrah Leninit...

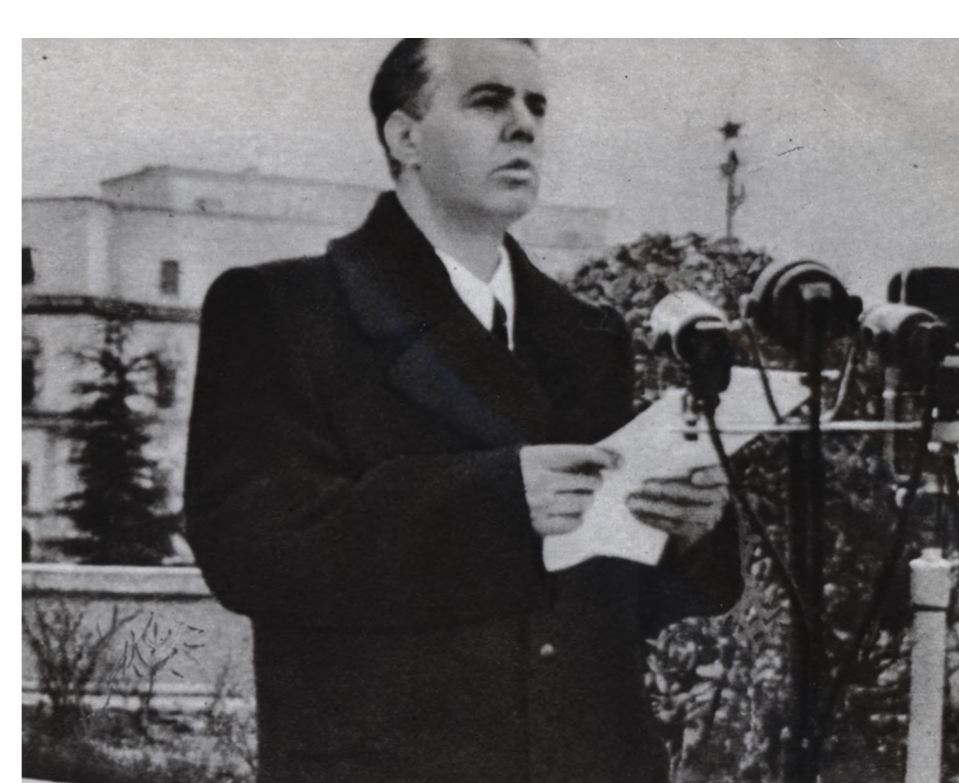
Mafia revizioniste hrushoviane, që mezi e kishte pritur vdekjen e revolucionarit të madh, menjëherë mori revanin dhe e tradhtoi përfundimisht çështjen për të cilën kishin shkrirë forcat dhe jetën e tyre kolosët e proletariatit, Marksi, Engelsi, Lenini e Stalini. Një ndër aktet e kësaj veprimtarie ishte edhe krimi i përbindshëm i revizionistëve: heqja e trupit të Stalinit nga mauzoleu dhe djegia e kufomës së tij. Një pllakë e vogël lënë në harresë, ka mbetur tani atje ku jetoi e luftoi Stalini i madh. Por emrin dhe veprën e tij të lavdishme i ruajnë dhe i mbrojnë proletariati, popujt, revolucionarët anembanë botës.

PPSH kurdoherë është përkulur me respekt para emrit dhe veprës së Stalinit, ka mbrojtur dhe ka çuar përpara çështjen e tij të pavdekshme — çështjen e revolucionit e të socializmit.

Shoku Enver Hoxha flet para popullit të Tiranës pas kthimit nga BS, mars 1949

Shoku Enver Hoxha në mitingun e përmortshëm në Tiranë me rastin e vdekjes së J.V. Stalinit (mars 1953)

Shoku Enver Hoxha dhe udhëheqës të Partisë e të shtetit duke bërë homazhe para monumentit të J.V. Stalinit në Tiranë

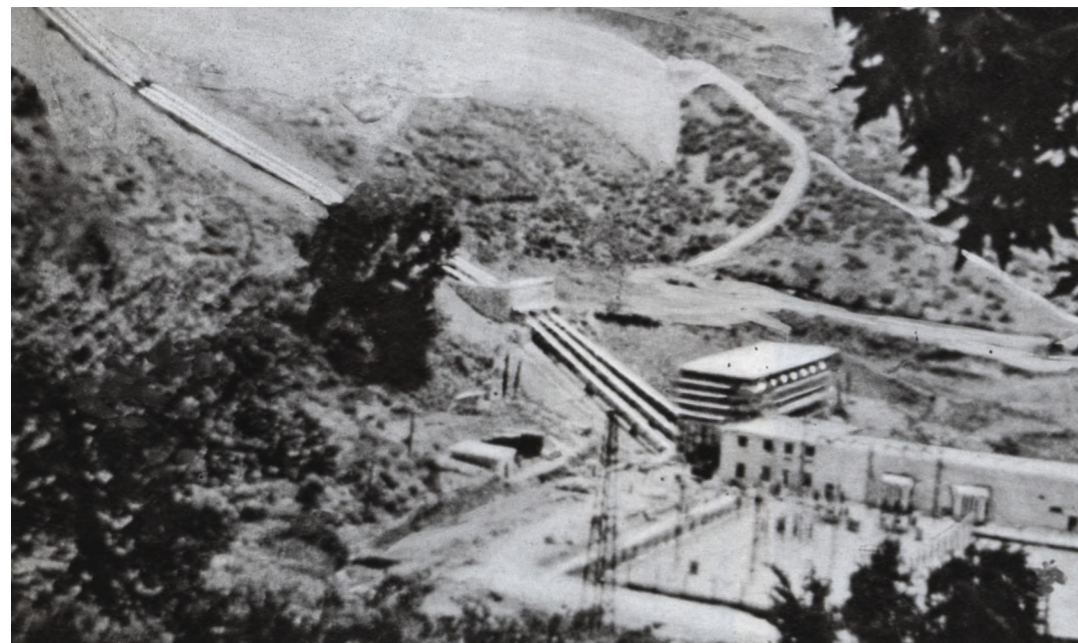
Monumenti i J.V. Stalinit në kombinatin e tekstileve «Stalin» Tiranë, vepër e Skulptorit të Popullit O. Paskali

Muzeu «V.I. Lenin — J.V. Stalin» në Tiranë

Hidrocentrali i Bisticës mban emrin «Stalin»

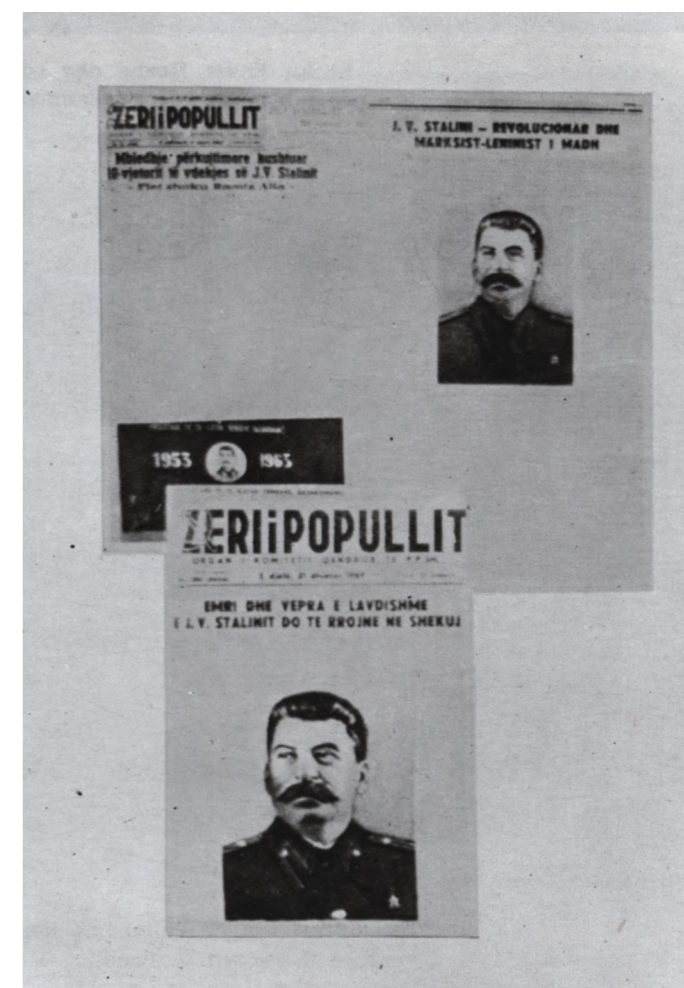

TË GJITHA MENDIMET DHE VEPRAT E STALINIT, TË SHKRUARA DHE TË ZBATUARA NË JETË, PËRSHKOHEN SI FILL I KUQ NGA IDETË KONSEKUENTE REVOLUCIONARE MARKSISTE-LENINISTE. ASNJË GABIM PARIMOR NUK MUND TË GJENDET NË VEPRAT E KËTIJ MARKSIST-LENINISTI TË SHQUAR. VEPRAT E TIJ ISHTE E PESHUAR NË INTERES TË PROLETARIATIT, TË MASAVE PUNONJËSE, NË INTERES TË REVOLUCIONIT, TË SOCIALIZMIT E TË KOMUNIZMIT, NË INTERES TË LUFTËRAVE NACIONALÇLIRIMTARE DHE ANTIMPERIALISTE.

ENVER HOXHA

Revizionistët janë munduar të hedhin baltë mbi jetën dhe veprën e Stalinit të madh. Por ai jeton dhe do të jetojë në zemrat e proletariatit ndërkombëtar, në zemrën e popullit tonë.

Vepra të Stalinit të botuara në gjuhën shqipe

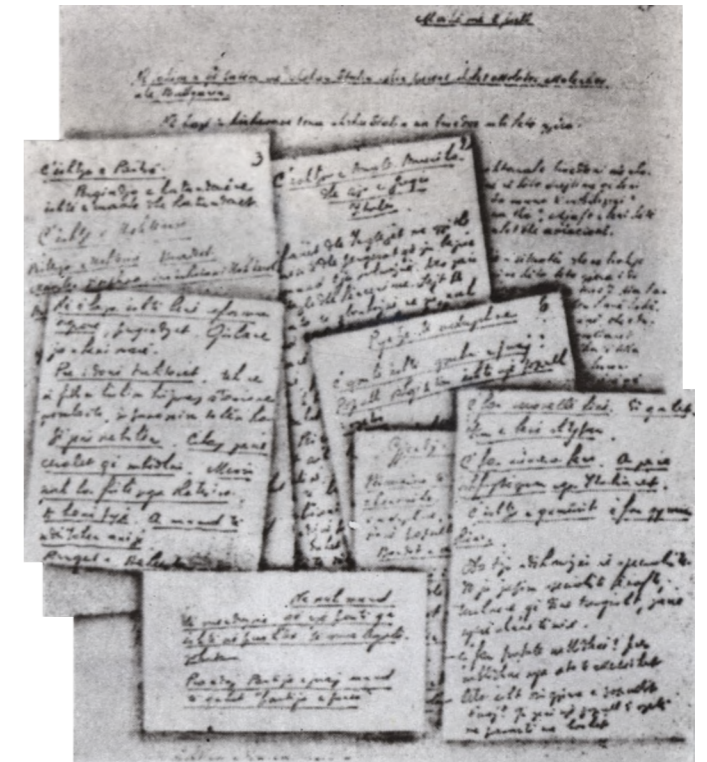

MERITAT HISTORIKE TË STALINIT JANË TË PAMOHUESHME. KËTO MERITA PËRBËJNË KARAKTERISTIKËN THEMELORE TË TIJ SI UDHËHEQËS DHE REVOLUCIONAR I MADH. SHPIFJET E REVIZIONISTËVE KUNDËR STALINIT NUK MUND TA ERRËSOJNË SADOPAK FIGURËN E TIJ TË SHQUAR DHE VEPRËN E TIJ MONUMENTALE, TË CILAT DO TË SHKËLQEJNË NË SHEKUJ DHE DO TË SHËRBEJNË KURDOHERË SI NJË SHEMBULL I MADH FRYMËZIMI E FLAMUR LUFTE PËR TË GJITHË MARKSISTË-LENINISTËT E BOTËS.

ENVER HOXHA

Faksimile dorëshkrimesh të shokut Enver Hoxha mbajtur gjatë takimeve me J.V. Stalinin

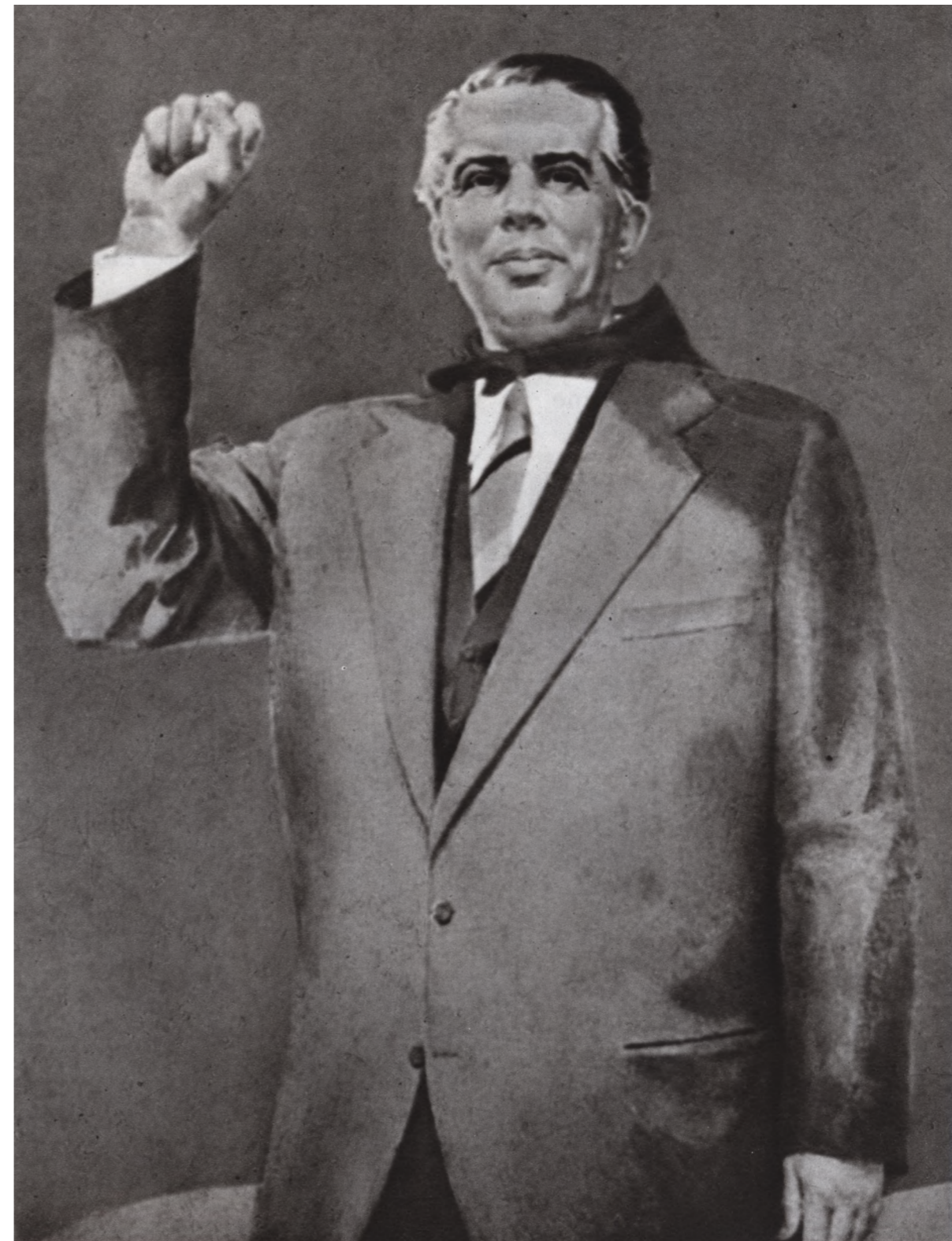
Korrik 1947

Monumenti i J.V. Stalinit në Qytetin «Stalin»

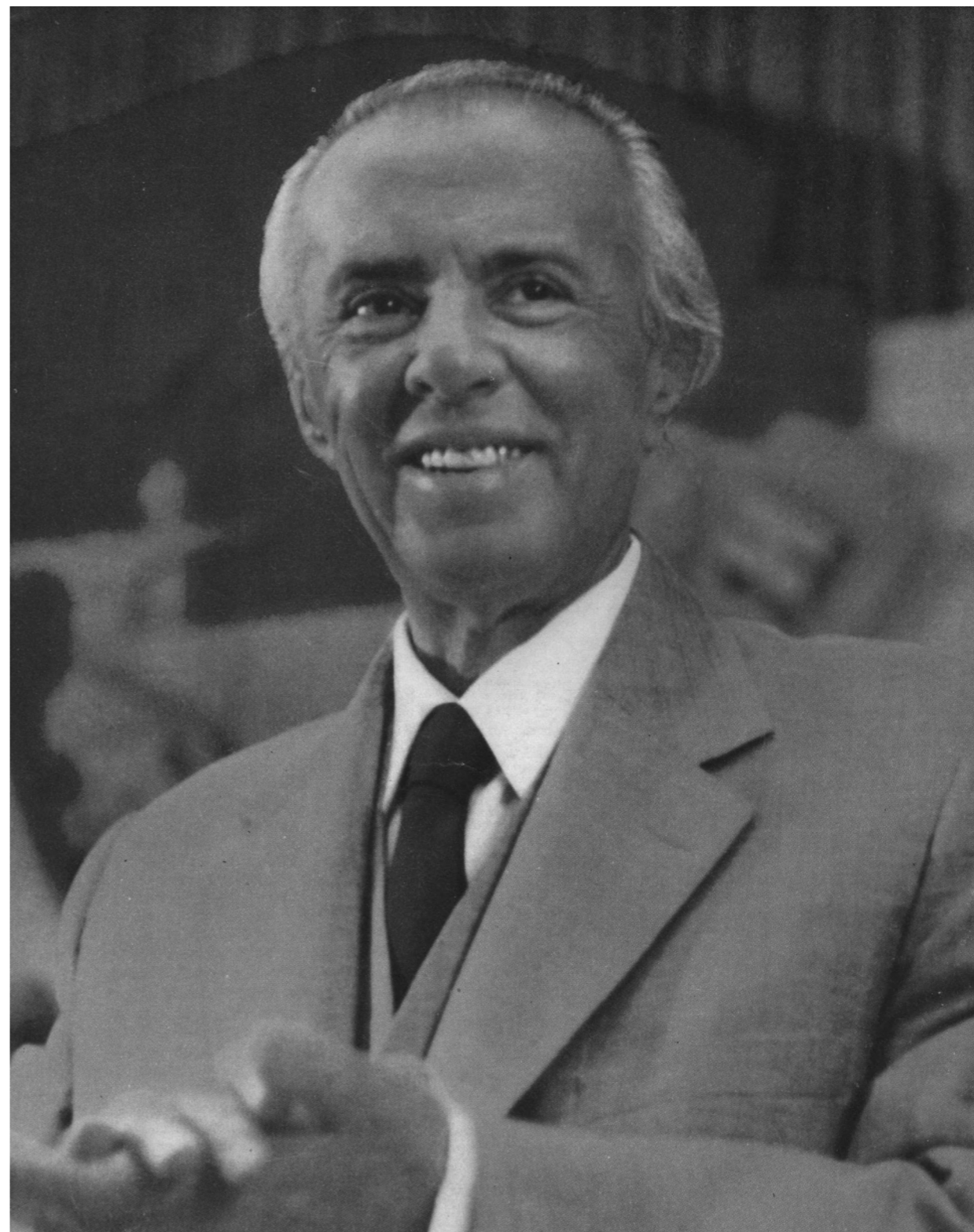

**PPSH MBRON E ZBATON ME BESNIKËRI MËSIMET E PAVDEKSHME
TË MARKSIT, ENGELISIT, LENINIT DHE STALINIT**

QËNDRIMI NDAJ MARKSIZËM-LLENINIZMIT ËSHTË NJË CËSHTJE KAPITALE PËR PARTINË KOMUNISTE E SHETITIN SOCIALIST. BESNIKËRIA NDAJ PARIMEVE TË TIJ DHE ZBATIMI I TYRE ME KORREKTËSI PËRCAKTON FATET E REVOLUCIONIT DHE NDËRTIMIN ME SUKSES TË SHOQËRISË SË RE.

NË SHQIP NE KEMI TANI GATI TËRË VEPRAT E MARKSIT, TË ENGELISIT, TË LENINIT E TË STALINIT. . . PUNONJËSIT TANË KANË NË DUAR THESARIN E MADH TË VEPRAVE TË SHOKUT ENVER HOXHA, KU ËSHTË PËRGJITHËSUAR NË MËNYRË TË THELLË E SHKENCORE PËRVOJA E REVOLUCIONIT DHE E NDËRTIMIT TONË SOCIALIST, LUFTA KUNDËR IMPERIALIZMIT E REVIZIONIZMIT.

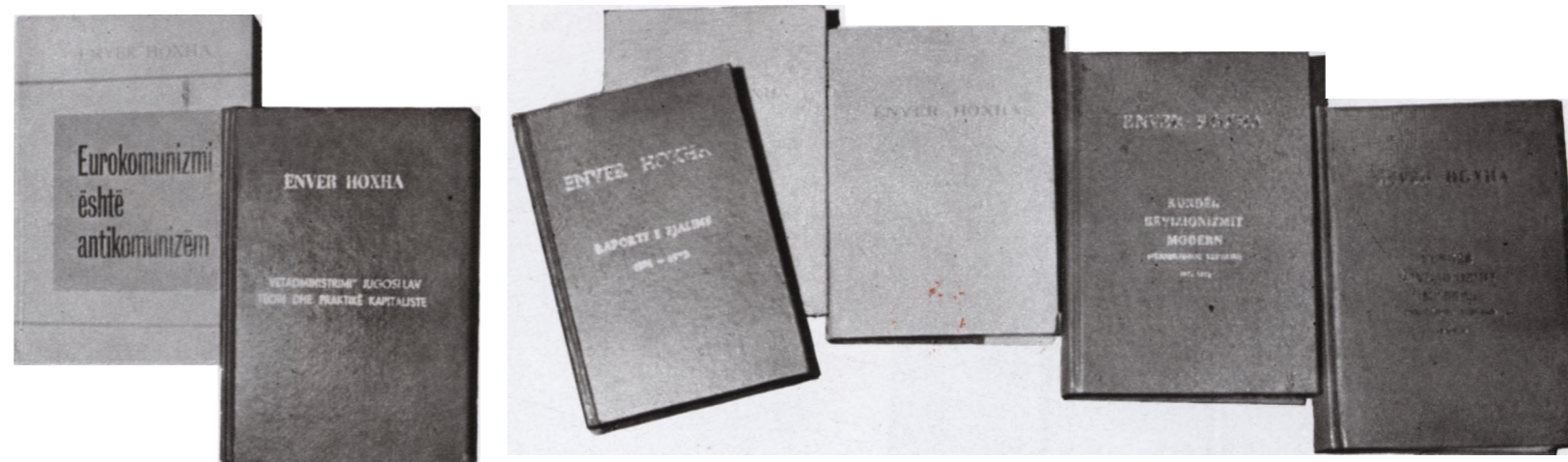
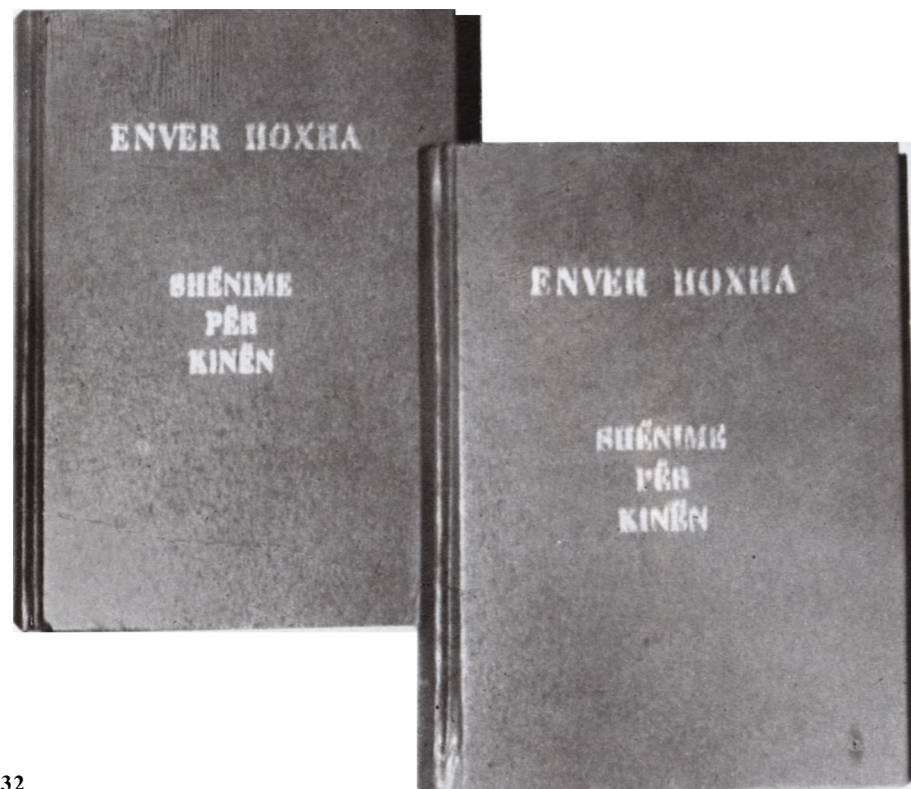
MARKSIZËM-LLENINIZMI... RRON E LULËZON SI IDEOLOGJI DHE SI REALITET, I MATERIALIZUAR NË SISTEMIN SHOQËROR SOCIALIST TË NGRITUR SIPAS MËSIMEVE TË TIJ. SHEMBULL PËR KËTË ËSHTË SHQIPËRIA SOCIALISTE, JANË PARTITË MARKSISTE-LLENINISTE, JANË ATA MILIONA E MILIONA PUNËTORË E FSHATARË QË ÇDO DITË LUFTOJNË PËR PËRMBYSJEN E BORGJEZISË, PËR DEMOKRACI E ÇLIRIM KOMBËTAR.

ENVER HOXHA

REVIZIONIZMI MODERN, QË ËSHTË VAZHDIMI I TEORIVE ANTIMARKSISTE TË PARTIVE TË INTERNACIONALES SË DYTË, TË SOCIALDEMOKRACISË EVROPIANE . . . E KA BURIMIN TE POLITIKA HEGJEMONISTE E IMPERIALIZMIT AMERIKAN. VARIANTET DHE KORRENTET E REVIZIONIZMIT MODERN KANË TË NJËJTAT BAZA E TË NJËJTËN STRATEGJI, ATO NDRYSHOJNË VETËM NË TAKTIKAT QË ZBATOJNË DHE NË FORMAT E LUFTËS QË PËRDORIN.

ENVER HOXHA

SHOQËRIA E SOTME KAPITALISTE, BORGJEZE E REVIZIONISTE ËSHTË E MBARSUR ME REVOLUCION DHE REVOLUCIONI KURDOHERË ËSHTË UDHËHEQUR E DO TË UDHËHIQET VETËM NGA IDETË E MARKSIT, ENGELISIT, LENINIT E STALINIT.

ENVER HOXHA

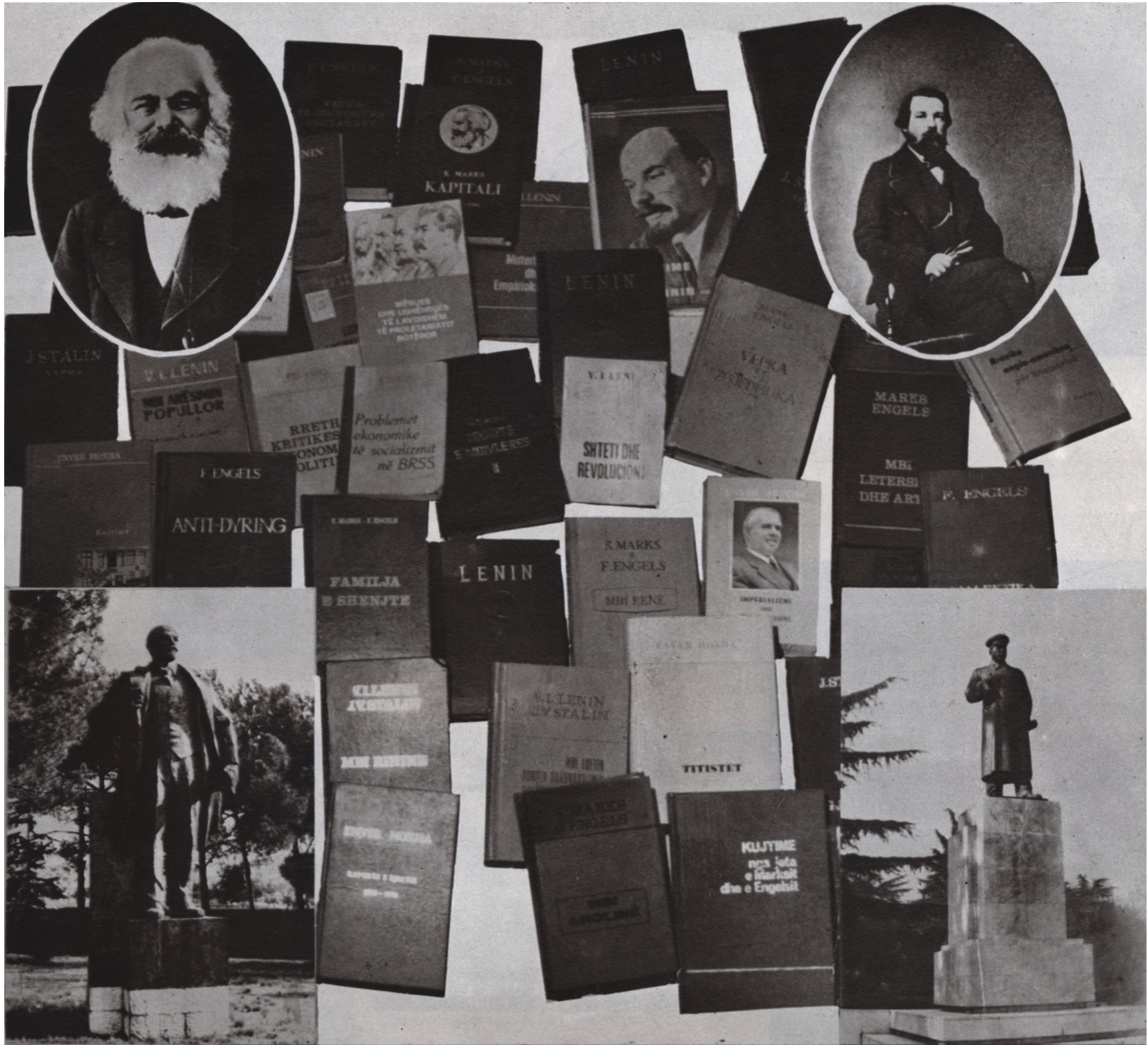
SITUATAT NUK JANË TË LEHTA, POR LE TË KUJTOJMË FJALËT OPTIMISTE TË STALINIT, SE «S'KA KALA QË NUK E MARRIN KOMUNISTËT». KY OPTIMIZËM REVOLUCIONAR BURON NGA VETË LIGJET OBJEKTIVE TË ZHVILLIMIT TË SHOQËRISË. KAPITALIZMI ËSHTË NJË REND I DËNUAR NGA HISTORIA PËR T'U LIKUIDUAR. ASGJË, AS REZISTENCA E TËRBUAR E BORGJEZISË, AS TRADHTIA E REVIZIONISTËVE MODERNË, NUK MUND TA SHPËTOJNË ATË NGA FUNDI I TIJ I PASHMANGSHËM. E ARDHMJA U PËRKET SOCIALIZMIT E KOMUNIZMIT.

ENVER HOXHA

HISTORIA I KA NGARKUAR KLASËS PUNËTORE MISIONIN TË BËHET VARRMIHËSE E KAPITALIZMIT. TË UDHËHEQË REVOLUCIONIN DHE TË NDËRTOJË SHOQËRINË E RE SOCIALISTE.

DREJT REVOLUCIONIT E SOCIALIZMIT ÇOJNË TË GJITHA KONTRADIKTAT E SHOQËRISË KAPITALISTE. VETËM REVOLUCIONI MUND T'I ZGJIDHË KËTO, VETËM AI MUND TA SHPËTOJË KLASËN PUNËTORE E MBARË NJERËZIMIN NGA SISTEMI KAPITALIST I SHTYPJES E I SHFRYTËZIMIT, I DHUNËS E I TERRORIT, I LUFTËS DHE I SHFAROSJES.

TANI PROLETARIATIT BOTËROR I KA MBETUR NJË THESAR I MADH, TEORIA DHE PRAKTIKA MARKSISTE-LENINISTE. AI DUHET TA STUDIOJË DHE TA ZBATOJË ATË ME KONSEKUENCË . . . KY ËSHTË KUSHT I DOMOSDOSHËM PËR TË LUFTUAR ME SUKSES KUNDËR IMPERIALIZMIT BOTËROR. KUNDËR SOCIALIMPERIALIZMIT, KUNDËR BORGJEZISË KAPITALISTE, KUNDËR REAKSIONIT BOTËROR . . . PARTIA JONË KA ECUR DHE DO TË ECË NË KËTË RRUGË. AJO MBI KOKË NUK KA VËNË, AS DO TË VËRË TJETËR VEÇ MARKSIZËM-LENINIZMIT.

ENVER HOXHA

**DATAT KRYESORE TË JETËS DHE TË VEPRIMTARISË REVOLUCIONARE
TË K. MARKSIT, F. ENGELSIT, V.I. LENINIT DHE J.V. STALINIT**

KLASIKËT E MARKSIZËM-LENINIZMIT

KARL MARKSI DHE FRIDRIH ENGELSI

1818, 5 maj	Në qytetin Trir (Krahina Renane e Prusisë), në familjen e një avokati lindi Karl Marksi.
1820, 28 nëntor	Në qytetin Barmen (Krahina Renane e Prusisë), në familjen e një fabrikanti tekstilesh lindi Fridrih Engelsi.
1830, vjeshtë — 24 shtator 1835	Marksi ndjek gjimnazin e Tririt; me mbarimin e tij merr diplomën e pjekurisë.
1834, 20 tetor — 15 shtator 1837	Engelsi ndjek gjimnazin në qytetin Elberfeld. Me këmbënguljen e të atit ai e lë gjimnazin, pa mbaruar klasën e fundit, dhe fillon të studiojë tregtinë.
1835, 15 tetor	Marksi hyn në fakultetin juridik të Universitetit të Bonit.
1836, gjysma e dytë e tetorit — 1838	Marksi shkon në Berlin dhe më 22 tetor regjistrohet student në Universitetin e Berlinit, ku vazhdon studimet në fakultetin juridik. Krahas mësimëve në universitet Marksi studion vetë historinë, letërsinë, historinë e arteve, filozofinë, sidomos veprat e Hegelit, duke nxjerrë nga teoria e tij konkluzione revolucionare; njihet me hegelianët e rinj.
1838, mesi i korrikut — mars 1841	Engelsi bën praktikë në një shoqëri tregtare të Bremenit. Në kohën e lirë nga puna merret me filozofi dhe letërsi; shkruan për revistën «Telegraph für Deutschland» («Telegrafi gjerman») artikullin «Letër nga Vupertali», në të cilin demaskon shfrytëzimin e punëtorëve nga ana e fabrikantëve të Vupertalit dhe boton në revistat kritike letrare një varg recensionesh dhe shënimesh. Në këtë periudhë formohen pikëpamjet e Engelsit si demokrat revolucionar.
1839 — mars 1841	Marksi shkruan disertacionin e doktoratit me temën «Ndryshimi ndërmjet filozofisë së natyrës të Demokritit dhe filozofisë së natyrës të Epikurit».
30 mars 1841	Marksi kryen Universitetin e Berlinit.
6 — 15 prill	Marksi dërgon në Universitetin e Jenës disertacionin që ka shkruar dhe merr diplomën e doktorit në filozofi.
Gjysma e dytë e shtatorit 1841 — 8 tetor 1842	Engelsi kryen shërbimin ushtarak në Berlin. Në kohën e lirë nga shërbimi ushtarak ndjek si dëgjues i lirë leksionet në Universitetin e Berlinit; vendos marrëdhënie të ngushta me hegelianët e «rinj», shkruan një varg veprash kundër filozofisë idealiste reaksionare të Shelingut dhe bashkëpunon në «Rheinische Zeitung» («Gazetën renane»).
Midis 15 janarit dhe 10 shkurtit 1842	Marksi shkruan artikullin «Shënime për instruksionin e fundit prusian në lidhje me censurën». Për arsye të censurës artikulli nuk qe e mundur të botohej në Gjermani dhe u botua në Zvicër në shkurt të vitit 1843 në përmbledhjen «Anekdotia zur neuesten deut-

Prill	Marksi fillon të bashkëpunojë në «Rheinische Zeitung».
Gjysma e parë e tetorit	Marksi shkon në Këln dhe që prej 15 tetorit bëhet redaktor i «Rheinische Zeitung»-ut. Nën drejtimin e tij gazeta merr një orientim gjithnjë më të përcaktuar demokratik revolucionar. Në artikujt e vet në këtë gazetë Marksi bëhet mbrojtës i zjarrtë i interesave të popullit. Gjatë kohës që Marksi është redaktor në «Rheinische Zeitung», fillon kalimi i tij nga idealizmi në materializëm dhe nga demokratizmi revolucionar në komunizëm.
Gjysma e dytë e nëntorit	Engelsi shkon në Angli për të mësuar punët e tregtisë në fabrikën e tekstileve të pambukta në Mançester. Rrugës për në Angli Engelsi viziton në Këln redaksinë e «Rheinische Zeitung»-ut, ku takohet për herë të parë me Marksine.
Dhjetor 1842 — gusht 1844	Engelsi studion marrëdhëniet shoqërore dhe politike në Angli, kushtet e jetesës dhe të punës së punëtorëve anglezë, njihet me lëvizjen çartiste, vendos lidhje me udhëheqësit e shoqërisë së fshehtë punëtorë gjermane Lidhja e të Drejtëve, bashkëpunon në shtypin socialist dhe demokratik. Engelsi studion veprat e ekonomistëve borgjezë dhe të përfaqësuesve të socializmit utopik. Gjatë qëndrimit në Angli Engelsi bëhet përfundimisht komunist dhe materialist.
17 mars	Marksi del nga redaksia e «Rheinische Zeitung»-ut sepse aksionarët e saj mendonin t'i jepnin gazetës një ton të matur dhe të arrinin në këtë mënyrë që ajo të mos ndalohej.
Verë	Marksi shkruan një vepër kushtuar kritikës së filozofisë hegeliane të së drejtës.
19 qershor	Marksi martohet me Zheni fon Vestfalen.
Fundi i tetorit	Marksi shkon në Paris, ku fillon të botojë revistën «Deutsch-Französische Jahrbucher» («Vjetari gjermano-francez»).
Vjeshtë 1843 — janar 1844	Marksi shkruan për «Deutsch-Französische Jahrbucher» artikujt: «Rreth çështjes çifute» dhe «Rreth kritikës së filozofisë hegeliane të së drejtës. Hyrje». Këta artikuj shënojnë kalimin përfundimtar të Marksit nga idealizmi në materializëm dhe nga demokratizmi revolucionar në komunizëm.
Nëntor 1843 — janar 1845	Në Paris Marksi vendos lidhje me demokratët dhe me socialistët francezë, me udhëheqësit e shoqërisë së fshehtë gjermane Lidhja e

	të Drejtëve dhe me udhëheqësit e pjesës më të madhe të shoqërive të fshehta punëtore franceze, ndjek shpesh mbledhjet e punëtorëve dhe të zëhtarëve gjermanë dhe francezë.
Fundi i 1843 — janar 1844	Engelsi shkruan për «Deutsch-Französische Jahrbucher» dy vepra: «Skica rreth kritikës së ekonomisë politike» dhe «Gjendja e Anglisë».
Fundi i shkurtit 1844	Në Paris del libri i parë, në dy gjuhë, i «Deutsch-Französische Jahrbucher», në të cilin vendin kryesor e zënë veprat e Marksit dhe të Engelsit. Ndërmjet Marksit dhe Engelsit fillon letërkëmbimi.
16 prill	Në lidhje me botimin e artikujve të Marksit në «Deutsch-Französische Jahrbucher» qeveria prusiane e akuzon Marksit për «tradhti shtetërore dhe fyerje të madhërisë së tij» dhe lëshon një urdhër arrestimi kundër Marksit, në rast se ai kalon kufirin prusian.
Prill-gusht	Marksit vazhdon studimin sistematik të ekonomisë politike, që kishte filluar në fund të vitit 1843 dhe hedh skicën e parë të kritikës së ekonomisë politike borgjeze në dorëshkrimet e veta ekonomiko-filozofike.
Gjysma e dytë e vitit	Marksit bashkëpunon në gazetën gjermane «Vorwärts!» («Përpara!»), që dilte në Paris, dhe merr pjesë në redaktimin e saj. Nën ndikimin e Marksit gazeta fillon të marrë karakter komunist.
Rreth 28 gushtit — 6 shtatorit	Në Paris ndodh takimi historik ndërmjet Marksit dhe Engelsit, që shënoi fillimin e miqësisë së tyre të madhe, të veprimtarisë së përbashkët shkencore dhe të luftës revolucionare për çështjen e proletariatit.
Shtator-nëntor	Marksit vazhdon punën në lidhje me librin «Familja e shenjtë ose Kritika e kritikës kritike», që ka filluar bashkë me Engelsin gjatë qëndrimit prej dhjetë ditësh të Engelsit në Paris.
Gjysma e dytë e shtatorit 1844 — mars 1845	Në Barmen Engelsi punon për librin «Gjendja e klasës punëtore në Angli» Njëkohësisht ai zhvillon një propagandë aktive të ideve socialiste dhe merr pjesë në organizimin e lëvizjes demokratike dhe socialiste në krahinën e Rinit.
16 janar 1845	Qeveria franceze, nën presionin e Prusisë, jep urdhër që Marksit dhe një varg bashkëpunëtorësh të gazetës «Vorwärts!» të dëbohen nga Franca.
3 shkurt	Marksit shkon në Bruksel.
Rreth 24 shkurtit	Del në dritë libri i K. Marksit dhe i F. Engelsit «Familja e shenjtë». Në këtë vepër u hodhën «themelet . . . e socializmit materialist revolucionar». (Lenin).
Pranverë	Marksit shkruan «Tezat mbi Fojerbahun» — dokument gjenial, që përmban embrionin e materializmit dialektik dhe historik.
Pas 5 prillit	Engelsi vjen në Bruksel te Marksit.
Fundi i majit	Në Lajpcig del libri i F. Engelsit «Gjendja e klasës punëtore në Angli», që u bë një «akuzë e tmerrshme kundër kapitalizmit dhe borgjezisë» (Lenin).
Rreth 12 korrikut	Marksit dhe Engelsi shkojnë në Angli me qëllim që të studiojnë letërsinë ekonomike angleze, si dhe të njihen më afër me jetën ekonomike politike të Anglisë dhe me lëvizjen punëtore angleze. Në Londër Marksit dhe Engelsi takohen me militantët e lëvizjes çartiste dhe me udhëheqësit e Lidhjes së të Drejtëve.

Rreth 24 gushtit

Shtator 1845 — verë 1846

Shtator 1845 — mars 1848

Fillimi i vitit 1846

30 mars

15 gusht

Janar — 15 qershor 1847

Fundi i janarit-shkurt

Fillimit i qershorit

Fundi i gushtit

Shtator 1847 — shkurt 1848

27 shtator 1847 — shkurt 1848

Fundi i tetorit — nëntor

Marksit dhe Engelsi kthehen nga Anglia në Bruksel.

Marksit dhe Engelsi punojnë për librin «Ideologjia gjermane», që shënoi një etapë të rëndësishme në përpunimin e bazave teorike, filozofike të partisë komuniste, të materializmit dialektik dhe historik.

Engelsi bashkëpunon në gazetën çartiste «The Northern Star» («Ylli i Veriut»), duke ndriçuar në faqet e saj gjendjen politike në Francë dhe në Gjermani.

Marksit dhe Engelsi krijojnë në Bruksel Komitetin e korrespondentëve komunistë, që kishte për qëllim bashkimin ideologjik dhe organizativ të përfaqësuesve të përparuar të lëvizjes punëtore dhe socialiste të vendeve të ndryshme. Duke përgatitur terrenin për themelimin e partisë proletare ndërkombëtare, ata bëjnë hapat për krijimin e komiteteve të korrespondentëve në Londër, në Paris dhe në Gjermani.

Në një mbledhje të Komitetit të korrespondentëve komunistë të Brukselit, në të cilën marrin pjesë Vajtlingu, letrari rus Anenkov dhe të tjerë, Marksit dhe Engelsi bëjnë një kritikë të ashpër të «socializmit të vërtetë» mikroborgjez dhe të komunizmit barazimtar trashanik të Vajtlingut.

I ngarkuar nga Komiteti i korrespondentëve komunistë të Brukselit Engelsi shkon në Paris për të organizuar komitetin e korrespondentëve, propagandën e komunizmit shkencor në radhët e punëtorëve dhe luftën kundër vajtingizmit, prudonizmit dhe «socializmit të vërtetë».

Marksit shkruan librin «Mjerimi i filozofisë». Përgjigje «Filozofisë së mjerimit» të zotit Prudon. Kjo vepër e Marksit — një nga veprat e para të marksizmit të pjekur — del në dritë në fillim të korrikut 1847.

Komiteti i Londrës i Lidhjes së të Drejtëve dërgon përfaqësuesin e tij I. Mol në Bruksel te Marksit dhe në Paris te Engelsi, duke u propozuar që të hyjnë në Lidhje, të marrin pjesë në riorganizimin e saj dhe në përpunimin e programit. Në përfundim të bisedimeve Marksit dhe Engelsi japin pëlqimin e tyre për të hyrë në Lidhje.

Në Londër mbahet Kongresi i Parë i Lidhjes së Komunistëve. Si delegat i komunave të Lidhjes në Paris Engelsi merr pjesë aktive në punimet e kongresit.

Marksit dhe Engelsi organizojnë në Bruksel Shoqërinë Punëtore Gjermane, në të cilën zhvillojnë propagandën e ideve të komunizmit shkencor.

Marksit dhe Engelsi bashkëpunojnë me gazetën «Deutsche-Brussler Zeitung» («Gazeta Gjermane e Brukselit»). Nën ndikimin e tyre gazeta bëhet organ i propagandës revolucionare demokratike dhe komuniste.

Marksit dhe Engelsi marrin pjesë aktive në themelimin dhe në veprimtarinë e Shoqatës Demokratike në Bruksel. Nën drejtimin e Marksit, që u zgjodh nënkryetar, Shoqata vendos lidhje me lëvizjen demokratike të vendeve të tjera, në mënyrë të veçantë me shoqërinë «Demokratët Vëllezër» në Londër.

I ngarkuar nga Komiteti i Lidhjes së Komunistëve i rrethit të Parisit, Engelsi harton projektprogramin e Lidhjes me titull «Parimet e komunizmit».

29 nëntor — 8 dhjetor Marksii dhe Engelsii marrin pjesë aktive në punimet e Kongresit II të Lidhjes së Komunistëve në Londër. Pikëpamjet e Marksit dhe të Engelsit gjejnë miratim të plotë në Kongres. Kongresi i ngarkon të hartojnë programin e Lidhjes në trajtën e një manifesti.

Gjysma e dytë e dhjetorit Marksii lexon disa leksione për punën me mëditje dhe për kapitalin në Shoqërinë Punëtore Gjermane në Bruksel.

29 janar 1848 Qeveria franceze e dëbon Engelsin nga Franca për veprimtari revolucionare në radhët e punëtorëve. Më 31 janar ai arrin në Bruksel.

Rreth 24 shkurtit Në Londër del në dritë «Manifesti i Partisë Komuniste» i shkruar nga Marksii dhe Engelsii — dokumenti i parë programatik i komunizmit shkencor.

4 mars Marksii arrestohet dhe dëbohet nga Belgjika për pjesëmarrje aktive në lëvizjen republikane, që u zhvillua në Bruksel nën ndikimin e revolucionit të shkurtit në Francë.

5 mars Marksii arrin në Paris, ku, në bazë të urdhrimit të marrë nga Komiteti Qendror, krijon një Komitet Qendror të ri të Lidhjes së Komunistëve. Marksii zgjidhet kryetar i Komitetit.

Rreth 21 marsit Engelsii shkon në Paris, ku merr pjesë menjëherë në punën e Komitetit Qendror të Lidhjes së Komunistëve, në përbërjen e të cilit ai ishte zgjedhur në mungesë.

Midis 21 dhe 29 marsit Në lidhje me revolucionin që kishte filluar në Gjermani, Marksii dhe Engelsii përpunojnë platformën politike të Lidhjes së Komunistëve në revolucion — «Kërkesat e Partisë Komuniste në Gjermani», të cilat në formë trakti bashkë me «Manifestin e Partisë Komuniste» u shpërndahen punëtorëve që shkojnë në Gjermani.

Rreth 5 prillit Marksii dhe Engelsii lënë Parisin dhe shkojnë në Gjermani për të marrë pjesë drejtpërsëdrejti në revolucion.

1 qershor Marksii dhe Engelsii fillojnë të botojnë në Këln «Neue Rheinische Zeitung»-un («Gazetën e re renane»). Në faqet e kësaj gazete ata luftojnë për një republikë demokratike gjermane të bashkuar. Marksii dhe Engelsii shkruajnë në gazetë artikuj të shumtë për të mbrojtur punëtorët kryengritës të Parisit, kryengritjet e masave popullore të Pragës dhe të Vjenës, bëjnë thirrje që të përkrahen lëvizjet nacionalçlirimtare të polonezëve, italianëve dhe hungarezëve.

Krahas botimit të gazetës Marksii dhe Engelsii zhvillojnë një veprimtari të madhe revolucionare praktike, në mënyrë të veçantë në Shoqërinë Demokratike të Këlnit dhe në Lidhjen Punëtore të Këlnit.

Fundi i shtatorit Pasi është në rrezik të arrestohet, Engelsii shkon në Belgjikë, ku atë e arrestojnë dhe e dërgojnë në kufirin francez. Pasi qëndron disa ditë në Paris, Engelsii shkon në Zvicër dhe vendoset në Bernë. Ai merr pjesë në lëvizjen punëtore zvicerane dhe shkruan artikuj për «Neue Rheinische Zeitung»-un.

Rreth 11 janarit 1849 Engelsii kthehet në Këln.

7 shkurt Marksii dhe Engelsii marrin fjalën në procesin e kurdisur kundër «Neue Rheinische Zeitung»-ut, në lidhje me akuzën për fyerjen e autoriteteve. Gjyqi u jep Marksit dhe Engelsit pafajësinë.

8 shkurt Marksii merr fjalën në procesin ku ai ishte i akuzuar si anëtar i Komitetit të demokratëve të rrethit të Rinit për «nxitje për kryengritje». Gjyqi i jep Marksit pafajësinë.

10 — 15 maj

Engelsii merr pjesë në kryengritjen e Elberfeldit: drejton ngritjen e fortifikimeve të mbrojtjes, mbikëqyr të gjitha barrikatat dhe artillerinë e qytetit.

19 maj

Në lidhje me dëbimin e Marksit nga Prusia dhe me ndjekjet kundër Engelsit dhe redaktorëve të tjerë pushon botimi i «Neue Rheinische Zeitung»-ut. Numri i fundit i gazetës, i shtypur me ngjyrë të kuqe, del në disa mijëra copë. Në mesazhin e lamtumirës drejtuar punëtorëve të Këlnit redaktorët e gazetës deklaruan se «fjala e tyre e fundit gjithnjë dhe kudo do të jetë: **çlirimi i klasës punëtore!**».

20 — 21 maj

Pas mbylljes së «Neue Rheinische Zeitung»-ut Marksii dhe Engelsii shkojnë në Gjermaninë Jugperëndimore të pushtuar nga kryengritja.

Rreth 1 qershorit

Marksii shkon në Paris, ku priteshin ngjarje revolucionare të mëdha.

6 qershor

Qeveria prusiane urdhëron arrestimin e Engelsit.

13 qershor — 12 korrik

Engelsii merr pjesë drejtpërsëdrejti në betejat revolucionare që u zhvilluan në Baden dhe në Pfalç. Pas disfatës së ushtrisë kryengritëse të Badenit dhe të Pfalçit ai, bashkë me njësitet e kryengritësve, është një nga të fundit që kalon kufirin e Zvicrës.

24 gusht

Marksii, duke mos dashur t'i bindet urdhrimit të qeverisë franceze për dëbimin e tij nga Parisi në një pjesë moçalore dhe të pashëndetshme të Bretanjes, emigron në Londër.

Fillimi i tetorit

Engelsii largohet nga Zvicra dhe shkon përmes Italisë në Londër te Marksii.

Rreth 10 nëntorit

Engelsii arrin në Londër, ku merr pjesë në punën e Komitetit Qendror të Lidhjes së Komunistëve.

Mars 1850

Marksii dhe Engelsii shkruajnë «Thirrjen e Komitetit Qendror të Lidhjes së Komunistëve», në të cilën ftojnë për forcimin e Lidhjes, për krijimin e një partie proletare të pavarur dhe përcaktojnë taktikën e luftës së proletariatit në revolucionin e ardhshëm. «Thirrja» përmban idenë e revolucionit të vazhdueshëm.

Mars — nëntor

Marksii dhe Engelsii nxjerrin 6 numra të revistës «Neue Rheinische Zeitung. Politisch-ökonomische Revue» («Gazeta e re renane. Revistë politiko-ekonomike»), në të cilën botohet vepra e Marksit «Lufta e klasave në Francë prej vitit 1848 deri në vitin 1850», veprat e Engelsit: «Fushata gjermane për kushtetutën perandorake» dhe «Lufta fshatare në Gjermani», si dhe një varg pasqyrash ndërkombëtare dhe artikujsh të tjerë të shkruar prej tyre. Në veprat e botuara në këtë revistë, Marksii dhe Engelsii bëjnë bilancin e revolucionit të viteve 1848—1849 dhe e zhvillojnë më tej teorinë e tyre revolucionare.

15 shtator

Në një mbledhje të Komitetit Qendror të Lidhjes së Komunistëve Marksii i bën një kritikë të ashpër taktikës oportuniste «të majtë» të anëtarëve të Komitetit Vilih dhe Shaper. Në këtë mbledhje vërtetohet një përçarje. Shumica e Komitetit përkrah vijën e Marksit dhe të Engelsit; vendoset që vendqëndrimi i Komitetit Qendror të transferohet në Këln.

Fundi i shtatorit

Marksii rifillon punën në lidhje me veprën e vet mbi ekonominë politike; tani e tutje pothuajse çdo ditë ai punon në Muzeun Britanik, ku lexon një numër të madh librash dhe nxjerr pjesë të shumta prej tyre.

Mesi i nëntorit	Engelsi transferohet në Mançester kryesisht për të ndihmuar materialisht Marksën dhe për t'i dhënë mundësinë që të vazhdonte punimin e teorisë ekonomike.
1851 — 1852	Engelsi studion rusishten dhe gjuhë të tjera sllave.
Qershor 1851 — maj 1856	Marksë dhe Engelsi bashkëpunojnë në organet çartiste «Notes to the People» («Shënime për popullin») dhe «People's Paper» («Gazeta popullore»), duke ndihmuar gjithashtu në redaktimin e tyre.
Gusht 1851 — mars 1862	Marksë bashkëpunon në gazetën përparimtare amerikane «New-York Daily Tribune» («Tribuna e Nju-Jorkut»). Engelsi e ndihmon vazhdimisht Marksën në punën e tij për gazetën: ai shkruan një sërë artikujsh me titull «Revolucioni dhe kundërrevolucioni në Gjermani» dhe shumë artikuj të tjerë. Gjatë 10 vjetëve Marksë dhe Engelsi kanë shkruar për «New-York Daily Tribune» shumë artikuj për lëvizjen nacionalçlirimtare në Spanjë, për luftën e Krimesë, për ngjarjet në Angli, Gjermani, Francë, Itali dhe në vende të tjera.
Dhjetor 1851 — mars 1852	Marksë shkruan veprën «Tetëmbëdhjetë Brymeri i Lui Bonapartit» që del në maj të vitit 1852 në revistën komuniste gjermane «Die Revolution» («Revolucioni») që botohej në SHBA. Në këtë vepër Marksë në bazë të përvojës së revolucionit të viteve 1848-1849 nxjerr përfundimin më të rëndësishëm në lidhje me çështjen e shtetit — përfundimin për domosdoshmërinë që proletariati ta thyejë makinën shtetërore borgjeze.
Tetor — dhjetor 1852	Marksë dhe Engelsi demaskojnë në letra dhe artikuj veprimet e qeverisë prusiane, që ka kurdisur procesin kundër anëtarëve të Komitetit Qendror të Lidhjes së Komunistëve të Këlnit. Marksë shkruan një broshurë të posaçme me titull «Zbulime për procesin e Këlnit kundër komunistëve», e cila del në dritë në janar të vitit 1853.
17 nëntor	Meqenëse kushtet e luftës së klasës të proletariatit kishin ndryshuar pas disfatës së revolucionit të viteve 1848—1849 dhe ishte arrestuar bërthama udhëheqëse e Lidhjes së Komunistëve në Gjermani, me propozim të Marksit Lidhja e shpall veten të shpërndarë.
Janar — dhjetor 1855	Marksë bashkëpunon në gazetën demokratike «Neue Oder-Zeitung» («Gazeta e re e Oderit»), duke botuar në të artikuj për gjendjen në Angli dhe në Francë, si dhe për luftën e Krimesë.
Janar — maj 1857	Marksë dhe Engelsi shkruajnë një varg artikujsh në «New-York Daily Tribune» kundër luftës grabitqare të kolonizatorëve anglezë në Kinë.
30 qershor 1857 — shtator 1858	Në lidhje me kryengritjen nacionalçlirimtare në Indi kundër shtypjes koloniale angleze Marksë dhe Engelsi shkruajnë për «New-York Daily Tribune» një numër të madh artikujsh, duke demaskuar në ta politikën kolonizuese dhe barbarizmat e anglezëve ndaj popujve të Indisë.
Korrik 1857 — nëntor 1860	Marksë bashkëpunon në «Enciklopedinë e re amerikane». Me kërkesën e saj Engelsi shkruan për enciklopedinë një numër të madh artikujsh për çështje ushtarake.
Gusht — shtator	Marksë shkruan «Hyrjen» për veprën «Rreth kritikës së ekonomisë politike».
Tetor 1857 — shkurt 1858	Marksë dhe Engelsi ndjekin me vëmendje zhvillimin e krizës ekonomike që ka filluar në Amerikë dhe në vendet e Evropës, duke

Tetor 1857 — mars 1858	Marksë e intensifikon punën lidhur me ekonominë politike, në mënyrë që gjithë vepra të përfundojë para se të fillojnë ngjarjet revolucionare. Dorëshkrimi i madh që ai shkroi për «Tiparet kryesore të kritikës së ekonomisë politike» (rreth 50 fletë tipografike) ka qenë në thelb skica e parë e tri vëllimeve të «Kapitalit».
Janar 1859 — shtator 1860	Marksë dhe Engelsi në artikujt e tyre në «New-York Daily Tribune» dhe në organe të tjera të shtypit, si dhe në broshurat «Poja dhe Rini» dhe «Savoja, Nica dhe Rini», të shkruar nga Engelsi, mbrojnë rrugën demokratike revolucionare të bashkimit të Italisë si dhe të Gjermanisë.
Fillimi i qershorit	Del në dritë vepra e Marksit «Rreth kritikës së ekonomisë politike». Botim i parë.
Fillimi i korrikut — 20 gusht	Marksë merr pjesë nga afër në botimin e gazetës punëtore gjermane «Das Volk» («Populli»), që dilte në Londër. Botimi i gazetës pezullohet për mungesë të hollash.
1 dhjetor 1860	Del në dritë pamfleti i Marksit «Zoti Fogt».
Gusht 1861 — qershor 1863	Ma'rkë shkruan vazhdimin e librit «Rreth kritikës së ekonomisë politike». Gjatë procesit të punës me dorëshkrimin ai e ndryshon planin e veprës së tij dhe vendos ta botojë si vepër më vete me titull «Kapitali» dhe me nëntitull «Rreth kritikës së ekonomisë politike». Pjesa më e madhe e dorëshkrimit të këtyre viteve përbëhet nga pjesa historiko-kritike — «Teoria e mbivlerës».
Tetor 1861 — nëntor 1862	Marksë dhe Engelsi shkruajnë për gazetën përparimtare «Die Presse» («Shtypi») të Vjenës dhe për organe të tjera të shtypit artikuj mbi Luftën Civile në Amerikë, në të cilën ata përkrahin luftën çlirimtare të banorëve të Veriut kundër Jugut skllavopronar.
Korrik 1863 — dhjetor 1865	Marksë punon për redaktimin e tri vëllimeve të «Kapitalit».
28 shtator 1864	Në një miting në Sent-Martins Holl në Londër themelohet Shoqata Ndërkombëtare e Punëtorëve (Internacionalja e Parë). Marksë zgjidhet anëtar i Komitetit të Përkohshëm.
21 — 27 tetor	Marksë shkruan «Manifestin kushtetues» dhe «Statutin e përkohshëm» të Shoqatës Ndërkombëtare të Punëtorëve.
Fundi i janarit — 23 shkurt 1865	Marksë dhe Engelsi bashkëpunojnë në gazetën gjermane «Sozial-Demokrat» («Socialdemokrati»), duke shpresuar se do të mundin ta shfrytëzojnë atë për të propaganduar parimet revolucionare të Internacionales në mes të punëtorëve gjermanë dhe për të demaskuar socializmin e qeverisë mbretërore prusiane të Lasalit. Pasi binden se redaktori i gazetës, lasaliani Shvejcer, përkrahte politikën e ndjekur nga Bismarku për bashkimin e Gjermanisë nga lart, me anë të luftërave dinastike, Marksë dhe Engelsi i presin marrëdhëniet me gazetën.
20 dhe 27 qershor	Marksë mban një referat në mbledhjen e Këshillit të Përgjithshëm të Shoqatës Ndërkombëtare të Punëtorëve për pagën, çmimin dhe fitimin.
25 — 29 shtator	Marksë merr pjesë aktive në Konferencën I të Shoqatës Ndërkombëtare të Punëtorëve që zhvillohet në Londër.

Janar 1866 — mars 1867 Marksii punon për t'i dhënë fund redaktimit të vëllimit I të «Kapitalit» dhe për ta përgatitur për shtyp.

Mars — prill Marksii shkruan serinë e artikujve «Ç'i duhet klasës punëtore Polonia?», të drejtuar kundër prudonistëve, që e injoronin çështjen kombëtare. Duke mos pasur mundësi të merrte drejtpërsëdrejti pjesë në punimet e Këshillit të Përgjithshëm, Engelsi e ndihmon vazhdimisht Marksii në luftën e tij kundër rrymave armiqësore në lëvizjen punëtore.

25 — 31 korrik Marksii shkruan instruksionin për delegatët e Këshillit të Përgjithshëm në Kongresin I të Internacionales në Gjenevë.

10 prill 1867 Me të mbaruar punën për vëllimin I të «Kapitalit», Marksii ia çon personalisht dorëshkrimin botuesit në Hamburg.

19 maj Marksii kthehet në Londër.

16 gusht Në orën 2 të natës Marksii i jep fund kontrollimit të fletës së fundit të korrekturës së vëllimit I të «Kapitalit» dhe i shkruan Engelsit një letër plot mirënjohje për ndihmën vetëmohuese që i ka dhënë në krijimin e kësaj veprë.

14 shtator Del në dritë vëllimi I i veprës së pavdekshme të Marksit — «Kapitali».

12 tetor 1867 — fundi i qershorit 1868 Për popullarizimin e «Kapitalit» Engelsi shkruan një varg recensio-nesh.

Prill — maj 1868 Marksii rifillon punën për vëllimin II dhe për vëllimin III të «Kapitalit». Deri në fund të jetës ai vazhdon të punojë për veprën e tij kryesore.

1 korrik 1869 Engelsi shkëputet nga tregtia që urrente — ai del nga firma tregtare në Mançester dhe prej asaj kohe i kushtohet i tëri veprimtarisë së partisë, asaj shkencore dhe publicistike.

Fundi i korrikut 1869 — korrik 1870 Engelsi punon për librin mbi historinë e Irlandës. Kjo vepër mbetet e pambaruar.

Nëntor Në lidhje me punën që bën për vëllimin III të «Kapitalit», në mënyrë të veçantë në lidhje me përpunimin e çështjes së rentës së tokës, Marksii fillon të studiojë rasishten dhe letërsinë ekonomike ruse. Në vitet 1870—1880 ai lexon veprat e Flerovskit, Çernishevskit, Skrebickit, Koshelevit, Skaldinit etj. Ai studion, gjithashtu, përmbledhjet e statistikave dhe shumë materiale të tjera rasisht. Këto materiale ai i merrte nga një varg shkencëtarësh dhe personalitetesh politike ruse, me të cilët kishte letërkëmbim.

Nëntor — dhjetor Në fjalimet e veta në mbledhjet e Këshillit të Përgjithshëm mbi çështjen irlandeze Marksii, duke mbrojtur parimet e internacionalizmit proletar, provon se është e domosdoshme që klasa punëtore të përkrahë lëvizjen nacionalçlirimtare të popujve të shtypur.

24 mars 1870 Në një letër drejtuar seksionit rus të Internacionales së Parë në Gjenevë Marksii njofton se pranon të jetë përfaqësuesi i tij në Këshillin e Përgjithshëm.

23 korrik Në lidhje me luftën franko-prusiane që kishte filluar, Marksii, i ngarkuar nga Këshilli i Përgjithshëm, shkruan thirrjen drejtuar anëtarëve të Internacionales në Evropë dhe në Amerikë, në të cilën zbulon karakterin e luftës dhe thekson se aleanca e punëtorëve të të gjitha vendeve, në fund të fundit, do të zhdukë çdo luftë.

27 korrik 1870 — 1 shkurt 1871

9 shtator

Rreth 18 shtatorit

4 tetor

Pas 18 marsit — maj 1871

30 maj

17 — 23 shtator

5 mars 1872

Fillimi i prillit

Gjysma e dytë e majit 1872 — janar 1873

1 — 7 shtator

18 — 28 mars 1875

Engelsi shkruan një varg artikujsh rreth luftës franko-prusiane për «Pall Mall Gazette» të Londrës.

Pas disfatës së ushtrisë franceze në Sedan dhe vendosjes së republikës në Francë Marksii shkruan thirrjen e dytë të Këshillit të Përgjithshëm në lidhje me luftën franko-prusiane.

Engelsi shkon nga Mançesteri në Londër dhe vendoset afër shtëpisë së Marksit.

Engelsi zgjidhet në përbërjen e Këshillit të Përgjithshëm të Internacionales, ku ai ngarkohet me detyrën e sekretarit-korrespondent për Belgjikën, më vonë për Spanjën dhe Italinë; përkohësisht ai kryen detyrën e sekretarit edhe për një varg vendesh të tjera.

Në lidhje me fitoren e revolucionit në Paris dhe ngritjen e Komunës, Marksii dhe Engelsi organizojnë manifestime në masë të punëtorëve në vende të ndryshme në mbrojtje të Komunës së Parisit. Ata mbajnë lidhje me komunarët dhe i ndihmojnë me këshilla dhe udhëzime. Në letrat drejtuar Kugelmannit Marksii tregon rëndësinë historike të Komunës dhe zbulon gabimet e saj.

Këshilli i Përgjithshëm pranon thirrjen «Lufta civile në Francë» të shkruar nga Marksii, në të cilën Marksii vë në dukje rëndësinë historiko-botërore të Komunës së Parisit, si orvatje e parë për të krijuar shtetin e ri proletar.

Marksii drejton Konferencën e Internacionales së Parë që u mbajt në Londër. Në luftën kundër bakunistëve Marksii dhe Engelsi arrijnë që konferenca të pranojë një rezolucion mbi domosdoshmërinë e luftës politike të klasës punëtore dhe krijimin në çdo vend të një partie proletare të pavarur.

Në një mbledhje të Këshillit të Përgjithshëm pranohet qarkorja e fshehtë e shkruar nga Marksii dhe Engelsi «Përçarjet e rreme në Internacionalen», në të cilën demaskohen intrigat, puna përçarëse me dy faqe e bakunistëve në Internacionalen.

Marksii merr nga Danielsoni një kopje të përkthimit rasisht të vëllimit I të «Kapitalit», që sapo ka dalë në dritë.

Engelsi shkruan për gazetën «Der Volksstaat» («Shteti popullor»), organ i socialdemokracisë gjermane, serinë e artikujve «Rreth çështjes së banesave», që doli gjithashtu si botim më vete.

Marksii dhe Engelsi marrin pjesë në Kongresin V, në fakt, të fundit, të Internacionales së Parë në Hagë. Në kongres ata arrijnë që të përfshihet në statut pika për formimin në çdo vend të partive proletare të pavarura: kongresi dënon me vendosmëri anarkistët dhe përjashton nga Internacionalja udhëheqësit e tyre — Bakuninin dhe Gijomin. Me propozim të Marksit dhe të Engelsit vendqëndrimi i Këshillit të Përgjithshëm transferohet në Nju-Jork.

Në lidhje me bashkimin e afërt të ajzenahasve dhe të lasalianëve në Kongresin e Gotës dhe me botimin e projektprogramit të partisë së ardhshme, Engelsi në një letër që i drejton Bebelit në emrin e vet dhe në emër të Marksit i kritikon ashpër ajzenahasit për lëshimet që ata u kanë bërë lasalianëve në çështjet parimore të teorisë revolucionare.

5 maj Marksi shkruan «Kritikën e programit të Gotës», në të cilën formulon një varg tezash shumë të rëndësishme të komunizmit shkencor — mbi periudhën e kalimit dhe diktaturën e proletariatit, mbi dy fazat e shoqërisë komuniste.

Fillimi i korrikut 1878 Del si botim më vete vepra e Engelsit «Anti-Dyring», që ishte botuar në vitet 1877—1878 në gazetën «Vorwärts», në të cilën «analizohen çështjet më të rëndësishme nga fusha e filozofisë, e shkencave të natyrës dhe e shkencave shoqërore» (**Lenin**).

17 — 18 shtator 1879 Marksi dhe Engelsi u dërgojnë Bebelit, Libknehtit, Brakes dhe militantëve të tjerë të Partisë Socialdemokrate të Gjermanisë një letër-qarkore, në të cilën demaskojnë oportunizmin e Bernshtajnit, të Hëhbergut dhe Shramit dhe kritikojnë qëndrimin oportunist të udhëheqjes së partisë.

20 mars — 5 maj 1880 Për propagandimin e ideve të komunizmit shkencor në radhët e punëtorëve francezë Engelsi boton në «Revue Socialiste» («Revistën socialiste») veprën e vet «Zhvillimi i socializmit nga utopia në shkencë», që përbëhet nga tre kapituj të «Anti-Dyringut». Kjo vepër, e cila u botua pastaj edhe si broshurë dhe u përkthye në gjuhë të tjera, luajti një rol të madh në përhapjen e marksizmit.

Prill Marksi dhe Engelsi ndihmojnë themeluesit e Partisë Punëtore Franceze Ged dhe Lafarg të hartojnë programin e partisë.

1880 — 1882 Engelsi vazhdon të shkruajë «Dialektikën e natyrës», që e ka filluar qysh më 1873.

Rreth 1 majit — fillimi 1 gushtit 1881 Engelsi shkruan një varg artikujsh për organin e tredunioneve angleze «The Labour Standard» («Flamuri i punës»).

2 dhjetor Vdes gruaja e Marksit — Zheni Marics.

21 janar 1882 Marksi dhe Engelsi shkruajnë parathënien për botimin rusisht të «Manifestit të Partisë Komuniste», në të cilën ata e cilësojnë Rusinë si detachment pararojë të lëvizjes revolucionare në Evropë.

Shkurt — tetor Gjendja shëndetësore e Marksit keqësohet në mënyrë të ndjeshme. Bën udhëtimet e tij për mjekim në Algjeri, Francë dhe Zvicër.

11 janar 1883 Vdes e bija më e madhe e Marksit — Zheni Longe.

14 mars 1883 Në orën 2 e 45 minuta të ditës vdes Karl Marksi.

17 mars Karl Marksi varroset në varrezat Hajgejt të Londrës. Engelsi mban në varrin e Marksit një fjalim, të cilin e përfundon me fjalët profetike: «Edhe emri edhe vepra e tij do të mbijetojnë në shekuj!»

Gjysma e dytë e marsit — prill Engelsi merr nga militantët e lëvizjes punëtore të vendeve të ndryshme letra të shumta që shprehin pikëllimin e thellë për vdekjen e Karl Marksit. Njëkohësisht në këto letra shprehet bindja se Engelsi do ta bëjë atë punë vigane që nevojitet për të përfunduar veprat e papërfunduara të Marksit, se ai do ta udhëheqë edhe në të ardhmen lëvizjen socialiste ndërkombëtare.

«Pas vdekjes së Marksit Engelsi vazhdoi të ishte i vetmi këshilltar dhe udhëheqës i socialistëve evropianë... Të gjithë ata përfitonin nga thesari i pasur i dijeve dhe i përvojës së Engelsit» (**Lenin**).

Prill — qershor Engelsi studion trashëgiminë e dorëshkrimeve të Marksit. Një nga detyrat kryesore të jetës së tij mbetet përfundimi i veprave teorike

të Marksit dhe në radhë të parë botimi i vëllimit II dhe vëllimit III të «Kapitalit».

Maj 1884 — shkurt 1885

Engelsi punon për të përgatitur për shtyp vëllimin II të «Kapitalit», i cili del në dritë më 1885. Me ta mbaruar këtë punë, Engelsi fillon menjëherë të përgatitë për shtyp dorëshkrimet e vëllimit III të «Kapitalit».

Fillimi i tetorit

Del në dritë libri i Engelsit «Origjina e familjes, e pronës private dhe e shtetit», në të cilin janë hedhur bazat e studimit marksist të nistorisë së shoqërisë primitive dhe «është shprehur me qartësinë më të madhe ideja themelore e marksizmit në lidhje me rolin historik dhe rëndësinë e shtetit» (**Lenin**).

Dhjetor

Engelsi përkrah Eleonora Marks-Evelingun dhe Eduard Evelingun në luftën e tyre kundër udhëheqjes oportuniste të Federatës Socialdemokrate. Edhe në të ardhmen Engelsi zhvillon një luftë të vazhdueshme kundër sektarizmit dhe reformizmit në lëvizjen punëtore të Anglisë, duke përkrahur gjithnjë përfaqësuesit e përparuar të lëvizjes punëtore angleze në luftën e tyre për krijimin e një partie proletare.

23 prill 1885

Në një letër drejtuar përfaqësueses së grupit «Çlirimi i Punës» V.I. Zasuliç, me të cilën Engelsi kishte letërkëmbim të vazhdueshëm që prej vitit 1883, ai shpreh gëzimin që në Rusi janë formuar ithtarë të teorisë së Marksit. «Ky është një përparim, — shkruan Engelsi, — i cili do të ketë rëndësi shumë të madhe për zhvillimin e lëvizjes revolucionare në Rusi».

29 nëntor 1886

Në një letër dërguar militantit të lëvizjes punëtore amerikane dhe ndërkombëtare, P.A. Zorges; Engelsi kritikon ashpër socialistët gjermanë në Amerikë për pazotësinë e tyre për ta zbatuar teorinë e komunizmit shkencor në kushtet konkrete të vendit, për doktrinazim dhe dogmatizim, për taktikë sektare ndaj lëvizjes punëtore amerikane.

26 janar 1887

Engelsi shkruan parathënien për botimin amerikan të librit të tij «Gjendja e klasës punëtore në Angli», në të cilën bën një analizë të gjendjes së lëvizjes punëtore dhe socialiste në Amerikën e viteve 1880—1890 dhe shtron përpara klasës punëtore amerikane detyrën e krijimit të një partie politike punëtore të masës, që të jetë e aftë ta udhëheqë luftën e saj kundër borgjezisë.

Mars 1888 — 1889

Në letrat e veta drejtuar Pol dhe Laura Lafargut, Engelsi shpjegon rrezikun që paraqet bulanzizmi për Francën dhe kritikon udhëheqësin e Partisë Punëtore Franceze, Lafargun, për nënvlerësimin e luftës kundër kësaj lëvizjeje shoviniste.

Mesi i majit

Del në dritë si botim më vete vepra e Engelsit «Ludvig Fojerbahu dhe fundi i filozofisë klasike gjermane», e shkruar më 1886 dhe botuar në revistën «Neue Zeit» («Kohë të reja»), që është një paraqitje e thellë dhe një zhvillim i mëtejshëm i tezave themelore të materializmit dialektik dhe historik.

8 gusht — 29 shtator

Engelsi bën një udhëtim në SHBA dhe në Kanada.

Janar — korrik 1889

Engelsi merr pjesë në përgatitjen e Kongresit Ndërkombëtar Socialist në Paris. Për t'u siguruar në këtë kongres rolin udhëheqës marksistëve, Engelsi shkruan dhjetëra letra në vende të ndryshme, në të cilat demaskon oportunistët dhe u bën thirrje partive punëtore për një luftë të vendosur kundër tyre.

Gusht — shtator	Engelsi ndjek me vëmendje grevën e punëtorëve të skelave — do-kerëve, që zhvillohet në Londër, e cila ndihmoi për gjallërimin e lëvizjes punëtoare angleze dhe çoi në organizimin e tredunioneve të punëtorëve të pakualifikuar. Engelsi përkrah Eleonora Marks-Evelingun dhe Eduard Evelingun në agjitacionin e tyre ndër punëtorët e Ist-Endit dhe vendos lidhje me udhëheqësit e tredunioneve të reja.
5 tetor 1890	Engelsi boton në faqet e «Berliner Volksblatt» («Gazetë popullore të Berlinit») një kritikë të ashpër kundër opozitës «së majtë» në socialdemokracinë gjermane, të ashtuquajturve «të rinjve».
27 tetor	Duke e ndjekur me vëmendjen më të madhe zhvillimin e Partisë Puhëtoare Franceze, Engelsi e paralajmëron Lafargun për rrezikun e degjenerimit oportunist të partisë si pasojë e depërtimit të elementëve mikroborgjezë në radhët e saj.
Fundi i janarit 1891	Në lidhje me diskutimin e afërt në kongresin e partisë të projektprogramit të socialdemokracisë gjermane Engelsi boton në «Neue Zeit» veprën e Marksit «Kritika e programit të Gotës», duke menduar se përhapja e këtij dokumenti shumë të rëndësishëm programatik të marksizmit do ta ndihmojë partinë për të përpunuar një program të çliruar nga gabimet oportuniste dhe për t'i kapërcyer lëkundjet oportuniste të disa udhëheqësve të socialdemokracisë gjermane.
18 mars	Engelsi shkruan hyrjen për botimin jubilar të veprës së Marksit «Lufta civile në Francë», në të cilën ai kritikon ashpër oportunistët e socialdemokracisë gjermane për «paragjykimin» me të cilin ata «nderojnë» shtetin borgjez, për frikën e tyre nga diktatura e proletariatit.
Fundi i qershorit	Engelsi shkruan vërejtjet për projektprogramin e partisë, që duhej të diskutohej në Kongresin e socialdemokracisë gjermane në Erfurt. Ai kritikon në mënyrë veçanërisht të ashpër orvatjen për të futur kontrabandë idenë oportuniste mbi mundësinë e integritit paqësor të kapitalizmit në shoqërinë socialiste.
Gusht — shtator 1893	Engelsi viziton Kongresin Ndërkombëtar të Socialistëve në Cyrih, ku mban një fjalim përshëndetjeje. Duke u kthyer nga Cyrihu Engelsi ndalet në Vjenë dhe në Berlin, ku gjithashtu merr fjalën në mbledhje të mëdha punëtoare, të organizuara me rastin e ardhjes së tij.
Janar 1894	Engelsi bën një kritikë të narodnizmit në një pashënie të posaçme për artikullin «Marrëdhëniet shoqërore në Rusi», të cilin e kishte botuar që më 1875.
15 — 22 nëntor	Engelsi shkruan veprën «Çështja fshatare në Francë dhe në Gjermani», në të cilën kritikon pikëpamjet oportuniste në çështjen agrare; ai shpjegon bazat revolucionare të politikës së proletariatit ndaj grupeve të ndryshme të fshatarësisë dhe zhvillon idenë e aleancës së klasës punëtoare me fshatarësinë punonjëse.
Fundi i vitit	Del në dritë vëllimi III i «Kapitalit» të Marksit, për përgatitjen e të cilit Engelsit iu deshën 10 vjet punë me ngulm.
6 mars 1895	Engelsi shkruan hyrjen për botimin e ri të librit të Marksit «Lufta e klasave në Francë që prej vitit 1848 deri në vitin 1850»; në këtë hyrje Engelsi analizon ndryshimet në kushtet dhe në mënyrat e luftës së klasës të proletariatit, që kanë ndodhur që nga koha e revolucionit francez të vitit 1848.

Mars	Engelsi është i sëmurë rëndë. Mjekët konstatojnë se ai ka kancer në ezofag.
5 gusht 1895	Në orën 10 e 30 minuta të mbrëmjes vdes Fridrih Engelsi.
10 gusht	Zhvillohet ceremonia e përmortshme, në të cilën marrin pjesë miqtë e afërt dhe shokët e luftës së Engelsit nga vendet e ndryshme.
27 gusht	Në përputhje me testamentin e Engelsit urna me hicin e tij lëshohet në det afër shkëmbinjve në Istborn (bregu jugor i Anglisë) — vendi i parapëlqyer i çlodhjes së Engelsit. Në nekrologjinë me rastin e vdekjes së Engelsit, V.I. Lenini shkruante: «Pas mikut të tij, Karl Marksit... Engelsi ka qenë shkençtari dhe mësuesi më i madh i proletariatit të sotëm në gjithë botën e qytetëruar».

VLADIMIR ILIÇ LENIN

22 prill 1870	Në Simbirsk (sot Uljanov) lindi themeluesi i partisë së tipit të ri, V.I. Lenini (Uljanov).
22 qershor 1887	Lenini mbaron me medalje ari gjimnazin e Simbirskut.
25 gusht 1887	Lenini hyn në Universitetin e Kazanit.
Shtator — nëntor 1887	Lenini merr pjesë në një rreth revolucionar studentësh në Kazan.
17 dhjetor 1887	Lenini arrestohet për pjesëmarrje në lëvizjen revolucionare të studentëve dhe përjashtohet nga universiteti.
Janar 1892	Lenini përfundon universitetin e Peterburgut dhe merr diplomën e shkallës së parë.
Maj — korrik 1893	Rreth Leninit formohet grupi i parë i marksistëve të Samarës.
Mars — qershor 1894	Lenini shkruan veprën «Ç'janë «miqtë e popullit» dhe si luftojnë ata kundër socialdemokratëve».
Fundi i vitit 1894	Lenini shkruan veprën «Përmbajtja ekonomike e narodnizmit dhe kritika e tij në librin e z. Struve».
Prill 1895	Lenini shkon jashtë Rosisë për t'u lidhur me rrethet revolucionare ruse në emigracion dhe për të njohur nga afër lëvizjen punëtoare të Evropës Perëndimore.
Vjeshtë 1895	Lenini krijon në Pëterburg «Bashkimin e luftës për çlirimin e klasës punëtoare».
22 korrik 1898	Lenini martohet me N.K. Krupskajën.
Gusht 1898	Lenini mbaron së shkruari librin «Zhvillimi i kapitalizmit në Rusi».
Tetor 1898	Botohet përmbledhja e parë e veprave të Leninit: «Studime dhe artikuj mbi ekonominë», me nënshkrimin Vladimir Ilin.

Pranverë — verë 1900 Lenini themelon organin «Iskra», rreth të cilit nisën të grumbulloheshin militantët më konsekuentë të lëvizjes revolucionare në Rusi. Intensifikohet lufta kundër rrymave oportuniste e likuidatore në lëvizjen revolucionare ruse. Lenini punon për hedhjen e bazave të një partie të vërtetë të proletariatit rus.

Janar 1902 Lenini shkruan vërejtjet kritike për projektprogramin e parë të PPSDR të hartuar nga Plehanovi.

Mars 1902 Botohet libri i Leninit «Ç'të bëjmë?».

Pranverë — verë 1902 Lenini zhvillon një luftë të madhe kundër rrymave antipunëtore të eserëve, narodnikëve, «ekonomistëve» etj., dhe punon për themelimin e një partie të vendosur revolucionare të proletariatit rus.

Korrik — gusht 1902 Lenini, pas një pune të madhe përgatitore, merr pjesë dhe luan një rol të madh në Kongresin II të PPSDR, mbajtur në Londër. Rreth Leninit bashkohet numri më i madh i delegatëve konsekuentë, bolshevikët.

Nëntor 1903 Lenini kooptohet në përbërjen e Komitetit Qendror.

Janar — qershor 1903 Lenini zhvillon një luftë të rreptë kundër menshevikëve dhe përgatit platformën e Kongresit III të PPSDR të Rusisë.

Dhjetor 1904 Në Gjenevë del numri i parë i gazetës «Vperiod» nën redaktimin e Leninit.

Janar — mars 1905 Lenini merr pjesë aktivisht në revolucionin e parë rus që sapo kishte shpërthyer dhe shkruan një numër artikujsh e thirrjesh mbi detyrat e partisë pararojë në revolucion.

Prill — maj 1905 Lenini merr pjesë në Kongresin III të PPSDR, zgjidhet anëtar i KQ dhe redaktor përgjegjës i Organit Qendror të Partisë, gazetës «Proletari».

27 maj 1905 Nën udhëheqjen e Leninit del numri i parë i gazetës bolshevike «Proletari».

Qershor — korrik 1905 Lenini shkruan librin «Dy taktikat e socialdemokracisë në revolucionin demokratik».

Gusht — nëntor 1905 Lenini ndjek hap pas hapi zhvillimin e revolucionit demokratik në Rusi, demaskon vijën antimarksiste të menshevikëve e deviatorëve të tjerë, përcakton taktikat dhe strategjinë e proletariatit e të partisë së tij pararojë në revolucionin demokratik.

26 nëntor 1905 Lenini shkruan artikullin e famshëm «Organizata e Partisë dhe letërsia e Partisë».

Dhjetor 1905 Lenini drejton Konferencën I të bolshevikëve në Tamerfors (Finlandë).

Janar — shkurt 1906 Lenini shkruan një varg artikujsh mbi riorganizimin e Partisë në një parti bolshevike, të pajisur me strategjinë dhe taktikën konsekuente marksiste.

Prill 1906 Lenini merr pjesë në Kongresin IV të PPSDR në Stokholm dhe zgjidhet në presidium të Kongresit.

Prill — maj 1907 Lenini merr pjesë në Kongresin V të PPSDR në Londër. Në fund të punimeve, në gjysmën e dytë të majit, në një mbledhje të bolshevikëve zgjidhet Qendra Bolshevike e kryesuar nga Lenini.

Nëntor 1907 Botohet përmbledhja trivëllimëshe e veprave të Leninit «Në 12 vjet». Menjëherë pas botimit, përmbledhja konfiskohet nga policia cariste dhe Lenini hidhet në gjyq. Për t'i shpëtuar ndjekjeve të carizmit, Lenini del jashtë shtetit. Fillon periudha e dytë e jetës së tij në emigracion.

Shkurt 1908 Në Gjenevë, nën drejtimin e Leninit, del Nr. 21 i gazetës bolshevike «Proletari». Fillon të shkruajë librin «Materializmi dhe empiriokriticizmi».

Shtator 1908 Botohet artikulli i Leninit «Lev Tolstoi si pasqyrë e revolucionit rus».

Midis 25 shtatorit dhe 2 tetorit 1908 Botohet artikulli i Leninit «Marksizmi dhe revizionizmi».

Midis 29 prillit dhe 4 majit 1909 Botohet vepra monumentale e V.I. Leninit «Materializmi dhe empiriokriticizmi».

1909 — 1912 Në emigracion V.I. Lenini zhvillon një veprimtari të gjithanshme për konsolidimin e Partisë Bolshevike, për luftën kundër rrymave e fraksioneve deviacioniste, për hedhjen poshtë të frazave boshe dhe për angazhimin e bolshevikëve në një luftë të vërtetë revolucionare.

22 prill 1912 Del numri i parë i gazetës së përditshme legale bolshevike «Pravda».

Mars 1913 Botohet artikulli i Leninit «Fatet historike të doktrinës së Karl Marksit».

29 mars 1913 Botohet artikulli «Lufta ballkanike dhe shovinizmi borgjez» në nr. 74 të «Pravdës».

6 prill 1913 Në revistën bolshevike «Prosveshenie» botohet artikulli i Leninit «Tri burimet dhe tri pjesët përbërëse të marksizmit», si dhe kapitujt e parë të veprës së J.V. Stalinit «Çështja kombëtare dhe socialdemokracia».

Dhjetor 1913 Në morinë e madhe të veprave të vitit 1913, Lenini studioi letërkëmbimin e Marksit me Engelsin dhe shkruan artikullin «Letërkëmbimi midis Marksit dhe Engelsit».

Shkurt — maj 1914 Lenini shkruan artikullin «Mbi të drejtën e kombeve për vetëvendosje».

Prill — qershor 1914 Botohet përmbledhja e Leninit «Marksizmi dhe likuidatorizmi» në dy pjesë.

26 korrik 1914 Lenini arrestohet në Novi Targ (Galici).

6 gusht 1914 Lenini lirohet nga burgu.

Gusht — tetor 1914 Lenini shkruan një varg artikujsh mbi luftën, qëndrimin e socialdemokracisë revolucionare ndaj saj, qëllimet e imperialistëve si shkaktarë të luftërave imperialiste etj.

Korrik — nëntor 1914 «Lenini shkruan artikullin «Karl Marksi».

Maj — qershor 1915 Lenini shkruan artikullin «Dështimi i Internacionales së Dytë», i cili është një ndër veprat e shumta ku V.I. Lenini demaskon tradhtinë e Internacionales së Dytë, e cila prej kohësh kishte hequr dorë nga politika proletare dhe ishte kthyer në vegël e bisht të borgjezisë e të reaksionit ndërkombëtar.

Gusht 1915 Lenini merr pjesë në Konferencën socialiste ndërkombëtare të Cimervaldit dhe zhvillon një luftë të ashpër kundër tradhtisë së krerëve të Internacionales së Dytë. Atje ai krijon krahun e majtë të konferencës dhe punon me ta për përcaktimin e një qëndrimi marksist ndaj luftës imperialiste dhe për detyrat e socialistëve të vërtetë në këtë periudhë.

Dhjetor 1915 Lenini shkruan artikullin «Oportunizmi dhe dështimi i Internacionales së Dytë».

Qershor 1916 Lenini përfundon punën për veprën gjeniale «Imperializmi si faza më e lartë e kapitalizmit».

Shtator 1916 Lenini shkruan artikullin «Programi ushtarak i revolucionit proletar».

9 prill 1917 Lenini dhe N. Krupskaja, pas një emigracioni të gjatë dhe jetë të stuhishme revolucionare larg atdheut, nisen nga Zvicra për në Rusi, ku vala e revolucionit po rritej pa ndërprerje.

16 prill 1917 Lenini kthehet nga Zvicra në Rusi. Në stacionin hekurudhor atë e pret një delegacion i punëtorëve të Petrogradit me J.V. Stalinin në krye. Në stacion Lenini mban një fjalim të shkurtër përshëndetjeje.

17 prill 1917 Në një mbledhje të bolshevikëve Lenini mban një raport, në të cilin lexon dhe shpjegon tezat mbi detyrat e proletarietit revolucionar (Tezat e Prillit).

23 prill 1917 Lenini përfundon së shkruari broshurën «Detyrat e proletarietit në revolucionin tonë».

Maj 1917 Lenini merr pjesë dhe drejton punimet e Konferencës së Shtatë të Përgjithshme të PPSD(b) të Ruisë, ku përcaktohen strategjia dhe taktika e partisë bolshevike dhe e proletarietit në momentin aktual. Lenini e Stalini zgjidhen anëtarë të KQ të PPSD(b) të Ruisë.

Maj — qershor 1917 V.I. Lenini në stuhinë revolucionare që po përfshinte Rusinë zhvillon një aktivitet të pandërprerë për pajisjen e partisë bolshevike e të proletarietit me një vijë të qartë e të sigurt për ta çuar revolucionin drejt fitores.

Qershor 1917 Lenini merr pjesë në punimet e Kongresit të Sovjetëve të Deputetëve punëtorë dhe ushtarë të Ruisë.

25 korrik 1917 Si pasojë e politikës reaksionare dhe veprimeve kundërrivolucionare të qeverisë së Kerenskit, V.I. Lenini hidhet në ilegalitet dhe strehohet në Razliv. Mbaron faza e parë e revolucionit, në rend të ditës qëndron detyra për përgatitjen e kryengritjes së armatosur.

Gusht — shtator 1917 V.I. Lenini në ilegalitet, përveç drejtimit të punëve kolosale të momentit që kalonte Rusia, shkruan veprën gjeniale «Shteti dhe revolucioni», me të cilën armatos Partinë Bolshevike dhe proletariatin rus me strategjinë dhe taktikën e drejtë të revolucionit.

25 tetor (7 nëntor) 1917 Lenini arrin në Smolni për të drejtuar kryengritjen e armatosur.

25 tetor (7 nëntor) 1917 Revolucioni i Tetorit triumfoi. Hapet një faqe e re në historinë e njerëzimit e të revolucionit.

Nëntor 1917 Lenini zgjidhet Kryetar i Këshillit të Komisarëve të Popullit.

Nëntor — dhjetor 1917 Nën udhëheqjen e V.I. Leninit hidhen hapat e parë të organizimit të të parit shtet socialist në botë. Lenini, me një punë kolosale, në këtë periudhë u jep përgjigje në mënyrë gjeniale problemeve të ngutshme të momentit.

Janar 1918

Shkurt 1918

Mars 1918

10 — 11 mars 1918

Korrik 1918

Gusht 1918

28 gusht 1918

30 gusht 1918

15 shtator 1918

16 shtator 1918

9 tetor 1918

6 nëntor 1918

7 nëntor

10 nëntor

19 nëntor

26 nëntor

30 nëntor

Dhjetor 1918

Lenini shkruan «Deklaratën mbi të drejtat e popullit punonjës dhe të shfrytëzuar».

Rusia sovjetike sulmohet nga fuqitë imperialiste dhe forcat kundërrivolucionare të brendshme. Lenini shkruan thirrjen «Atdheu socialist në rrezik!» dhe në bashkëpunim me udhëheqësit e tjerë bolshevikë marrin masat për mbrojtjen e atdheut.

Lenini merr pjesë dhe drejton punimet e Kongresit VII të PK (b) të Ruisë. Në këtë Kongres, me propozim të Leninit, u vendos që Partia të quhej — Partia Komuniste (bolshevike) e Ruisë.

Lenini bashkë me anëtarët e tjerë të Qeverisë largohen nga Petrogradi për në Moskë. Aty, ndër të tjera, në prill Lenini shkroi veprën «Detyrat imediate të pushtetit sovjetik».

Lenini merr pjesë në një sërë mbledhjesh e plenumesh të Partisë e të organeve të shtetit sovjetik dhe punon intensivisht për përcaktimin e detyrave që dilnin pas fitores për konsolidimin e pushtetit sovjetik dhe për përballimin e agresionit imperialist e të forcave kundërrivolucionare të brendshme.

Lenini studion çështjet e shtetëzimeve që duhej të kryente shteti i punëtorëve dhe fshatarëve dhe i shtron këto çështje për diskutim në Këshillin e Komisarëve të Popullit.

Në Kongresin I të Arsimit të Ruisë Lenini mban një fjalim mbi momentin aktual. Mban lidhje të vazhdueshme me Stalinin e Xherzhinskin që ndodheshin në front dhe plotëson kërkesat e tyre për forcimin e pandërprerë të frontit të luftës.

Në kohën që kthehet nga një miting në një uzinë të Moskës, ku kishte mbajtur fjalime mbi temën «Dy pushtete (Diktatura e proletarietit dhe diktatura e borgjezisë)», Lenini plagoset rëndë nga terroristja F. Kapllan.

Megjithatë në gjendje të rëndë shëndetësore, V.I. Lenini punon me të gjitha forcat për të zgjidhur morinë e pafund të detyrave që delnin para shtetit të ri proletar.

Për herë të parë pas plagosjes Lenini merr pjesë në mbledhjen e KQ dhe që nga kjo ditë ai kryeson një sërë mbledhjesh të KQ të Partisë e të Këshillit të Komisarëve të Popullit, ku mban fjalime të rëndësishme, ndjek sukseset e Ushtrisë së Kuqe në front.

Lenini shkruan artikullin «Revolucioni proletar dhe renegati Kautski».

Në Kongresin VI të jashtëzakonshëm të Sovjetëve të Deputetëve punëtorë, fshatarë etj. në seancën e parë Lenini mban fjalimin mbi përvjetorin e Revolucionit të Madh Socialist të Tetorit.

Lenini mban fjalime me rastin e përvjetorit të monumentit të Marksit dhe Engelsit

Lenini mbaron së shkruari broshurën «Revolucioni proletar dhe renegati Kautski».

Lenini mban fjalimin në Kongresin I të grave punëtoresh të Ruisë.

Lenini mban fjalimin mbi rolin e organizatave kooperativiste në sistemin e ekonomisë socialiste.

Krijohet Këshilli i Mbrojtjes Punëtoresh e Fshataresh nën kryesinë e V.I. Leninit.

Lenini merr pjesë në një sërë mbledhjesh, plenumesh e kongresesh, ku mban fjalime të rëndësishme për problemet e mbrojtjes, të eko-

	nomisë socialiste, gjendjen ndërkombëtare, detyrat e bashkimeve profesionale në rendin socialist etj.
19 janar 1919	Lenini mban një fjalim të rëndësishëm në një miting proteste në lidhje me vrasjen e Roza Luksemburgut dhe Karl Libknehtit.
20 janar 1919	Në Kongresin II të Bashkimeve Profesionale mban një fjalim mbi bashkimet profesionale.
Shkurt — mars 1919	Lenini përgatit, organizon dhe kryeson Kongresin I të Internacionales Komuniste.
18 — 23 mars 1919	Lenini drejton punimet e Kongresit VIII të PK(b) të Ruisë.
Prill 1919	Lenini shkruan artikullin «Internacionalja e Tretë dhe vendi i saj në histori».
Qershor 1919	Lenini mbaron së shkruari broshurën «Iniciativa e madhe» (Mbi heroizmin e punëtorëve në prapavijat në lidhje me «të shtunat komuniste»).
Korrik — Gusht 1919	Përveç morisë së pafund të punëve për drejtimin e shtetit sovjetik, të Partisë Bolshevike, për forcimin e frontit etj., Lenini një vëmendje të veçantë i kushton luftës së proletariatit në vendet e tjera, shkruan një varg artikujsh mbi revolucionet në Hungari, Bavari etj., mbi detyrat e Internacionales së Tretë etj.
Shtator — tetor 1919	Lenini përgatit planet dhe konspektet e broshurës «Mbi diktaturën e proletariatit».
Tetor 1919	Lenini shkruan artikullin «Ekonomia dhe politika në epokën e diktaturës së proletariatit».
Dhjetor 1919	Lenini mban një fjalim në Kongresin I të komunave bujqësore dhe arteleve bujqësore.
Dhjetor 1919	Lenini drejton punimet e Kongresit VII të Sovjetëve të deputetëve punëtorë e fshatarë të Ruisë.
Mars 1920	Lenini drejton punimet e Kongresit IX të PK(b) të Ruisë.
Prill — maj 1920	Lenini përfundon veprën «Sëmundja foshnjore e «majtizmit» në komunizëm».
Gusht 1920	Lenini merr pjesë aktivisht në punimet e Kongresit II të Kominternit dhe zgjidhet në Komitetin Ekzekutiv të Internacionales.
Tetor 1920	Lenini mban fjalimin «Mbi detyrat e Bashkimit të Rinisë» në Kongresin III të Komsomolit.
Nëntor — dhjetor 1920	Në një varg fjalimesh e artikujsh Lenini godet ashpër pikëpamjet antimarksiste të Trockit.
31 dhjetor 1920	Lenini zgjidhet Kryetar i Këshillit të Komisarëve të Popullit.
Janar — shkurt 1921	Ndonëse me leje shëndetësore në Gorki, Lenini shkon herë pas here në Moskë, për të marrë pjesë në mbledhjet e KQ të PK(b) të Ruisë dhe të Këshillit të Punës dhe Mbrojtjes (KPM).
Mars 1921	V.I. Lenini drejton punimet e Kongresit X të PK(b) të Ruisë.
Qershor — korrik 1921	V.I. Lenini merr pjesë dhe drejton punimet e Kongresit III të Internacionales Komuniste. Zgjidhet kryetar nderi i Kongresit III të Kominternit.

Dhjetor 1921	Pas një pune intensive e të pandërprerë në të gjitha fushat jetike të Partisë e të shtetit sovjetik, Lenini merr leje për shkak të sëmundjes dhe shkon në Gorki për çlodhje. Atje, me të njëjtin intensitet të mëparshëm, vazhdon të drejtojë e të përcaktojë krejt vijën e Partisë e të shtetit socialist.
27 mars — 2 prill 1922	Lenini drejton punimet e Kongresit XI të PK(b) të Ruisë.
Maj 1922	Kriza e parë e sëmundjes së Leninit.
Tetor 1922	Lenini kthehet në Moskë dhe vazhdon punën me vull.
Nëntor 1922	Në Kongresin IV të Kominternit Lenini mban raportin «Pesë vjet të revolucionit rus dhe perspektivat e revolucionit botëror».
Janar 1923	Lenini boton artikullin «Fletë nga ditari».
Shkurt 1923	Lenini dikton artikullin «Më mirë pak, por sak».
Mars 1923	Kriza e tretë e sëmundjes së Leninit.
Tetor 1923	Lenini kthehet në Moskë për disa orë dhe shkon në zyrën e tij.
21 janar 1924 (ora 18.50')	Vdes V.I. Lenini.
27 janar 1924	Arkivoli me trupin e Leninit çohet në mauzole.

JOSIF VISARIONOVIÇ STALIN

21 unjetor 1879	Lindi në qytetin Gori (Gjeorgji) J.V. Stalini (Xhugashvili).
Shtator 1894	Stalini pasi kreu mësimet në Gori hyri në seminarin e Tiflisit.
1895	Stalini lidhet me grupet ilegale të marksistëve revolucionarë rusë, që ishin internuar prej qeverise cariste në Transkaukazi.
1896 — 1897	Drejton rrethet marksiste të seminarit ku vazhdonte mësimet.
29 maj 1898	Përfundohet nga seminari i Tiflisit për propagandë marksiste.
Gusht 1898	J.V. Stalini hyn në organizatën socialdemokrate gjeorgjiane, afrohet me rrethet punëtorë, studion me vëmendje «Manifestin e Partisë Komuniste», «Kapitalin» dhe vepra të tjera marksiste, merr pjesë gjallërisht në mbledhje ilegale, mitingje e protesta.
1900	Nën udhëheqjen e J.V. Stalinit krijohet e formohet grupi qendror drejtues i organizatës socialdemokrate të PPSDR të Tiflisit.
1901	Pas daljes së «Iskrës» së Leninit, J.V. Stalini bie në kontakt me këtë organ dhe bëhet një luftëtar i devotshëm për përhapjen e ideve të Leninit e për grumbullimin e revolucionarëve të vërtetë rreth «Iskrës».
1 maj 1901	Stalini organizon dhe drejton demonstratën punëtorë të 1 Majit, të cilën «Iskra» e çmoi si një ngjarje me rëndësi historike.

Pranverë 1901	Policia cariste përpiqet të arrestojë J.V. Stalinin. Ky detyrohet të hidhet në ilegalitet. Fillon jeta e ndjekjeve, burgjeve, internimeve, që zgjati gjer më 1917.
Shtator 1901	Me iniciativën e Stalinit del numri i parë i gazetës ilegale «Brxolla» («Lufta»), e cila, pas «Iskrës», ishte gazeta më e rëndësishme revolucionare.
Fundi i vitit 1901	Stalini dërgohet me punë revolucionare në Batum, krijon organizatën socialdemokrate të Batumit dhe zhvillon një veprimtari të dendur ideopolitike në radhët e punëtorëve e të fshatarëve.
5 prill 1902	Pas demonstratës së madhe të marsit 1902 të Batumit, Stalini arrestohet dhe burgoset.
Fundi i nëntorit 1903	Stalini internohet në Siberinë Lindore. Hyn në lidhje me V.I. Leninin nëpërmjet letrave.
5 janar 1904	Stalini arratiset nga internimi. Në shkurt 1904 ai ndodhet përsëri në Tiflis e Batum dhe bëhet një ndër nxënësit dhe zbatuesit më besnikë të vijës së Leninit në PPSD të Rusisë.
1904 — 1905	Stalini organizon shtypin ilegal leninist në Gjeorgji, shkruan e boton një sërë artikujsh e broshurash, ku mbron e propagandon idetë e Leninit për rolin dhe detyrat e partisë së proletariatit e të vetë proletariatit në revolucionin demokratik.
Dhjetor 1905	Stalini merr pjesë në punimet e Konferencës I për gjithë Rusinë të bolshevikëve në Tamerfors (Finlandë). Këtu Stalini u takua për herë të parë me V.I. Leninin dhe së bashku punojnë për zhvillimin me sukses të punimeve të Konferencës.
Prill 1906	Stalini merr pjesë gjallërisht në punimet e Kongresit IV të PPSDR në Stokholm ku, përkrah Leninit, mbron vijën bolshevike kundër menshevikëve.
Prill — maj 1907	Stalini merr pjesë aktive në Kongresin V (të Londrës) të PPSDR dhe zhvillon një luftë të ashpër kundër vijës mikroborgjeze të menshevikëve.
Qershor 1907	Pas Kongresit V të Partisë Stalini dërgohet në Baku, ku zhvillon një veprimtari të dendur për bashkimin e organizatës së Bakusë rreth parullave të Leninit, nën flamurin e bolshevizmit.
25 mars 1908	Stalini arrestohet dhe pas 8 muajsh burgimi internohet për dy vjet.
24 qershor 1909	Stalini arratiset nga internimi dhe kthehet në Baku për të vazhduar punën ilegale. Në shtypin qendror të Partisë botohen shkrimet e Stalinit «Letra nga Kaukazi», ku goditen likuidatorët në çështjet e programit e të taktikës së partisë.
23 mars 1910	Stalini arrestohet përsëri, burgoset, e më pas internohet. Në fund të 1910-s lidhet me Lenin dhe, duke qenë i internuar, punon për konsolidimin e bazave të Partisë ilegale Bolshevike.
Fundi i verës 1911	Stalini për të tretën herë ikën nga internimi dhe shkon në Peterburg.
9 shtator 1911	Stalini arrestohet në Peterburg, internohet dhe në shkurt 1912 arratiset përsëri.

Janar 1912	Konferenca e PPSDR-së e mbledhur në Pragë, pasi përjashtoi nga partia menshevikët vuri bazat e partisë së tipit të ri, të Partisë Bolshevike, për themelet e së cilës kishrte punuar Lenini, sidomos që nga viti 1903. Konferenca e Pragës e zgjodhi Stalinin anëtar të KQ. Po në këtë periudhë, me propozim të Leninit, Stalini vihet në krye të Byrosë Politike të KQ të Partisë dhe organizohet aksioni për arratisjen e tij nga internimi.
29 shkurt 1912	Stalini ikën nga internimi dhe i hyn një pune intensive anembanë Rusisë për organizimin dhe forcimin e Partisë Bolshevike.
Mars 1912	Me iniciativën e Leninit që ndodhej në mërgim, J.V. Stalini, krahas drejtimin të gazetës «Zvezda» riboton në ilegalitet gazetën bolshevike «Pravda».
22 prill 1912	Stalini kapet nga agjentura cariste, burgoset, internohet dhe më 1 shtator arratiset përsëri nga internimi.
Dhjetor 1912	Stalini merr pjesë, përkrah Leninit, në Konferencën e zgjeruar të KQ të Partisë jashtë Rusisë. Atje shkruan veprën «Marksizmi dhe çështja kombëtare».
23 shkurt 1913	Stalini arrestohet në Petrograd dhe internohet në disa rajone të Siberisë, gjersa më 1914 e internuan në një zonë afër Polit të Veriut, ku në mes vështirësish e kushtesh të rënda kalon vitet 1914, 1915 e 1916 pa e ndërprerë veprimtarinë revolucionare dhe letërkëmbimin me Leninin dhe udhëheqës të tjerë bolshevikë.
25 mars 1917	Pas disa vitesh të rënda në internim Stalini kthehet në Petrograd. Po ato ditë KQ i Partisë i beson drejtimin e «Pravdës», që tashmë do të botohej legalisht.
16 prill 1917	Pas një emigracioni të gjatë V.I. Lenini kthehet në atdhe. Për të pritur udhëheqësin e revolucionit, në stacion kishte dalë një delegacion i punëtorëve të Petrogradit me Stalinin në krye.
Maj 1917	U krijua Byroja Politike e KQ të Partisë Bolshevike, në përbërjen e së cilës qysh atëherë e vazhdimisht gjer në fund të jetës u zgjodh J.V. Stalini.
Korrik 1917	Pas kthesës kundërrevolucionare të korrikut, Partia Bolshevike dhe Lenini hidhen në ilegalitet. Punën e Partisë ilegale e drejton nga afër Stalini, i cili shpeshherë shkonte e takonte Leninin në Razliv.
Gusht 1917	Stalini drejton Kongresin III të Partisë Bolshevike (në ilegalitet).
16 tetor 1917	KQ i Partisë (b) zgjodhi qendrën e Partisë për drejtimin e kryengritjes me Stalinin në krye.
25 tetor (7 nëntor) 1917	Nën udhëheqjen e Leninit dhe të nxënësit e bashkëpunëtorit të tij Stalinit, triumfoi Revolucioni i Tetorit.
Tetor 1917	Stalini zgjidhet në Këshillin e Komisarëve të Popullit.
Pranverë 1918	Stalini dërgohet për drejtimin e luftës kundër agresionit imperialist e forcave të kundërrevolucionit të brendshëm.
30 nëntor 1918	Stalini zgjidhet anëtar i Këshillit të Mbrojtjes.
1918 — 1920	Krahas punëve të tjera Stalini drejton luftimet në frontet më të vështira e më delikate.

Mars 1921 Stalini merr pjesë në punimet e Kongresit X të PK (b) të Ruisë dhe zhvillon përkrah Leninit një luftë kundër pikëpamjeve të Trockit, Kamenievit etj. Pas Kongresit, me propozim të Leninit, Stalini zgjidhet Sekretar i Përgjithshëm i PK(b) të Ruisë.

Prill 1923 Stalini merr pjesë dhe drejton punimet e Kongresit XII të PK (b) të Ruisë.

21 janar 1924 Vdiq V.I. Lenini. Stalini më 26 janar bëri betimin e famshëm para trupit të Leninit.

1924 Botohet vepra e Stalinit «Mbi bazat e leninizmit».

Dhjetor 1924 Botohet vepra e Stalinit «Revolucioni i Tetorit dhe taktika e komunistëve rusë».

Dhjetor 1925 Në Kongresin XIV të PK (b) të BRSS, Stalini shtroi programin e fuqizimit të vendit socialist dhe goditi pikëpamjet armiqësore të Zinovievit, Kamenievit etj.

1926 Botohet vepra e Stalinit «Çështje të leninizmit».

Nëntor — dhjetor 1926 Stalini në një varg mbledhjesh e artikujsh dërrmon vijën trockiste të armiqve, si Zinovievi etj.

1928 — 1929 Krahas punës për industrializimin socialist dhe kolektivizimin e bujqësisë, Stalini zhvillon një luftë të ashpër për shpartallimin e pikëpamjeve e veprimeve armiqësore të Buharinut, Rikovit etj.

Mars 1930 Botohet artikulli i Stalinit «Dehje nga sukseset».

1930 — 1933 Stalini zhvillon një veprimtari intensive për forcimin e bazave politike, ideologjike, ekonomike të vendit socialist.

Fillimi i vitit 1934 Stalini drejton punimet e Kongresit XVII të PK (b) të BS, i cili njihet si Kongresi i fitimtarëve të socializmit. Stalini mban raportin kryesor, ku përgjithësohen fitoret e arritura e hapen perspektivat për të ardhmen.

5 qershor 1936 Pas një pune intensive të udhëhequr nga Stalini, Kongresi VIII i Sovjetëve miratoi Kushtetutën e re të BS e quajtur «Kushtetuta staliniane».

Mars 1937 Në Plenumin e KQ të PK (b) të BS Stalini mban referatin e rëndësishëm «Mbi të metat e punës së partisë», ku demaskohen dhe goditen pikëpamjet dhe veprimtaria armiqësore e trockistëve dhe e tradhtarëve, të cilët për një kohë të gjatë punonin në fshehtësi për të shkatërruar nga brenda partinë dhe shtetin sovjetik, zbulohen shkaqet e këtij grupazhi të rrezikshëm dhe përcaktohen masat për forcimin e gjithanshëm të vigjilencës revolucionare e të krejt punës së partisë e të shtetit.

1938 Nën drejtimin e Stalinit u përgatit dhe u botua vepra madhore «Historia e PK(b) të BS. Kurs i shkurtër».

1938 Stalini përgatiti broshurën «Mbi materializmin dialektik dhe historik».

Mars 1939 Stalini drejton punimet e Kongresit XVIII të PK (b) të BS dhe mban atje një referat shumë të rëndësishëm.

1941 — 1945 Në krye të Partisë e të shtetit sovjetik, J.V. Stalini ia kushton krejt forcat, energjitë dhe përvojën e tij të madhe luftës titanike kundër agresionit hitlerian. Te sukseset madhështore të Ushtrisë së Kuqe

për shpartallimin e nazifashizmit qëndron merita e padiskutueshme e J.V. Stalinit, si strateg i madh ushtarak dhe udhëheqës i shquar i Partisë e i popullit punonjës.

Maj 1945

Pas triumfit mbi fashizmin J.V. Stalini ua kushton forcat dhe energjitë e tij punës për rindërtimin e vendit të shkatërruar nga lufta dhe ecjes përpara të socializmit në BS e në vendet e tjera të demokracisë popullore ku triumfoi revolucioni.

Korrik 1947

J.V. Stalini takohet me shokun Enver Hoxha në Moskë dhe zhvillon me të një sërë bisedash të ngrohta e miqësore.

Maj — qershor 1948

PK(b) e BS, Byroja Informative dhe personalisht J.V. Stalini demaskojnë revizionizmin titist dhe zbulojnë rrënjët e shkaqet e shfaqjes së tij.

Mars — prill 1949

Takimi i dytë i J.V. Stalinit me shokun Enver Hoxha.

Nëntor 1949

Takimi i tretë i J.V. Stalinit me shokun Enver Hoxha në Suhumi.

Janar 1950

Takimi i katërt i J.V. Stalinit me shokun Enver Hoxha.

Prill 1951

Takimi i pestë i J.V. Stalinit me shokun Enver Hoxha.

Tetor 1952

J.V. Stalini merr pjesë dhe drejton punimet e Kongresit XIX të PK(b) të BS.

5 mars 1953

Në Moskë, në zyrën e tij të punës, papritur vdes J.V. Stalini.

